

Yeni
ÇÖZÜM
Aylık Siyasi Dergi 2000 TL (kdv dahil) Yıl: 3 Sayı: 26

Sayı: 26

TEMMUZ '89

ÇÖZÜM'den

Merhaba,

Gelişen süreç ve süreçte yaşananların yoğunluğu toplumsal mücadelenin gelişimiyle orantılı olarak hızla artıyor. Tarihsel olan güncel olanla birleşip bütünleşiyor. Temmuz sayımız bu yoğunluğu yansıtırken 80 sayfa olarak çıkıyor.

Bundan beş sene öncesinin Haziran'ında cezaevlerinde bir dönüm noktası yaşanmıştı. Direniş ve teslimiyet arasındaki çizgi o denli incelmisti ki, oportünizm ve revizyonizm o denli kayıtsızdı ki süreç her geçen gün devrimcilerin aleyhine geriye işliyordu. Egemenler teslim almanın hazırlıklarını yapıyorlardı. İşte böyle bir ortamda inançlar kuşanıldı, kararlar verildi... Teslim olmak yoktu asla, bedelse, bedel ödenecek direniyecekti... Ve statükocu geleneklerin param-

parça edildiği bir manifesto yaratıldı İstanbul cezaevlerindeki Ölüm Orucunda, ölüm orucunu değişik açılardan değerlendiren yazılarımıza yer verirken şehitleri bir kez daha saygıyla anıyoruz.

Son günlerdeki güncel gelişmeler içinde öne çıkanlar arasında Bulgaristan ve Çin'de yaşananlar önemli bir yer tutuyor. Dünyada sosyalist ülkeler genelinde enternasyonalist geleneklerin yaratılıp yaygınlaştırılmaması, emperyalizmin sosyalist sisteme mal etmeye çalıştığı olumsuzluklara demagoji malzemesi oluyor. Bizlere bu konuda önemli görev ve sorumluluklar düşüyor. Gerek enternasyonalist bilincin gelenekselleştirilmesinde, gerek bu konudaki olumsuzların M-L bakış açısıyla üzerine gidilmesinde yüklendiğimiz görevleri yerine getirmeye çalışıyoruz. Bu konudaki sorumluluğumuzun bilinciyle hareket ederek Bulgaristan ve Çin'deki gelişmeleri yorumlayarak alternatif çözümün ne olması ge-

rektiğini yanıtladık.

Teorik-ideolojik açılımları içeren orta sayfa yazılarımız bu sayımızda da devam ediyor. Ülkemizde çarpıtma ve tahrifatlara sıkça tanık olan bir konuda sosyalist topluma ulaşmanın nasıl bir devrim anlayışıyla olanaklı olduğu saptamasıdır. "Anti-Emperyalist, Anti-Oligarşik Devrim Stratejisi" başlıklı bölümü perspektif sunması açısından halen devam eden Devrimci Sol davasında yâpılan ortak savunmadan alarak yayınladık.

Server Tanilil'nin Fransız Devrimi'nin yıl dönümü nedeniyle gönderdiği bir yazı ve toplumsal muhalefetin değişik kesimlerindeki gelişmeleri değerlendiren yazılarımız, haber yorumlarımız aktüel değerlendirmelerimiz, ve okuyucu mektupları diğer sayılarımızda olduğu gibi, bu sayımızda da önemli bir yer tutuyor.

Vereceğimiz bir aylık aradan sonra Eylül sayımızda buluşmak dileğiyle. Hoşçakalın...

İÇİNDEKİLER

Başyazı.....	1-3
Açlık Grevi ve Ölüm Orucu Silahı Halkın Elinde	4-7
Diyarbakır Şehitleri Kürt Ulusunun Onurunu Simgeliyor	8
Zindan Karanlığı Şehitlerimizle Aydınlandı	9
Röportaj	10-16
Ölüm Orucu Şehitleri Anmaları	17-18
Zeytinburnu "Dostluk ve Dayanışma Gecesi"	19
Cezaevinden Mektup/Avukatlara İşkence	20-21
T.Jivkov'a Telgraf/Bulgaristan'ı Telin Mitingi/Basın Açıklaması	22-25
15-16 Haziranlar Beklenmez Yaratır	26-29
İşçi/Sendika	30-33
Humeyni'nin Ölümü ve İran'da Gerici Mollaların Hesaplaşması	34-35
Fransız Devriminin Mirası Nedir?.....	36-39
Anti Emperyalist Anti Oligarşik Devrimin Stratejisi ve Aşamaları	40-53
SHP'de Ayrışmalar, İç Çelişkiler ve Oligarşinin Bunalımı	54-58
Anap İktidarının Bugünkü Durumu ve Devrimci Tavrı	58-59
Haber/Mektup	60-80

Sahibi: Metin Yavuz
Yz.İş.Md.: Erdoğan Yaşar Kopan
Basım: Yeni Doğu Veb Ofset
Film: Delta Grafik
Dizgi: Maraton Dizgievi
Yönetim ve Yazışma Adresi: Binbirdirek Mah.
Terzihane Sok. Kaleağası İşhanı No: 1 1 Kat: 1
Tel: 516 24 14 SULTANAHHMET/İST.
Yurt içi Abone: 6 Aylık 10.000, 1 Yıllık 20.000 TL.
Yurt dışı Abone: 60 DM.

BÜROLARIMIZ:

Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad. A.Hikmet İşhanı
No: 4/5
Ankara Bürosu: Marmara Sk. Kirmir Ap. No: 12/17
SİHHİYE
Bursa Bürosu: Tahtakale Çelebiler Cad. Akarsu
İpekçi İş Sarayı Kat: 2/89
Elazığ Bürosu: 1. Harput Cad. Korkmaz İşhanı Kat: 2
PK: 24

Eskişehir Bürosu: Esnaf Sarayı Kat: 1 B-59
İst. Kartal Bürosu: Çirçir Cad. Gevrek Sk. No: 25
Kat: 4 KARTAL
İzmir Bürosu: Fevzipaşa Bulvarı 1367. Sk.
Köseoglu İşhanı No: 605-606 Kat: 6 Basmane
Kars Bürosu: Küçükkâzım Bey Cad. Kars
Mücadele Gazetesi Tel: 2783
Kocaeli Bürosu: Hafız Şerid Sk.
Demirsoy İşhanı Kat: 4
Malatya Bürosu: Cezmi Kartay Cad. Yıldız İşhanı
No: 69 Kat: 4
Samsun Bürosu: 19 Mayıs Mh. Talimhane Cd.
Bozluolcay İşhanı No: 5/6
Amsterdam Bürosu: Boekhandelslagerzicht
Albertcuypstraat No: 10 Hollanda
Basel Bürosu: Pfeffinger
Str. 59 4053 Basel İsviçre
Frankfurt Bürosu: Postlagerkarte nr: 013388 B 6000
Frankfurt 90 Almanya
Paris Bürosu: 84 Rue du Fauborg Saint Denis
76010 FRANSA Tel: 424 67089

DEVRİMCİ SOL GÜÇLER HALKLA BÜTÜNLEŞTİKÇE OLİGARŞİ ve OPORTÜNİZM SALDIRGANLAŞIYOR

Devrimci sol güçler radikal bir tarzda mücadeleyi yükseltmeye başladığından beri, oligarşinin boy hedefi olmayı sürdürüyor. Sorun, doğrudan devrimci sol güçlerin sadece radikalliklerinden, kitleleri aktif mücadeleye çekmek için öne atılmalarından kaynaklanmıyor. Oligarşi açısından çok yönlü saldırganlığın can alıcı noktası, hemen tüm solun örgütlü mücadeleyi tatil ettiği ve örgütlü bir güç olarak süreçte yer almadan kendine güvensizliğini sergilediği bir aşamada, devrimci sol güçlerin, illegal ve le-gal mücadeleyi birleştirerek örgütlü mü-cadeleyi sürekli kılmasıdır. Devrimci sol güçlerin gerçekleştirdiği devrimci eylem-lerle giderek güçlenmesi ve kitleselleş-mesi, kamuoyunun dikkatlerini üzerine çekerek kendini siyasi gündemde sürekli tartışılacak kadar etkili hale dönüştür-bilmesidir.

Çeşitli eylemler ve kampanyalar bütün toplum kesimlerini sınıfsal konumlarına göre etkiledi ve sarstı Halk güçleri içerisinde 12 Eylül'ün baskı ve terörünün yarattığı yığınlığı, karamsarlığı ve örgütsüz-lüğün getirdiği umutsuzluğu, devrimci sol güçler varlığını duyurarak olumlu yönde değiştirmeye hız kattı. Solda belirsizlikler netleşmeye başladı, saflaşmalar ge-lişti.

Diğer yandan işbirlikçi tekellerden başlayarak tüm gerici egemen güçler üzerinde belli bir huzursuzluk ve korkuyu açığa çıkardı. Onlara, 12 Eylül öncesi devrimci mücadelenin gelişim seyrini ve sonuçta başlarına gelecekleri hatırlattı Devrimci sol güçlerin örgütlülükleri oranında devrimci mücadeleyi yükselerek, kitleselleştirmeleri, yaygınlaştırmaları, en önemlisi göze görülür bir şekilde daha da radikalleşmeleri, MİT ve siyasi polis başta olmak üzere oligarşinin militarist güçlerini telaşlandırdı. Oligarşi gerçeği görüyor, böyle giderse devrimci sol güçler daha büyük şeyler yapabilir, mücadeleyi daha etkin Marak kitle mücadelesini aktifleştirebilir, kitleler içerisinde köklerini sökülme-yecek biçimde daha derinlere salabilir diye düşünüyor.

Örgütlü devrimci güçlerin mücadelesinin, örgütlü karşı-devrimci güçleri saldırısını getirmesi çok doğaldır. Bu yönde ki bütün devrimci gelişmeler karşısında, son günlerde devrimci sol güçleri hedefleyen MİT ve siyasi polis kaynaklı yoğun bir saldırı kampanyası başlatıldı. Oligar-

şi kendisi açısından daha büyük bir tehlike olmadan, devrimci sol güçleri etkisiz hale getirmek istiyor.

Sürecin bu şekilde gelişmesinin önüne geçemediği noktada devrimci sol güçlerin mücadelesinde ve örgütlülüğünde ki yükselişin, iktidara ailtamatif bir güce dönüşeceğini çok iyi biliyor.

Devrimci sol güçler, sınıf mücadelesinde nesnel koşullara denk düşen yeni bir süreç başlattı. Ve bu süreç hızla kitleleri depolitizasyonun yörüngesinden çıkartıp politikleştiriyor ve durağanlıktan hareketliliğe geçirerek radikalleştiriyor. Bu gelişmeyi yakından izleyen oligarşi, devrimci sol güçlerin önüne devrim ve iktidar hedefini koyduğunu ve bunun için kararlılıkla mücadeleyi yükseltecek potansiyel bir güç olduğunu görüyor. Zaten devrimci sol güçlerin 12 Eylül öncesi devrimci mücadeledeki yeri de oligarşiye bu konuda yeterli bir deneyim kazandırmıştır.

12 Eylül süreci boyunca, en zor anlarda, oligarşinin "yok ettik, kökünü kazıdık" diye böbürlenmeye başladığı koşullarda bile, yediği örgütsel darbelerle rağmen devrimci sol güçler, paniğe kapılmadan, mücadeleyi talil edercesine geri çekilme taktiğine başvurmadan, mülteciliğe yönelmeden sınıf mücadelesinin alanında yer almıştır. Her koşulda devrimci güçlerin mücadeleyi sürdürebilecekle-ri, oligarşinin devrimci güç ve örgütleri açık faşizm döneminde de yok edemeyeceği, yenilginin geçici olduğu ve direnme çizgisi ile ayakta kalınacağı ve ileri atılım yapılabileceği mesajlarını halk kitlelerine taşıyordu. Oligarşi artık bu nesne! gerçeği çok iyi biliyor. "Bunlar küçük bir güç olarak kalsalar da mücadeleyi sürdürürler" deyişlerinin ve bundan duyduktan tedirginliğin altında, devrimci sol güçlerin mücadeleyi kesintisiz sürdürme geleneği yatıyor.

Diğer yandan bu süreçte devrimci sol güçlerin ağır darbeler almalarına karşın, 12 Eylül dönemini aynı zamanda mücadele içinde değerlendirmeleri ve direniş çizgisinde tutunmaları, faşizmin saldırı oklarını üzerlerinden hiç eksik olmamasını da getirmiştir. Bu süreçten devrimci sol güçlerin gerekli dersleri çıkararak; güçlerini daha sağlıklı örgütlendirmeleri ve mevzilendirmeleri karşısında oligarşi, devrimci eylemlerin gelişim çizgisine bakarak, devrimci hareketi adım adım izliyor. Oligarşi mücadeleyi yeniden sekte-

ye uğratmak ve hep dalları yeşerdikçe budanan yaşlı bir ağaç gibi bırakmak için alçakça saldırılara başvuruyor. Fiziki darbetera başvurmadığı ya da bunlara rağmen yok edemeyeceğini anladığı her seferinde, karşı-devrimci propaganda savaşının tüm pislikleriyle devrimci harekete saldırıyor, ideolojik saldırının odak noktası halk kesimleri olduğundan, onların kafalarında bulanıklık yaratacak, devrimci sol güçlerin siyasi kimliğini çarpıtacak her yola utanmazca başvuruyor. Aslında yaşadığımız süreçteki saldırı kampanyasının altında da şimdiye kadarki saldırıların -o kadar hava yaratmasına karşın- boş çıkması önemli bir şeyler elde edememesi, prestij yitimi ve bu gelişimi önleyememesi olmasının tepkisi yatıyor. Gelinen noktada saldırının çapını büyüterek devrimci sol güçlere önemli darbeler indirmek istiyordu. Son saldırı kampanyasına bakıldığında, oligarşinin kesin sonuç almak için ne ölçüde saldırganlaştığını görmek mümkündür.

Buradan yola çıkarak oligarşinin yakın gelecekte saldırılarının esas hedefinin devrimci sol güçler olduğunu söyleyebiliriz. Hitler, Somoza, Şah Faşist diktatör-lüklerinde de görüldüğü gibi, halk güçleri başkenti kuşatıp "lütfe beyler" de-yinceye kadar oligarşinin faşist temsilci-leri de, gitmemek için binbir yola başvuracak, binbir hile, yalan, satmanın, karalama kampanyalarını sürdürecektir.

Bugünkü saldırılardan oligarşi gerekli dersleri çıkarıyor. Bugünkü saldırılar gelecekteki daha hilekâr, geniş çaplı saldırıların bir provası niteliğinde görülmelidir. Bu ölçüde de devrimci sol güçler mücadelede yetkinleşecek, iktidara yürüteceklerdir. Devrimci mücadele, çatışma geliş-tikçe, kriz derinleştikçe devrimci sol güçlerin omuzlarına daha ağır yükler bindiriyor. Devrimci sol güçler bu bedeli öde-meye, mücadeleyi yükseltirken gelecek saldırıları göğüslemeye hazır olmalıdır.

Oligarşi, devrimci sol güçlerin örgütlü olduğu ve devrimci eylemlerini sürdürdüğü hemen her yerde, bu süreçte saldırılarını yoğunlaştırdı. Onlarca ev basıldı, demekler kapatıldı, keyfi gözaltılar ve tutuklamalar gündeme getirildi. İşkence yoğunlaştırıldı. Oligarşi, devrimci sol güçlere karşı kendi koyduğu yasaları bile bir kenara bırakarak saldırıyor.

Kısacası, genelde devrimci sol güçlere gözdağı vermek, örgütlülüklerini dağıt-

mak, legal ilişkilerle illegal ilişkiler uyumunu bozmak amacıyla yapmadığı şey kalmadı.

En az bunlar kadar önemli olan kamuoyunu şartlandırmak, devrimci sol güçlere karşı olumsuz yönde etkilemek, kitleler içerisinde mücadelesiyle yarattığı sempatiyi dağıtmak amacıyla, her zaman olduğu gibi gerici ve faşist yayın organları da devreye sokuldu. Bunlar aracılığıyla devrimci sol güçlere karşı yalan ve demagoji pompalandı. Devrimci Sol ana davasından yargılananların savunmaları dahi çarpılarak kullanıldı. "Ölüm Listesi" yayınlandı. Bazı yayın organlarında sürmanşetten, bazılarında iri puntolarla dikkat çekecek ve genelde korku yaya-cak şekilde propaganda yapıldı. Devrimci sol güçler gerçek kimliğinden ve mücadele çizgisinden, yoneldiği hedeflerden farklı gösterildi, Tabii bunlara ek olarak aydın, demokrat geçinenlerin kendi huzurlarının bozulduğu, rahatsızlıklarının arttığı noktada her zaman olduğu gibi, oligarşiye provokasyon teorilerine destek sunmalarını da unutmamak gerekiyor. Bunlar da oligarşinin saldırı kampanyasını daha etkili kılmada azımsanmayacak katkıda bulundu, bulunuyor.

Bütün bu saldırıların hedeflediği bir nokta vardı. Devrimci sol güçleri legaliteden söküp atmak, onları illegalitede kısırlaştırarak, yalnızlaştırarak süreç içerisinde boğmaya çalışmak! Bu saldırılar, legalitede illegal mücadelesine hizmet edecek şekilde yerini sağlamlaştıran, geniş işli kurarak kitlelere politika götüren

çalışan devrimci sol güçlerin gelişimini tıkamalıydı!

Aslına bakılırsa, THKP-C'den bu yana hemen hemen ilk kez bir devrimci hareket, illegal örgütlenme ve çalışmayı temel alarak, legalitede örgütlenme ve yayılmayı sağlıklı bir şekilde hayata geçiriyor. Bu iki kesimde birden örgütlenme çalışmasını sürdüren devrimci sol güçlerin, bunları sürecin karakterine uygun biçimde birleştirerek, ileri adımlar attıklarını, MİT'in ve polisin darbelerini savuşturabilmeleriyle de gösteriyorlar. Oligarşinin tedirginliğinin ve saldırganlığının çapının giderek büyümesinin nedeni, tastamam bundan dolaydır.

Oligarşi bugün legalitede devrimci sol

onbin-yüzbinlerle ifade edilmesinden ve bunun giderek daha güçlenip önüne geçilmez olmasından korkuyor. Bu korku şu gerçeklik kazandığında, devrimci sol güçlerin gövdesinin mevzilendiği devrimci mücadelenin lokomotif olan illegal örgütlenmeye kolayca uzanmada, örgütsel darbe vurmada daha da zorlanacaktır. İşte o zaman ipin ucunu kaçırmış olacaktır. Böyle su üstünde yüzlerle, dal budak

salmiş, kitleler içerisinde yayılmış, kitleleri devrimci politikası doğrultusunda harekete geçiren, dar, gizli, sınıf mücadelesi okulunda ustalaşma kadrolarla donanmış bir harekete, oligarşinin vurucu güçlerinin yapacağı çok şey olmayacaktır

SOLUN POLİTİKA SİLAHI DEDİKODU VE SPEKÜLASYON DEĞİL, İLKELİ DEVRİMCİ MÜCADELE OLMALIDIR!

Varlık nedenini oligarşiye karşı mücadeleyi örgütlemekte ve radikalleştirmekte bulmak yerine, devrimci sol güçleri karalamakta arayan, açtıkları kitlelere anti-devrimci solcu propaganda yaparak küçük hesaplar peşinde olan oportünist sol'da, oligarşinin saldı kampanyasının geçmişten bu yana gelen bir parçası oldu. Örgüt olamayanların, örgütlü mücadeleye uzak duranların, siyasi yaşamları boyunca ciddiye alınır bir güç olamayanların bugünkü süreçte örgütlü mücadeleyi yükseltme noktasında eleştiri yapmak, oligarşiye karşı devrimci sol güçlerle birlikte yürümek diye bir niyetleri yok. Onlar daha çok "eleştiri"yi ideolojik, politik ve örgütsel bazda değil, karalamalar, çamur atmalar düzeyine indirgeyerek yapıyorlar. Tüm statükocu sol bugün, oligarşinin ağızyla bir dedikodu ve spekülasyon kampanyası yürütüyor. Doğrudan devrimci sol güçlerin moral etkinliğine darbe indirmek, örgütlü mücadeleleri ve devrimci eyterderi üzerinde kuşku yaratmak için, devrimci değerlere aykırı düşecek biçimde ahlaksızca, kişileri hedef alarak "şu şunu yaptı, bu bunu yapıyor" diyerek, olmayan şeyler yaratıyorlar. Küçük çıkarları için her türlü hile, yalan ve demagojiyi meşrulaştırmaya çalışıyorlar. Hatta daha da ileri giderek devrimci sol güçleri eylem kırıcı(!) göstererek, polisiye oy!em!er ve provakasyonlar yaratıyor diye senaryolar "teşhir" ve "teşhir" etmek için hiçbir ilke gözetmeden birlikler oluşturuyorlar.

Onlar oligarşi ile uğraşacakları, oligarşiye darbeter vurup, solda güç ve saygınlık kazanacakları ve kitleler içerisinde somut destekler bulacakları yerde, bu güçlerini devrimci sol güçlere karşı mevzilen-direk kazanmak istiyorlar. Ama bu yol Marksist-Leninistlerin, devrimcilerin, yurt-severlerin yolu değil burjuvaziye özenenlerin yoludur. Ve kendilerine dönen bir silah olacaktır.

Devrimci sol güçlerin bu süreçte solun bu bilinen kesimlerinin yarattığı "bir pislik denizinde" kirlenmeyeceğini herkes görecektir. Devrimci sol güçler ilkeli tavırlarıyla yerinde ve zamanında doğru in-siyatif koyarak Marksist-Leninist eleştiri ve tartışma yöntemini, etkili olduğu her yerde yerleştirmelidir. Ve bu pisliğin üze-

rimize bulaşmaması için gereken devrimci tavır gösterilmelidir.

devrimci sol güçlerin gelişmesinden düşman kadar korkanlar var. Bunlar 12 Eylül fobisinin etkisinden çıkabilmiş değillerdir. Onlar kendi kafalarındaki yığın-lığı ve karamsarlığı, örgütlü mücadeleyi, soğuk yaklaşımı, kitlelere mal ediyorlar. Ve kitlelerden biriyimi gibi hareket edi-yorlar. Onların bugün için tercih ettiği ör-gütlü mücadele değil, kendiliğinden mü-cadele potansiyelinin birikmesi, tepkile-rin yoğunlaşması, bunun üzerinde siya-set yapılmasıdır. Devrimci sol güçlerin bunların da hedefi olması, doğrudan ör-gütlü mücadele riskini göze alarak mü-cadeleyi yükseltmesi karşısında, sürece ayak uyduramamalarından kaynaklanı-yor. Mücadelenin yükselmesi, devrimci sol güçlerin örgütlülüklerinin ve etkinliği-nin artması, bu anlamda onların varlıkla-rını tehdit ediyor.

İşin komik yanı da, faşizme karşı her alanda mücadeleyi yükselten devrimci sol güçlerin aleyhine üretilen spekülasyon ve yalantların, artık siyaset arenasında esamesi okunmayanlar veya bir güç olamayanlarca yapılıyor olmasıdır. Mücadeleye önderlik edemeyen, pratik, teorik neredeyse hiçbir şey üretemeyen, her türlü ahtaktan ve ilkedden yoksun bu had-dini bilmezlere anladıkları dilden konuş-mak gerekir. Çünkü onlar devrimci de-ğerlerini yitirmiş, burjuvazinin yaratığı so-kaktaki yoz sıradan insanların tavrı için-dedirler adeta.

NE YAPMALIYIZ?

Zor bir süreçten geçiyor. Yeni tip Leninist kimlikli bir örgütlenmeye ulaşmak, bu zor süreci en az hata ile aşmaktan geçiyor. Bu süreçte ne yapmalı, hangi somut pratik adımlar atılmalıdır.

Süreklili söylüyoruz, söylemeye devam etmek kaçınılmaz oluyor. Örgütlenmek, kadrolaşmak, kitleselleşmek ve mücadeleyi sistemli bir biçimde radikalleştirmek ve yaygınlaştırmak ihmal edilmemesi gereken ve birbirini bütünleyen sorunlar olarak karşımızda duruyor. Ama odakta kadrolaşma ve örgütlenme yatıyor. Bütün güç ve olanaklarımızı buraya yığmak zorundayız. Yaptığımız her devrimci faaliyet buna hizmet edecek, örgütlenme sürecini ilerletecek şekilde düşünülmelidir. Bu süreçte, örgütlenmekle birlikte oligarşiden ve sol içinden gelen çok yönlü saldırılara karşı almanız gereken tavırlar da çok önemlidir.

Her konuda, her yerde her zaman ilkeli davranmak, ayaklarımızı yere daha sağlam basmamızı sağlayacaktır. İlkede orta yol politikası, Marksist-Leninistlerin politikası olamaz. Böyle bir politika yozlaşmaya, inançsızlığa ve devrimci değer-leri yitirmeye götürür. Bu bizi kitlelerden

koparır, saygınlığımızı ortadan kaldırır ve örgütlülüğümüzü kof bir bürokratik mekanizmaya dönüştürür. İdeolojik bakımdan ölümümüzü hazırlar. Ne olursa olsun, yalnız ve azınlıkta da kalsak, hatta tecrit edilmeye karşı karşıya gelsek bile, ilkelerimiz her şeyimiz olmak zorundadır. Gerekirse yaşamımız pahasına savunmalıyız. Sorun oportünizmden tecrit değil, kitlelerden tecrit olmamadır.

Sadece güzel ilkeler saptamak değil onları yaşamımızda uygulayabilmek zor ve önemli olandır. Yaşamımızla yaptıklarımızla söylediklerimizi ve savunduklarımızı bütünleştirebilmek, ancak devrimciliği bir yaşam biçimi olarak benimsersek gerçekleşebilir. Her şeyimizle kendimizi halkın mücadelesine, devrime, sosyalizm ve sınıfsız toplum davasına adayabiliyorsak, onun için ödenmesi gereken bedelleri göze alırsak; işkence, zindan ve onlarca yıl ceza almayı, her türlü zorluğa katlanmayı, bu yaşamın bir parçası ve olası sonuçları olarak kavırırsak, oligarşinin çok yönlü saldırıları boş çıkacak ve devrimci ilkeleri korumak gelenekleşecektir.

Kamuoyu ve kitlelerin kafasında bu ilkeli tutumumuzla öyle bir imaj yaratmalıyız ki, devrimci Sol güçlerin söyledikleri doğru olarak kabul edilebilir bir hale gelsin. İlkeli davranırken kamuoyuna ve halka hiçbir zaman yalan söylememek en önemli sorundur. Kamuoyu ve halk kitleleri gerçekleri devrimci sol güçlerin ağzından olduğu gibi öğrenmeye alıştırmalıdır. "Devrimci sol güçler söylediyse doğrudur" anlayışı yerleştirilmelidir. Böyle olunca ne oligarşinin yalan ve demagogileri, ne de oportünist solun ideolojik mücadeleden uzak zavallı çırpınışları gerçeklerin üzerini örtmeyecek, devrimci eylemleri karartamayacak, kitlelerde kuşku yaratamayacaktır.

Bu süreçte devrimci sol güçlerin önem vermesi gereken bir diğer önemli konu da, düşmanı tanıma sorunudur. Oligarşi 12 Eylül sürecinden birçok deney kazanarak çıktı. Özellikle MİT ve siyasi polisi yetkinleştirmede ileri adımlar attı. İşte bu noktada düşmanı tüm yönleriyle iyice tanımadan, gücünü ve ne yapıp yapamayacağını tartmadan hareket etme anlayışının yenilgiye götüreceği ortadadır. MİT ve siyasi polisin ve diğer karşı-devrimci güçlerin saldırılarını önlemede, ya da en azından yenilen darbelerin çapını sınırlamada yakılması gereken şey Marksist-Leninist, devrimci güç ve örgütlere karşı uyguladığı teknik ve taktikleri çözümlemek, ona uygun davranmaktır. Bu faşist odakların çalışması karşısında ilkeli, dikkatli, sabırlı, özverili, profesyonelce bir anlayışla hareket etmemek, örgütsel düzeyde ağır sonuçlar yaratabiliyor. MİT ve polis, kadroların açık vermesi için

sürekli pusuda olduğuna göre devrimci disiplin, ilkeli yaşam tarzımızla bu pusulara düşmemeliyiz. Hiçbir güç devrimci iradede daha güçlü olamaz. Tersi durumda bizim hatalarımız, gevşekliklerimiz düşmanı ve kendimizi yeterince tanıma vardır.

İllegal çalışmanın, illegal ve legal çalışma ve örgütlenmeyi birleştirmenin zorluğu açıktır. Yeni tip Leninist bir örgüt, bu zorluklar aşarak, devletin faşist örgütlenmelerine karşı mücadelede ustalaşarak, ustalaşmış kadrolar çoğaltılarak, devrimci ilke ve değerler korunup zenginleştirilerek yaratılacaktır. Devrimci sol güçler, mutlaka hangi zorluklar karşısına çıkarılırsa çıkarılsın oyunu, kurallarına göre oynayarak kazanacaktır.

Politik mücadelede, örgütlülük oranında, sürecin karakterine uygun olarak başarılar elde etmek, devrimci eylemlerle kitlelerde sempati yaratmak yeterli olamaz. Kitlelerin içerisine girip onların ekonomik demokratik sorunlarına da eğilip, sınırlı da olsa çözüm yolları göstermek, onları mücadeleye sokarak deneyimlerini zenginleştirmek gerekiyor.

Burada her şeyden önce nasıl bir kitleleşme sorusuna cevap vermek gerekiyor.

Devrimci sol güçlerin anladığı nitelikli bir kitleleşmedir. Kof, disipline gelmeyen ve gevşek, nereye çekilirse oraya götürülebilen bir kitleleşme değildir kastedilen. Devrimci sol güçler dinamik aktif ve radikal bir mücadele çizgisinin yarattığı kitleleşmeyi savunuyor. Devrimci sol güçlerin kitlesi devrimci mücadelede, grevlerde, mitinglerde, işgallerde, gösterilerde, çatışmalarda eğitilen, sürecin gelişimine ayak uyduran, özveriye ve belli bir kararlılığa sahip kitle olarak büyüyor, öyle büyüyecektir.

Devrimci sol güçler illegal ve legal örgütlenme ve çalışmayı rotasına oturtma sürecinde, profesyonelce çalışmaya hazır kadrolar yanında, devrimci eğitime açık kitleleşme ihtiyacı duyuyor. Giderek sertleşen ve zorlaşan sınıf çatışması ortamında oligarşinin tüm baskı ve şiddetini üzerinde toplayan devrimci sol güçler, her türlü devrimci eyleme açık kitleleşmeyi yaratmak zorundadır. Bunu yarattığı ölçüde oligarşinin saldırıları da etkisiz olacak ve mücadeleye immesi üst boylara tırmanacaktır. Kitleler için somut politikalar üretmek, kitlelere devrimci önderlik etmek hedefimiz olmalıdır.

Devrimci sol güçler için düzenin yasallık zincirleri bağlayıcı olamaz. Devrimci sol güçler bu noktaya gelebildilerse, sürece damgalarını basmada tartışmasız etkin bir yer elde ettilerse, bunu, düzenin sınırlarına hapsedemedikleri kitle çizgisine, doğrudan mücadele anlayışlarına borçludurlar. Devrimci sol güçler, kendi sub-

jektif durumlarını ve kitlelerin içinde bulundukları durumu ve karşı-devrimin gücünü hesaba katarak; dönemin kaldıraçları devrimci eylemlerle haklı bir zemine oturttukları mücadele çizgileriyle, düzenin yasallığını aşmasını bilmişlerdir.

Oligarşi de, oportünist sol da devrimci sol güçlerin kitle çizgisinde yasallık sınırını tanınamamasına karşı, saldırılarında farklı tutum takınmıyorlar. Oligarşinin terörizm, anarşizm demagogileri, solun kesiminin de aynı şeyleri farklı tonlarda tekrar etmesini getiriyor.

Devrimci sol güçler meşru ve haklı bir zeminde olduktan sonra, her türlü devrimci eylemi gerçekleştireceklerdir. Bu açıdan bu eylemler gündeme geldiğinde, oligarşinin ve oportünist solun saldırılarına karşı devrimci sol güçlerin kitleleştiği karşı koyacak, onları etkisiz kılaacak ve nötralle edecektir. Başarı öncelikle özgüce güvenden, ilkeli, radikal olmak ve liberalizmden arınmaktan geçiyor.

Oligarşinin ve bazı oportünist kesimlerin devrimci sol güçlerin örgütlülüğünden ve gelişmesinden korkulan fobiye dönüşmüş durumdadır. Bunun için de objektif olarak aynı zeminde hareket ediyorlar ve devrimci sol güçleri yalnız bırakmak için yoğun bir çaba sarfediyorlar. Dergi sayfalarında ve işkencecilerin ağzından çok kez birbirine paralel şeyler söyleniyor: Devrimci sol güçleri tecrit etmek. Bu, bazen bir kongre öncesi devrimci sol güçlerin adaylarına gözaltına alıp açıkça "kongre bitince bırakacağız" der ve öyle olur. Bazen "sizi legalitede var etmeyeceğiz" der... Oportünizmde dergi sayfalarında bol bol parti ve işçi sınıfı reklamına rağmen, sınıf mücadelesinde marjinalliklerinin açığa çıkmasıyla hırçınlaşıyor. "Sol sektör" söylemiyle birlik çağırısı yapıp, Marksist-Leninistlere "...Kendi kaderiyle başbaşa bırakılacağı açıktır" diyerek sıkıntısını açığa vuranlar oluyor. Bazen bir dizisi biraraya gelerek acizliklerini gizlemek için 16 Mart eylemlerinde görüldüğü gibi provakasyon teorileri icat ediyor. Bazen de doğrudan polis ağzıyla saldırıyor, hiçbir ilke ve kurala uymuyor. Hemen her yerde devrimci harekete karşı "birlik" sağlıyor. Bunun için orada varolmamız yeterli oluyor.

Oportünist ve revizyonist eğilimler ve grupların örgüt, mücadele vb. hemen tüm konulardaki görüşleri son 20 yıllık pratikte iflas etti. Şimdi bu iflasın sancılarını çekiyorlar. Ve dengesiz bir saldırı içindedirler. Oportünizmin varlık şartı için yapamayacağı şey yoktur. Ne yaparlarsa yap-sınlar iflasları yeniden belgelenecektir. Ve 1 Mayıs'ta çaplarının ve istikrarlılıklarının yeniden ortaya çıkması onları daha da hırçınlaştırdı... Yalnız onlar değil kuşkusuz, oligarşi ve oportünizmin konusu birlikte büyüyor.

AÇLIK GREVİ ve ÖLÜM ORUCU SİLAHI ARTIK HALKIN ELİNDE

13 Eylül zindanlarını sarsan, direnme gelenekleri yara-tan Açlık Grevi (AG) ve Ölüm Oruç (ÖO)larının, yıllar geçtikçe siyasa! ve tarihsel değeri daha açık olarak kavranıyor. AG ve ÖO'larının Türkiye halklarına ve devrimci mü-cadeleye kazandırdıkları, sınıf çatış-ması kızıştıkça daha iyi anlaşılıyor. Dün "Türkiye devrimi faşizmin zin-danlarında AG ve ÖO gibi yeni bir silah kazanmıştır" diyorduk. Bugün sınıf mücadelesinin her alanında mü-cadeleye atılanların, iktidarı almak ve devrim yapmak için her şeyi göze alanların elinde, AG ve ÖO'ları diğer mücadele biçimleriyle birlikte yeni bir silah olarak kullanılıyor.

12 Eylül'den sonra onbinlerce siyasi tutsağın doldurulduğu askeri cezaevleri, sınıf mücadelesinde faşizme karşı direnişin çok önemli bir alanı olarak sivrildi. Sınıf çatışması değişik koşullarda ve biçimlerde de olsa cezaevlerinden sürdürüldü. Bu çatışma, Marksist, Leninist, devrimci, yurtsever tutsakların siyasi olarak var olma, inançlarını ve bağlandığı değerleri koruma çabası ile; buna karşı faşizmin devrimci siyasi kimliği yoketme ve siyasi tutsakları teslim alma, ihanete zorlama politikasının oluşturduğu çelişkinin eksenine oturmıştu. Bu çatışma, faşizmin yaptırım, dayatma ve kendi disiplinini kabul ettirmeye çalışmasına karşı, siyasi tutsaklık hakkının kabul ettirilmesi çalışmasıydı. En özlü ifadesiyle cezaevlerindeki sınıf çatışmasının diyalektiği; direnme ve teslim alma temel çelişkisinde ifadesini bulmuştu. Bu süreçte direnişin öne çıkması için çok şeyi göze almak gereki-

İbrahim CENGİZ
yordu. Fiziki direnişin yapılabilecek her biçiminden, kısa ve uzun süreli AG'lerine, faşizmin geriletilmediği noktada ise ÖO'larına başvurmak... Sonuçta, kazanmak için cezaevleri sınırları içinde ölüm bedeli de olsa yapılabilecek her şeyi yapmak gerekiyordu.

12 Eylül zindanlarında, faşizmin siyasi tutsaklara karşı yürüttüğü ve giderek boyutları büyüyen teslim alma ve yeniden düzene kazanma savaşının bir bütünlük içinde kapsamı ve bu amaca varmak için ortaya koyduğu kademeli programı anlaşılma-dan; siyasi tutsakların günlerce AG'lerinde aç kalmaları, ÖO'larında aylarca aç kalarak ölüme yatmaları anlaşılabilir.

Faşizmin tüm insani değerlere karşı başlattığı bitmez tükenmez saldırılarını, nasıl olursa olsun göğüsleyebilmek ve protesto etmek; işkence, baskı, hak gaspları ve yasaklar üzerine oturan politikasını geriletmek, boşa çıkarmak, ancak faşizmin kamuoyu nezdinde siyasi teşhir olanaklarını yaratarak mücadeleye taze kan aşılamaktan geçiyordu. Faşist cuntanın azgın saldırıları önüne barikatlar kurmak ve 12 Eylül zindanlarında insanca yaşayabilmenin asgari koşullarını sağlayabilmek, siyasi tutsakların sık sık AG ve daha da ilerisi ÖO silahlarını kullanmasına bağlıydı. Saldırıların en çok yoğunlaştığı aşamada, siyasi kimlikle yaşamak için özveride bulunmak ya da teslimiyete giden yola adım atmak ve TTE'yi giymeye zorlanmak! Faşizm başka yol bırakmıyordu.

Faşizmin siyasi kimliğe, devrimci inanç, değer ve ilkelere, Kurdistan

da ise doğrudan ulusal kimliğe saldırdığı, "Kürt değil Türküm" demeyi dayattığı noktada, AG ve ÖO'larının objektif ve subjektif koşullarının varlığını yokluğunu tartışmanın, 12 Eylül sürecinde olduğu gibi bugün de bir anlamı yoktur. Faşizm bir yerde siyasi kimlik ve onuru korumak için ölmekten başka alternatif bırakmamıştır. ÖO'larının önemi burada her şeyin önüne geçiyor. İstanbul ve Diyarbakır zindanlarında Marksist-Leninistler, yurtseverler ve Kürt yurtseverleri, siyasi kimlikte ifadesini bulan inanç ve değerlerini her şeyin üzerinde tutarak ölüm oruçlarında can vermişlerse bundandır.

12 Eylül zindanlarında Sınıf mücadelesi diyalektiğini çözümleyemeyenler, ya da devrimci mücadelenin bu alanlarda onlara yüklediği görevlerin gereklerini yerine getirme politikasına sahip olamayanlar, cesaret ve kararlılıkla devrimci ilkelere bağlılığı gösteremediler. Yenilgi psikozuna ve yılmılığa kapıldılar. AG'lerine ve özellikle de ÖO'larına (hele de 30. gününü aşanlarına ölüm sınırına yaklaşma olarak baktıklarından) telaşla karşı çıktılar. Direnişlerin kırılmasında bu bakışın etkisi yadsınmaz. Onlar bütün hesaplarını, "ne yaparsa yapılsın cunta taviz vermez" anlayışına göre yapıyorlardı. Onlar AG'lerine, direniş çizgisinin peşinden istemeyerek de olsa sürüklenmişlerdir. AG'lerini, faşizmi siyasi olarak teşhir etmenin ve geriletmenin önemli bir direniş aracı olarak yerinde ve zamanında kullanmasını bilen Marksist-Leninistlerin, her AG'den sonra "dayatmacılık"la, "koploculuk"la suçlanmasının altında da, statükoculuğun bu kendine güvensizliği yatıyordu.

Onlar hak alma ve daha insanca koşullarda yaşam mücadelesini siyasi tutuklu hakları için mücadele ile, faşizme karşı çatışma zemininde bütünleştiremeyenlerdir. Marksist-Leninistler zindanlarda direniş gelenekleri yaratabildilerse, bunu siyasi mücadele ile hak alma mücadelesini bütünleştirebilmelerine borçludurlar. Direnmeyi hak almaya indirgeyenler için, AG'leri ve ÖO'larında siyasi mücadeleyi öne çıkarmak, "cezaevlerini sınıf mücadelesinin merkezi görmek"tir!

Onlar, AG'lerinin ÖO'larına dö-

nüştüğü noktada ÖO'larını "siyasi cinayet", "siyasi intihar", "maceracılık" nitelendirmeleriyle suçlamaya kalkarlarken, aslında kendi "geri çekilme" taktiklerini meşrulaştırmaya, haklı göstermeye çalışıyorlardı. Ama 12 Eylül'den günümüze cezaevleri direniş tarihi, cezaevlerinde geri çekilme diye bir taktiğin, bir manevra olmadığını, siyasi kimliği ve onuru korumada işe yaramadığını, dahası teslimiyete kapı açtığını gösterdi. Buradan somut olarak bir başka sonuç daha ortaya çıktı: Zindanlarda siyasi kimlikle yaşamın tek koşulu direnmek ve direnmenin gereklerini yapmaktır. Çünkü zindanlarda faşizmin elinin altında olunması, 24 saat işkence ve baskılarla yüzyüze yaşamak zorunda kalınması koşullarında atılacak her geri adımı, bir yenisinin takip edeceği çok açıktı! İki iradenin çatışmasında mücadeleyi bir adım geriye çekiş, faşizmin dayatmasıyla birlikte iradesinin kabulünde getiriyor, psikolojik ve mora! değerleri aşındırıyor ve üstünlüğü faşizmin ele almasına götürüyordu.

Faşist cuntanın siyasi tutsakları teslim almak için olmadık insanlık dışı yöntemlere ve işkencelere baş vurduğu süreçte; siyasi tutsakların kimliklerini ve insanlık onurlarını korumak, faşizmin saldırılarını boşa çıkarmak için başvurdukları hiçbir devrimci eylem, bu nedenle "sol", "maceracı" olarak nitelendirilemezdi. Marksist-Leninistlerin, yurtseverlerin, ve Kürt yurtseverlerinin büyük özveri ve cesaret gerektiren uzun süreli açlık grevleri ve ölüm orucu direnişlerine, kendilerini yakmalarına ve asmalarına "sol", "maceracı" diye saldırmak ve bu direniş çizgisini mahkum etmeye kalkışmak, anti-direnışçiliğin teorisini yapmakla çakışan bir durum olacaktır. Açık faşizm koşullarında her türlü devrimci eylemin meşruluğu ve gerekliliği, hatta Marksist-Leninistler açısından zorunluluğu vardır. Bu noktada eylemlerin biçimi ve boyutu değil, içeriği ve somut hedefleri tartışılabilir, ancak Vietnam'ın Paulo Condor'unda, Yunanistan iç savaşında Makronisos'ta ve diğerlerinde de bu böyle biçimlenmiştir. Direnmenin çok yönlülüğünü, cesaret ve kararlılıkla yerine getiremeyenlerin ne duruma

düşükleri, faşizmin adım adım dayatmaları ve iradesini "bundan ne çıkar" diye kabul etmeleriyle, nasıl teslimiyet batağına sürüklendikleri biliniyor. Direnme yerine geri çekilmeye bel bağlayanların daha sonra yaptıkları da direnişe zarar verici olmuştur. Direnişin baş eğmezliği ve sürekliliği sonucu kısmen de olsa koşulların düzelmeye başlaması, bunlarda ucuz kahramanlık hastalığını geliştirdi. Zor günlerde direnişlerden kaçanlar, iyi günlere doğru ilerlenildiğinde en keskin direnişçi kesildiler. Adeta birbiriyle keskinlikte yarışa girdiler. Bir pay kapmaya, geçmiş çizgilerini unutturmaya çalıştılar. Her koşulda direniş mevsizinin ön saflarında bulunan Marksist-Leninistleri sağcılıkla suçlamaya kalkışmaları bile, onların cezaevleri mücadelesinde politikasızlığını ve birbiriyle çelişkili tutumlarını ortaya koyar niteliktedir. Onlar cezaevi direnişlerinde bu çelişkili tutumlarıyla kötü örnek olmaktan kurtulamadılar. İşte direnişin koşulları düzelttiği süreçte, sorumsuzca ucuz kahramanlıklar taslamaları, sekte, görüntüde en uzlaşmaz ve sert tavirlara girmeleri onların dengesizliğini, direnişin saygınlığına gölge düşürücü tavirlara sürüklen-diklerini gösteriyor. Politikasızlık zor günlerin sağcılarını, iyi günler geldiğinde özleri değişmeye de böyle dengesizce direnişe zarar verecek biçimde ve sekte tavirlara itebiliyor.

Öyle zaman geldi ki; faşizm saldırısını siyasi tutsaklara TTE giydirmede odaklaştırdı. Bu noktada TTE'nin gerisindeki dayatma ve yaptırımları, sadece TTE'nin siyasi kimliği zedelediğini, insanlık onurundan bir şeyleri alıp götürdüğünü anlayamayanlar, daha da kötüsü anlamak istemeyenler bir geri çekilme edebiyatıdır tutturdular. Ama bu noktada direniş mevsizini terk edenler, terk etmeye hazırlananlar değil; direnişi sonuna kadar sürdürenler ve direniş politikaları süreçte egemen oldu. Eğer teslimiyet uçurumunun kenarından dönlüdüyse, bu sonuç direnişçilerin tavırla doğrudan ilgilidir.

Cuntanın TTE odaklı saldırısını çözümlenmeden, özellikle İstanbul cezaevlerinde kitlesel süresiz açlık direnişini ve bu direnişin ölüm orucuna dönüşerek yükseltilmesini ve ge-

tirdiği çok yönlü sonuçları çözümleyebilmek mümkün değildir.

Bu direniş, her şey bir yana dosta düşmana şu gerçekleri gösterdi:

Hangi şartlar altında olursa olsun siyasi tutsaklar teslim alınamaz! Siyasi düşüncelerinden arındırılarak adli tutuklu muamelesine tabi tutulamaz, suçlu gösterilemez. Gerekli olduğu noktada faşizmin saldırılarını önüne cesetleriyle barikat kurmaktan çekinmezler! Bunlar direnişin sınıf mücadelesinin zindanlar cephesindeki siyasal ve tarihsel sonuçlarıdır. ÖO'larının siyasa! ve tarihsel sonuçları çok daha geniş çaplıdır. Ve tüm toplumu derinden etkilemiştir. Bu etkiler, gününbirlik politika yapanların göremeyeceği kadar derin ve sarsıcıdır. Bu etki Kızıldereli'nin uzun süreli potansiyel etkisi çözümlendiği noktada anlaşılabilir. Bu devrimci direnişin etkilerinin sonuçtan daha ortaya çıkmaya başladığı günlerde tüm statükocu sol, tıpkı 1974'lerde olduğu gibi, bir kez daha şaşkınlığı yaşıyordu. İşte uzun süreli mücadeleyi göze alamayan statükoculuğun anlayamadığı da budur. Bazı eylemler, bazı tarihsel momentte, siyasa! ve tarihsel nitelikte, gelecekte kitlelerde direnme ruhu ve coşkusu yaratan manifesto özelliği taşırlar.

Bu direniş, TTE'ye yüklenen fonksiyonları kamuoyuna ve direnişin destek güçlerinin bilincine de taşıdı. TTE'nin kaldırılması ya da işlevsiz kılınması mücadelesinde ilk kalıcı adım bu oldu. Yoksa, TTE gündeme geldiğinde tutuklu aileleri de dahil olmak üzere, TTE'nin ne olup olmadığını kavrayamayan destek güçlerinin bir çoğu "TTE'yi giyin, bütün sorunlarınız çözülecek" düşüncesine saplanmışken; direniş sonrası "o paçavraları giymeyin" demeleri nasıl açıklanabilir? "Avrupa'da da TTE giyiliyor" diyecek kadar ileri gidip TTE'ye meşru zemin oluşturmak isteyenlere, TTE giymekten başka yol olmadığını göstermeye çalışanlara karşı, ÖO direnişi tam anlamıyla bir panzehir oldu. ÖO direnişinin bu tarihsel momentte yarattığı siyasal sonuçlardan sonra, burjuva demokratlarının yanında, burjuvazinin savcılarının bile TTE'nin insanlık onurunu zedelediği keşfetmeleri, doğal karşılanmalıdır(*).

AG ve Ö.O SİLAHI HALKIN ELİNDE

Sivil elbiselerin, bu direnişin ve yarattığı sonuçların etkisi altında gelişen süreç sonucu, "elimiz kolumuz bağlı..." subjektivizmini nesnel, ve meşru göstermeye çalışarak TTE'yi giyenlere rağmen kazanıldığını bugün artık herkes çok iyi biliyor. TTE giyme politikasını, devletin taviz vermezliğini ÖO direnişinin siyasal sonuçları ve direnişin sürekliliği iflas ettirdi.

Önce İstanbul cezaevlerinde TTE'yi giyenler ve giymeyenler farklı koşullarda yanyana yaşadılar. TTE giymeyenler her türlü haktan yoksundu. 10 Şubat 1986'da TTE giymeyenlerde aynı haklara sahip oldular. Birileri TTE giymeyi, Marksist-Leninistler ise giymemeyi meşrulaştırdılar. 1987 Temmuz-Ağustos-Eylül açlık grevi direnişleri tüm ülke cezaevlerine yayılıp TTE'nin kaldırılmasına yöneldiği noktada, Adalet Bakanının suçu 12 Eylül dönemine atarak, TTE'nin tutuklular için yasadışılığını ortaya koymak zorunda kalmasında da, TTE odaklı saldırıyı püskürtten ÖO direnişlerinin ve bunu devamındaki TTE giymeme mevzisinin korunması motor görevi görmüştür.

Acaba TTE'nin yasadışılığı, insan onurunu zedelediği, ÖO direnişi ve yaratacağı tarihsel, siyasa! etkiler görülmeyip giyilseydi, bugün anlaşılabilir miydi? Bırakalım bunları, TTE giymenin bayraktarlığını yapanlar ve anti-direnişçiliğin teorisyenliğine soyunanlar bile bildirilerinde, çeşitli yazı ve kongre kararlarında, ÖO direnişlerinin 12 Eylül'ün en karanlık dönemlerinde, zindanlarda ışık saçan direnişler olduğunu, topluma direnme dinamikleri sunduklarını artık söyleyebiliyorlar! ÖD direnişlerinin sonuçları biraz gecikerek olsa, onların tabanlarını da, onları da sardı. Ve TTE dayatması gündemden kalktığında TTE'yi sessizce çıkarmak zorunda kaldılar. Bugün bu tavırlarını unutturmaya çalışsalar da unutulmuyor. Hatta o koşullarda "siyasi intihar", "siyasi cinayet" dedikleri ÖO'larına duyarsız kalamıyorlar. Çünkü ÖO direnişlerini işçi ve emekçi kitleler sahiplendi. Geçmişte olduğundan farklı olarak kitlelerden tecrit olmayı göze almadan ÖO direnişini karalayamazlar.

Evet! Tarih ayrıntılarla uğraşmıyor.

ÇÖZÜM 6

1 Mayıs'ta gözaltına alınanların ailelerinin 1. şube önünde başladıkları destek Açlık Grevi'ne, Grup Yorum da müzikleriyle destek oldu.

Tarihin eleğinde tarihsel kesitlere damgasını vuran direnişler kalıyor. Tarih direnenlerin ve direnerek kazanacakların kaleminden yazılıyor. Eğer 12 Eylül ve sonrası için, cezaevleri açısından tarihsel bir tanımlama yapılacak olursa, cezaevleri insanlık onurunu ve siyasi kimliğini korumaya direnişleri, esas olarak AG'leri ve özellikle ÖO'ları çerçevesinde tanımlanabilir. Diğer yapımlar bu direnişleri tamamlayıcı unsurlar olarak görülmelidir.

Bugün gelinek noktada, ÖO direnişinin tarihsel ve siyasal sonuçlarını görenler, gerçekler karşısında görmek zorunda kalanlar, siyasi ve tarihsel yönü öne fırlamış direnişleri ekonomist bakış açısıyla değerlendirmeye gafletine artık düşmüyorlar. O sayfada kapandı. Tarih ve yaratılan değerler ve direnme dinamikleri bu süreci tamamladı. Ama öyleleri var ki zevahiri kurtarmak için çok ilginç tespitler yapıyorlar: "Bizde yapacaktık, henüz kitleler hazır değildi, subjektif koşullar olgunlaşmamıştı" savunmaları, suçlulukla ÖO direnişinin kitlelerde yarattığı etki ve sempatiye bakarak, işi kapatmak için söylenmiş sözlerdir.

Burada da sorumluluk, her direnişten kaçışın vazgeçemez gerekçeleri olarak kitlelerin sırtına yıkılıyor.

Yaşanıldığı süreçte hak alıp almama kısır döngüsü içinde, ekonomizm saplantısıyla ÖO direnişini mahkum etmeye ve yenilgi olarak

göstermeye çalışanlar susuyorlar. ÖO'nun kitleler nezdinde kazandığı prestij ekonomizmi çoktan aşmış geçmiştir. ÖO direnişi bugün öylesine görkemli ve kitleleri öylesine derinden sarsmıştır ki, ÖO direnişinin bitirildiği anda haklardan nelerin alınıp alınmadığı tartışmasının bugün yapılanının hiçbir anlam ve değeri kalmamıştır. ÖO direnişlerinin sonuçlarına hak alıp almama ölçüsüyle bakma anlayışı çoktan mahkum edilmiştir.

O başka bir tarihi koşulda, başka boyutlarda ve nitelikte, başka bir biçimde zorunlu bir 30 Mart çatışmasıdır. Kızıldere'yi bugün nasıl hiç kimse 10 proleter devrimcinin fiziki yok edilişiyle değil, ama yarattığı muazzam direniş geleneği ve potansiyeli ile anıyorsa, 14 Haziran çatışması da böyle bir çatışmadır. Özgünlüğü ve tarihsel önemi buradadır. Yalnız ilginç olan, 1972 Kızıldere çatışması konusunda sağ oportünizmin düştüğü tarihsel hataya, bu kez 14 Haziran'da sağ oportünizmle birlikte sol oportünizmin de düşmesi ve sağcılığın giderek derinleşmesidir.

ÖO baştan sona tarihsel siyasal boyutuyla ele alınıp sürdürülmüştür. Hak alma, siyasi ve tarihsel sorumluluk başarının getireceği sonuçlar olarak değerlendirilmiştir. Marksist-Leninistler, reformist değil devrimcidir. Ancak devrimci politikanın ve tavrın reformları da beraberinde getireceğini bilirler. Bu her zaman böyle olmuş, siyasi tavır alış reformlara

AG ve Ö.O SİLAHI HALKIN ELİNDE

yol açmıştır. Sonuçta hak elde etme ve sivil elbiseleri geri alma mücadelesini kazananlar, Marksist-Leninist çizgide direnişi sürdürenler, cezaevlerinde sınıf mücadelesinin önlerine koyduğu görevleri yerine getirenler ve ÖO gibi üzerinden atlanılmayacak ölüm bedeli direnişleri gerçekleştirenlerdir.

12 Eylül halka çok yönlü bir savaş açtı, baskı ve terörle işçiye emekçi sınıfların her türlü hakkını gaspetti. Toplama kamplarına doldurduğu Marksist-Leninist, devrimci ve yurt-severler üzerinde saldırılar daha vahşice sürdürüldü. Ama her şeye rağmen faşizmin toplumu sindirme, kışla disiplini altında yaşatma ve depolitize etme programı önemli bir toplumsal engele çarpmaksızın, anayasadan seçim ve demokrasi ma-nevralarına kadar adım adım uygu-landı. Bu dönemde, siyasi tutsakla-rın bulunduğu ve faşizme karşı mücadelenin gereklerinin yerine getirildiği cezaevleri, direniş odakları olarak faşizmin rahatını kaçırdı, progra-mını bozan yerler oldu.

Fabrikalarda, okullarda her türlü demokratik hak ve özgürlük ortadan kaldırılmış ya da kullanamayacak düzeyde sınırlandırılmışken, faşist disiplin hükümünü sürdürürken nerede ise toplumun büyük kesimi robotlaştırılıp her denilene itaat eder duruma getiriliyordu. Ama sınıf mücadelesi açısından bütün bu olumsuz gelişmeler karşısında; zindanların hücrelerinde ve tecritlerinde, baskı ve işkence ile iç içe yaşayan siyasi tutsaklar, işçi ve emekçi sınıfların kuruluşuna olan inançlarını terkettirme, hatta ihanete sürüklenme politikalarına karşı, canlarını ortaya koyarak diremiyorlardı. Faşizm ne yaptıysa devrimci tutsaklara boyun eğdiremedi. İşte hemen hemen tüm toplumsal muhalefetin bastırıldığı, gericiğin en yoğun olarak yaşandığı bu süreçte, zindanlarda, faşizmin yıllarca insanlık dışı koşullarda çürütmeye çalışmasına karşı her şeyi göze alarak direnmek tarihsel bir önemdedir. Cezaevi direnişlerine damgasını vuran AG ve ÖO direnişlerinin tarihsel öneminden ve toplumu harekete geçireci gücünden, bir de bu anlamda söz etmek gerekiyor. ÖO'ları tarihe mal oldu. Kitlelerin mücadelesine güç

katan bir dinamik yarattı. Nasıl ki, 30 Mart'lar, 6 ve 18 Mayıslar devrimine inancın, halka bağlılığın, cesaret, kararlılık ve özverinin ve yeri geldi mi inandığı devrimci değerler için ölümü seçebilmenin kalıcı örnekleri olarak kitleleri etkileyebilmiş ve onların anti-faşist mücadelesinin kaldırıcı ol-muşsa; yaşanan süreçte cezaevleri direnişleri, AG ve ÖO'ları da aynı sonuçları doğuruyordu. ÖO'ları 12 Eylül dönemi ve sonrası faşizme karşı direnişlerin bir dönüm noktasıdır. Faşizmin teslim alma ve rehabilitasyon programının zindanlarda işlemez kı-lındığı, faşizmin geri adım atmaya zorlandığı, çatışmanın en kızgın olduğu anlardır. Bu direnişler, 12 Eylül dönemlerindeki direnişlerin en öz-verili ve onurlu sayfalarıdır.

12 Eylül döneminde topluma ve hakları, özgürlükleri ellerinden alınan işçi ve emekçi sınıflara direniş mesajları, zindanlardan AG ve ÖO'larıyla da götürüldü.

Dört duvar arasında ÖO'larıyla yaratılan direniş geleneğinin, hiçbir koşul altında bastırılmayan direnme dinamiğinin, duvarların dışında boy veren direnişlerle olan bağlantısını gö-rebilmek gerekiyor. İşçilerin, öğrencilerin bu dönemde en çok haksız-lıklara uğrayanların, hak arayan, özgürlük isteyen, toplumun tüm ezilen ve sömürülen kesimlerinin direniş olarak hemen AG'ne sarılmaları başka nasıl açıklanabilir ki?

Faşizmin insanlık dışı saldırılarına karşı direnişleri meşru ve haklı olan siyasi tutsaklar, en zor ve olanaksız koşullarda AG ve ÖO'larıyla, siyasi başarılar kazandılar. Belli ölçülerde yaşamsal ve sosyal haklar elde edebildiler. Resmen olmasa da fiili olarak siyasi tutsak olduklarını kabul ettirdiler.

Faşizm en saldırgan olduğu dönemde bile, onların temsilciliğini kabul etmekle karşı karşıya kaldı. Bu kalıcı direniş örnekleri halk kitlelerinin her zaman dikkatlerini üzerine topladı. Faşizme ve oligarşiye karşı direnişlerinde emekçi Sınıflara zengin dersler sundu. Direnmek ve haklarını kazanmak için, bu direnişlerden moral güç ve destek aldılar. Faşizmin karşısına bu direniş biçimi-le-riyle çıktılar.

Bugün AG direnişleri baskı ve iş-

kencenin, hak gasplarının olduğu her yere taşınıyor. Şubelerde ve diğer işkencehanelerde, işkenceler AG direnişlerini kırıp geçemiyor. AG'leri işçi ve emekçi sınıfların yeni bir direniş silahı olarak kendisini bu süreçte kabul ettiriyor ve dayatıyor.

Cezaevi direnişlerinin ortaya çıkardığı devrimci moral güce uzak kalmış ve direnişlere sahip çıkmamış olanlar, yaratılan potansiyeli değerlendiremediklerini her seferinde itiraf ediyorlar. Bunun sıkıntısını yaşıyor, rahatsızlığını duyuyorlar. Ama onlar treni çoktan kaçırdılar.

Ülkemiz sınıf mücadelesi tarihi açısından çok özgün bir süreç yaşandı, yaşanıyor. 12 Eylül sonrası gelişip yaygınlaşan cezaevi direnişleri ve ölüm oruçlarının, toplumsal muhalefetin hareketlendirmesinde belli bir dönem ağırlıklı bir yere sahip olması, bu özgünlüğü ifade ediyor. Yeni dönem, toplumsal dinamiklere yeni mücadele biçimleri dayatıyor. Sınıf mücadelesinin çeşitli alanlarında sonuç alıcılığı cezaevleri direnişlerinde sınanmış AG'lerini kullanmayı getiriyor, gerektiriyor.

İşte bu noktadan sonra cezaevleri mücadelesinin hak alma ile sınırlayan ve mücadeleyi ekonomizmin dar sınırları içine hapseden tüm siyasi gruplar, cezaevleri mücadelesinin siyasi önemini ve faşizme indirdiği darbeleri, toplumun hareketlenmesiyle iş isten geçtikten sonra keşfetmişlerdir. Onlar kitlelere önderlik etmekten öte, direnişleri mücadeleyi kitlelerin düzeyine indirgerek ve peşlerinden sürüklenerek, dar neyccilikten kurtulamamışlardır. 87'deki direnişlere kadar cezaevleri sınıf mücadelesi gerçeğini göstermemiş olmaları, doğrudan bu gerçeklerle ilgilidir.

Bugün sol muhalefetin önünde yer alan demokratik örgütlerden TAYAD'ın bu toplumsal misyonu ve saygınlığı kazanmasında, radikal direnişlerine kaynaklık etmiş cezaevi direnişlerinin, ÖO'larının etkisi ortada olan bir gerçektir.

"Uzaktan Mektuplar" yazar solcu göçmenlerimizin TAYAD'ın toplumsal muhalefetteki yerini Görüş dergisinin 18. sayısında: "...bu uğurda verilen mücadele gerek Türkiye gerekse dünya komuoyunda yeni bir

DİYARBAKIR ŞEHİTLERİ

biçimlenme yaratmış, demokrasi savışımında ileri bir adım olmuştur." diyerek, bu gelişime yön veren tutuklu ailelerinin, duygusallıktan uzak siyasa! bilinçle hareket etmeleri gerçeğinin altını önemle çizmesi de, bu direnişlerin dolaylı etkileri olarak değerlendirilmelidir.

Bugün devrimci mücadelenin güçlenmesinde, devrimci sol güçler sürece müdahale ederek depolitizasyonun etkisini kırmada, kitleleri mücadele sürecine çekmede, mücadeleyi radikalleştirilmede zindanlarda sürdürülen AG'lerinin, ÖO'larının, Apolar'ın, Haydar'ların, Fetih'lerin, Hasan'ların; inançtan uğruna ölümü kucaklamalarının payı vardır.

Diyarbakır zindanlarında teslimiyet kuşatmasını yaran Kemal Pir'lerin, Hayri Durmuşların, Orhan Keskinlerin, Ferhat Kurtay'ların vd.'lerinin payı vardır.

Onların, ÖO şehitlerine ve her koşul altında faşizme karşı direnmeyi seçenlerin, işçi ve emekçi sınıfların mücadele gelenekleri yaratmasında önemli bir rolü vardır. AG'leri ÖO'ları faşizme karşı direnişin sembelleri olarak bugün halk kitlelerine cesaret, umut, kararlılık veriyor. Direniş perspektifi sunuyor. AG ve ÖO direnişlerinin kazanımları halk kitlelerine, faşizme karşı nasıl mücadele etmeleri gerektiğini öğretiyor. Bedeli ödenmeden hiçbir hak ve özgürlüğün kazanılamayacağını anlatıyor.

Onlar, ÖO direnişçileri, aylarca hücre hücre siyasi kimlik ve insanlık onuru için ölüme koşanlar, bugün emperyalizme ve oligarşiye karşı bir direniş bayrağı olmaya devam ediyorlar. Bir toprak işgalinde toprak özlemi, bir grevde sınıf kını, bir boykotta, gösteride, işgalde kararlılık, özgürlük sloganı, işkencede boyun eğmeme olmaya devam ediyorlar. Sınıf mücadelesinin her cephesinde, insanlık onuru için savaşın olduğu her yerde, zulme, haksızlıklara karşı koyuşta, onların direniş solukları vardır. Zulme karşı çıkan her İnsan, onların her zaman direnme özverişi ve kararlılığı olarak, ONLAR'la birlikte olacaktır.

(*) 85'te oligarşinin Avrupa'ya cezaevlerinin incelemek için gönderdiği savcılar heyeti, TTE'nin insanları kişiliksizleştirdiği biçiminde bir rapor verdi.

Kemal PİR

Mazlum DOĞAN

M. Hayri DURMUŞ

Mahzum KORKMAZ

DİYARBAKIR ŞEHİTLERİ

KÜRT ULUSUNUN ONURUNU

Sezgin TEMEL

Diyarbakır zindanında faşizmin zulmünün en aşağılıkça ve alçakçası yaşandı. Saldırının insanlık dışılığında cunta hiçbir sınır tanımıyordu. Burada teslimiyet ve ihanetin en koyusu, en utanç vericisine tanık olundu. Ama direnişlerin onurlu, özveri ve yüceleri burada yaşandı... İhanet ve teslimiyet çemberi burada kırıldı. Artık kolay kolay sökülemeyecek direniş gelenekleri, nice zorlu ölümler pahasına "olmaz!" denildiği şartlarda yaratıldı. Gün oldu, faşizmin vahşeti altın-da Kürtlüğünü inkâr zorlanan, onuru ve kişiliği ayaklar altına alınan Kürt yurtseverleri bu onursuzluğa dayanamadılar. Gün geldi onursuzluğu silip attılar. Kürt ulusal kimliği inkar edilmeye çalışılanlar, kötü günleri, tarihsel kesitteki olumsuz sayfaları kapattılar. Direniş bayrağını yükselttiler. Onurla, siyasi kimlikle, ulusal kimlikle yaşamının bedelini de ödediler. Hem de en zorlu biçimde... Direnişlere direnişler eklendi, Kürt gerçeğini kabul ettirmekten öte, cezaevinde Kürtçe konuşma haklarını elde ettiler.

Diyarbakır zindanı cehennemin bir yüzüydü adeta. Islak hücrelerde aç susuz bırakılmak, falakalarda kol bacak kırılarak ayak tabanlarını patlatmak vardı burada. Foseptik çukurlarına atılmak, günlerce değil aylarca gün ışığı görmemek vardı, Dışkı yemek zorunda bırakılmak vardı. En

SİMGELİYOR!

büyük insanlık suçları burada defalarca işlendi. "Yıldırım" gibi Gestapo ruhu taşıyan ve insanlıktan çıkmış işkencecilerin, sadist duygulanım tatmin etmeleri vardı Diyarbakır'da.

Kürt yurtseverler 12 Eylül'ün ilk şokuyla faşizmin saldırısı karşısında geçici de olsa yenildiler. Yenilginin etkileri zindanlarda daha yıkıcıydı, Tesümiyet ve ihanet yolunda hızla baş aşağı kayış başlamıştı. İlk anda, faşizmin politikasml çözümlememişlerdi. Faşizm, direnişten başka bir şey anlamaz ve geri adım atmazdı.

Faşizm Diyarbakır zindanının nabzını ele alarak, psikolojik üstünlüğü ele geçirdi. Adım adım faşist disiplini yerleştirdi. Dayatmalar öyle bir noktaya geldi ki, faşizm Kürt yurtseverlerden ulusal kimliklerini istedi. Onlardan baskı ve terörle "Kürt değil Türk'üm" demeyi, istedi. Her şey bir yana ulusal kimliği, Kürt olduklarını reddetmek ölümden beterdi. Onursuzluğun en büyüğüydü. Bunu biliyorlardı ve onursuzluk altında daha fazla yaşanamazdı. Ya öleceklerdi, ya da onursuz ve ulusal kimliklerini kaybetmiş olarak yaşayacaklardı. Onlar insanca ve onurluca yaşamak ve yaşatmak için direnişi ve ölümlü seçtiler. Evet faşizm tek bir koşul öne sürüyordu Kürt yurtseverlerine: "Ya ihanet, ya da ihanet, Kürt yurtseverler bunu siyasal özerline sindiremediler, sindiremezlerdi, Her şeyi göze alarak ölümüne direniş

atıldılar. Direniş bedel istiyordu, can istiyordu. Hem de bir, iki, üç, beş, on değil onlarca... Kürt yurtseverler faşizme karşı bedenlerini ortaya koydular. 32 can verdiler bu uğurda...

Önce Mazlum Doğan kararlılık ve cesaret örneği göstererek, faşizme karşı direniş bayrağını açtı. İpi kendi boğazına geçirerek kıvılcımı çaktı. Diyarbakır zindanı sarsıldı. Direniş tohumları boy attı. Çok geçmedi, dört Kürt yurtseveri Ferhat Kur-tay, Necmi Öner, Eşref Anyak ve Mahmut Zengin siyasal ve ulusal kimlikleri için, kendilerini yakarak feda ettiler. Direniş bayrağını yükselttiler. Diyarbakır'da Kürt yurtseverlerinin direnişi ölüm oruçlarıyla yükseltilere tırmanarak, faşizme geri adım attırdı. Kemal Pir'ler, Hayri Durmuş'lar, Orhan Keskin'ler ve diğer ölüm orucu şehitleri, Diyarbakır Cezaevi'nin çehresini değiştirdiler. Bundan sonraki sürece, direnişin iradesi egemen oldu. Kürt yurtseverleri direndiler. Ölüm oruçlarında, kendilerini yakarak ve asarak şehitler verdiler. Ulusal ve siyasal kimliklerini yaşattılar. Kendi varlıklarını kabul ettirdiler!

1984'lerde Diyarbakır'dan yükselen direniş sesleri, İstanbul'da Marksist-Leninist'ler ve yurtseverler tarafından daha da gürleştirildi. Kürt yurtseverlerinin direnişlerine ölüm oruçlarıyla, şehitleriyle destek verdiler. Diyarbakır zindanlarından yapılan direniş çağrısı cevaplandı... Bir birine geçmiş çelik halkalar gibi kuruldu faşizme karşı barikatlar, İstanbul'dan Diyarbakır'a... Bir teslimiyet ve ihanet bataklığı kurutuldu. Bir diğeri teslimiyet uçurumunun kenarından döndü, direniş mevzisini şehitleriyle pekiştirdi. Mazlum'ların, Ferhat'ların, Kemal Pir ve Hayri Durmuş'ların... Apo'ların, Haydar'ların, Fatih'lerin, Hasan'ların... Canları bedeli, faşizmin zindan politikası kamu oyununun, halkların ve dünyanın gözleri önüne serildi. Faşizmin siyasal tut-saklar üzerine oynadığı oyunlar bozuldu. En zor koşullarda siyasal kimlik ve onur direnişleri yüceltilti. 12 Eylül karanlıkları içerisinde direniş tarihleri yazıldı. Bu direniş tarihinin altında bugün iki görkemli imza var: Metris ve Diyarbakır direnişçileri...

ZİNDAN KARANLIĞI ŞEHİTLERİMİZLE AYDINLANDI

Devrim mücadelesi özveri, kararlılık, cesaret ve davaya adanmışlık örnekleri gösterilmeden ilerletilemiyor. Devrim, şehitler üzerinde yükselir ve ilerler. Hiçbir devrim, örnek direnişler yaratılmadan, ağır bedeller ödenmeden, halkın en değerli evlatlarından şehit düşenler olmadan kazanılamamıştır. Türkiye devrimci mücadelesi de reformizmle tüm bağlarını kopardığı 70'lerden bugüne, özveri, kararlılık ve cesaretle nice direniş örnekleri ortaya koydu. Birçok Marksist-Leninist, devrimci, yurtsever devrim yolunda şehit düştü. Devrim kervanı düşe kalka böyle ilerledi.

12 Eylül'den sonra ülke zindanları da örnek direnişlere sahne oldu. Devrime inançları tükenmeyen, halka bağlılıkları yok edilemeyen Marksist-Leninist'ler, devrimciler, yurtseverler ve Kürt yurtseverleri zindanların karanlıklarını şehitleriyle aydınlatıldılar. 12 Eylül faşizminin siyasal tutsaklar üzerindeki vahşetini, zindanlarda ölümleriyle dünya ve Türkiye halklarına teşhir ettiler. En zor ölümleri seçebildiler. Çünkü faşizme karşı en ağır bedel zindanlarda ödenmek zorundaydı. Teslimiyet ve ihanet kabullenmeyen, onursuz ve siyasal kimiksiz yaşamayı, direnmeye ve onurlu bir ölüme tercih eden Marksist-Leninist'ler, yurtseverler, Kürt yurtseverleri ölüm oruçlarında, kendilerini yakarak, asarak feda ettiler. Faşizme karşı direnişlerde, faşizmin azgınca saldırılarında onlarca siyasal tutsak duvarlar arasında can verdi. Ama devrimci mücadelenin sesi zindanlarda kısılmadı. İhanet ve teslimiyet kâr etmedi. Faşizmin politikası iflas ettirildi.

Türkiye halklarının en değerli evlatlarının canlarıyla ödedikleri bedel sayesinde, zindanlarda insanlık onuru ve siyasal kimlik korundu yüceltilti. Sınıf mücadelesinin bu cephesinde faşizmin karşısına bedenlerle barikatlar kuruldu.

Diyarbakır'da, Mamak'ta, Elazığ'da, Metris'te, Aiemdağ'da Sağmalcılar'da şehit düşenler; Kemal Pir'ler, Mazlum Doğan'lar, Hayri Durmuş'lar, Cemal Arat'lar... Mazlum Güder'ler, İlhan Erdostlar, Fikri Sönmez'ler, Adil Can'lar, Şerifler, Apo'lar, Haydarlar, Fatihler, Hasan'lar bizim şehitlerimizdir... Türk ve Kürt halklarının kurtuluş ve özgürlük mücadelesinin şehitleridir. Devrim mücadelesinin harcında onları kanı vardır

Onlar mücadelemize kararlılık ve özveri, cesaret ve davamıza inanç veriyorlar. Manevi gücümüze güç katıyorlar, direncimizi artırıyorlar. Devrim yolumuzu aydınlatıyorlar. Zaferin nasıl kazanılacağını öğretiyorlar. Onlar kavgamızda yaşıyor ve hep yaşayacaklar. Mücadele miraslarıyla Marksist-Leninistler her zaman manevi dinamizm kazandıracaklardır.

RÖPÖRTAJ

1984'teki Ölüm Orucunun yıl dönümü dolayısıyla, tutuklu yakınlarından Sultan Çelik ile dergimiz yaptığı bir söyleşi sunuyoruz. Sorularımızı içtenlikle ve heyecanla yanıtlayan Sultan Çelik'e teşekkür ediyoruz.

Evlatlarınız açlık grevindeyken neler hissettiğini anla-tır mısınız? Açlık direnişi yaşamınızı nasıl etkiliyor?

— Onlar bizlerin içerdeki bir parçası. Onlar günlerce aç kalırken bizim de lokmalar boğazımızdan geçmiyor. Yemekler hep sofrada kalıyor. Zorla bir şeyler yesek bile beynimizde yüreğimizde biz de açlık grevi yapıyoruz. Onların direnişlerini desteklemek için koşuşturduğumuz zamanların dışında, günler saatler geçmiyor. Cezaevindeki açlık grevi bizim yaşamımızın da en önemli olayı haline geliyor. Gözlerimiz, kulaklarımız cezaevine çevrili, gün gün açlık grevini biz de onlarla birlikte yaşıyoruz.

— Bir siyasi tutuktu yakını olarak sizi, siyasi tutukluların sorunlarına sahip çıkmaya iten nedenler yalnızca bir yakınınızın tutuklu olmasıyla sınırlanabilir mi?

— Şimdi ebette ki hayır. Ama başlangıçta öyleydi. Sorunlara sahip çıkma bilincimiz, kendi oğlumuz gibi binlerce insanın daha var olduğunu gördükçe, onlara yapılanların tanığı oldukça, onlara işkence yapmalarının nedenlerini kavradıkça gelişti. Onlardan haklarımıza sahip çıkmanın tek yolunun direnmek olduğunu öğrendik. Yaşanan!ar bize, bu nun yolunun birlik olmaktan, örgütlenmekten geçtiğini gösterdi. TAYAD da böyle doğdu.

— Siyasi tutuklu yakını olarak TAYAD'da yer almaya başladıktan sonra, ya da daha önce dünyaya ve olaylara bakışınızda bir değişiklik oldu mu? Bunu açıklayabilir misiniz?

— Elbette oldu. Daha önceleri kendi küçük dünyasında yaşayan bir insandım. Bu mücadelenin içine girdiğimde yaşamım yeni bir anlam ke-

zandı adeta. Ben yerine biz demeyi öğrendim. Önceleri başımıza gelenlerin kader olduğunu sanırdım. 12 Eylül'den sonra yaşadıklarım bana bunların hiç de kader olmadığım öğretti. Bize katlanması gereken alın-yazı gibi yutturulmak istenenlerin, direnildiğinde, değişebileceğine yaşayarak tanık oldum.

— METRİS TARİHİ ve DİRENİŞ ÖLÜM ve YAŞAM'ı okuduğunuzu sanıyoruz. Siz bunları okumadan önce cezaevlerini nasıl görüyor ve açlık direnişleriyle ölüm orucu hakkında neler düşünüyordunuz? Yaşadığınız olaylarla kitapta anlatılanları karşılaştırıyor musunuz? Siyasi tutukluların sorunlarıyla yakından ilgilendiğiniz halde, kitapta anlatılan olaylara zamanında tanık olmanız mıydunuz?

— Kitapta anlatılanların cezaevi kapısından duyulabilen, görülebilen kesimine tanık oldum. Mektuplarda ve görüşlerde anlatılanlar da oldu, ama kitaplar daha etkileyiciydi. Da ha derin izler bıraktı. Kendimi kitapta anlatılan insanların yerine koyup yaşananları gözlerimin önüne getiriyordum da, yüreğim dayanmıyor. İşkencecilere beddualar yağıdırıyorum. Ama sonunda direnenlerin kazanması çekilen acıların boşa gitmediğini gösteriyor.

— Siz hiç açlık grevi direnişine katıldınız mı? Katıldınızsa neler hissettiniz, ne'ler düşündünüz?

— Evlatlarımızın direnişini desteklemek için bir kez bir haftalık, diğerleri üçer günlük 4 açlık grevine katıldım. Çocuklarımızla aynı açlığı paylaşarak direnmenin mutluluğunu yaşarken, onların ayları bulan uzun açlık grevinde nelere katlandıklarını yaşayarak öğrendim. Eli kolu bağlı

durmamanın, onlara destek olmanın sevincini duydum. Artık "yine mi açlık grevine gidiyorsunuz?" diye sormuyorum. Sebepsiz açlığa katlanmayacaklarını biliyorum.

— Sizce açlık grevi ve ölüm oruçlarının hak almada ve demokrasi mücadelesindeki yere nedir? Cezaevleri direnişleri toplumun diğer kesimlerini ne ölçüde ve nasıl etkiledi?

— İnsanların hayatlarını ortaya koyarak yaptıkları açlık grevleri ve ölüm oruçlarının hak almada ve demokrasi mücadelesinde önemli bir yeri vardır. İşkenceyi ve cezaevlerindeki insanlık dışı uygulamaları, gerçekten dünya a'leme duyurmatan bu direnişlerle oldu. Evlatlarımıza çok çektiler. Ama on!ar direnerek biz!eri de direnişlerine ortak ettiler. Türkiye'de de siyasal tutuklu diye bir şey olduğunu öğrettiler. Onların haklarını duyurdular. Bu hakların nasıl alınacağını gösterdiler. Acıyla, üzüntüyle oldu ama olsun. İnsanların gözlerinin açılmasına bizim evlatlarımızın açlık

grevi ve ölüm oruçları da yardımcı oldu. Bunu ben kendimden biliyorum. Ayrıca işçilerin, öğrencilerin durumundan belli değil mi? Herkesin sustuğu dönemde cezaevleri ve oradaki direnişler zamanla topluma da yansıdı. Hak arama bilincinin gelişmesine katkısı oldu. Örneğin toplumun her kesimindeki haksızlığa uğramış, saldırıya uğramış insanlar hak ararken artık açlık grevlerine de başvuruyorlar.

— 1985-86'larda TAYAD'da bir araya geldiğinde demokratik haklar ve insan hakları konusunda mücadele eden siz aileler dışın da, toplumda pek muhalif ses çıkmıyordu. Bunu neye bağlıyorsunuz?

ÖLÜM ORUCU ÜZERİNE RÖPORTAJ

—12 Eylül'de askeriye toplumu baskı altına almış, sindirmişti. Her yerı kışlaya çevirdiler. 83 seçimleriyle değişen bir şey olmadı. Hatta cezaevlerinde, Özal hükümeti kurulduktan, "demokrasiye geçiyoruz" denildikten sonra TTE sorunu çıktı. Çocuklarımız daha kötü günler yaşadılar. 84-85 yılında çok acılara çocuklarımızla birlikte katlandık.

Biz siyasi tutuklu yakınları olarak, baskı ve işkenceyi yaşayan kesimlerden biri olduk. Yakınlarımızın dinenerek siyasi kimliklerini koruduklarına, haklarını aldıklarına tanık olduk. "Hak verilmez alınır" sözünün anlamını öğrendik, Bu bizde de bir mücadele bilinci oluşturdu. Ayrıca evlatlarımız işkence görürken, herkes sussa bile biz analar babalar susamazdık. Belki de bunun için ilk biz çıktık.

— Cezaevleri önünde ve devletin diğer kurum ve yetkilileri karşısında nasıl bir tepki ile karşılaştınız? Bu tepkileri nasıl yorumladınız, yorumluyorsunuz?

— İkimizden birçoğumuz devletin tarafsız olduğunu düşünürdük. Cezaevlerinde işkenceler başladığında hemen bu düşünce lie adli müşavirlere, meclise, bakanlıklara koştuk. Bizi dinlemediler, kapılar yüzlerimize kapadılar ve hatta daha da ileri giderek "sizi de örgüt üyesi diye tutuklatırız" diyerek tehdit etiler. Önce şaşırdık. Sonra bu tavırların, kişilerin değil devletin politikasından olduğunu kavradık. Bütün cezaevlerinde yoğun bir terör ve işkence başlamıştı. Her yerde saldırıları ve yapmak istedikleri aynıydı. Her tarafa dilekçeler yağdırdık, imzalar topladık. Pek bir sonuç çıkmıyordu ve işkenceler devam ediyordu. Kafamızdaki, tarafsız ve vatandaşım güvencesi sandı-

ğımız devlet yıkıldı yavaş yavaş. Anladık ki, cezaevlerinde yakınlarımıza işkence yapan subay, orada gerçek ten devleti temsil ediyordu. Ve hiç de kendi kafasına göre davranmıyordu. Devlet, halkı için canını veren evlatlarımıza işkence yapanların, evlatlarımızın kişiliklerini ezmek, onurlarını kırmak isteyenlerin devletiydi. Evlatlarımıza sahip çıktığımızda coplanarak, yerlerde sürüklenerek gözaltına alındık, tutuklandık. Ve çocuk-

larımızın anlattıkları beynimizde şekillendi. Türkiye gerçeğini kavradık. Bizlere de çocuklarımıza yaşattıklarıyla yaşatmaya kalktılar.

— Açlık grevi ve ölüm orucunu nasıl kavriyorsunuz? Evlatlarınızın bir bakıma toplumun ezilen kesiminin sesi olduğu gerçeği ile, bir anne, bir baba, bir kardeş vs. olarak aç kalmaları ve ölüme yatmaları gerçeği sizi nasıl etkiledi? Haklı bir zeminde açlık grevine başlamaları, gerektiğinde ölüme yatmaları durumunda, duygularınızın, bilinginizin önüne geçtiği oldu mu, oluyor mu?

— Sorunuzun önemli bölümünün cevapları daha önce anlattıklarımın içinde var.

Onların açlık grevleri ve ölüm oruçlarına duygularım bilincimin önüne geçiyor. Ağlıyorum, üzüldüyorum... Bunu saklayamam. Ama sağduyulu ve sakin düşündüğümde yaptıkları doğru ve gerekli olduğuna inanıyor, böyle bir insanın yakını olduğum için de gururlanıyorum.

— Cezaevleri mücadelesinde şehit düşen evlatlarımız Abdullah Meral, Haydar Başbağ, Fatih Öktülmüş, Hasan Telci'nin ölüm yıldönümlerinde, mezar anmalarında neler hissediyorsunuz?

— Ölümü düşünüyorum. Yunus Emre'nin sözleri geliyor aklıma: "Ölür ise ten ölür, canlar ölesi deği" demiş. Ölümsüzüğü anlatmış kendince... Her yıl onların mezarları başına gittiğimde "onlar öldüler mi?" diye soruyorum kendime. "Hayır" diyor içimdeki ses. Çevremdeki dostları, yoldaşları ve mezarlarının üzerine kırmızı karanfil koyan çocukların gözleri "hayır" diyor.

Her yıl onların mezarları başında yaşamın ve ölümün anlamını tekrar düşünüyorum. Ve tekrar soruyorum: Yaşayan kim, ölen kim...

— "Nedeni ne olursa olsun açlık grevlerine karşıyım" diyen bazı aydınlarımızın düşüncesine ne dersiniz?

— Dünyadan biraz haberi olan bir insan, toplumların tarihinden biraz haberi olan bir insan, açlık grevinin bir direnme biçimi, bir hak alma biçimi, bir protesto biçimi olduğunu bilir. Bu bir gerçek. Her türlü baskı, işkence ve hak gasplarına maruz ka-

lan insanların, her türlü insanlık dışı, onur kırıcı uygulamalarla karşı karşıya bırakılan insanların, bunları protesto etmek için yaptıkları açlık grevlerine cahiller bile karşı çıkmaz. Böyle yapanlar aslında insanlık dışı uygulamalara karşı sessiz kalarak, objektif olarak işkencecileri, baskıcıları kayırmış oluyorlar. Aydın olanın yapmaması lazım. Bizim bu başımızla anladığımız onlar nasıl anlamıyor hayret! Bir de, açlık grevlerindeki çocuklarımıza "şiddet eylemcisi" diyenler var. Bu lafları insanlık düşmanı olan işkencecilere yaklaştırsınlar. Böyle aydınlar bizim aydınımız olmaz.

— Cezaevi direnişlerinde sizce tutuklu yakınlarının verdiği desteğin yeri ve önemi nedir?

— Cezaevlerindeki sorunlar, direnişler için kamuoyunu duyarlı kılma, harekete geçirmede önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum.

Bu desteklerle, duvarların arkasında yapılanlar orada kalmıyor. İşkenceler ve işkenceciler teşhir edilebiliyor. Bütün demokratik kuruluşlar harekete geçirilebiliyor. Bunlar her açıdan cezaevlerindeki direnişlere ve direnişçilere güç veriyor, destek oluyor.

— 14 Nisan öğrenci direnişlerini, tutuklu aileleri de destekledi. Bu sizi nasıl etkiledi?

— Toplumun bütün kesimlerinde

hak arama ve mücadele etme bilinci boy vermeye başladı. En karanlık dönemlerde susmayan, direnen ve açlık grevleri yapan yakınlarımızın direnişleri dalga dalga toplumda yankısını bulmaya başladı. Öğrencilerin açlık grevi de bunun bir parçasıydı, Onlara destek olmanın, onlarla dayanışmanın mutluluğunu duyduk.

— Son olarak cezaevleri mücadelesinde sizin evladınız şehit olsaydı, ne yapar, ne hissederdiniz?

— Çok üzüldüm belki, ama Apo'ların, Haydar'ların, Fatihlerin, Hasan'ların mezarları başında duyup hissettiklerimden farklı şeyler duymazdım sanıyorum. Bilemiyorum, belki biraz daha fazla üzüldüm. Ama şehit düşen benim oğlum olduğu için de belki biraz daha fazla gururlanırdım da...

— Teşekkür ederiz.

— Ben teşekkür ederim.

ÖLÜM ORUCU ÜZERİNE RÖPORTAJ

Ölüm Orucu ve Açlık Direnişleriyle ilgili olarak, işçi Hacı Ömer Yazıcı'yla yaptığımız söyleşide, direnişlerin işçi sınıfı üzerindeki etkilerini genel olarak vermeye çalıştık.

12 Eylül sonrası işçi sınıfı'nın hak alma eylemlerinde, açlık grevlerine yaygın olarak baş vurulduğu görülüyor. Neden "iş durdurma", "iş yavaşlatma", "doğrudan ekonomik grev, yürüyüş ve gösteri" değil de açlık grevleri? Üretimden gelen gücünüzle burjuvaziyi zorlamak varken, niçin daha çok bir cezaevi eylem biçimi olan açlık grevlerine başvuruluyor?

12 Eylül sonrası hak alma eylemlerindeki mücadele biçimlerini tarihsel gelişimle birlikte ele almak gerekir. İlk önce 12 Eylül öncesi işçi sınıfının revizyonist-reformist sendika yöneticileri tarafından ekonomizme itildi. Ekonomik mücadeleyi politik-mücadeleyle birleştiremedi. Sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri görünüşte ve kağıt üzerinde savunulunca, işçi sınıfı bilincinde bir sıçrama yaratılamadı.

Dışarıya için pasif bir eylem biçimi olan açlık grevlerine yönelme, açlık grevlerinin 12 Eylül karanlığında, cezaevleri gibi işkence ve baskının en yoğun olduğu merkezlerde, bir direnme silahı olabilmelidir. Örgütsel, yeterli bir hak alma bilincine dahi ulaşamamış, politik önderlikten yoksun, öncü işçilerden koparılmış işçi sınıfının hak alma mücadelesinde açlık grevleri silahını kullanması, cezaevlerindeki direnişlerden doğrudan bir etkilenmedir. İşçi sınıfının bu yönelişini bir yerde savunma içgüdüyle de açıklayabiliriz. Bütün silahlarından arındırıldığı koşullarda cezaevlerinde zulme karşı zaferler elde etmiş bir direniş silahına sarılmıştır. Halbuki "iş yavaşlatma", "iş durdurma", "ekonomik grev", "gösteri ve yürüyüş" vb. doğrudan üretimden gelen gücünü kutlanması, daha üst bir örgütlülük ve bilinç gerektiriyor.

Cezaevlerindeki açlık grevleri ve ölüm oruçlarının işçi Sınıfındaki yankısı nedir? Fabrikalarda ve iş yerlerinde cezaevlerindeki bu eylemler konu yapıp konuşuluyor mu? Neler söyleniyor?

Biraz öncede yanıtladığım gibi açlık grevleri ve ölüm oruçları, davaları uğruna gösterilen kararlı ve cesur tavırların seçkin örnekleri olarak algılanmış, sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının devrimci önderlere ve kadrolara güvenini arttırmıştır. Hem de 12 Eylül'ün bütün karalama ve demagojilerine karşın. Bu nedenle açlık grevleri ve ölüm oruçları, cuntanın devrimci hareketi ideolojik ve siyasi olarak da tasfiye etme planının, işçi sınıfı saflarında başarıya ulaşmasını engellemiştir. İşçi sınıfı yiğit evlatlara sahip olmanın onurunu yaşamıştır. Tabi ki, bu etki işçi sınıfı saflarında her kesime aynı ölçüde yansımamıştır. Ama şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki, en geri kesimleri bile, en azından düşündürmüştür.

Bu direnişlerin bizleri etkilemesiyle ilgili şunu da söyleyebilirim: "Küçük burjuva", "maceracılık" vb. demagojilerinin anlamsızlığını ve işçi kitlelerinin bu tür karalamalara artık kulak asmadığını defalarca yaşayarak gördüm. Bir yanlış anlamaya yer vermemek için hemen belirtmeliyim ki, bu etki daha çok öncü işçiler içinde oluşuyordu. Geçmişte şu ya da bu şekilde çeşitli politik eğilimlerle yakın ilişkisi olmuş kesimler, daha bilinçli bir yönelime girmiştir; en azından sorgulamadılar.

Somut olarak konuşulanları şu anda anlatmak zor. Ama en genelde biraz önce belirttiğim etkiler çerçevesinde, bir moral kaynağı, övünç kaynağı olarak konuşuluyordu, insanlar gazetelerde direniş haberlerini okudukça gülümsüyor, adeta gözleriyle konuşuyorlardı. Bir yerde yalınlıklarına, sindirilmişliklerine, suskunluklarına karşı bu direnişlerde teselli buluyorlardı. Umutlarını yaşatmaya çalışıyorlardı. Açık tavır almaktan çekiniyorlardı. Sınırlı bir kesimdeki bu etki, geniş kesimlerde daha çok sessiz bir onaylama olarak belirdiyordu. Toplumda hak arama, demokratik haklar uğruna mücadele geliştikçe, cezaevlerinin konu edilmesi daha geniş kesimleri kapsar oldu. 1984-85'lerde sınırlı sayıda insanla ve te-

reddütlü şekilde konuşulurken, yani sessiz bir sahiplenme varken, 87-88lerde daha geniş değerlendirme? lerin konusu olabildiği gibi, desteklenmesi yönünde tepkilerinde konusu olabiliyordu.

Sizce ülkemizde açlık grevi ve ölüm orucu eylemleri, işçi sınıfını hangi koşullarda başarıya götürebilir? Örneğin Bolivya'daki(*) gibi bir eylemin Türkiye'de olabilirliği nedir?

Örgütlü ve bilinçli, kitlesel bir yönelimle bir başarı sözkonusu edilebilir. Bugün yemek boykotunun en yoğun katılımlı ve en etkili bir eylem olarak gündeme gelmesini bunun bugünden yarına işaretleri saymak gerekir. Her ne kadar yemek boykotu, Türk-İş'in yasak savma tavrının, işçi sınıfının eylem potansiyelini etkisiz kılmak istediğinin bir sonucu olarak gündeme geldiyse de, sınıfın bu eyleme sarılması ve eylemdeki aktif tutumu, bu tür eylemler için olumlu düşünmemizi getiriyor.

Bolivya tipi bir örneğe gelince, bugünde, bir şey söylemek zor. Böyle bir etkin eylem, bu alanda yaratılacak geleneklere bağlıdır. Radika! kitle eylem!iliğinin yaratıldığı koşullardakite!ese!ölüme yatma!arpeka!a mümkündür.

Açlık grevi ve ölüm orucu eylemlerini muhteva olarak naşı! değerlendiriyorsunuz? Bir grev silahı!a karşılaşılabılır misiniz?

Açlık grevleri ve ölüm oruçları devrimcilerin en zor koşullarda inançları uğruna ne'ler yapabileceklerinin en somut örnekleridir. Mücadele içinde gerektiğinde ölümü göğüsleyemeyenlerin işçi sınıfı mücadelesini zafere götüremeyeceğinin de... Bir de şunu üave etmek istiyorum; kolay devrimciük diye bir o!ay yoktur. Bu

kavgaya girenler, her şeyi baştan göze alacak kararlılığa sahip olmadırlar. Direnmenin ve zafere ulaşmanın yolunu aydınlatan bu direnişler, Türkiye işçi sınıfı mücadelesinde kazanılmış değerli bir silahtır. Tabiki her şeyden önce de direnilmesi gerektiği, zaferin tek koşulu, DİRENMEK, DİRENMEK ve yine DİRENMEK olduğunu...

İşçi sınıfı ölümler bedeli yaratılan bu mesajı almıştır. 12 Eylül'den sonra işçi sınıfının hak alma mücadelesinde, ilk ve yaygın olarak başvurduğu eylemlerden birinin AG ve ÖO girişimleri olması bunun en açık örneğidir.

Bir grevle karşılaştırılması yönüne gelince: Elbette ki, ikisi karşı karşıya getirilemez. Ama grevin, işçi sınıfının direkt üretimden gelen gücünü yansıtmaya açısından önemi büyüktür. Diğer yandan gelenekselleşmiş bir mücadele silahı olması ve en geri kesimleri de kapsar niteliği açısından vazgeçilmezdir.

AG ve ÖO'larını ise daha çok politik etkileri ve sonuçları açısından düşünmek gerekir. Demokrasi bilincinin yaratılması ve direnme geleneğinin geliştirilmesinde önemli işlev göreceklerdir. Dejenere edilmedikçe ve yerinde kullanılması durumunda muazzam politik sonuçlar yaratacağı, iktidarları teşhir edeceği açıktır. Grevlerin olabileceği yerde açlık grevi yapmak gereksiz, bu noktada grev aktif bir silahtır. Grev koşullarında AG pasif bir mücadele biçimidir. Ama cezaevi koşullarında tutsakların üretimden gelen bir gücü olmadığından AG silahı aktif bir mücadele biçimidir. Şunu da ilave etmeliyim ki, AG ve özellikle de ÖO'ları daha yüksek bir sınıf bilinci gerektirir. Politik etkilerinin daha yüksek olması da burdan ileri gelir. Ayrıca bu iki eylem biçimi birlikte de kullanılabilir.

Bugün birçok işyeri ve iş kolunda grev yasak biliyorsunuz. Yarın bu veya diğer iş kollarında açlık grevi ve ölüm orucu eylemi yapmak da yasaklanırsa, işçi sınıfının tepkisi ne olabilir? (Nitekim cezaevlerinde de yasak olduğu çoktan yönetmeliklere geçirildi!)

Elbetteki bu olasılık vardır. Burjuvazinin kendisine karşı etkin bütün mücadele biçimleri karşısındaki tavrı

bellidir. Grev silahında olduğu gibi AG ve ÖO silahını da yasaklayabilir.

Bu noktada yapılması gerekenlerle, işçi sınıfının yapabileceklerini birbirinden ayırmak gerekir. Çünkü işçi sınıfının yapabilecekleri her şeyden önce onun bu silahı mücadelede özümsemesinde, örgütlenme ve mücadele düzeyinde aldığı mesafeye bağlıdır. Bu noktada önemli adımlar atılmazsa; 12 Eylül sonrasında, grev silahının yasaklanması karşısında olduğu gibi, bunda da tepkisiz kalması kaçınılmazdır. Bu nedenle bugün bizlere düşen görev, AG ve ÖO silahını işçi sınıfı saflarında bilince çıkarmak, örgütlülüğünü ve mücadele bilincini yükseltmek, direnme geleneğini yaratmaktır. Migros grevinin yürütücülerinden, sendika başkanı A.Karaaslan'ın grev silahının yok edilmesi koşullarında söylediği "biz bu yasalarla değil, bu yasalara rağmen grev yapacağız" sözleri, bu eylemler için de yol göstericidir. Evet onlar yasaklayabilirler ama biz işçiler, onu bilince çıkarabilirsek, yasaklara rağmen ülkeyi sarsan kitlesellikte AG ve ÖO'lar ve çeşitli direnişler örgütleyebiliriz. Cezaevlerinde siyasi tutsakların direnişini yasakların durduramadığını görüyoruz.

METRİS TARİHİ ya da DİRENİŞ ÖLÜM ve YAŞAM adlı kitapları okudunuz mu? Okudunuzsa cezaevleri mücadelesinin sizce öğrettikleri nelerdir? İşçi sınıfı olarak, mücadeleniz için bu direnişlerden hangi dersleri çıkardınız?

Çok etkilendim. Bazen insanın inanası gelmiyor. İnsanın insana yaptığını affetmek güç. Fakat siyasi bir insanın bu kadar dirençli bir varlık olduğunu, olabildiğini gördükçe hayranlık duymadan edemiyor insan. Ve kitapların her satırında öfke seline kapılıyor insan. "Neden" sorularını sesli olarak sormaya başlıyor. Duygulanmamak, öfkelenmemek mümkün değil. Ve biz işçiler yasaklar çemberi içinde bunları yapamaktan, bu devrimcilere destek veremekten bir yerde utanıyoruz. Bu kitapların, masa başında halka, işçi sınıfına yukarıdan bakan aydınlar tarafından değil de bizzat ölümü göze alarak direnmiş insanlar tarafından yazılmış olması, değerini daha da arttırıyor. Bu bir tarih yazımı-

dır. İşçi sınıfı, önderlerini unutmayacaktır.

İnanması zor ama, özellikle DİRENİŞ ÖLÜM ve YAŞAMı okurken birkaç yerde kendimi tutamadım... Ağladım... Cuntanın yaptıklarına kusaçağım geldi... Uzun süre etkisinde kaldım ölümlerin...

Hiç açlık grevi eyleminde yer alдыңız mı? Bu durumda neler düşündünüz, neler hissettiniz?

Çeşitli kereler açlık grevine gittim. Kasım 1988'de, cezaevlerinde 1 Ağustos Genelgesi'ne karşı gelişen mücadeleyi desteklemek amacıyla... 1 Mayıs'ta gözaltına alınanların serbest bırakılması ve saldırıları protesto etmek için...

Bunlara değinmek istiyorum. Birincisi, Türkiye işçi sınıfının duyarlılığını belirtmesi açısından önemlidir. İşçi sınıfı mücadelesinin ekonomizmin dar sınırlarına hapsedildiği ve bir iki örnek dışında toplumsal-siyasal olaylara duyarlı kaldığı düşünüldürse, doğrudan kendisini ilgilendirmeyen bir sorunda, tepki göstermesi önemli bir gelişmedir. Diğer yandan işçi sınıfının bu tepkisi, cezaevleri mücadelesinin toplumdaki etkisinin de bir işaretidir.

Bu anlamda sınıf bilinci yolunda bende önemli etkiler bıraktı. Cuntaya karşı yıllarca ölümlerle direnenlerle omuz omuza olmanın coşkusunu yaşadım. İlk açlık grevim olmakla birlikte, fiziksel etkileri beni pek düşündürmedi. Daha çok direnme ve mücadele azmini geliştirmesi açısından düşündürdü beni. 1 Mayıs'tan sonraki açlık grevinde Belde-İş'ten belediye işçisi arkadaşlarımla da aynı düşünceleri ve duyguları yaşadıklarından eminim.

İşçi sınıfı ve sendikalar siyasi tutsakların mücadelesini ne ölçüde tanıyor nasıl yaklaşıyor?

İşçi sınıfı ve sendikaların genelde siyasi tutsakların mücadelesine olumlu yaklaştıkları ve bu mücadeleyi tanıdıkları söylenemez. İşçi sınıfı ve sendikaların niteliğine sınırlı da olsa daha önce değindim. Sendikal bilince dahi tam olarak ulaşamamış işçi sınıfının ve niteliği sarı, reformist olan sendikaların, devrimci tutsakların mücadelesine yakından ilgi duyması ve olumlu düşüncelere sahip olması düşünülemez. İşçi kitlelerinin

ÖLÜM ORUCU ÜZERİNE RÖPORTAJ

çoğu, dar ekonomik çıkarların cenderesine hapsedilmiştir ve sınıf olma bilincinden, demokrasi bilincinden yoksundur.

Fakat yavaştan olsa bir duyarlılığın geliştiğini de belirtmek gerekir. 1 Ağustos genelgesine karşı cezaevlerinde başlatılan direniş, Sınırlı da olsa verilen destekler bunun işaretleridir.

1984'te İstanbul, 1982 ve sonrası Diyarbakır ölüm orucu direnişleri işçi sınıfı içinde nasıl bir yankı uyandırdı?

Bu iki direnişin yaşandığı yıllar, bindiği gibi baskının ve suskunluğun en yoğun olduğu yıllardır. Toplumun tamamen sindirildiği yıllardır. Özellikle 1982 Diyarbakır'daki ölüm orucundan haberdar bile olunamadı, Ancak daha sonra bu cezaevlerindeki direnişlerin kamoyuna malolmasıyla haberdar olundu.

1984 İstanbul'daki ölüm orucuna gelince; Ölüm Orucu sırasında direnişten haberimiz oldu. Fakat yoğun baskı ve örgütsüzlük koşullarında bir tepki geliştirmek mümkün değildi. İnsanlar korkuyordu. İşini, çocuğunu çocuğunu düşünüyordu. Çoğu insanın o dönem kişisel kaygıları önünde geliyordu. Bu sağlıklı düşünebilmelerini engelliyordu. Yani 12 Eylül yıldırlığı ve depolitizasyonu oldukça etkiliydi.

Ölüm orucu özellikle ileri kesimlerce yakından izlenmesine karşın tepkiler dışı vurulamıyordu. Daha çok dar çevrelerde, yakın olarak değerlendirilen ilişkilerde konuşulup değerlendiriliyordu.

Bu direnişlerin işçi sınıfında daha geniş tartışılmaya başlanması, işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin mücadelesinin gelişmesiyle orantılı oldu. Ve bugün artık ileri kesimler şu veya bu ölçüde bu direnişlerden haberdardır. Ama bu yetersizdir. Reformistler, bu geleneklere sahip olmadılarından bu tür direnişleri ya gizler ya da karalarlar. Onun için devrimcilerin daha çok çaba sarfetmesi gerektiğine inanıyorum.

(*) Bolivya'da, başkent La Paz'da bir maden işçisi ailesiyle birlikte -14 kişi- bir meydana açlık grevine başlıyor. Sonra tüm işçi aileleri giderek katılıyor ve yaratılan muhalefet, hükümetin genel af çıkarmasına kadar varıyor.

Dergimiz Açlık Grevleri ve Ölüm Oruçlarıyla ilgili olarak Devrimci Gençlik'ten birisiyle de görüşmek istedi. Sorularımızı Devrimci Gençlik'ten İbrahim Soğanlı yanıtladı.

Cezaevleri direnişine yakın-dan tanık oldunuz mu? Cezaevleri direnişi öğrenci gençliğin mücadelesini nasıl etki-ledi?

— Öğrenci gençliğin mücadelesi yükseldikçe politik duyarlılık da gelişiyor. Bu da oligarşinin baskılarını beraberinde getirdiği için gözaltılar ve cezaevleri neredeyse giderek günlük yaşamımızın içine kadar gir meye başladı.

Ülkemiz gerçekleri ortada. Yıllardan beri cezaevi denilince direniş akla geliyor. Cezaevi direnişleri öğrenci gençliği öncelikle moral öge anlamında etkilemiştir. Gençlik mücadelesinin yeniden toparlanmaya başladığı dönemlerde mücadelesinin şu ya da bu alanında da olsa yok edilememiş olduğu bir gerçeklikti. Başlangıçta uzunca bir aradan sonra, ilk adımları atanlar için bu neredeyse başlıca cesaret ve moral kaynağıydı. Ancak öğrenci gençliğin mücadelesi daha bir oturmuşluk sürecine girince, cezaevi direnişleri mücadeleye ilham kaynağı olma işlevini de yükledi. Belki başlangıçta pek çoğumuz bunun bilincinde değildik ama gerçekleştirilen direniş biçimlerinde paralellik ortaya çıkınca, gençlik cezaevi direnişçileri ile kendisini özdeşleştirmeye başladı.

— Hiç açlık grevi direnişine katıldınız mı? Katıldıysanız neler hissettiniz? Açlık grevine katılmadan önceki ve katıldıktan sonraki düşüncelerinizi karşılaştırır mısınız?

— İki üç günlük protesto ve destek açlık grevlerine katıldım. Açlık grevine henüz hiç katılmamışken, bu eylemleri gerçekleştirenleri olağanüstü insanlar olarak değerlendirirdim. Hatta devrimciler aile ve arkadaş çevremde sevilir ve onlara inanılıyor olmasa, içimde, gizli den gizliye yemek yediklerine dair inançsızlık bile vardı diyebilirim. Çünkü günlerce aç kalmayı hem direnç yönünden, hem de amaç yönünden ak-

lım almıyordum. öyle ya, sabah kahvaltısı yapmasam öğleye, öğle vakti yememişsem akşama takatım kalmazdı. Hele hele bu açlığın günlerce sürebileceğini ise hiç düşünmüyordum, ilk protesto açlık grevini yaptığımda, bize yol gösteren arkadaşlar arasında daha önce cezaevlerinde uzun süre açlık grevi yapmış olan arkadaşlar da vardı. Bunlar bizi biraz hazırladılar. Tüm arkadaşlarımızda açlık hissinden ziyade eylemin coşkusu ve dayanışması ön plandaydı. Bu deneyim bana özgüven kazandırdı, insanın coşku ve inançla açlığı yenebileceğini öğretti.

— METRİS TARİHİ ya da DİRENİŞ ÖLÜM ve YAŞAM adlı kitapları okudunuz mu? Açlık grevi ve ölüm orucunu bir de kitabın sizi etkileyen yanlarıyla anlatır mısınız?

— BİR DİRENİŞ ODAĞI: METRİS ve DİRENİŞ ÖLÜM ve YAŞAM adlı kitapları okudum. Çevremde okuyan başka arkadaşlarım da vardı. Onlarla da tartıştık. Bu kitapların bizde uyandırdığı ilk izlenim bir hayal kırıklığı olmuştur. Devrimci denilince hep akla direngen insan geliyor. Oysa kitapta gördüm ki, devrimcilerin yanında, devrimci bilinen ama gerçekte devrimciler gibi yaşamayan birçok insan da var. İnsan dıştan baktığı zaman devrimciler arasındaki direnişlerde izlenen çizgi farklılığını da kavrayamıyor. Kuşkusuz altını değerseniz bu kavrayışsızlığın kökeninde duygusal-

OLUM ORUCU ÜZERİNE RÖPORTAJ

İbrahim Soğana, yığınlara önderlik etme görevim Dev-Genç geleneğinde somutlayan devrimci gençliği temsilen yaptığı bir miting konuşmasında görüldüyor.

İğni ve idealizmi yakalarsanız. Ama yaşadığım gerçek bu... Herhangi bir cezaevinde direnemediyse politik çizginiz de tam net değüse, bunun elbet hakkını bir nedeni vardır diyorsunuz. Ya da Metris gibi bir cezaevinde ayrımları yakalayabilmeniz çok daha zorlaşıyor.

İşte bu kitaplar ve özellikle ilk çıkan Direniş, Ölüm ve Yaşam, mücadele sürecinin derinliğini anlamama yardımcı oldu. Kuşkusuz bu kitaplar mücadelede bize yol göstermesi bakımından etkileyiciydi de... Örneğin ölüm-yaşam diyalektiği sorunuyla derinliğine ilk kez Direniş Ölüm ve Yaşam'da tanıştım. Bu kitap sığ ve küçük düşüncelerimi açığa çıkarıyordu. Sonra direnişi bir de bu yönden değerlendirme ihtiyaç duydum. Ve aslında ölüm orucunun o güne kadar sınıflar mücadelesi içindeki yerini hiç anlayamamış olduğumun farkına vardım.

Yine kitaplarda çok açık görüldü ki, bir yanda ihanet, korku çemberi; diğer yanda ölüme yatan, ölümü göze alan, dört şehit veren, başeğmeyen direniş anlayışı ve yaratılan gelenek var. Bu kitaplar direniş azmi ve kararlılığının ve de her şeyin ötesinde devrime duyulan sorumluluğun yazılı belgeleridir. Bu düzlemde yaklaştığımızda sözkonusu kitaplar salt ülkemiz açısından değil, ev-

rensel boyutta da öneme sahip belgeler niteliğindedir.

— Açlık grevi ya da ölüm orucu eylemlerini, doğrudan bir direniş çiden dinlediniz mi? Anlatılanlardan sonra özellikle o dönem için neler düşündünüz?

— Açlık grevi ve ölüm orucu eylemlerini bizzat yaşayanlardan dinleme olanağı buldum. Dinledikçe bu direnişlerin bilincinde sadece kahramanların yapabileceği destanlar olarak yer etmiş olduğunun farkına vardım. Ve düşmüş olduğum bu yalnızlığı beni şoke etti. Öncelikle karşımda bu olayları anlatan kişi aynı benim gibi, senin gibi bir insandı. Yaşadığı direnişleri öylesine yalın, öylesine mütevazice anlatıyordu ki, benim gözümde ulaşılmaz yerlerde

olan bu direnişler, onun dilinde günlük stradan işler gibiydi. Beni aldı, düşünsel planda da olsa direnişin orta yerine soktu ve anlatırken direniş hiç de yabancılaşmıyordu. San ki orada direnen devrimcilerden herhangi biriydim. Yaşadığım çok tam da burada anlamını buluyor. Bu eylemleri kahramanlar gerçekleştirmişse, ya onlar gibi kahraman olmalısın -ki bu kolay kolay gerçekleşmez- ya da senden benden uzak bir olaydır ki, bu durumda da akılda kalan eylemin salt destansı yönü olur. İşte arkadaşla yaptığım bu konuşmalar,

kendisine devrimciyim diyen herkesi doğrudan doğruya eylemin içine davet eder nitelikteydi, sorumluluk yükliyordu. Ve aslında burada sorun bana göre ölüm orucu bir daha yaşanır mı içinde yer alıp almama sorunu değil. Çünkü ölüm orucu kendi sınırlarını çoktan aştı. Önemli olan o eylemin verdiği mesajdır. Yani inandığın değerler için, sürdürdüğün davan için sınıflar mücadelesinin herhangi bir alanında ölümü göze alıp alamama... Benim yaşadığım asıl hesaplaşmayı işte bu mesaj ifade ediyor. Bu direnişleri gerçekleştiren insanları içime sindirmem, onlarla kendimi özdeşleştirmem (ki bu hiç de ulaşılmaz değil artık) ancak bu hesaplaşmanın sonucu ile ortaya çıkabilir.

— Açlık grevi ve ölüm orucu ile ilgili bir panele, basın toplantısına, anma toplantısı ya da mezar başında ölüm yıldönümü anmasma katıldınız? Buralarda dışarıdan bir katılımcı olarak neler gördünüz, neler hissettiniz?

— Cezaevindeki direnişleri anıltan ve direnişlerde şehit düşenleri anmayı amaçlayan panellere ve mezar anmalarına katıldım. Öncelikle yaratılan direniş geleneklerinin toplumda bilince çıkarılması için böyle si etkinliklerin çok gerekli olduğuna inanıyorum. 12 Eylül'ün ağır baskı koşullarını ve direnişlerini fazlaca tanımayan yüzlerce genç insan var. Açıkçası direniş geleneğini yarınlara taşıyacak olan insanlar da bu insanlardı.

Bir de devrim şehitlerimize sahip çıkmak, aslında tarihimize ve geleceğimize sahip çıkmaktır diyorum. Devrim mücadelesi -ülkemiz ve dünya devrimci pratiğinin gösterdiği bir gerçek var ki- şehitler vermeden başarıya ulaştırılamıyor. Her şehit bize aynı bir direniş örneği sunuyor. Yığınlar şehitlerimizin gösterdiği yolu göremezlerse, yarattıkları tek tek örnekleri ve gelenekleri tanımazlarsa, açıkçası onurlu bir gelecek de yaratamazlar. Bu nedenle şehitlerimizi anmamın, geleceği yaratma yolunda mutlak yerine getirilmesi gereken görevler arasında olduğunu düşünüyorum.

— Açlık grevleri ve ölüm oruçlarının genel demokrasi mücade-

OLUM ORUCU ÜZERİNE RÖPORTAJ

lesindeki etkisi ve yeri nedir sizce?

— Yaşamda, mücadele içerisinde varlık gösteremeyenler, devrimci inancın, cesaretin ve kararlılığın, devrime ve halka bağlılığın önemini kavrayamayan anlayışlar, cezaevi mücadele alanı değildir deyip yan çi zerken; bir avuç insan kararlı direnişleri ve devrimci değerleri yaşatmalarıyla, cezaevlerinin sınıf mücadelesinin bir alanı olduğu gerçeğini tüm dünya halklarına ispatladı. Bu direnişler, toplumsal duyarlılığı artırıcı bir işlev gördüğü gibi, topluma, her koşulda mücadele etme ve direnme mesajları taşıyarak 12 Eylül'ün yaratığı pasifikasyon ve depoütizasyon ortamının parçalanmasında, mücadelenin önünün açılarak yükseltilmesinde doğrudan bir etkide bulunmuştur.

— 1984'ten sonra toplumumuzda, en küçük bir haksızlık karşım da açlık grevi ya da "ölüm orucu" gibi eylemlere başvurmak birden bire yaygınlaştı. Bunu neye bağlıyorsunuz? Cezaevleri direnişinin bundakij etkisi nedir?

— AĞ ve ÖO cezaevlerinden topluma yayılan bir direniş metodu haline geldi. Örneğin şubede polisın iş lediğı temel öğ e, suçluluk psikoloji sini yaratmaktı. Ancak şubelerdeki açlık grevleri suçluluk psikolojisinin kırılmasına yolaçtı. 1984 sonrasında yapılan açlık grevlerinde, çeşitli hak ve talepler için ses duyumayı amaç layan kamuoyu yaratma hedefi, cezaevi direnişlerinin yarattığı deneylerden ilham almıştır. Ayrıca açlık grevleri, katılan direnişçilerde kolektif ruh ve bilinç de yaratıyor. Dayanışma ruhu, direnişe güç katıyor, inancı pekiştiriyor. Birlikte hareket etmenin hazzını ve kazanımlarını doğrudan doğruya hissettiriyor. Bu direnişler, 12 Eylül'ün yaygınlaştırdığı bireyciliğe, dağınıklığa, örgütsüzlüğe darbe indirdi. İşte sorun bunu dışarının koşullarında, öğrenci gençliğin mücadelesinde yaşatabilme sorunuydu ki, bunu en azından başlangıç açısından sağlayabildiğimize inanıyorum.

— Açlık grevi ya da ölüm orucu eylemlerinin muhtevasını nasıl kavırıyorsunuz? Yönetenleri acın dıran bir eylem olarak mı bakıyorsunuz, yoksa yönetenlerin siyasi

tutsakları istediğı gibi biçimlere sokamayacağını dile getiren, siyasi tutukluluk statüsünü kazanmak, korumak amacıyla başvurdukları bir savunma eylemi olarak mı bakıyorsunuz? Siyasi tutsakları gönüllü olarak ölüm orucuna yatan ülke gerçeklerinden gençlik ne derece haberdardır?

— Bu eylemlerin tümü hangi hak istemi üzerinde yükselirse yükselsin düzen-devrim çatışmasının ürünüdürler. Bu anlamıyla yönetimi acın dırma eylemi olamazlar. Ben 1980'li yılların ortalarında mücadeleye atıldım. İlk dönemlerde kendi öz deneylerimin de çok sınırlı olduğu gözönüne alınırsa, pek bir şey bilmediğim de anlaşılır. İnsan gerçek tercihini aslında mücadeleye atıldığı gün yapmıyor. Öz deneyleri geliştikçe yapılacak tercihin ana halkasını yakalamayı öğreniyor. Nitekim yaşanan sorunlara çözüm arama bilincinin gelişmesine bağlı olarak mücadele bilinci de yükseliyor. Mücadele içinde ki öz deneyimlerin artmasıyla, devrimci geleneklerin yarattığı mücadele hattı bir noktada çıkışmaya başlıyor. İşte sorgulayıcılık; artık ihtiyaç biçiminde kendisini dayattıyor ki, tarihin, sürecin ve geleceğin gerçek anlam da bilince çıkarılmasını da sağlıyor. Buradan yola çıkarak ölüm orucu vb. direnişleri gerçek boyutuyla, yine direnişlerin anlayabileceğı kanısındayım. Yine de öğrenci gençliğin ölüm orucunun yaşandığı sürece pek o kadar yabana olmadığı da bir gerçektir. Çünkü yaşadığımız süreç, 1984 koşullarıyla kıyaslanamayacak nite likte de olsa, baskı, zulüm açısından farklı değildir. Bugün asıl farklılık, demokrasi mücadelesinin dışarı koşullarında, ilerliyor oluşudur.

Faşizm, ölüm orucunda 4 devrimciyi katletmekle aslında büyük bir darbe aldı. Bu nesne! gerçeğin kendi sürecinde birçokları tarafından anlaşılmadığını biliyorum. Ama bugün ölüm orucu direnişi kitlelere malolmuştur.

— Sizce, bazı doktorların sıkça yinelediğı gibi açlık grevi ve ölüm orucu direnişi, insanın kendi kendine işkence etmesi, baskı uygulaması mıdır? (Bu durumda kimse nin bir sorumluluğı yoktur!) Yoksa faşizmin baskılarına karşın ya-

pılan bir öz savunma, yani faşizmin dolaylı bir işkencesi midir? (Bu durumda ölümlerden yöneticiler sorumludur.)

— Durup dururken insanın kendi ne işkence yapmasının, baskı uygulamasının bence anlamı yoktur. Doğayısıyla da direnişçilerin neden bu yola başvurdukları sorusu önem kazanmaktadır. Bu durumda yaşanan kötü koşullardan ve faşizmin azgın saldırılarından dolayı bu yolun seçilmesi bir öz savunma niteliğindedir. İnsanlar yaşamlarını güçleştiren engellere karşı bu tür mücadele biçimlerine başvuruyorlarsa, meydana gelmiş ve gelecek ölüm vb. olaylardan, engeli yaratanlar sorumlu olacaktırlar. Faşizm cezaevlerinde baskı sürekli kılarak suçlarını kabartıyor. İşlediğı bu suçların sorumluluğundan kurtulamayacağına ve bedeli de çok ağır ödemek zorunda kalacağına olan inancım sonsuzdur.

— 1 Ağustos genelgesine karşı gençliğin yaptığı destek açlık grevi eylemlerini nasıl değerlendiriyorsun? Bu direnişin siyasi kazanımları nelerdir? Gençlik içindeki sonuçları neler olmuştur?

— Bu eylemler, gençliğin ülke gerçeklerine kayıtsız davranmadığını gösteren, gençliğin genel demokrasi mücadelesi içinde layık olduğu yeri alacağının işaretlerini veren eylemlerdir. Bununla birlikte organize olmasa da, cezaevleri, gençlik ve diğer toplum kesimlerinin ortak mücadelesi çok daha güçlü bir direniş ve mücadele potansiyeli yaratmış, sonuça siyasi iktidar geri adım atmak zorunda kalmıştır. Bu direnişler, güçleri birleştirmenin, ezilen, sömürülen, horlanan tüm halk kitlelerinin birlikte mücadelesinin önemli mevziler kazanacağını somut olarak ortaya koymuştur. Gençlik içinde ise yürütülen mücadelenin gene! de demokrasi mücadelesi ile kopmaz bağlarla bütünleştirilmesi gerektiğı, masa başı tartışmalarından çıkmış, yaşamın bir gerçeğı haline gelmiştir. Gençlik kendi mücadeleleri, kendi dar alanından kurtarıp elde yürütülen bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi ile bütünleştirdiğı takdirde, kalıcı haklar kazanacağını ve bunun geliştireceğinin farkına varmaya başlamıştır.

TAYAD Ankara şubesinde gerçekleştirilen Ölüm Orucu anması, şehitlerin mücadelesini sahiplenmenin en güzel örneği oldu.

TAYAD ANKARA ŞUBESİNDE ÖLÜM ORUCU ŞEHİTLERİ ANILDI

1984 yılında zindanlarda yakılan direniş meşalesi bugünlere ışık tutuyor. Onlar bu olum yolculuğuna çıkarken eylemlerinin siyasi sonuçlarını, Türkiye ve Dünya halklarına verecekleri direniş mesajlarını düşünüyorlardı. Tutsak düştük, ama teslim olmadık, dediler. Devrim mücadelesinin her aşamasında tutsak düşülebilir, ölünebilir, yaralanabilir ama asla teslim olunamazdı. Çünkü teslim olmak verilen kavgaya, toprağa düşen binlerce şehide, ülkenin muttu yarınlarına ihanetti.

Bugün 1989 yılında olum orucu direnişçilerinin başlattıktan gelenek ML'ler tarafından gerek cezaevlerinde gerekse şubelerde giderek yaygınlaştırılıyor. Artık APO, Haydar, Fatih, Hasan bu direnişlerde yaşıyor.

Haziran ayı oligarşinin korkulu günleri olmaya başladı. Çünkü ölüm orucu şehitlerinin ölümsüzleştiği bugünler yalnızca şehitleri anma günü olarak değil mücadele ve kavgaya meşalelerinin tekrardan yakıldıkları günler olarak kavranıyor.

Bu perspektifte TAYAD Ankara şubesinde bir anma düzenlendi. Ölüm orucu şehitleri ve tüm devrim şehitlerinin yapılan saygı duruşuyla unutulmadıkları, mücadele içinde yaşatıldıktan haykırıldı. Şube Başkanı Nuran Askeri, '89 direnişinin mücadele içindeki yerini antattı. Ardından Ankara Yeni Çözüm bürosunun direnişçileri ve onurlu bir yaşam için her saniye ölüme karşı verilen mücadelelerini selamlayan mesajı okundu.

Amasya'dan katılan tutsak aileleri ve diğer demokratik kitle örgütlerinin oluşturduğu coşkulu kitle ölüm orucuyla ilgili marşlar söylediler. Şehitlerin ardından ağlamak değil, onların yarattıkları direniş geleneklerini yaşatmak düşüyordu şimdi bize. D

ANKARA'DAN TAYADLI AİLELER

MANYAS'TA

APO

COŞKULU BİR

KİTLEYE ANILDI

Ve Manyas'ın yoksul köylü-leri, verimli devrim tarlasına düşen tohumların filizleri ara-sında, toprak kokan yumruklarını göğe kaldırıp haykırdılar, 1984'te Ölüm Orucu'nda torağa düşenlerin onur-lu yürekleri, anıları adına. "Ölüm Orucu şehitleri ölümsüzdür", "Apo'-lar ölmez"...

Ölümlerinin 5. yılında Ölüm Orucu şehitleri mezarları başında anılırken Abdullah Meral de memleketi olan Manyas-Kalebayır'daki mezarında, onun çok sevdiği köylülerile birlikte anıldı.

Anma için TAYAD ve çeşitli D.K.Ö.'lerden ikişer, üçer kişilik temsilcilerden oluşan 19 kişilik bir grupta Manyas'a gidildi. Manyas'a gelişi-miz bir coşku seline dönmüştü. Bu sevgi ve dostluk seli Apo'-nun köyüne ulaştığımızda doruğa çıkmıştı. İlk ziyaretimiz, Apo'yu kaybedişin onurlu hüznünü yaşayan altesinin oturduğu eveydi. Apo'yu bir kez daha kendilerinden dinledik. Aynı gün saat 13.00 sıralarında mezar-lığa gitmek üzere çevre ilçe ve köy-terden anmaya katılmak için gelen lerle birlikte Apo'nun mezarı başına gidildi.

Apo'nun köylülerine olan sevgisinin yakın tanıklarıydık. Son mektubunda bile onlardan söz ediyor, selamlarını iletliyordu. Mezarı başında tanık olduk ki, köylüleri de Apo'yu çok sevmişler, kendilerinden bellemişler, yarattığı değerlere sınımsız sarılmış-

lardı. Apo'nun ölümü aklıla dövüşerek kucaklayacak kadar yüce olan insan sevgisi, çok sevdiği halkmda yankısını bulmuştu elbet.

Evet, Apo'nun mezarı başında köylüleri ve dostları hep birlikteydik. Apo'nun mezarı başında Ölüm Orucu şehitleri için saygı duruşuyla başladı anmamız ve hep birlikte and içildi. Daha sonra Apo'yu tanıyan bir köylü onun yaşamını ve kişiliğini anlattı. Apo'ya olan sevgi ve saygılarını dolu dolu yanstan bu konuşmanın ardından TAYAD'lı ailelerden bir arkadaş söz aldı. Onur, siyasi kimlik ve insanca yaşam mücadelesinde taviz vermemenin ve bu uğurda ölümü gülerek kucaklamana bugünkü mücadeleye de ışık tuttuğunu anlatan bu konuşmadan sonra Devrimci Gençlik'ten ve D.K.Ö'lerden birer temsilci söz alarak Ölüm Orucunun amaç ve sonuçlarını anlatan birer konuşma yaptılar.

Çevre kasabalardan gelen bir köylünün okuduğu Apo'nun şiirinden sonra "Yıl 1984" marşının hep birlikte söylenmesiyle anma sonuçlandı...

Anmaya Katılan Bir Grup Devrimci

ÖLÜM ORUCUYLA İLGİLİ PANEL BAŞVURUSU KEYFİ OLARAK ENGELLENDİ

Ölüm Orucu Şehitleri'ni anmak onların ölümü hangi ko-şullarda seçtiklerini ve ölüm-lerinin neler getirdiğini anlatmak için düzenlenmesi düşünülen "Sevdiklerimizle Birlikteyiz" adlı panele "dernekler panel düzenleyemez, Tertip Komitesi olarak başvuru yapın" gibi gerekçelerle izin verilmedi.

Daha sonra ikinci kez başvurusu yapılan panel yine keyfi olarak engellendi ve yaptırılmadı.

Halkın yükselen muhalefeti bastırmak için elinden gelen her türlü yöntemi deneyen siyasi iktidar, varlık nedeni olan baskı daha çok baskı politikasıyla bunalımına çözüm bulamayacak ve halkın yükselen muhalefeti durduramayacaktır. Hiçbir engelleme şehitlerimizi ve onların mücadelelerini engellemekten bizleri alıkoymaz.

TAYAD'lı Aileler

ÖLÜM ORUCU ŞEHİTLERİ BİR KEZ DAHA ANILDI

Yaşamı ölümle kucaklayan ölüm orucu şehitleri, İstanbul'da Silivrikapı Mezarlığı'nda anıldılar.

nuru, siyasi kimliği koruma kavgasıydı verdikleri. Faşizmin işkenceli, insanlık dışı yüzünü teşhir etmeyi amaçlamışlardı. Bunun için can vermek gerekiyorsa, işte can diyortardı. Açlığa vurdu! ar bedenlerini ve ölümsüzleştiler. Yendiler ölümü, zulmü yendiler. Sözlerini and belledik, isimlerini bebelerimize teslim ettik bizler de.

Bu yıl bir kez daha mezarları başında andık onları. TAYAD'lı ailelerden ve çeşitli DKÖ'lerden katılanların oluşturduğu coşkun kalabalık Haydar'ın ve Fatih'in mezarlarının bulunduğu Silivrikapı Mezarlığı'nda bir araya geldik. Diyarbakır ve İstanbul zindanlarında ölüm yatan direnişçileri anmak onurlu bir görevdi bizler için. Önce saygı duruşunda bulunularak, yumruklarımız havada anılarının mücadelemize ışık tuttuğunu vurguladık. TAYAD adına yapılan konuşmada 12 Eylül faşizminin zindancılık politikasına kısaca değinildikten sonra bu politikayı yenilgiye uğratma ve insanlık onurunu, siyasi kim-

liği koruma mücadelesinde can bedeli direnen tutsakların mücadelesi anıldı. Tüm emekçi halkın yüreklerine ve bilinçlerine gömülen Ölüm Orucu şehitleri oligarşiye indirilen ağır bir darbeydi.

Ölüm Orucu şehitlerini anlatan çeşitli şiirlerin okunup marşların söylenmesinden sonra dağılan kalabalık, onların mücadelesini sürdüreceklerine bir kez daha and içiyordu.

Direniş Şehitlerini anma günlerinde yapman bir diğer etkinlik ise TAYAD'lı ailelerin Sağmalcılar Cezaevi önüne siyah çelenk bırakmalarıydı. Bu çelenk Ölüm Orucu şehitlerinin cellatlarının protestosuydu. Bu çelenk, tüm Ölüm Orucu direnişçilerine duyulan sonsuz sevgi ve saygının ifadesiydi.

Ölüm Orucu Şehitleri'ne sahiplenme, onları mücadelemizde yaşatma geleneğine sımsıkı sarılıyoruz; yüreğimizi yüreklerinin yanına koyuyoruz.

TAYAD'lı Aileler

ÜÇBİN MEHMET

KAVGA ALEVLERİYLE ve TÜRKÜLERİYLE

TEK BİR YÜREK OLIVERDİLER

Ortadoğu halklarının "taş çocukları" geleneğinin ülkemiz gerçeğine yansımada ilk onurlu örnek olan 1 Mayıs şehidi Mehmet A.Dalci, oturduğu yer olan Zeytinburnu varoşlarında, aynı yürek dostlarınca onuruna yaraşır biçimde (Dostluk ve Dayanışma Gecesi'nde) anılırken, mücadele azmi ve kararlılığı bir kez daha alev alev, türkü türkü, halay halay savruldu, kan, ter ve barut kokan Zeytinburnu sokak-lama.

Sahnede Mehmet vardı hep.

Sahnede, taş atan o yürekli çocuk...

Kavga öğretmeni, 1 Mayıs şehidi onur dostumuz...

Yaşamı ve kavgasında belki bir çocuğu o. Ama ustaydı, yaşamın savunulması kavgasında yüz yıl yaşamışçasına.

Siyasal iktidarın ülkemiz halklarına bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm mücadelesi seçeneğinden başka bir seçenek bırakmaması ve her geçen gün derinleşen kriziyle yönetemez duruma gelmesi, emekçi halklarımızı baskı ve sömürüye karşı yeni mücadele geleneklerinde biraraya getirirken mücadeledeki bu birliktelik dayanışma gecelerinde de yaşatıyordu. 1 Mayıs şehidi Mehmet A.Dalci, bu dayanışma gecelerinin belki de en anlamlısıyla anılıyordu Zeytinburnu'nda bir halk sinemasında.

Gecede devrimci sloganlar açık hava sinemasının duvarlarını aşır savrulurken geceye, polis olağanüs-

tü güvenlik önlemleriyle sinemanın çevresinde şaşkın ve öfkeli bir halde dolaşıp duruyordu.

Geceye katılan 3 bin kişinin dalga dalga yükselen coşkusu, Mehmet ve Mehmet'in onur dostlarının "yaşamı, emekçi halkın onurlu davasında hiç tereddütsüz tekmeleyebileceklerinin" mesajını veriyordu. Yani şu memleket toprağında gerçek kurtuluş gerçekleşene kadar hep kavga ve hep ölümler olacaktı. Bu kaçınılmaz bir gerçektir. Ama, "Biz kara toprak gibi verimli devrim tarlasına düşen tohumlarız. Birçok filizlerimiz olacak" diyen Ölüm Örucu şehidi Abdullah Meral'in dediği gibi bir anlamı olacak bu kavganın ve ölümlerin...

Mehmet bu kavganın ve ölümlerin

en soylu örneklerinden biri olmanın onurunu, geride kalan aynı yürek dostlarına bırakarak yaşamdan ayrılırken geriye binlerce Mehmet türküsü bıraktı. Şimdi bu türküler çoğalacak ve kuşaklardan kuşaklara ulaşacaktır.

Gece, bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde her geçen gün gelişip güçlenen devrimci so! güçlerin coşku!u türkülerıyla, halaylarıyla ve alev alev yanan mücadele meşaleleriyle Zeytinburnu varoşlarında karanlıkları yarıp sokaklara savrulurken, Mehmet'in anısı en güzelliklere verilen sözler gibi yaşatılıyordu.

Birkaç gün sonra gecenin anlamına başka şeylere yükleyen polis, gece yarısı bir operasyon düzenliyor ve söz konusu gecenin tertip komitesinde yer alan Zeytinburnulu dört genci evlerinden alıp apar topar siyasi şubeye götürüyor ve gözatına alıyordu. Bu hiçbir gerekçesi olmayan keyfi gözaltının muhatapları (Siyasi polis) dört gencin 15 günü geçen gözaltı sürelerini bir 15 gün daha uzatarak bir şeyler(!) bulabilmek için zaman kazamıyor.

Dört gencin şu ana kadar süren sorgulamalarında polis, "bu geceyi siz yapmadınız başkaları yaptı" gibi suçlamalarla o başkalarının (!) kim olduklarını öğrenmeye çalışıyor. Ve tabii her zamanki yöntemleri işken-ceyle...

Zeytinburnu varoşlarında alev alev Mehmet türküsü yayıyordu, karanlıkları yara yara.

1 Mayıs 1989 günü dünyanın çoğu ülkesinde kutlanmakta olan işçi bayramına; meşru gördüğüm için katılmak amacıyla Beyoğlu İstiklal Caddesinin bir sokağından Taksim'e yürürken, hiçbir dağılın uyarısı bulunmadan çevik kuvvet güçlerinin ellerindeki kalaslarla saldırdığını gördüm. Saldırıdan kendini koruma iç güdüsüyle Tarlabası'na çekilen grup oluşturduğu kortejle Taksim Alanı'na yürüyüşe geçti. Bu sefer beşyüz kişilik çevik kuvvet, gene dağılan uyarısında bulunmadan sopalarla insanların kafasını gözünü ayırt etmeden saldırdı. Tuttuğu insanları kadın-erkek saçlarından sürükleyerek, tekmeleyerek küfrederek götürüyordu. Kitle ara sokaklarda tekrar buluştuktan sonra Kasımpaşa'ya doğru yürüyüşe geçti. Bir anda ortalığı silah sesleri kapladı. Kortejin arka tarafından polisler havaya ateş açıyordu. Bu durum Şişhane yokuşunun basma kadar sürdü. Ancak yokuşa yaklaşıldığında ateş sesleri her taraftan geliyordu. Kitle yayılım ateşine tutulmuştu. Kurşunlar sağımızdan solumuzdan geçerken kimilerinin yaralanarak düştüğünü görüyordum. Ben bu yayılım ateşinden kurtulmak isterken arkadaşım olan MEHMET AKİF DALCI'nın yerde kanlar içinde yattığını gördüm. İnsanların çoğu KASIMPAŞA'ya doğru koşmaktaydı. Yayılım ateşi devam ediyordu. Ben arkadaşımı hastaneye kaldırmak için bir taksinin önüne geçtim. Taksi önce durdu, sonra da kaçtı. Çaresiz olarak arkadaşımın başında kadım. Gazeteciler etrafında toplanmış fotoğraf çekmekteydiler. Bir polis memuru gelerek kolumdan tutup beni ayağa kadir. Bana "onu tanıyıp tanımadığımı" sordu. Ben de "tanıyorum. Öyle duracağı nıza taksi çağırın, hastaneye kaldırın" diye çevreme bağırırken 15-20 kadar elleri sopalı jopluların saldırısına uğradım. Tekmelerle sopalarla caddede top gibi bir o yana bir bu yana sürüklendim. Sonra bir taksiye bindirildim. Başımdeki iki polis de benimle birlikte taksiye bindiler. Jop faslı bitmemişti. Taksiden indirilip ekip otosuna bindirilirken de devam etti. Ekip arabasında biri bayan olmak üzere 4 kişiydik. Fakat görevliler dayağa son vermiyorlar, ağıza

YAŞAMDA, KAVGADA ve ÖLÜMDE BİR KARDEŞLİK ORNEĞİ

Mehmet ve Nihat'ın örnek kardeşlikleri kavgada ve ölümden örnekti.

alınmayacak küfürlerle devam ediyorlardı. Önümde oturan şahsın kafasına kalasla vurulduğunda, kan arabanın içini göle çevirmişti. Beyoğlu Emniyet Amirliği'nin 3. katına çıkana kadar katlarda dizilmiş görevliler aynı tavrı gösterdiler. Üçüncü kata geldiğimizde her taraftan çığlık sesleri gelmekteydi. Beyoğlu Emniyet Amirlerinden biri "bu arkadaşının kanını emiyordu" diyerek beni odadan çıkarıp merdivenin başına getirdi. Orada üç dört görevliyle birlikte beni ykana kadar jopladılar. Yere yıkıldıktan sonra da kazağımı kafama çekip çıplak sırtıma tekme, jop karışımı darbeler indirdiler. Burada sayılan hakaretleri de inani başka hiçbir yerde duymadım. Daha sonra beni de 60 kişinin bulunduğu bir odaya attılar. Bir saat kadar sonra gelip, hasta olan var mı diye sordular. Hasta arkadaşlar dışarı çıktı. Aradan on dakika geçtikten sonra geldiler.

Baygın, bitkin, ağzı burnu kan içinde gelmişti hastayım diye gidenler. Kimlik tesbiti yapıp her şey bittiğinde 10'arlı gruplar halinde aşağıdaki çevik kuvvet otobüslerine ve minübüslere bindirilmek üzere ayrıldık. Ben bu yönden şanslıydım. İlk grupta olduğum için az sopayla kurtulmuştum. Ancak daha sonraki gruplar için durum hiç de öyle iç açıcı değildi. Bütün olanları minübüsten seyrederiyorduk. Karakolun çevresinde

bulunan bütün halk da olaylara şahit oldu. Üçüncü kattan itibaren karşılık oluşturulan polis, sivil polis, çevik kuvvet, bekçi kordonu minübüslerin bulunduğu yere (yaklaşık 50 m. civarında) kadar uzuyordu. Kesin rakam verilemez ama rahatlıkla 100 kişi olduğu söylenebilir. Üçüncü kattan insanlar inmiyor, yuvarlanıyorlardı. Kaldırılıp tekrar kordonun içine sokuluyor, kahkaha atılarak tekrar joplanıyordu. Şubedekiler de bunlardan farklı değildi. İki gün çömelerek bekletildik. Biz bütün bunları protesto amacıyla açlık grevine gitmiştik. Açlık grevinin 7. günü olduğunda yerlerin halıyla kaplı olduğu bir odada sorguya çekildim. Bir gazeteci devamlı fotoğrafımı çekiyor, sesimi de banta alıyordu. polis kendi suçunu örtmek için "Benim Dev-Sol militanı olduğumu - Mehmet'i de vurduğumu belirtecek" ifade istiyordu. Kendi acizliğini ve suçunu örtmek kitleler nezdinde provokasyon yaratmak istediği de gayet açıktı. Kabul etmem içinde "Sen serbest kalsan bile, dışarıda seni öldürürüz, kim vurduya gidersin" gibilerinden tehditler yöneliyorlardı. Kabul etmeyince daha sonraki sorgularda bu suçlamalardan vazgeçtiler. En son 5. defa sorguya çıktığımda yazılı ifademi aldılar. Açlık grevinin 13. günü DGM'ye çıkarıldık ve tutuklandım.

Uğur Nihat Cuci

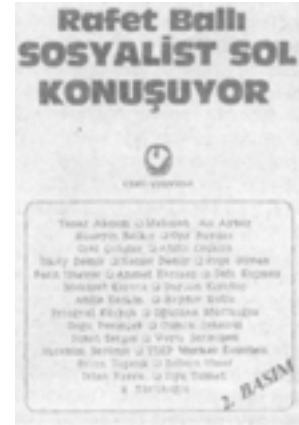
Tuzla'da, Okmeydanı'nda, 1 Mayıs'ta kendilerini yargının yerine koyarak katliamlar gerçekleştirenler, halkın üzerine kurşun sıkanlar ve bu "zor kullanma yetkisine" dayanarak yaptığı söyleyenler aynı anlayışla bir yandan demokrasiye geçtik nutuktan atılırken, mesleğinin gereklerini yerine getiren bir avukata saldırmıyorsa, sözkonusu saldırı, demokrasiye olan inanca ve savunma hakkının dokunulmazlığıdır. Bizler Demokrasi Mücadelesinde Avukatlar olarak yapılan bu fiili saldırıyı mesleğimize ve meslek onurumuza yapılmış bir saldırı olarak kabul ediyoruz. Demokrasiye olan inancımızla tüm hukukçuları demokrat kişi ve kuruluşları bu olay karşısında tavır almaya çağırıyoruz.

MÜVEKKİLLERİNİN DURUMUNU
ÖĞRENMEYE GİDEN
AVUKATLAR 1. ŞUBEDE
İŞKENCE GÖRDÜLER...

Ülkemizdeki demokrasi mücadelesi gelişip güçlendikçe siyasi iktidar saldırganlığı da giderek artıyor. Baskı ve gözdağı politikasının odağına oturtulmaya çalışılan işkence sıradan olaylar haline getirilmeye çalışılıyor. Polis devleti ilkeleri yaşamın her alanında uygulanması buluyor, polis, yakalıyı, yargıyı ve infaz ediyor... Bu uygulamanın son örneklerinden biri de geçtiğimiz ay yaşandı. Gereksiz ve keyfi olarak gözaltına alınarak 1. Şube'nin işkencehanelerine götürülen müvekkillerinin akıbetini öğrenmek için siyasi şubeye giden Avukat E.Fatma Kulaç, kimliğini ve geliş ne-

Böylesi bir gözaltı sürecinde Avukatın müvekkiliyle görüşmesi, mü-

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE AVUKATLAR

Bulgaristan devriminin ve gencide sosyalist devrimlerin onurlu savaş adamı Dimitrov'un anıları, bir gün yeniden Bulgaristan halkının belleklerinde olacaktır.

1944'deki devrimin bu görüntüsünün bugün de aynı sıcaklığı koruması gerekirken uygulanan yanlış politikalar sonucu şovenist bir milliyetçülğe, enternasyonalizm ruhunun körelmesine dönüşmektedir.

ÇÖZÜM 22

TELGRAF

Devrimci Sol tutukluların-dan İbrahim Bingöl, A.Tayfun Özkök ve İbrahim Erdoğan'ın Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkov'a gönderdiği telgrafi aşağıda yayınlıyoruz;

Bulgaristan Baskonsolosluğu eliyle Devlet Başkanı JIVKOV'a / İstanbul

Sayın JIVKOV,
Ulusların kaderlerini tayin hakkını savunmak, azınlık milliyetlerin haklarını güvence altına almak sosyalistlerin vazgeçilmez ilkelerindendir. Bu ilkeleri gözardı etmenin sosyalist literatürdeki adının "şovenizm" olduğunu bilirsiniz. Her sosyalist için bu böyledir. Durum buyken yaklaşık 50 yıl sonra Ülkenizdeki Türk azınlığın dilini, kültürünü asimilasyona tabi tutmaya çalışmanızın sosyalist bir yaklaşım olmadığı söylemek zorundayız. Her ne sebeple olursa olsun bir ulus, ulusal bir azınlık asimilasyona tabi tutulamaz.

Yaklaşık 50 yıl sonra sosyalist bir ülkenin halklar arasında veya halklar ile yönetim arasında uyum sağlayamamasının nedenleri, halkların gerici-milliyetçi yapılarında değil, yönetimin sosyalizmi nasıl uyguladığında aranmalıdır...

Her halk, geçmişinde gerici ve tutucu eğilimler barındırır. Sosyalistlerin görevi, gerici-tutucu olanı yıkmak, sosyalizmi yaşam ve kültürü egemen kılmaktır. Ama görünen o ki, siz, bunları uygulamakta yanlış bir yol tutmuş ve başarısız olmuşsunuz. Ve siz bu başa-rısızlığı görüp düzeltme yerine, Türk halkını asimile etmeye çalışıyorsunuz. Bunu başaramayınca da sosyalistlere yakışmayan şovence önlemlere başvuruyor ve bu tavırlarınızla ülkenizdeki sosyalizmi savunulamaz hale getiriyorsunuz.

Türk halkını asimile etme ve başarmayınca da sürgün etme çabanız Türkiye'ye hiçbir sosyalistçe kabul edilemez. Bu tavrınız başta Türkiye'dekiler olmak üzere tüm dünyadaki sosyalistlere zararlı olmaktadır. Bu şoven anlayışınızı mahkum etmek her sosyalistin görevidir. Ve inanıyoruz ki, Bulgar halkı da er veya geç bu tavrınızı mahkum edecektir,

Vakit geçirmeden savunulacak hiçbir tarafı olmayan bu politikaya son vermelisiniz.

Sizler Georgi DİMİTROV'a layık olmadığınız sayın JIVKOV..

BULGARİSTAN DEVLET BAŞKANI T. JIVKOV'A AÇIK

ANAP'ın düzenlediği ve muhalefet partilerinin de katıldığı "Bulgaristan'ı Ter'in Mitingi", kendi halkına her türlü zulmü reva görenlerin ikiyüzlü-şovenist politikalarının demagoji zemini oldu.

BULGARİSTAN' TELİL MİTINGİ İKİ YÜZLÜ POLİTİKANIN BİR ÖRNEĞİ OLDU

24 Haziran 1989 günü Taksim Meydanı "Butgaristan'ı Telin Mitingi"ne sahne oldu. işyerleri tatil edildi, öğrenci derneklerine mitinge katıl davetiyeleri gönderildi, yollar trafiğe kapatıldı, devletin her türlü propaganda araçtan utanmazca "İnsanlığa Çağrı" demagojisine alet edildi, hatta sivil polisler bile ellerinde dövizlerle mitinge katıldılar... Tüm çabalar şovenist, ikiyüzlü politikanın kamuoyuna maledilmesi ve kitlelerin dikkatinin yaşamsal-siyasal sorunlardan uzaklaştırılması içindi.

Çok değil, daha bir ay öncesi 1 Mayıs katliamını gerçekleştiren, "sokturmam" çığlıkları arasında yüzlerce insanı yaralayıp, onlarcasını sakat bırakan, M.Akif Dalacı'yı katleden sanki onlar değildi. Yaralıları ölüme terk eden, kanlar içindeki insanları acımasızca tekmeleyip vahşete bile parmak ısırtanlar, şimdi muhalefet partileriyle birlikte insan haklarına sahip çıkmaya çalışıyorlar, hem de kendi koydukları kurallarla Taksim'i miting alanı olmaktan çıkardıkları halde...

Kurallar, yasalar onlar için değildi... Onlar yasalar koyar, kurallar getirir, dilediğine uyar, işine gelmeyene uymaz... Onların tüm derdi demokrasi mücadelesinin önüne geçebilmektir, ikiyüzlülüğü politika haline getiren ANAP iktidarı ve onun izleyicisi burjuva muhalefet partileri ülke halkı üzerinde estirdikleri terör ve vahşete bakmadan kamuoyunu sosyalizm düşmanlığına ve şovenist politikalara alet etmeye çalışıyorlar.

İnsanlığa ve halklara yapılan zulüm hiçbir zaman onaylanamaz, bu sosyalistlerin politikası olamaz. Bulgaristan'ın Türk azınlığa yönelik politikası da tasvip edip, onaylanamaz, ancak 1 Mayıs Meydanı da anti-komünist, şovenist politikaların boyverdiği, kitlelerin dikkatlerinin günlük-siyasal sorunlardan çekilmeye çağışıldığı bir zemin olarak kutlanılamaz. Burjuva partilerin ikiyüzlü politikaları teşhir edilip, açığa çıkartılmalıdır. D

MEKTUP

Bulgaristan'ın Türk azınlıklara yönelik politikasıyla, ilgili sosyalistlerin bakış açısını ortaya koyan ve 20.6.1989 tarihinde tüm basın organlarına dağıttığımız açıklamamızı aşağıda

Sayın Jivkov, Sizin de çok iyi bilmeniz gerekir ki, sosyalistler işçi sınıfının baskı ve sömürden kurtuluş mücadelesini yürütmenin yanı sıra, başka bir ulus tarafından ezilen, baş-kı altında tutulan, sömürgeleştirilen ulusların ve her türlü hakları elinden alınmış, dili, kültürü yok edilmeye, asimile edilmeye çalışılan azınlık ulusların kurtuluş mücadelesini de destekler, örgütler, gerektiğinde ön-derlik ederler.

Lenin, 15 Temmuz 1903 tarihi İskra dergisinin 44. sayısında yayınlanan "Programımızda Ulusal Sorun" başlıklı makalesinde; sosyalistler "...ulusal kaderi tayin etmeyi, dışardan şiddete başvurarak ya da haksız biçimde etkilemeye dönük her türlü çabayla savaşıacaklardır" belirlemesini yaparken özgür ve sömürsüz bir dünya kurma mücadelesinin ne kadar geniş sınırlara sahip olduğunu da vurgulamış oluyordu.

Sömürünün ve baskının olmadığı, özgür bir dünya yaratma mücadelesini bir ülkenin veya ulusun çıkarları çerçevesinde ele alamayız sayın Jivkov. Bu türden sınırlamalar, bizleri ekonomizmin batağına veya şö-

ÇÖZÜM 23

venist bir götürür.

Oysa biz sosyalistler, Dimitrov'un da belirttiği gibi "ne kisve altında olursa olsun milliyetçiliğin komünizmin düşmanı olduğuna inanıyoruz". Bizleri milliyetçilik batağından, şovenist darkafalıktan kurtaracak tek ülke Leninist Uiusiann Kendi Kaderini Tayin Hakkı ıkesidir. Bu ilke-yi benimsemeyen, dahası Leninist anlayışla özümsemeyen herkes, kendini nasıl nitelerse nitelesin dar-kafalı şovenisten başka bir şey de-güdir.

Sayın Jivkov,

Deneyleriniz ışığında siz de çok iyi bilirsiniz ki, sosyalist mücadelenin en büyük zorlukları iktidarın ele geçilmesi sonrasından sonra, sosyalist inşa sırasında ortaya çıkar. Ekonomik, siyasi vb. alanlarda ortaya çıkan dağ gibi sorunların yanısıra çözümlenme-

diği takdirde.

Çözüm nedir?

Çözüm, şovenizmin darkafalılığından, milliyetçiliğin küçük hesap kurnazlığından ve oportünizmin kestirmeci kolaycılığından kurtularak sağlanabilir öncelikle. Bu noktada Le-nin'in aşağıdaki sözlerini size bir kere daha hatırlatmak isteriz. Doğru ve sorunsuz çözümün ilkelerini en basit biçimiyle şöyle açıklıyor Lenin:

"Herhangi bir ulusa ya da dile ayrıcalık yok! Ulusal azınlığa karşı en ufak ölçüde baskıya ya da haksızlığa yer yok! İşçi sınıfı demokrasisinin ilkeleri bunlardır." (Lenin, İşçi Sınıfı ve Ulusal Sorun, 10 Mayıs 1913, Pravda no. 106)

Marksizmin bu temel ilkeleri ışığında Bulgaristan'daki bugünkü durumda baktığımızda hiç de iç açıcı değerlendirilmeler yapamıyoruz sayın

ninist gerçeğin tam tersi olduğunu biz çok iyi biliyoruz. Bugün ise bu yanlış çizginiz somut sonuçlarını vermeye başlamıştır. Son olarak izlediğiniz Türkleri sürgün politikası bu yanlış politikanızın sonucudur ve bugüne kadarki yanlış politikanızın iflasını sergilemektedir.

Lenin, "biz gerçekten varolanı kabul etmeyi reddedemeyiz; varolan şeyler, kendini bize zorla kabul ettirecektir." derken tam da bugün sizin düştüğünüz duruma işaret ediyordu yıllar öncesinden sayın Jivkov!

Bulgaristan'daki Türk azınlığı inkâr edip, onları zorla asimile etmeye çalışmanız; dahası bunu başaramadığınız noktada, bir sosyalist olarak hiç anlayamadığımız ve izah edemediğimiz sürgün politikası kaçmak istediğiniz gerçekleri daha büyük çıkmazlar halinde karşınıza çıkaracaktır ve çıkarmaktadır.

Bulgaristan'daki Türk azınlığının gerici ve tutucu eğitimler barındırması, sizin bu politikanızı haklı göstermez. Bu, her halkın geçmişinde yeralan ve sosyalist politikalarla yokedilen eğilimlerdir. Sizin 50 yıl sonra bu bahaneyle Türk azınlığı zorla asimile ve sürgün etme politikanız, bugüne kadar ulusal sorun konusunda yanlış ve hatalı bir çizgi izlediğinizi gösterir. Bu aşamadan sonra yapmanız gereken zora dayalı bir asimile ve sürgün politikasını gündeme sokmak olmamalıydı. Çünkü Lenin'in de belirttiği gibi "ulusal topluluklara zulüm siyaseti ulusları bölme siyasetidir. Aynı zamanda halkın kafasını düzenli olarak yozlaştırma siyasetidir." (Lenin, Ulusal Eşitlik, Put Pravdi, no. 62, 16 Nisan 1914)

Be!ki farkında değilsiniz ama Lenin'in bu belirlemesi aynı zamanda, bugünkü Bulgaristan için büyük bir tehlikenin sözkonusu olduğuna işaret etmektedir. Evet bu politika Türk azınlığı sosyalizm düşmanı bir rotaya sokacağı gibi Türk ve Bulgar halkları arasında suni çelişkilerin tohumlarını atacak ve sonuçta kaybeden Bulgaristan nezdinde dünya sosyalist güçleri olacaktır. Böyle bir zararın sorumluluğunu yüklenmek "şerefi" size düşmemeliydi sayın Jivkov!

İzlediğiniz politika ve son olarak gündeme getirdiğiniz sürgün politi-

Balkanlar gibi bir yerde de olsa, ulusal sorun, sosyalistler için çözümlenemez, altından kalkılamaz bir sorun değildir. Çözüm, şovenizmin darkafalılığından, milliyetçiliğin küçük hesap kurnazlığından ve oportünizmin kestirmeci kolaycılığından kurtularak sağlanabilir.

si gereken en büyük sorunlardan biri de ulusa! sorun konusunda çıkan problemlerdir.

Ulusal sorun özellikle Balkanlar'da yaşayan sosyalistlerin en büyük sorunlarından biridir. Siz de bilirsiniz ki yıllar boyunca bir uluslar mozayigi olan Balkanlar'da egemenliğini sürdüren emperyalizmin temel politikası, halkları birbirine kırdırmak olmuştur. Ve emperyalizm bölgenin bir kısmından kovulmasına ve aradan on yıllar geçmesine karşın, ekilen ay-rılık tohumları halen çeşitli sorunlar doğurmaya devam etmektedir.

Sayın Jivkov,

Balkanlar gibi bir yerde de olsa, ulusal sorun, sosyalistler için çözümlenemez, altından kalkılamaz bir sorun değildir. Tabii ki sosyalist toplumun inşasına ışık tutan temel Marksist-Leninist ilkeler gözardı edilme-

Jivkov.

Emperyalizmin ve güdümündeki kukla yeni sömürge ülke iktidarlının ezilen uluslara ve ulusal azınlıklara karşı güttükleri politikaları kınayıp protesto ederken çoğu kez sizin ulusal sorun konusundaki politikanızı da kınayıp protesto etmiş oluyoruz. Ve bu çelişkili durumu siz yaratıyorsunuz sayın Jivkov.

Gerçekten sormak ve cevabını bilmek istiyoruz: Hangi ilkeler ulusal sorun politikanızı böylesine çıkmaza sokmuştur? Ve yine bugün hangi ilkeler ışığında çözüm arıyorsunuz ki, gün geçtikçe çıkmazınız derinleşiyor?

İnsanların isimlerini, dillerini değiştirmeye dayanan, kültürlerini asimile etmeyi hedefleyen bir politikanın Marksist-Leninist kuramla bağlantısını kuramıyoruz. Ve Marksist-Le-

kası Türkiye'li hiçbir sosyalist tarafından kabul edilemez. Bulgar halkının da ergeç bu tavrınızı mahkûm edeceğine inanıyoruz.

Marksist-Leninist kuram ve pratik açısından doğru bir tek yanı bulunmadığı gibi, insan hakları açısından da savunulacak bir tarafı olmayan bu politikaya bir an önce son vermenizi dilerken, size son olarak Stalin'in Ulusal Sorun konusunda sizin düşüğünüz hatalı eğilimleri savunan bir kısım parti mensuplarına verdiği yarıttan bir pasajı hatırlatmak istiyoruz. Geç de olsa yararlı olması dileğiyle;

"Yukardan bir kararnameyle, zorbalık yoluyla ulusların kaynaşmasını sağlamaya kalkışmak, emperyalistlerin oyununa gelmek, ulusların kurtuluş davasına kötülük etmek, uluslar arasında kardeşçe işbirliğini

***İzlediğiniz politika
Türkiye'li hiçbir sosyalist
tarafından kabul edilemez.
Bulgar halkının da ergeç
bu tavrınızı mahkûm
edeceğine inanıyoruz.***

örgütlendirme davasını toprağa gömmek olur. Böyle bir siyaset, Çarlık yönetiminin Ruslaştırma siyaseti gibi bir şey olur."

"Herhalde biliyorsunuz ki, bu türden bir ulusal özümleme siyasetine, halk düşmanı karşı devrimcilerin siyaseti olarak, felaket getiren bir siyaset olarak, Marksizm-Leninizm ideolojisinde yer yoktur." (Stalin, Ulusal Sorun ve Leninizm, Meşkov, Kovalcuk ve Öteki Yoldaşlara Yanıt, 18 Mart 1929)

Evet, sayın Jivkov,

Marksizm-Leninizm'de yeri olmayan ve her geçen gün başta Türkiye'li sosyalistler olmak üzere tüm dünya sosyalistlerine büyük zararlar veren bu politikayı bir an önce terk etmenizi bekliyoruz.

Yeni Çözüm dergisi

24 Haziran'da ANAP'ın ve diğer burjuva muhalefet partilerinin ortak olarak düzenledikleri "Bulgaristan'a Tel'in Mitingi"ne ilişkin Devrimci Gençlik tarafından yapılan açıklamayı aşağıda yayımlıyoruz:

BASIN

BİLDİRİSİ

24 Haziran 1989 günü Takam Ala-

nında siyasal iktidar ve değerdüzen partilerince bir miting yapılıyor. Taksim Alanı'nı devrimci-demokrat kitleye kapatan, "sokturmam" diyerek vahşi saldırılarla yüzlerce insanı yaralayan, sakat bırakan, bir arkadaşımızı katleden iktidar, kendi şövenist politikaları için bugün Taksim'i miting alanı için yapıyor. Kendi yasalarıyla miting alanı olmaktan çıkardığı Taksim'de yasaları ni çönmekten geri durmuyor.

Düzen partilerinin bu çifte standartlığı, ikiyüzlü politikaları bununla kalmıyor. Bugüne kadar tanımadıkları, her türlü siyasal faaliyetleri ni'yasal" baskı ve zor yöntemleriyle engellemeye çalıştıkları kurucu, yönetici ve üyelerini azınlığı, karşı devrimci sosyalizm düşmanı polis kovuşturmalardan, işkencelerden geçirdikleri hapsedtikleri öğrenci derneklerine de aliyetlerin hesabını verin.

mitinge katılma davetiyeleri gönderiyor, öğrenci bu yolla mitinge çağırıyorlardı. Sanki bugüne kadar bazı demokratik kurucuları gözaltına alıp işkence yaptırarak, okuldan attırarak onlar değil. Öğrencileri siyasi faaliyetten uzaklaştırmak için her türlü zulmü onlara reva göre 12 Eylül'ün sivil takipçisi ANAP ve parçası olan burjuva muhalefeti değil. Bugün öğrenci gençliğe şövenist politikalar doğrultusunda siyaset yapan önerileriyle ortaya çıkıyor, öğrenci derneklerine politika(!) yapma teklifi getiriyorlar.

Hayır, bu tavrı burjuva poitikacılarının öğrenci derneklerine ve öğrenci gençliğe değer vermesinden kaynaklanmıyor. Öğrenci gençlikten şövenist politikalarına destek arıyorlar, alacakları yanıt da belli: Öğrenci gençlik onların ikiyüzlü utanmaz politikalarına alet olmayacaktır. Utanmazlık "mitingin" içeriğinde de kendini ortaya koyuyor. Bulgaristan'daki "insanlık dışı uygulamalara" karşı insan haklarını savunmak(!) millî zulmü kınamak(!) için yapıyorlar miting.

Ve biz Dev-Genç olarak soruyoruz siyasi iktidara ve burjuva politikacılarına, İnsan haklarından söz etmeye hakkınız varmı? - Kürt halkına yönelik her gün sürdürülen katliamların hesabını verin.

— Türkiye halklarına karşı uyguladığınız zulmün, baskının, insanlık dışı uygulamaların hesabını verin.

Gözetililerde, cezaevlerinde uyguladığınız işkencenin, katliamların hesabını verin. - İşçi sınıfının, emekçi halkın insanca yaşam haklarını yok edişinizin hesabını verin. - Her türlü demokratik faaliyete tahammülsüzlüğünüzün, estirdiğiniz terörün hesabını verin. - 1 Mayıs Alanı'nda ve daha birçok yerde uyguladığınız katliamların hesabını verin. - Öğrenci gençliğe ve öğrenci derneğine uyguladığınız terör ve sindirme politikalarının hesabını verin.

- MIT, CIA ortaklığında, Bulgaristan'daki Türk emellerinize alet etmek için yürüttüğünüz faaliyetlerin hesabını verin.

- Bulgaristan'daki millî zulmü kınadığınızı söylüyorsanız,

- Kürt halkına yönelik uyguladığınız millî zulmün, asimilasyon politikalarının anlamı ne?

Bunların uygulayıcısı sizsiniz, yıllardır canı, kanı attırarak onlar değil. Öğrencileri siyasi faaliyetten uzaklaştırmak için her türlü zulmü onlara reva

- Hiçbirinin yanıtını veremeyeceksiniz. Ama bu gerçeklerden de kaçamayacaksınız. Her gün daha güçlü haykıracağız bu gerçekleri yüzünüze

ve mücadelelerimizle hesap soracağız.

- Biz insanlığa ve halkara yapılan zulmü hiçbir zaman onaylamayız ve her zaman karşısında

oluruz, olmuştuk da. Bunu işkenceleriniz, katliamlarınız, zindanlarınız pahasına yaptık.

Mücadelemizle ezilen tüm dünya halklarının yanında olduk. Bunu Türkiye halkları da, dünya halkları da bilirler. Bulgaristan hükümetinin Türk

azınlığına yönelik uygulamalarını tasvip ettiğimiz, sosyalist politika olarak gördüğümüz

sanılmasın. Ancak öğrenci gençlik sizin şövenist ve anti-komünist politikalarınıza alet olmayacak,

1 Mayıs alanında anti-komünist politikaların boy vermesine ortak olmayacak, izin veremeyecek.

Türkiye halklarına reva gördüğünüz insanlık dışı, zulme dayalı uygulamalarınızın hesabını soracaktır.

DEV GENÇ

15-16 HAZİRAN'LAR

BEKLENMEZ

YARTILIR

15-16 Haziran'lar, yalnızca ki-tap-dergi sayfalarında yer alan, her seferinde asker-lik anıları anlatılır gibi ele alınarak boşaltılan, yılda bir kez hatırlanıp geçirilecek günler değildir.

15-16 Haziran'lar, işçi sınıfının mücadelesini bugün de aydınlatan, kaygayı öğreten, sınıf mücadelesinin önemli noktalarından birisidir.

Kısa ve özlü belirtmek gerekirse 15-16 Haziran, işçi sınıfımızın kendiliğinden sınıf olmaktan çıkıp, kendisi için si-

nif olma yolunda attığı önemli adımlardan biridir.

Demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi ve somut kazanımlar açısından geçmişe dönüp baktığımızda, işçi sınıfımızın tarihinde örnek gösterilebilecek ciddi bir basandan söz edemiyoruz. Örneğin dünyada yaklaşık 200 yıllık geçmişe sahip, özgürce sendikalaşma ve grev hakkı... Ülkemizde halâ, demokratik bir hak olarak yerleşebilmiş değil... Bu nedenle, böylesi bir tablo içinde 15-16 Haziranlar önem kazanıyor.

15-16 Haziran Direnişleri Neden Gündeme Geldi?

Dönemin İçişleri Bakanı Menteşoğlu'na, meclis kürsüsünde "bir isyan, bir ayaklanma" dedirten bu olayların gerekçesini anlamak için, 1970lere dönmek gerekiypr.

11 Mayıs 1970 günü, Erzurum'da Türk-İş Genel Kongresi toplandı. Bu kongrenin beşinci gününde söz atan, eski çalışma bakanlarından ve TBMM Çalışma Komisyonu Başkanı Turgut Öker bir konuşma yapıyor ve "Sendikalar kanun tasarısının yürürlüğe girmesiyle, Türkiye'de Türk-İş'ten başka işçi konfederasyonu kalmayacağını" açıklıyor.

Türk-İş delegeleri tarafından alkışlarla karşılanan bu konuşma, ertesi gün DİSK ve bağlı kuruluşların sert biçimde tepkisini çeker.

Egemen sınıfların içine düştükleri krizin gittikçe derinleşmeye başlaması ve çözüm arayışları, istikrar arayışları; DİSK'e ve sınıf sendikacılığına yönelik ilgili yasa tasarısının gerisinde yatan asıl nedendi. Amaç sınıf mücadelesini dizginlemek, DİSK'i etkisiz kılarak meydanı tümüyle sarı-uzlaşmacı Türk-İş'e bırakmaktır.

Meclis tarafından kabul edilen, 274-275 sayılı Sendikalar Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunları'nı değiştiren yeni yasal düzenlemenin, senato geçici komisyonuna geldiği 15 Haziran 1970'de, İstanbul ve İzmit'te yer yerinden oynadı. Fabrikaları boşaltarak direnişe geçen onbinlerce işçi, düzenli kollar halinde yürüyüşe geçti, Tam yaşamı alt-üst eden yürüyüşler, taşlı-sopalı çatışmalarla polis-asker ba-

Egemen güçlerin 15-16 Haziran'daki vahşeti yeni 15-16 Haziran'ların yaratılması-nı engelleyeme-yecektir.

rikatlarını parçalayarak ilerledi.

Özellikle DEV-GENÇ militanların aktif katılım ve desteğiyle, 16 Haziran'da en yoğun çatışma ve direnişler yaşandı. Polis araçları, karakollar, bir kısım resmî kurumlar ve parti binaları tahrip edildi. 3'ü işçi olmak üzere 5 kişi öldü, 200 civarında insan yaralandı. Arkasından geniş bir gözaltı ve tutuk-lama furysı başlatıldı. İstanbul ve İzmit'te sıkıyönetim ilan edildi.

Direnişlerin yarattığı etkiyle paniğe kapılan egemen sınıflar, uygun bir manevrayla tasarından vazgeçtiler. Anayasa Mahkemesi tasarını iptal etti,

15-16 Haziran Neye/Kimlere Karşı

15-16 Haziran direnişindeki hedef, sadece yasa!-teknik düzenlemeler boyutunda sınırlı tutulamaz.

15-16 Haziran, anti-demokratik yasalara karşı yapıldı.

15-16 Haziran, sanı sendika Türk-İş'e karşı yapıldı.

15-16 Haziran, hükümete karşı yapıldı.

Direnişlerin bu özellikleri, bir bütün olarak değerlendirilmeli ve hedefi açık biçimde sunulmalıdır.

Yeni yasal düzenlemeyle amaçlanan, "bir sendikanın Türkiye çapında

15-16 Haziran'lar, işçi

sınıfının mücadelesini

bugün de aydınlatan, kavgayı

öğreten, işçi

sınıfımızın kendiliğinden

sınıf olmaktan çıkıp,

kendisi için sınıf olma

yolunda attığı önemli

adımlardan biridir.

faaliyet gösterebilmesi için, o işkolunda çalışan sigortalı işçilerin en az 1/3'ünü temsil etmesi" şeklindeki madde, tasarının en can alıcı maddesiydi. Üstelik bu madde hükümet tasarısında yokken, o dönem TBMM Çalışma Komisyonu'nda yer alan CHP'nin Türk-İş'li milletvekillerinin önerisiyle tasarıya konulmuştu.

Günümüzdeki % 10 işkolu barajının % 33 şeklindeki ifadesi olan bu maddeyle amaçlanan şey açtı: Demokra-

tik Sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri doğrultusunda kurulmuş devrimci işçi sendikalarını, konfederasyonlarını faaliyetten men etmek .

Grev hakkını, seçme ve seçilme hakkını, özgürce sendikalaşma hakkını... kullanılamaz hale getiren diğer anti-demokratik madde!er!e birlikte düşünüldüğünde, tek kelimeyle faşist devlet sendikacılığının yerleştirilmek istendiği görülmüyordu.

Kısacası sermaye, hükümet ve san sendikacılık üçgeni, 15-16 Haziran direnişinin önündeki hedeflerdi.

Tasarı, sermayenin yönlendirmesi ve desteğiyle; Demirel hükümeti, Türk-İş ve CHP'nin meclisteki Türk-İş'ten gelme milletvekillerince gündeme getirildi. Görünüşteki gerekçe ise "güçlü sendikacılık" yaratmaktı.

Egemen Sınıflar 15-16 Haziran'ı Nasıl Değerlendirdi? Türk-İş Nasıl Değerlendirdi?

Egemen sınıflar ve çeşitli sözcüleri olayları, her zamanki beklenen yaklaşımlarıyla "dış güçler", "kışkırtıcıların işi", "işçiler komünistlerin oyununa getiriliyor", "kızıl ihtilal provası"... gibi deyimlerle değerlendirdiler. Bu yaklaşım bir anlamda çaresizliğin, işçi sınıfı mücadelesine duyulan korku ve paniğin

15-16 Haziran'daki bu görüntülerin mirası bugün, 1 Mayıs 1989'da da yaşatıldı.

yansımasıydı.

Egemen sınıfların açıktan böyle ifade etmesi oldukça doğal. Ya Türk-İş'e ne demeli? Türk-İş, direniş sonrası yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

"İstanbul ve Kocaeli civarında başlatılan, can ve mal güvenliğini tehdit eden yürüyüş ve direnişlerin, taşlı sopalı saldırıların ekmek kapı-mız olan fabrikaları tahrip, başlı-ca teşvikçilerin Türk hakimî tarafın-dan yıllarca önce mahkûm edilmiş, militan komünistler ve onların işbirlikçileri oldukları kesinlikle ortada-dır."

Görüldüğü gibi, "komünist militanlar" ve "dış güçler" demagogileriyle Amerikancı Türk-İş de sahnede yerini alıyor. "Dış güçler" demagogisi yapan Türk-İş acaba kendisi ne derece baysımsız?

1950-60'lardan beri Amerikalı uzmanların yönlendirdiği Türk-İş'in, Amerikan hükümetinin "özel" ödeneginden aldığı yardımları artık bilmeyen kalmadı. Şimdi bunu gizlemek için "eğitim fonu" adını taktılar. Son Türk-İş kurultay'ında, bu tür kirlî çamaşırlarını ortaya döken yine kendileri olmadı mı? Amerika'dan gönderilen dolarların, yönetim kurulu arasında nasıl paylaşıldığını gazeteler de ayrıntılı yazdı.

15-16 Haziran Direnişlerinde DİSK'in ve Sol'un Tavrı Ne Oldu?

DİSK başlangıçta, "canlıya dokunur-san tepki gösterir" örneği bir yaklaşım içinde oldu. Genel olarak sınıf mücadelesinin bilinçli ve örgütlü temelde yükseltme amacıyla değil, olay doğrudan kendi varlığına yöneldiği için bu düzeyde tepki gösterdi. Ayrıca solun o günkü subjektif durumu, DİSK'e verilen önem ve destek, DİSK Yöneticilerini cesaretlendiren bir etken oluyor.

Ancak DİSK'in reformist anlayışın etkisinden önderliği; eylemlerin boyutlarının önceden kestiremediği noktaya gelmesiyle, kendisi de paniğe kapıldı. Öyle ki, direnişi durdurmak için egemen sınıfların sözcüleriyle aynı ağız kuşanmaktan bile çekinmediler.

İşçiler her şeyi göze almış halde sıcak çatışmanın içindeyken, DİSK Başkanı Kemal Türkler, radyoda işçilere şöyle sesleniyordu:

*"Aranıza çeşitli maksatlar güden kişiler, çeşitli kılıklara bürünerek girebilirler, hatta (daha) kötüsü gözbeğimiz şerefli Türk ordusunun bir mensubuna taş atabilir, tahrikler yapabilirler... Sizi uyarıyorum."

Evet, DİSK önderlerinin biraz öfke, biraz da çaresizlikle ihbar ettiği, hedef gösterdiği kişiler DEV-GENÇ militanlarıydı. DEV-GENÇ bir gençlik örgütü olmasına rağmen, o günkü konumuyla işçi sınıfı mücadelesine omuz verdi, direnişlere aktif biçimde katkı sağlandı. İnisiyatifin DİSK önderlerinin elinden çıkarak, basan elde edilme-sinde DEV-GENÇ'in rolü büyük oldu.

DEV-GENÇ'in bu etkinliği ve başarısını, bir türlü hazmedemeyen geleneksel sol kazanımlar; günümüzde de yaygın olan "öğrenci-işçi çelişkisi yaratma", "örgüt düşmanlığı" malzemelerini işleyip durdu. Mücadelede dayanışmayı ve birliği değil; bölünmeyi, zayıflığı, kısacası örgütsüzlüğü savunur duruma geldiler.

DEV-GENÇ'in ve bir kısım tutarlı sol

15-16 Haziran bir mesajdır, çağrıdır, perspektif sunmadır. Devrimci atılğanlık, cesaret ve özveri örneğidir. İşçi sınıfının, örgütlü ve bilinçli şekilde kendi gücünü kullandığında neler yapabileceğinin örneğidir.

unsurların direnişlerde doğrudan etkisi görülmekte beraber; bir bütün olarak, organize bir tavır olarak siyasal bir önderliğin yönlendiriciliğinden söz edemiyoruz. Eylemler bu özelliğiyle, genel de kendiliğindencilik karakteri taşıyor.

Pratikte de görüldüğü gibi, egemen sınıflar kadar DİSK önderliği de paniğe kapıldı ve bundan ders çıkartılarak; sonraki yıllarda "hadlerini bilecek" çerçevede davranmaya dikkat ettiler. 70'li yıllarda DİSK'in pratiğine baktığımızda, burjuvaziye karşı açıktan ve kararlıca eylemler geliştiremediğini görüyoruz. Sınıf mücadelesinin bir bütün olduğunu gözardı ederek, ekonomik ve politik mücadeleyi birbirinden ayrı tutmaya başladılar. İşçilere sadece "iyi bir ücret artışı" ve bazı sosyal haklar boyutunda hedef göstermeye başladılar.

Sınıf sendikacılığının ilkelerini gerçek anlamıyla uygulamaktan kaçındılar.

15-16 Haziran'ları, Buna Hakkı Olanlar Anabilmelidir

Dünya görüşü gereği, 15-16 Haziran'ların devrimci özünü karşı olanların, 15-16 Haziran'ları anmaya, devrimci geleneğinden söz etmeye haktan yoktur. İşçi sınıfı mücadelesinin sadece edebiyatıyla ve soyut teorileriyle ye-tinenler, geçmişin anılarıyla yaşayıp bugünün görevlerini unutanlar değil, hakkı olanlar konuşmalıdır. Yeni 15-16 Haziran'ları yaratma bilinç ve kararlılığıyla dopdolu olanlar konuşmalıdır.

15-16 Haziran direnişlerinin en önemli hedeflerinden birisi, şart sendika Türk-İş'ti. Utanmadan hem geçmişe övgüler düzen, hem de bugün aynı sarı sendika Türk-İş'in kucağına oturmayı savunan, "Türk-İş'te birlik" edebiyatı, yapanların 15-16 Haziran'larından söz etmeye hiç hakları yoktur.

Kendi özgücüne ve işçi sınıfına güvenmeyip yasalıktan, burjuva partilerinden umut bekleyen, aktif direnişlerden ve bedel ödemekten korkan, bu yüzden de devrimci inisiyatifleri "anarşizm", "maceracılık", "oyuna gelme", "dışardan yönetilme ve örgüt"... gibi demagogilerle köreltmeye, engellemeye çalışan reformist-revizyonist anlayışların bugün 15-16 Haziran'dan söz etmeye hakları yoktur.

1 Mayıs'larda, 1 Mayıs alanına girmeyi bile savunamayan, işçi sınıfının en doğal ve meşru haklarını savunma önerisini, cesaretini gösteremeyenlerin 15-16 Haziran'ların devrimci geleneğinden söz etmeye hakları yoktur.

Çünkü 15-16 Haziran, yalnız o sürece yaşanmış-bitmiş özel bir gün değildir. 15-16 Haziran bir mesajdır, çağrıdır, perspektif sunmadır. Devrimci atılğanlık, cesaret ve özveri örneğidir. İşçi sınıfının, örgütlü ve bilinçli şekilde kendi gücünü kullandığında neler yapabileceğinin örneğidir.

Bunun için esas olarak, 15-16 Haziran'ları günümüzde yaşatma ve yenilerini yaratma anlayışıyla hareket edenler buna sahiplenmelidir.

Dün 15-16 Haziran'da sermaye, Türk-İş, hükümet ve radyoda "oyuna gelmeyelim" çağrısı yapan reformist DİSK önderliği, işçi sınıfı mücadelesine ve sınıf sendikacılığına karşı, objektif olarak aynı cepheyi oluşturmuştur. Günümüzde de, aynı saflarda, devrimci sendikal faaliyetlere karşı bir mevzi-lenme sözkonusudur. Sermaye, hükü-

met ve Türk-İş'in yanında, "Türk-İş'te birlik" diyerek bu ittifaka güç katan reformist anlayışları da görüyoruz. Bu anlayışlar, 15-16 Haziranları andıkları noktada değil, tersine eleştirdikleri, çamur attıkları noktada tutarlı olabilir, kendileriyle çekişmezler.

Çünkü 15-16 Haziranları anmak, geçmiş andan tekrarlamakla değil; sınıf mücadelesi pratiğinde aynı anlayışları sergilemekle olanaklıdır.

Yeni 15-16 Haziranları
Beklemeliyim, Yaratalım

Özetlersek, dün 15-16 Haziran direnişlerine gerekçe oluşturan koşullar, bugün fazlasıyla gerçekleşmiş durumdadır. 1970 yılında başaramadıklarını '82 Anayasası'yla ve 2821-2822 sayılı yasalarla gerçekleştirdiler.

Bugün sendikaların geleceği ve faaliyetlerinin denetimi, tümüyle siyasal iktidarın elindedir. % 10 işkolu barajını, idari ve mali denetimi, seçme ve seçilme hakkını elinde tutan siyasal iktidar, bu avantajını sendikaları "hizaya getirmek" için Demokles'in Kılıcı gibi kullanmaktadır.

Kısacası dünden çok daha fazla bugün, Türkiye işçi sınıfı yeni 15-16 Haziranlar yaratmanın meşru ve haklı zeminine sahiptir. Bu koşullarda ne Türk-İş'in ihanet çizgisi, ne de siyasal iktidarların baskısı ve yasal engeller, yeni 15-16 Haziran'ların yaşatılmasını engellemeyecektir.

Bugüne kadar aynı anlayışla, ama küçüklerini yaratarak başladık. Migros grevinde, Yıldız Porselen grevinde, Tekel ve Tersane direnişlerinde, İETT direnişlerinde küçük küçük 15-16 Haziranlar yarattık. Bunları daha güçlü, daha kitlesel mücadele örneklerinin izleyeceği konusunda kimsenin kuşkusu olmasın.

15-16 Haziran'ları; laf ebeliği yaparak, geçmişin anılarıyla yaşayarak; mücadele alanlarından kaçarak, devrimci işçileri ihbar edip örgüt korkusu yararak değil; 15-16 Haziran ruhunu ve anlayışını günümüze taşıyarak, bizzat işçi sınıfının kendi gücünü devreye sokarak, döneme özgü örgütlenmeleri yaratarak, sınıf mücadelesini bir bütün olarak ele alarak yaratacağız.

Kendi devrimci anlayışımızla, sarılaşmacı ve reformist sendikacılık araştırma net çizgi çekerek; sermayeye karşı mücadeleyi sarı sendikacılık ve siyasal iktidara karşı mücadeleyle birleştirerek, yeni 15-16 Haziranları yaratacağız.

"DÜNDEN BUGÜNE 15-16 HAZİRAN" PANELİ VALİLİKÇE ENGELLENDİ

15-16 Haziran işçi direnişleri, her yıl olduğu gibi bu yıl da, çeşitli etkinliklerle anıldı. İşçi sınıfı, kendisine bırakılan devrimci mirası, kendi örgütlü gücüyle günümüze taşıma ve bu temelde mücadeleyi yükseltme anlayışıyla hareket etti. 15-16 Haziran'ın anılmasında da bu bakış açısıyla hareket edildi.

Geleneksel sol çevreler, 15-16 Haziran'ın anılması denince, hemen popüler, tanınmış, birkaç isim bulup onları konuşurma, geçmişe özlem temeline işçi boşaltılmış, anılarla "günü geçiştirmeyi" anıyorlar. 15-16 Haziran'ın devrimci özünü ve meşajlarını, gerçek boyutuyla kavrama ve bunu günümüz mücadelesine aktarma anlayışına ise pek rastlanmıyor. Bu anlayışların dünya görüşleri gereği "maceracılık", "solculuk" diye karalamaya çalıştıkları devrimci mücadele çizgisini ve bunun sonucu olan eylemleri anmaya hiç hakları yoktu. Mücadele geleneklerine sahip çıkanlar, mücadelenin içinde olanlardır.

Devrimi işçiler ve sınıf sendikacılığı açısından ise, 15-16 Haziran'lar, "bir tarihte yaşanmış, bitmiş, protesto etti. devrimci kahramanlık öyküleri..." olamazdı. 15-16 Haziran'lar işçi sınıfı mücadelesinde bir simge-, bir anlayışın ifadesiydi. Çeşitli yönleriyle de çıkartılacak, perspektif sunan eylemlerdi. Ve bu anlayış günümüz sınıf mücadelesinde de kendini ortaya koymalı; sürecin ve örgütlülüğün elverdiği ölçüde "yeni 15-16 Haziran'ları yaratma" perspektifiyle hareket edilmeliydi. Migros Grevi, Yıldız Porselen Grevi, Tersane ve Tekel işçilerinin direnişi vb. gibi küçük örneklerden başlayarak, işçi sınıfının devrimci mücadele çizgisi zenginleştirilmedi, yeni 15-16 Haziran'ları yaratmanın yolları açılmıyordu.

Panel bu bakış açısıyla gündeme getirildi. Değişik işkollarındaki öncü konumdaki işçilerin oluşturduğu 10'dan fazla konuşması tespit edildi. Her biri konuya farklı bir boyutuyla yaklaşacak ve günümüzde yürüttükleri kendi mücadelelerini aktaracak, 15-16 Haziran'la bağlantısını kurarak mesaj vermeye çalışacaklardı.

Geniş çaplı bir organizasyonla panel hazırlıkları sürdürülürken, son gün valiliğin yasaklama kararı tebliğ edildi ve panel engellendi. Gerekçe son derece anlamsız ve keyfi şekildedir. "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri" yasasının 17. maddesine dayandırılan gerekçelerin, panelin amacı ve niteliğiyle hiçbir ilgisi yoktu.

Düzenleme kurulu adına Aynur Karaaslan, panelin yapılacağı yerde bir basın toplantısı ve açıklamayla, keyfi yasaklamayı protesto etti.

Valiliğin ve polisin tavrında fazla şaşılacak bir yan yoktu ama; Cumhuriyet Gazetesinin, hiçbir gerekçe göstermeden-parası ödendiği ve tamam dendiği halde- panel ilanını basmaması dikkat çekiciydi. Sık sık yaşanan benzer örnekler, ister istemez "Cumhuriyet Gazetesi kimden yana?" sorusunu akla getiriyor

1 MAYIS ve PANCAR MOTOR GERÇEĞİ

Türkiye Solu, sınıf mücadelesi- nin her dönüm noktasında gösterdiği küçük burjuva has- lıkları ne yazık ki terketmiş değil. Faydacılık, bu uğurda gerçekleri abartma, hatta çarpıtma, olmamış olayları büyük puntolarla olmuş gibi göstermek, vb...Bütün bunları "1 Mayıs direnişi" üzerine yazılıp çizilenleri dışarıdan okuyan birinin şa- şırmaması mümkün değil. Herkes di- renişçi!... Herkes dövüşken!... Herkes öncü!...

Neler söylenmiyor ki; "işçi sınıfı", "kitleler", sözlerini ağızların ve der- gi sayfalarından eksik etmeyip 1 Ma- yıs günü bürolarından çıkmayan- larından, aynı teranelerle devrimci şiddet eylemleri karşısında dehşete düşüp düşünce melekelerini yitiren ve "kitle mücadelesi" üzerine vaaz- lar verenlerden, 1 Mayıs gününe ka- dar zikzaklar çizmekten yorulup son anda, 1 Mayıs Alanı'na gitmeyi sa- vunan devrimci sol güçlerin yanında konaklayanlara kadar... Devrimci şiddet eylemlerini "provokasyon" olarak adlandırıp Filistin Direnişin- den dem vuranlar bu direnişi İstan- bul sokaklarına taşıyanları görmez- den gelebiliyor. Son güne kadar re- formist sendikaların kuyruğundan ayrılmayıp, kitleleri üç-beş sendika- cıya indirgeyenler, hiç sıklıkla "biz Mecidiyeköy'den 1 Mayıs Ala- nı'na yürüyecektik" diyebiliyor ve bunu ispatlamak için bin dereden su getirircesine kanıtlar(!) sıralayabili- yor. Hatta daha ileri giderek onlar- ca yaralı (kurşun yarası) ve tutsağı- na karşın -ki kendilerinden bir tek ör- nek yoktur- devrimci sol güçlerin ça- tışma alanında olmadığını veya öy- lesine olduğunu söyleyebiliyor.

Bütün yazılan-çizilen ve söylenen yalan, çarpıtma ve karalamaların çarpıcı örneklerinden biri de 1 Mayıs günü Pancar Motor'da yaşananlar- dır. Burada yaşananlar oportünizmin bütün yüzünü gün ışığına çıkardı.

Bunun en başında Emek Dünyası ve Yöneliş çevresince söylenenler ge- lir. 1 Mayıs direnişinin motor gücü ol- duğunu söyleyip,Çözüm'ün "kitleni- zi getirmediğiniz" deyişleri karşısında hop oturup hop kalkan ve yayınladık- ları direniş resimlerinin kimlere ait ol- duğuna dahi bakma zahmetine kat- lanmaksızın, "...gazeteler boy- boy sosyalist gençliğin (bununla Yö- neliş çevresindeki gençlik kastedili- yor -b.n.) öfkesi ve kararlılığının ya- rattığı görüntüler vardı" (Yöneliş, Ha- ziran sayı 7) diye yazabilen bu çev- re acaba Pancar Motor'da ne yaptı dersiniz?.. Bırakalım kitlelerini ken- dileri 1 Mayıs Direnişi'ne katılabildi- ler mi?

Pancar Motor'da 1 Mayıs mücade- le gününde takınılması gereken ta- vır üzerine tartışmalar, 1 hafta önce- sine dayanır. En son Cumartesi gün- kü çeşitli çevrelerden öncü işçilerin mücadeleye katılması" kararı alındı. Fakat ne yazık ki, bu karar 1 Mayıs sabahı -hem de işçilerin iradesine karşın- çiğnendi. Emek Dünyası'nın yazarlığını yapan ve fabrika baştem- silcisi Servet BAYKAN, sanki alınmış bir karar yokmuşcasına, fabrikaya gi- rileceğini ve viziteye çıkılacağını du- yurdu. Ardısıra da işçilerin başına geçerek fabrikaya girdi. Yazdığı ya- zılarda "mücadele", "öncülük" vb. sözlerin eksik etmeyen, ama pratik- te hep işçilerin geri eylem çizgisini (hatta yer yer eylemsizliği) savunan bu şahıs 1 Mayıs'ta yine misyonunu oynuyordu. Tavrını fabrika içinde de müdürünün "1 Mayıs yasaktır, 1 Ma- yıs'a gitmeyin, işinizin başına dö- nün" şeklindeki sözlerine de tepki- siz kaldı. Bu noktada sorumluluğu yi- ne biz duyduk ve genel müdüre "ya- salarda 1 Mayıs'ın yasak olduğuna dair bir hüküm yoktur, 1 Mayıs bizim

en meşru hakkımızdır" yanıtını ver-dik. Devamla işçilerin eylem potan-siyelinin düşmesini engelleyici mü-dahalelerde bulunduksa da baştem-silcinin uzlaşmacı tavrından dolayı bunda fazla başarılı olmadık. Bu-nun üzerine biz iki işçi fabrika du- varlarını aşarak 1 Mayıs mücadelesi- ne devrimci sol güçlerin saflarında yerimizi aldık(*).

Evet Pancar Motor'da 1 Mayıs Dire- nişi'ne katılan yalnızca 2 kişidir. 1 Mayıs Direnişi'ne sahip çıkan Emek Dünyası ve Yöneliş'in etkin insanı, 1 Mayıs'a gelmediği gibi gelme ka- rarlılığı olan işçilere de tümüyle en-gel oldu. Şunu da belirtmeliyiz ki S.

Baykan'ın tavrı kişisel değildir. Bu noktada Çözüm'ün "kitlenizi getire- mediniz" deyişleri bu çevreyi neden bu kadar hırçınlaştırıyor? Bizce ne-deni açıktır 1 Mayıs tarihsel önem-dedir. Türkiye Solu'nun çok yönlü sınıandığı bir savaş cephesidir. Ol-umlu geleneklere sahip olmayan ve kitlelere güven vermekten uzak bu çevrenin 1 Mayıs direnişi'ne sahip çıkmak istemesi doğaldır.

Pancar Motor'daki sorun burada bitmiyor. 1 Mayıs direnişi'nde tutsak edilmeden dolayı işten çıkarılmama Baştemsilci ve Otomobil-İş sessiz kalmıştır benim gelişmeyi öğrendik- ten sonra, işverenin tavrının kişisel-liği aştığını ve 1 Mayıs'a yönelik bir saldırı olduğu yönündeki uyarılarıma karşın sessizlik bozulmamıştır. Bu muhtevalı mektuplarıma karşı Baş- temsilci ve sendika adeta dilsiz ve sağır kesilmişlerdir. "1 Mayıs Tu-tukluları serbest Bırakılsın" kampanyasına sözde imza atan emek Dünya-sı'nın yazarı Baştemsilci, kendi ça- lış tığı işyerindeki 1 Mayıs tutsağı- nın en meşru hakkını savunamıyor- sa, bütün yazıp çizdikleri hiçbir an- lam ifade etmiyor demektir. İşte Pancar Motor'da yaşanan 1 Mayıs gerçeği. Bu gerçeğe karşın hala "1 Mayıs'ta biz çatıştık" deme- ye devam edilecekse yolunuz açık olsun diyoruz.

**PANCAR MOTOR'dan
1 Mayıs tutuklusu
Hüseyin Aslan
Dipnot S. 79'da**

TÜBİTAK GREVİ

SARI SENDİKA TEZ-KOOP-İŞ

GENEL MERKEZİ TARAFINDAN

KIRILDI

Tez-Koop-İş Sendikası 3 no'lu şubeye bağlı TÜBİTAK Gebze işyerinde 3 aydır sürdürülmekte olan sözleşme görüşmeleri, 19 Haziran akşamı "son dakika"da noktalandı işçiler 3 aydır kararlıca direnerek baskı gücü oluşturmaları-na ve coşkuyla greve hazırlanmalarına rağmen, sarı sendikanın Genel Merkezi tarafından sattıldılar.

Sözleşmenin işletme düzeyinde yapılması nedeniyle, sözleşme görüşmelerine, Ankara TÜBİTAK işyerlerini temsilen Ankara 2 no'lu şube, Gebze işyerlerini temsilen de İstanbul 3 no'lu şube birlikte katıldılar.

Sözleşmenin başladığı tarihte, İst. 3 no'lu şubede, Genel Merkezle işbirliği içinde atama bir yönetim bulunduğu için; Gebze TÜBİTAK işçileri bunların kendilerini temsil etmesini kabul etmeyerek, sözleşme görüşmelerine işyeri temsilcilerinden oluşan bir ekiple katıldılar. Daha sonra 3 no'lu ŞUBEDEKİ yönetim değişikliğiyle birlikte, şube yöneticileri de katılmaya başladılar.

Sözleşme görüşmeleri boyunca Gebze TÜBİTAK işçileri, üretimden gelen güçlerini kullanma anlayışı içinde, pazarlık güçlerini arttıracak direnişleri sürekli gündemde tuttular.

Bu durum işvereni olduğu kadar, sarı sendika Genel Merkez yöneticilerini de rahatsız etmişti. Çünkü işçiler, sözleşmelerine bizzat ve kararlıca sahip çıkarak; sarı sendika-işveren arasındaki göstermelik pazarlığı ve işçiler üzerinde oynanacak oyunları güçleştirmişlerdi.

İşçilerin aktif direnişlerle mücadelelerine sahip çıkmaları ve doğru bir önderlikle hareket etmeleri; işveren ve Genel Merkez kadar, zaman zaman sınıf sendikacılığından söz eden

ama pratikte tersini yapan kimi unsurları da rahatsız ediyordu. İşçi sınıfının özgücüne güveni esas almayan ve net bir sınıfsal bakış açısı taşımayan bu anlayış, özellikle Ank. 2 no'lu şube yönetiminde göze çarpıyordu. Bunlar, işçilerin özgücüne güvenerek ve doğru bir önderlik sunarak değil, sarı sendika genel merkezle uzlaşarak sorunları çözmeyi yeğlediler. Grevin kırılması yönünde işçileri ikna çabalarını, genel merkezle aynı çerçevede sürdürdüler.

Ankara TÜBİTAK'ta işçiler, gerçekte sorunlarına sahip çıkmalarına ve grev istemelerine rağmen. (15 gün önce bu yönde topluca karar almışlardı), şube yönetiminin tutarsızlığı ve güven veremeyişi, Genel Merkezin de engelleme manevraları karşısında karamsarlığa düştüler. Kıscası işçiler şube yönetimine ve Genel Merkeze güvenmedikleri için "greve hayır" dediler. Ayrıca grev

oylamasının işçilerin ancak yarısının (200 kişi) bulunduğu bir toplantıda anti-demokratik şekilde yapılması; toplantı öncesi de "kesinlikle grev olmayacak, grevi gerektirecek bir durum yok, İst. şubesi ideolojik grev yapmak istiyor..." türü demagogilerle greve karşı bir atmosfer yaratılması oylamada etkili oluyor.

İstanbul şubesi işçileri ise tam bir yıllık süre içinde, coşku ve kararlılık içinde greve hazır bekliyordu. Pan-kartlar ve grev önlükleri hazırlanmış, komiteler ve nöbet çizelgeleri oluşturulmuş, her şey gözden geçirilmiş durumdaydı.

Türk-İş'in hükümetle imzaladığı anlaşmanın, TÜBİTAK işçileri açısından kabul edilebilir bir yanı bulunmadığı, çözüm bekleyen yığınla sorun olduğu biliniyordu. Bu nedenle, başka uzlaşma ve çözüm yolu kalmadığı için, grev zorunlu hale gelmişti.

G.Merkez yöneticilerinin ise, grev

Tübitak emekçilerinin mücadelesi, sarı sendika Tez-Koop-İş'in gerçek yüzünü açığa çıkardı.

diye bir sorunları yoktu. Nasıl olsa Türk-İş hükümette anlaşıp, "iş bi-tirmişti, "ufak-tefek sorunlar için grev mi yapılırdı?..." Ankara şube yönetimi de işçileri greve çıkartacak ve doğru önderlik edecek cesareti kendinde göremiyor; G.Merkezin gü-dümünde hareket ederek, greve çı-kılmaması yönünde çaba harcıyordu.

İst. şubesinin kesin olarak greve çıkacağı ortaya çıkınca, G.Merkez harekete geçti. Doğru dürüst hiçbir hak alınmadan, son dakikada işverenle sözleşme imzalandı. Ortada işçiler açısından bir yenilgi yoktu. Kararlıca direnmişler ama, şart sendi-ka Genel Merkezleri tarafından satılmışlardı. Bunun için "direniste kazandık, masada satıldık" diye gazete ilanı vermişlerdi. Ayrıca bir basın toplantısıyla durumu protesto ettiler.

G.Merkez ve peşinden sürükledi-ği Ank. şubesi ise "% 211 zam aldık, iyi sözleşme imzaladık" yalan-larıyla, suçluluk psikolojisi içinde du-rumu örtbas etmeye çalıştılar. Öyle ki "Gebze TÜBİTAK işçilerinin gre-ve çıkmak istemesini protesto için", Ankara işçileri arasında imza kam-panyası bile başlattılar! İşçileri bu şe-kilde birbirine düşürmeye çalışmaları bir yana, herhalde "grev istedikleri için sendikalarınca protesto edilmek" şerefi(!) ilk defa TÜBİTAK Gebze işçilerine nasip oluyordu.

İmzalanan sözleşme, gerçekte orta-lama % 80-90 civarında bir ücret artışı getiriyor; diğer önem taşıyan sosyal haklarda da ciddi hiçbir ilerleme sağlanamıyordu. Bir kısım maddeler için de işverenden "söz" alınmıştı!

Sözleşme imzalanır imzalanmaz işveren, Gebze şubesinde intikam ve cezalandırma anlayışıyla, soruş-turma furyası başlattı. Bir kısmının iş akdini feshettiğini bildirdi. İşverene bu cesareti veren ise, sarı sendika Gene! Merkezin işbirlikçi tavrıydı. Çünkü devrimci-demokrat işçilerin cezalandırılması ve sınıf sendikacı-lığının engellenmesinde işveren ve san sendikanın çıkarları ortaklı.

TÜBİTAK işçileri mücadelesini sürdürecektir, bilinç ve kararlılıkla, doğru bir önderlikle engelleri aşma-sını bilecektir.

ÇÖZÜM 32

ADANA LİKAT-İŞ'TEKİ DİRENİŞ BAŞARIYLA SONUÇLANDI

Mersin Limanı'nda kaçak işçi çalıştırılmasını protesto için oturma eylemi yapan liman işçilerinin ka-rarlı tutumu işverenin en-gelleme çabalarını boşa çıkardı.

Likat-İş Mersin Şubesi, 15 Ha-ziran'da Liman'da çalışan mevsimlik işçileri işe almayıp onların yerine tüm sözleşmeleri hi-çe sayıp TONCU (boşa kalan, her sabah iş bekleyen işsizler) çalıştıran patrona karşı kararlı bir direniş örne-ği göstererek geri adım attırmıştır.

Likat-İş Sendikası, varolan yasa-dışı tavra karşı sabah'ın erken saat-lerinden itibaren limanın bütün kapı-larını işçilerle beraber tutmuş ve ge-lecek olan tonculara karşı hazırlıklı olmaya ve onları çalıştırmamaya kar-rar vermişti. İşe başlama saatinde gelmeye başlayan toncular, kar-şılarında 400 kişilik geçici sendika üyeleri grubunu görünce şaşırıyorlar. Geçici işçiler, sendika başkanı ve sendika yönetimi, bilinçli ve ikna edi-ci konuşmalarıyla "toncu"ların çalış-ma alanına girmelerini engellediler. İşçileri karşı karşıya getirip çıkarla-rını korumaya çalışan patronun tüm oyunları boşa çıkmış ve işçilerin kar-şılıklı hoşgörü ve anlayışını engelle-yememiştir.

İşbaşına geldiği 30 Nisan 1989 ta-rihinde söyledikleri "Bizler sınıf sen-dikacılığı anlayışımızla işbaşına gel-dik. Bize karşı çeşitli iddialar ileri sü-renler olabilir. Fakat bizler; işçinin birliği, bütünlüğü, kardeşliği uğruna mücadele edeceğiz. Biz, ezilenin ya-nında, onunla omuz omuza mücade-le edeceğiz, ezenlere karşı. Ve diyo-

ruz ki, SINIF SENDİKACILIĞI İÇİN ileri" sözleriyle mücadele anlayışını ortaya koyan Likat-İş yönetimi yukarıda belirttiğimiz türden olaylara karşı işçileri önceden hazırlamış ve 15 Ha-ziran 1989 gününde kararlı bir dire-nişle patronların oyununu boşa çı-karmıştır.

Bir yandan işçilerin birlik ve bera-berliğini bozup onları karşı karşıya getirmeye çalışan patron, diğer yan-dan da toplu sözleşmede yer alan 6. maddeyi (sözleşme kapsamına giren işyerlerindeki işçiler aracılara yaptı-rılamaz maddesini) geçersiz kılarak ucuz işgücü ve sendikası-ız, sigorta-sız çalıştırabileceği "toncu"ları işe almayı hedefliyordu. Ancak boşa çaba,

İşçiler arasında sürtüşme ve kav-ga beklerken tersine dostluk ve da-vanışma örneği görmüşlerdir. "Ton-cu"lar sendika yetkilileri ve işçilerle konuştuktan sonra çalışmayıp geri dönerlerken geçici işçilerde oturma eylemi yaparak haklarını elde etme-sini bilmişlerdi. Hakların sıcak müca-deleyle alınabileceğini göstermişler-di.

Evet örgütlü mücadele bir kez da-ha haklı çıkmış ve sınıfı uğruna mücadele eden anlayış haklılığını ve mücadele kararlılığını pratikte bir kez daha göstermiştir.

Yeni Çözüm
Adana Bürosu

BELEDİYE İŞ KONGRELERİ SÜRÜYOR

Türk-İş içinde sayısı güç bakımından önde gelen sendikalarından, Belediye-İş'in kongreleri devam ediyor.

Beyoğlu ve Anadolu Yakası Şubelerinde Gene! Merkezin mevcut adayları kazanırken, II No'lu şubede yönetim değişti.

Mücadele, sarı sendikacılığı savunan Genel Merkezle, sınıf sendikacılığını tabanda savunan işçiler arasında geçiyor.

Geçmişte DİSK Genel-İş'te örgütlü bulunan işçiler, 12 Eylül'den sonra yasaların zoruyla Belediye-İş'e mahkûm edildiler. % 10 işkolu barajı, sözleşme yapabilme yetkisi, geriye dönük haklardan yararlanabilme gibi faktörler, DİSK üyelerini içine sindirememelerine rağmen- sarı Belediye-İş'te örgütlenmeye itmişti. İşçilerin Belediye-İş'i değiştirme ve sınıf sendikacılığı rotasına sokma çabaları ise 26 mart seçimlerinden önce ANAP'lı yöneticilerin baskısı ve Belediye-İş yönetimi ile işbirliği içinde olmaları yüzünden başarılı olamadı.

3 yıl önce "muhafelet" adını seçilen şube başkan ve yöneticileri Belediye-İş içinde etkin olamadılar. Sınıf sendikacılığını yalnızca sözde savundukları için, sarı sendikacılığın çarkları arasında kayboldular. Aynı şube başkanları koltuklarını korumak ve yönetimde kalmak pahasına sırtlarını Genel Merkez'e dayayarak, tüm kinlerini devrimcilere karşı kusuyorlar. Sınıf sendikacılığını geliştirmeye çalışan taban hareketlerini tüzük oyunlarıyla, ihbarcılıkla, kişisel karalamalarla engellemeye çalışıyorlar.

Son kongrelerdeki gelişmeleri bu çerçevede ele alıp değerlendirecek, gerek Anadolu Yakası Şubesi'nde gerekse II No'lu Şube Kongrelerindeki sonuçlar Gene! Merkez üzerinde ya da Gene! Merkez politikasında fazla bir değişiklik yapmamakla birlikte, II No'lu Şubede yeni bir yönetimin gelmesi olumludur. Beyoğlu Yakası Şubesi Kongresi'nde ise durum daha farklıdır.

Bu şube bünyesinde Beyoğlu, Şişli, Kağıthane, Beşiktaş, Sarıyer, Eminönü ve Eyüp belediyelerinde delege seçimlerini muhafelet listesi kazanmış, diğer belediyelerde ise mevcut Şube Başkanı Hıdır Bal ve yönetimin listeleri kazanmıştı.

Bu şube, tabanda sınıf sendikacılı-

ğını savunan ve bu anlamda Genel Merkez'e karşı bir şube olarak bilinir. Ancak bu doğru değildir. O zaman bu gerçek ortaya çıkılmalı, kongrenin sarı sendikacılığa karşı bir kitometre olması amaç edinmeliydi.

Bu nedenle, kongre sarı sendikacılık ile sınıf sendikacılığı arasındaki ayrımın netleştiği bir platforma dönüştürülmeli, sözde sınıf sendikacılığını savunanların maskesi düşürülmeliydi. Öyle yapıldı.

Her ne kadar geriye kalan 5 belediyede de delege seçimlerini yönetimin listeleri kazanmış olsa da, devrimci-demokrat nitelikli dürüst delegeler çoğunluktaydı.

Şube yönetimi, genel merkezle anlaşmış, kongreyi bir ay öne almayı kendileri açısından yararlı görmüştü. Gerçekten de 15 günlük bir süre içinde muhafeletin programını tüm işyerlerine ulaştırıp, onu anlatmak ve onların güvenliğini kazanmak oldukça güç bir işti.

Buna bir de tüm delegelerin (143) aynı bölgeden olması (Sivas'lı) ve SHP'li belediye başkanlarına "örgüt" çalışmasının yapıldığının ihbar edilmesi ve onların devreye girerek, işten atılma korkusunun gündeme gelmesi... gibi nedenler de eklendiğinde, kongrenin gerçekleri açıklamanın bir aracı olarak önemi daha da artıyordu.

Önce şube başkanının hazırlanmış olduğu ve sarı sendikacılığı temize çıkaran çalışma raporundaki sendikal anlayışları teşhir edildi. Şöyle yazmışlar; "...san sendika diye bir şey yoktur. Bir sendikanın yöneticileri işverenle işbirliği içinde de olsalar, işveren ajanı da olsalar, hatta siyasi düşünceleri ne olursa olsun, diyelim ki faşist bile olsalar o sendikaya sarı sendika denilemez. Eğer sarı denilirse tüm işçiler sarı olur..." (çalışma raporu 8. sayfa)

Genel Merkez yöneticilerinin bu yönde yaptıkları konuşmalardan bu raporun onlar tarafından hazırlandığı anlaşıyordu.

Daha sonra Divanın oluşturulmasında tavır koyuldu ve Aynur Karaaslan'ın Divan başkanlığı için imza toplandı.

Genel Merkez'e karşı olduğunu söyleyen şube başkanına, "madem öyle o zaman divana genel merkez dışında bir heyet oluşturalım" önerisi götürüldü. Gene! Merkez'le işbirliği artık su-

yüzüne çıkan şube başkan ve yönetimi, önce "...efendim bizim tüzüğe aykırıdır" diyerek geçiştirmeye çalıştılar. Ama devrimci işçiler tüzüğü açıp kendilerine okudular. Tüzükte aynen "Divan heyeti delegeler ve Türk-İş'e bağlı teşkilat üyeleri arasından seçilir" diyor. Söyleyecek bir şeyleri kalmayınca, bunları bilmem hangi "örgüt" yönetiyor diyerek ihbarcılık yapan Şube Başkanı Hıdır Bal "bana bir şans daha verin, ben Genel Merkez'e oynuyorum, şubede gözüm yok, vallah-billah içkiyi de bırakacağım" diyerek hemşehrilerine duygu sömürsü yapmaktan da geri kalmadı.

Delege üstünlüğü olmasına rağmen, paniğe kapılan Şube Başkanı saat 10'da başlaması gereken kongreyi sabah erkenden, Genel Merkezle birlikte planlayarak henüz muhafeletin Divan Başkan adayı A.Karaaslan salona gelmeden saat 9.20'de Divan'ı oluşturdu. A.Karaaslan saat 9.50'de geldiğinde sıra gündemin çalışma raporunun müzakeresine gelmişti.

Eminönü ve Eyüp delegelerinin Genel Merkez'e sarı sendikacılığa karşı gösterdikleri onurlu tavra karşı sanki sözleşmeyi satan Genel Merkez değil de Eminönü ve Eyüp delegeleridir diye Şube Başkanı Hıdır Bal onlara saldırdı. Onları "örgüt" yönlendiriyor diyerek devrimcileri ihbar etti. SHP'li Belediye Başkanlarının da telkinleri bu paralelde olunca, birçok devrimci-demokrat delege bile bundan etkilendi.

Sonuçta Genel Merkezin adayı Hıdır Bal, Divan Başkanı Genel Merkez'den Mahmut Hamitoğulları'yla birlikte büyük bir zafer! kazandı. Sonuç 109-40. Zafer kime karşı, sınıf sendikacılığına karşı, devrimci işçilere karşı. Ama 40 tane onurlu oy ise ne pahasına olursa olsun, Genel Merkez'e karşı, sarı sendikacılığa karşı açık ve net bir ta-vır koymaktan caymadı.

1982 Anayasası'na da % 82 Evet, % 8 Hayır demişti. Ama bugün o % 8 başı dik, alnı açık toplumda saygı görürken, % 82 kendi kendine saygısızlığın vicdan azabını çekiyor.

Değerli ve onurlu 40 oy; daha aktif, daha güçlü ve demokratik bir Belediye-İş'in mücadelesine devam edecektir. Ama acaba Genel Merkez'le işbirliği yapan ve "san sendika yoktur" diyerek işçi sınıfına ihanet eden Şube Başkan, bir üç sene daha bu işi götürebilecek mi, onu bilemeyiz ama bizim beklemeye niyetimiz yok."

Belediye-İş Tabanında
Devrimci İşçiler

HUMEYİNİ'NİN ÖLÜMÜ ve İRAN'DA GERİCİ MOLLALARIN SİYASİ HESAPLAŞMALARI

İran Devrimi, bugün gelineen noktada gerici bir nitelik kazanmıştır. Küçük burjuvazinin politik devrimi sosyal dönüşümlere taçlandıramadığı noktada emperyalizmden yana tavır koyması kaçınılmazdır. İran'da da yapılan tercih kaçınılmazdı.

İran'ın politik ve dini lideri Humeyni öldü. İran İslam Cumhuriyeti'nin kurucusu ve küçük burjuva İslam radikalizminin karizmatik lideri 10 yılı aşkın süredir uygulamaları ve açıklamalarıyla dünya kamuoyunda sürekli ilgi çekmiş ve çeşitli tepkiler almıştı. Nitekim ölümü bile dünyada değişik yankılar yarattı. Özellikle de emperyalist sistemde büyük bir memnurluk yarattığını söylemek abartılı olmayacaktır. Artık herkes Humeyni'den sonra İran'ın durumu ne olacak sorusunu sormaya başladı. Bu soruya yanıt aramadan önce İran'ın bugüne nasıl geldiğine kısaca da olsa bakmak gerekir.

1979'a kadar faşist Şah rejimince yönetilen İran, emperyalizmin Orta-doğu'da güvenilir ileri bir karakolu ve büyük bir pazarıydı. Hiçbir ekonomik-demokratik hak ve özgürlüğün bulunmadığı, baskı, terör ve işken-ce politikalarının tek yönetim aracı olarak uygulandığı faşist şah rejimine karşı toplumsal muhalefet 1975'lerden itibaren hızla gelişmeye başladı. Toplumsal mücadelenin başını, çeşitli devrimci-demokrat örgütler, burjuva liberaller ve mollalar çekmekteydi. Grevler, direnişler, gösteri ve yürüyüşler biçiminde şah rejimine karşı gelişen devrim hareketi,

özellikle camilerde gerçekleştirilen toplantı ve namaz sonrası gösterilerle büyük bir kitlesellik kazanmaya başlamıştı. Devrim hareketi, caddelerde ve meydanlarda yüzbinler ve milyonların katılımıyla faşist şah diktasının militer gücünü de etkisiz kılıyordu. Faşist Şah bu devrimci geli-şim karşısında tam bir çaresizliğe düşmüş ve İran'dan kaçmak zorunda kalmıştı. Boşalan iktidara ise mollalar yerleşti. Devrimci-demokrat güçlerin devrim hareketinde önemli bir güç olmalarına rağmen, güçlerini birleştirememeleri, önderlik zaaf-ları; iktidara yürümelerini ve iktidar ortağı olmalarını engelledi. Bu olumsuzluklarını Şubat 1979 devriminden sonra da sürdürmeleri, molla rejiminin devrimci-demokrat güçlerini kı-sa sürede kolayca tasfiye ve imha etmesini sağladı.

Mollalar olarak nitelendirilen Şii din adamları, salt dinsel önderler değil, aynı zamanda toplumsal yaşamın önderleri statüsündedirler. Müslümanlıkta din, salt ahretsel kuralları belirlemekle kalmaz aynı zamanda toplumsal yaşama da müdahale eder. Bu durum Şii mezhebinde daha güçlüdür. Bu nedenle Şii din adamları, İran'da tarihsel olarak toplumsal-siyasal bir statü kazanmış-

lardır. İran'da birçok ayaklanma ve toplumsal eylemlilikte mollaları görürüz. 1908 Anayasa hareketi, 1945 ve özellikle 1960 Ak Devrimi sırasında mollaların iktidara alternatif örgütlülük ve eylemlilik içine girdikleri görülür.

Sınıfsal temelleri kentlerde küçük ve orta burjuvazi, kırsal kesimde küçük ve orta büyüklükteki toprak sahipleridir. Büyük toprak sahipleri ve tekelsel burjuvazinin temsilcisi, emperyalizmin uşağı faşist Şah rejimine tarihsel olarak genelde muhalif olmuşlardır. Batıcı ilan ettikleri Şah rejimine karşı, dini propagandayla küçük ve orta burjuvazi içinde kitlesel bir destek kazanmışlardır. Bu desteklerini devrim sürecinde ve devrim sonrasında genişletmişlerdir.

Şubat 1979'dan sonraki 9 aylık kısa bir süre içinde, İran'da demokratik diyebileceğimiz bir hava esmiştir. Bu dönemde tüm devrimci-demokratik güçler, örgütlenme ve propaganda özgürlüğüne sahiptiler. Anti-emperyalist eylemlilikleriyle dünya devrimci-demokrat kamuoyunun sempatisini de kazanan küçük burjuva radikal molla hareketi, ilk siyasi iktidardaki kurumlaşmalarını tamamlar tamamlamaz, tüm demokratik hak ve özgürlükleri yasaklayarak, devrimci - demokrasi güçlerini hızla tasfiye ve imhaya yöneldi. Bunda da büyük ölçüde başarılı oldular.

Molla iktidarı, anti-emperyalist çizgisini salt anti-ABD çizgisine indirgeyerek anti-emperyalist politikasını terk etmiştir. Böylece küçük burjuva molla iktidarı, bir yanda içerde gerici bir politika sürdürürken, dışarda da salt anti-ABD politikasıyla anti-

emperyalist tutumunu terkederek gerici yüzünü göstermiştir. Anti-ABD çizgisini sürdürmesi de, İran halkının devrimci coşkusu ve anti-emperyalist tutumunu nötrale etmek için hayata geçirilen göz boyama politikasının ötesine geçmemiştir.

Humeyni rejimi tüm İslam ülkelelerini derinden etkilemiştir. Bu durum, Humeyni'nin İslam devrimi ihracı politikasını gündeme getirdi. Bu amaçla, Irak'ın emperyalizmin desteğiyle başladığı savaşı fırsat bilerek "ihraç" Irak'tan başlatmak istedi. Fakat savaş uzun yıllar sürdü ve İran halkına ölüm kan, gözyaşı ve ekonomik çöküntüden başka bir şey getirmedi. Tüm bunlara karşın, İran molla rejiminin özellikle, ABD emperyalizminin Ortadoğu denge politikalarını altüst ederek, yeni denge arayışlarına yol açtığı da yadsınamaz.

Ancak, gelinen noktada, Humeyni rejimi dışarda ve içerde iflas etmiştir. Dışarda, devrim ihracı politikaları iflas ederken, içerde ise ekonomik-sosyal-siyasal bir çöküntü içinde olan bir İran var artık.

Humeyni'nin "zehir içmekten beter" dediği Irakla yapılan ateşkesin sonradan İran daha çok iç sorunlarına döndü. Savaşın başarısızlığı ülke içinde çekişmeleri artırdı. Bir yandan, iktidardaki mollaların hertürlü yolsuzluk, rüşvet ile içine girdiği yozluk halkın tepkisini kazanırken, diğer yandan savaşın yol açtığı yıkımın onarılması için gerekli kaynakların elde edilmesi konusunda mollalar arasında başlayan siyasi kutuplaşma derin bir bunalım yaratmıştır.

Siyasi kutuplaşma temelde ekonomik çöküntünün onarılması konusunda emperyalizmin desteğini alıp almama konusunda düğümlenmekteydi.

Bu noktada iki temel görüş farklılığı vardı, Humeyni ve Hamaney'in başını çektiği görüş ekonomide is-iamcı devlet denetiminin güçlendirilmesini, diğer bir deyişle millileştirme politikasının sürdürülerek, Batı'dan tek kuruş bile alınmadan kendi kay-naklarına dönmesini savunuyordu İran'ın.

Rafıancani liderliğindeki diğer bir görüş, ise özel mülkiyetin korunarak, devlet işletmelerinin özel sektöre devredilmesini ve serbest piyasa il-

Humeyni'nin ölümünden sonra gerici mollaların siyasi iç çatışmalarının önümüzdeki süreçte daha da keskinleşmesi sürpriz olmayacaktır.

kelerinin benimsenerek dışardan teknik yardım ve borç alınmasının zorunluluğunu savunuyordu. Özellikle Sovyetler tehdidini dengelemek için Batı'nın desteğini almanın da gerekliliği vurgulanıyordu.

Humeyni'nin varlığı, ikinci görüşün giderek güçlenmesine karşın siyasi iktidarda etkili olmasını engelliyordu. Fakat, Humeyni'nin ölmeden bir ay önce çıkardığı bir kararla dış borç alınması yolundaki planı onaylaması, önümüzdeki süreçte, İran'ın emperyalizmle olan ilişkilerini artıran ölçüde sürdüreceğinin mesajı oluyordu.

Nitekim, emperyalizm ile ilişkileri geliştirme yönünde açık kapı bırakacak siyasi iktidar düzenlemelerine doğru gidildiği de artık sır değil.

Humeyni'nin kişiliğinde bütünleşen siyasi ve dini liderlik, Humeyni'nin ölümünden sonra, ayrı iki statü haline getirildi. Ayetullah dini lider olurken Hamaney'in Cumhurbaşkanı ile siyasi liderliği ilan ediliyor; Rafıancani'de bir yıl daha için seçiliyordu. Kısaca, siyasi iktidar denge-leniyordu. Ancak bu dengenin önümüzdeki süreçte tekrar altüst olması İran'daki dengeler dikkate alındığında sürpriz olmalıdır.

Tüm bu gelişmelerle birlikte İran'daki gerici dini rejimin devamı da tartışma gündeminde.

Bizce bugünkü toplumsal dinamikler molla rejiminin hâlâ İran halkı tarafından büyük oranda desteklendiğini gösteriyor. İran'da devrimci-demokratik muhalefetin büyük ölçüde yok edilmesi, bugünkü süreçte pek bir varlık gösteremeyeceklerinde nesnel zemini oluşturmaktadır. Devrimci demokratik bir muhalefetin gelişmesi molla rejiminin siyasi-ekonomik krizinin derinleşmesinin yanı sıra, mücadele dinamiklerinin uzun erimli bir çalışmaya örgütlü potansiyele dönüştürülmesine bağlıdır.

Sonuçta, 10 yılı aşkın bir süre sonra İran devrimi, bugün gelinen noktada gerici bir nitelik kazanmıştır. Gerici molla rejimi kendi siyasi iç hesaplaşmasına bağlı olarak, emperyalizm ile ilişkilerini daha da geliştirecektir. Küçük burjuva radikalizminin tutarsız ve kararsızlığının bir ifadesi olan gerici molla rejiminin, Suudi Arabistan gibi, gerici değişimi emperyalizm tarafından onaylanan, siyasi-ekonomik-askeri ilişkilerinde emperyalizmin politikalarını onaylayan bir tutum sergilenmesinin yakın bir gelecekte olanaklı olmasını söylemek yanlış olmayacaktır. Çünkü, küçük burjuvazinin politik devrimi sosyal dönüşüm ile taçlandırmadığı süreçte tercihi emperyalizmden yana koyması kaçınılmazdır. İran'da da yapılan tercih kaçınılmazdır.

FRANSIZ

DEVİRİMİNİN

MİRASI NEDİR?

Fransız Devriminin 200. yıldönümü nedeniyle Server Tanilli'nin Paris'ten dergimize gönderdiği yazıyı aşağıda yayınlıyor, kendisine teşekkür ediyoruz.

Server TANİLLİ

Brumaire'in eşiğinde, Fransız Devrimi, burjuva-zinin 1789'da kafasından geçirdiği düzeni kurmuş değildi henüz; yeni düzen, daha sonra, Napol-yon'un vesayetinde kesin biçimini al-maya başlayacaktır. Öyle de olsa, Napolyon'un egemenliğinin arifesinde, Devrimin ulaştığı önemli sonuçlar vardır. Nedir Onlar?

ESKİ TOPLUMDAN YENİ TOPLUMA

On yıllık devrim sürecinin sonunda, görünür görünmez yığınla olay ve gelişmelerin bitiminde, Fransız toplumu, köklü biçimde değişmişti.

Neler olmuştu?

Soylularla ruhbanın ayrıcalıkları elerinden alınarak egemenliğine son verilmiş, feodalite ortadan kaldırılmıştı. Gerçekten, Fransız Devrimi'nin başta gelen eserlerinden biri, eski korporatif toptum yapısını yıkmış olmuştur. Yeni düzenin ilkeleri ilân edilince, devrimci burjuvazi, şunu

ileri sürüp durdu: Bireyin kurtuluşu, doğuşa ve ayrıcalıklara dayanan, hiyerarşik ve korporatif sosyal yapının yıkılmasını gerektiriyordu. Bundan en çok acı çeken başta ruhban oldu: Çünkü, meclisleri ve mahkemeleri, özerk mali yönetimi, vergi olarak aldığı ondalığı, ve -uçsuz bucaksız-mülkleri ile, bu topluluk, devlet içinde devletti. İşte bu topluluğun egemenliğine son verildi; onunla beraber, temsil ettiği Kilise, bütün hukuksal varlığını yitirerek manevî bir varlık haline geldi. Devrimin ve kurduğu toplumun en önemli ilkelerinden biri, devletin git gide artan laikleşmesi etkisini gösterecektir artık.

Fransız soyluları, korporatif bir örgütlenişten yararlanmıyorlardı gerçi; öyle de olsa, Etats Genereaux'da bir "zümrre" idi ve 1787'de yaratılmış taşra meclislerinde belli bir yeri vardı; miras yoluyla geçen ünvanları, ayrıcalıkları, senyörlük otoritesi, özel bir sosyal kategori haline getirmişti onu. Buna son verilir. Fransızların çoğunluğunun, yeni köylülerin hoşnutluğunu en çok toplayan da, köyde bağımlılığı altında yaşadıkları senyörün ortadan kalkışıdır. Rahip gibi

sıradan bir yurttaş haline gelen soylu, topraklarının da özel statüsünü yitirdiğini görecektir. Eski Rejimin sonlarında, mültezimler arasında yığınla soylu görülüyordu; dolaysız vergilerin kalkışıyla onlar da kaybolacaklardır. Soylunun durumu daha da kötüleşti: Git gide kuşkulu hale gelen bir kişi olarak, kamu görevlerinde seyrek görülür oldu ve, daha kralın kaçışından önce, Robespierre, ordunun arındırılmasını istedi. Sonunda, sankülotlar, soylunun, yurttaşlık haklarından yoksun bırakılmasını istemeye kadar gittiler.

Korporatif toplumun yıkılışı, Eski Rejim'in burjuva kuruluşlarına da etkisini gösterdi.

Hemen eklemiş olalım: Bu yığınla değişiklik ve onların yankıları, kafa-ları alabildiğine etkiledi. Bu değişiklik ve yankılar, aristokrasiyi modern topluma yabancılaştırdı; Eski Rejim'in burjuvazisinin bir bölüm üyelerini karşı-devrim saflarına atarken, öte-kileri de tutucu bir tepkiyi özler hale getirdi. İstikrar arkasında koşan tepki, 9 Thermidor'dan başlayarak göz-le görülür derecededir. 18 Brumaire'de bile, sona ermiş olmaktan uzaktı. Kazançlı çıkanlar, millî emlak satışlarında ve ordu donanım işlerin de spekülasyon yapanlar oldu; ancak, bu işlerin aslı yararı, Eski Rejimin burjuvazisine gitmedi: Her zaman olduğu gibi, savaş ve para değerindeki düzensizlik, yeni zenginler çıkardı ortaya ve onların eski burjuvazinin arasına girmesi ise, sosyal alt-üst oluşa, burjuvazinin görmediği bir nitelik verdi.

Özetle bütün feodal kalınlara son

vererek, köylüleri senyörlük haklarıyla Kilise ondalıklarından kurtararak, korporatif tekelleri yıkıp ulusal pazarı bileştirerek, Fransız Devrimi, feodalizmden kapitalizme geçişte belirleyici bir aşama oldu. Bu geçişte onun yürüten kanadı, ticaret burjuvazisinden çok, doğrudan küçük üretici kitleler oldular. "Ticaret burjuvazisinden çok" diyoruz, çünkü, bu burjuvazi, sadece tacir ve aracı olarak kaldığında eski toplumla uyuyuyordu; nitekim, 1789'dan 1793'e değin, genellikle uzlaşmaya eğilimli olmuştur o. Doğrudan küçük üretici kitlelerin ise, artık-çalışma ya da artık-ürünü, Eski Rejimin devletiyle hukukunun zorlayıcı araçlarına dayanarak, feodal aristokrasi alıyordu elinden. Böylece, köylü ve zanaatçı olarak, küçük-üreticilerin başkaldırısı, eski topluma etkili darbeyi indirdi.

Feodalite üzerinde bu zafer, elbette hemen ertesi günü yeni sosyal ilişkilerle yol açmadı. Kapitalizme geçiş, öyle sıradan bir süreç değildir. Gerçi, kapitalist ögeler, eski toplumun bağrında palazlanmaya başlar ve kendilerini sıkı çerçeveyi kırıp parçalayacak denli güçlü oluncaya değin bu gelişme sürer. Ne var ki kapitalizm, Fransa'da kendi varlığını kesin olarak duyuruncaya kadar daha hayli zaman gerekecektir: Kapitalizmin ilerleyişi, devrim döneminde ağır oldu; çünkü, işletmelerin çapı, çoğu kez orta halli idi ve üstün durumda olan da ticaret sermayesiydi. Ne var ki, feodal toprak mülkiyetiyle korporatif sistemin yıkılışı, doğrudan küçük ya da orta üreticiyi serbest kıldı. Bu ise, kentteki esnaf kitlesinde olduğu kadar tarım topluluğunda da, sınıf farklılaşması sürecini hızlandırdı; ayrıca, sermaye ile ücretli emek arasında kutuplaşmaya da hız verdi. Böylece, sanayide olduğu gibi tarım alanında da, kapitalist üretim biçiminin bağımsızlığı sağlanmış oldu sonunda; ve, üretim ve dolaşımda burjuva ilişkilerin yolu öden verimsiz açılmış oldu.

Gerçekten devrimci bir dönüşümdür bu!

Küçük ya da orta üreticiler ekonomisi farklılaşmasını sürdürür ve köylülükle zanaatçılık birbirinden ayrılırken, burjuvazinin kendi iç dengesi de değişmeye başlar. Burjuvazinin

safları arasında kazanılmış servetin geleneksel üstünlüğünün yerine, iş adamları ve işletme yöneticilerinin üstünlüğü geçmeye başlar. Spekülasyon, orduların donanımı, silahlandırılması ve yiyecek-içeceğinin sağlanması, fethedilen ülkelerin sömürülmesi, kazançlarını çoğaltmada yeni olanaklar sağlıyordu bu adamlara; iktisadî özgürlük, işletmelerin merkezileşmesine yolu açıyordu. Çok geçmeden, tehlike zevkinin ve girişim ruhunun canlandırıp harekete geçirdiği bu iş adamları, ellerindeki sermayeyi üretime yatırdılar, ve böy-

Topluma egemen sınıf, düzeni, giderek kendi ayrıcalıklarını sürdürmenin aracı olarak bakıyordu devlete. Kralın iktidarı ile aristokrasinin çıkarları arasındaki çekişme de Devrimde rol oynadı: burjuvazi ise, bu çelişmeye son verirken, devleti de ele geçirdi.

lece, kendileri de sanayi kapitalizminin gelişmesine katkıda bulunmaya başladılar.

ESKİ DEVLETEN YENİ DEVLETE

Devrim, iktisadî ve sosyal yapıyı alt-üst ederken, Eski Rejimin devlet yapısını da değiştirir; burjuvazinin çıkarlarına ve isteklerine yanıt veren modern bir devletin kuruluşuna yolları açar.

Gerçekten, Eski Rejimin sonlarında, kralın tanrısal hukuka dayanarak temsil ettiği devlet, kişisel bir nitelik taşıyordu hâlâ. Bununla beraber, XVII. yüzyıldan beri, bir merkezî yönetim kendini kabul ettirme yolundaydı. Ne var ki, bu gelişmenin çarpıtıcı duvarlar vardı: Eyaletlerin ve kentlerin özerkliğinin yanı sıra, korporatif hiyerarşinin ayrıcalıkları idi

bunlar. Topluma egemen sınıf, düzeni, giderek kendi ayrıcalıklarını sürdürmenin aracı olarak bakıyordu devlete. Kralın iktidarı ile aristokrasinin çıkarları arasındaki çekişme de Devrimde rol oynadı: burjuvazi ise, bu çelişmeye son verirken, devleti de ele geçirdi.

Ne yaptı?

Aristokrasinin olduğu gibi, eyaletlerin ve illerin de ayrıcalıklarına son verip, bütün Fransızların kanun önünde eşitliğini ilân etti; Montesquieu'nün devletin mutlakîyetini durdurmada tek çare olarak gördüğü ara kuruluşlar kayboldular; geleneksel kuruluşlar bütünüyle ortadan kaldırıldı ve idarî bakımdan da tek biçimliliğe giderek millî birlik gerçekleştirildi. O tarihten başlayarak, devlet idaresinin önünde tek engel vardı: Mesafeler ve gidiş-gelişin teknik güçlükten. Yapılanlar yalnız bunlar değildi: İnsan haklarının, başta da özgürlüğün altını çizerek onları devlete karşı korumak isteniyordu; öyle olunca da, devlet, bir başkalaşıma tâbi tutuldu. İlk göze çarpan şunlardır bu konuda: Hükümdarın egemenliğinin yerine halk egemenliği geçirilerek kişisel iktidara son verildi; monarkın temsil ettiği devlet, yönetilenlerin vekili ve sözcüsü durumuna geldi ve iktidarı, bir anayasanın emirleri altına girdi.

Fransız Devrimi, başlarda, devlet iktidarını güçlendirmiş olmadı; kralı, milletin seçtiklerine ortak ederek, merkezîyetçilikten alabildiğine uzaklaşarak otoriteyi sulandırmakla, tersine zayıflattı bu iktidarı. Bir yerde, "yürütme" sorununu da beraberinde getiriyordu bu. Bunun gibi, iktidara yerleşen burjuvazi, yoksulları saf dışı ederek, seçme hakkını da varlıklılara tanıdı. Devrimin sonraki yılları, burjuvazinin çeşitli kanatlarının ve halktan gelen ögelerin ağırlığına göre, bu konulardaki etki ve tepkilerle doludur. Nitekim, burjuvazinin saflarındaki bir bölünüşün sonucu olarak, Jakobenler, halka dayanıp siyasal eşitliği sağlamak isterler. 10 Ağustos'ta kördüğüm çözülür: Kral saf dışı edilip Cumhuriyet ilân edilir ve etkili bir yürütmenin de yolu açılır; aynı zamanda genel oy kabul edilir. Bu kez de, Cumhuriyetçiler bölünür: Jirondenler, diktatör-

FRANSIZ DEVRİMİNİN

lûge karşıdılar ve iktisadî özgürlüğü de bir dogma olarak almaktadırlar. Montanyarlar ise, tersine sankülotlarla birleşip Konvansiyonu bir devrimci hükümet yaratmaya zorlarlar ve ekonominin yönlendirilmesini de ona bırakırlar. Böylece, Jakobenlerin elinde, devlet yeniden otoriter hale gelir; devletin görevlileri, belli bir ölçüde demokratikleştirilir ve bir sosyal demokrasinin kimi çizgilerini edinir rejim.

Devrimci hükümetin pek kısa süren uygulaması süresince burjuvazinin 1789'da ilân ettiği haklarda eşitliğin gelecek için nasıl olumlu kapıları açtığı görülür. Ne var ki, Montanyarlar, servetlerde eşitsizliği ortadan kaldırmadan yana değildiler; onu azaltmaya çalışırlar sadece. Geçici bir dönem olur bu. 9 Thermidor'dan sonra, devletin eli ekonomiden çekilir; genel oya son verilerek, yeniden mal varlığı ölçü alınır oy vermede; Cumhuriyet de, "mülkiyet sahiplerinin Cumhuriyeti" olur. Direktuar, Cumhuriyetin sosyal tabanını daha da daraltır. Savaş, Devrimi ister istemez diktatörlüğe götürür; burjuvazi, II. yılın halkçı deneyiminden dehşete düştüğü içindir ki, bu diktatörlüğün askerî nitelikte olmasını kabul eder.

Napolyon'la ortaklığın anlamı budur.

Fransız Devrimi'nin devlete getirdiği en önemli değişikliklerden biri de, onun laikleştirilmesidir. Başlarda dinsel hoşgörüye şöyle bir değinilir ve kısa bir süre sonra da, Güneydeki Protestonlarla Yahudilere vatandaşlık hakları tanınır ve katoliklik de devlet dini olmaktan çıkarılır. Yasama Meclisi, 20 Eylül 1792'de, medenî hali ve boşanmayı kabul eder. Konvansiyon döneminde, sankülotlar, kiliseleri kapatmaya kalkarlarsa da, ayın özgürlüğü yeniden kabul edilir. Asıl önemlişi, 1794'te, ruhbanın bütçedeki yerine son verilir ve devlet-kilise ayrılığı gerçekleşmiş olur. Bunun yanı sıra, bir başka önemli nokta olarak, eğitim taikleştirilir. Konvansiyon, eğitimin devlet işi olduğunu ilân eder; ve bu eğitimde, dinsel hiçbir ilkenin yeri olmayacaktır. Bir ara, katolikliğe karşı bir tür millî din uygulanmasına girişilirse de, vicdan ve ayın özgürlüğü ile uzlaş-

madığı görülerek vaz geçilir. Laiklik yolunda atılmış bütün bu gelişmeler, Hristiyanlığı söküp atmaz; ancak, Fransızların bir bölümünü de dinden uzaklaştırır. 1789'dan önce, soylularla burjuvazinin tekelindeki inançsızlık, böylece halk kitlelerinin de arasına girer; buna, Devrimle Kilise arasındaki kopuş da eklenir: Devrimci burjuvazi, 1789'un ilkeleriyle Katolikliğin uzlaşmayacağı sonucuna varırken, Kilise da aynı şeyi düşünür; ni tekim, Papa VI. Pie, 1790 yılından başlayarak İnsan Hakları Bildirisi'ni mahkûm ederken, Fransız ruhbanı da, başlarda böyle bir mahkûmiyete gitmezse de, sonunda o da Dev-

en dikkate değer kurumları çoğu kez Konvansiyon koydu ortaya: Yüksek Öğretmen Okulu, sonraları Politeknik Okula yolu açacak olan Kamu Çalışmaları Okulu, Tıp Okulları onun eseridir. Doğa tarihi müzesi, Sanat ve Meslekler Konservatuvarı gibi bilimsel kurumlar yaratıldı. Ancak, orta öğretim, illerde birer Merkez Okulu örgütlenme kararıyla sadece kâğıt üzerinde gerçekleştirildi; ilk öğretim ise, hemen hemen bütünüyle bir yana bırakıldı. Anlamı neydi bu tutumun? Burjuvazinin, kendi çocukları yararına kademeli ve ayıklayıcı bir eğitim düzeni kurma düşüncesi mi egemen oldu bu davranışta?

Fransız Devrimi mücadele ruhunun, direniş geleneğinin örnek bir temsilcisi oldu.

rimin düşmanı olup çıkar. Bir bölüm ruhban, dışarı kaçmış piskoposlara bakıp, İngiltere'nin yardım ettiği kralcıları tutuyorlardı. Rahiplerini yatıştırması ya da siyasal bakımdan yansızlığa götürmesi için, Papayla bir anlaşma gerekiyordu. Direktuar, 1796'da bunu görür; asıl yararları ise, Napolyon'a dokunacaktır bunun. Eğitimle ilgili olarak eklemiş olalım: Devlet, eğitimi Kilisenin elinden aldı. Yakınma dilekçeleri, eğitimden "ekmekten sonra halkın ilk gereksinmesi" diye söz ediyorlardı; bu formülü Danton da tekrarlayacaktır. Devlet, işte bu gereksinmeye yanıt vermeye çalışacaktır. Ne var ki, uygulamada, aslı büyük ilgi, yüksek öğretime gösterildi ve bu bakımdan da,

Öyle görünüyör.

Devrimin yapıcı eserleri arasında, bir milli ordu kurmak en çok başardığı iş oldu. 1789'dan önce, kura yoluyla seçilen milis ordu vardı ve orduda rütbelere soyluların tekelindeydi. Kurucu Meclis, milisi kaldırdı; gönüllü askerliği sürdürse de, rütbelere satılmasını yasakladı ve herkese açtı. Aşağı-rütbedekilerle burjuvaziyi çok hoşnut eden bu reformlar yine de eski düzeni fazlaca değiştirmiş olmadı; soylu subaylar, dışarı kaçıp gitmedikleri sürece, mevkilerini korudular. Asıl yenilik daha sonra geldi: Soylulara karşı, Millî Muhafız örgütünü kurdu; silah taşıyabilecek bütün yurttaşların topladığı, şefflerini kendilerinin seçtiği, giyimi ayrı ve ken-

dini ordudan farklı gören bir örgüttü bu; Meclis, millî muhafızlara, Devrimin kalesi olarak bakıyor ve onu askerî şeflere tâbi tutmaya razı oluyordu. Böylece, Devrimin iki savunucusu oluyordu, II. yılda, orduda tasfiyeye gidildi. Bununla beraber, ordunun gerçekten millî olabilmesi için, birliğin sağlanması ve bütün Fransızların onun çatısı altına çağırılmak gerekiyordu. Konvansiyon, 1793 Şubatı'nda asıl askerî saflarla gönüllüleri karıştırdı birbirine. Zamanla, zorunlu askerlik hizmeti kondu. Montanyarlar, karıştırmayla, halkçı niteliği bütün orduya yaymayı amaç edinmişlerdir. Bu nitelik, bir parça silinir gibi olduysa da, Devrimin damgası silinmedi; eski soylulara ve rahiplere düşman olan ordu, milletin Devrime en çok bağımlı bölümü olarak kaldı. Demokrasi orada yaşadı; çünkü rütbece yükselmek için bilgi fazla aranmıyordu, zekâ ve özellikle yiğitlik yetiyordu. Yeni askere alınanlar da, asker giysisini giyip silahlarını da kuşanınca cepheye hareket ediyor ve savaşanların arasına katılıyordu.

Devrim, ordusunun savaş yöntemlerini de değiştirdi.

İleride, özellikle Napolyon'un seferlerinde, öldürücü darbeleri bu ordu vuracaktır.

MİLLÎ BİRLİĞİN DEVRİMİ

Bir yandan yıkıp bir yandan yapan Fransız devrimi, millî birliği de çoğu noktada etkinliğe ulaştırdı.

Neler yaptı?

Ülkenin çeşitli bölgelerini birbirinden ayıran duvarları yıktı. Kanun önünde eşit olan bütün yurttaşlar, devlete ve bir örnekletirilmiş bir idareye aynı biçimde tâbiydiler. Ülke içinde ne gümrük vardı artık, ne de geçiş parası: Millî pazar, ulaşım araçlarının elverdiği ölçüde gerçekleşmişti. Millet, dışarıya karşı da sıkı sıkıya sınırlar içine alınmıştı: Komşu bölgelerin senyör ve piskoposlarının Fransa'daki kimi hakları kayboldu; senyörler feodal haklarını, piskoposlar da yargılama haklarını yitirmişlerdi. "Sınırların genişlemesi", Alsace'la Lorraine'i de Fransa'yla birleştirmiş ve onları Almanya'ya kaptırmıştı. Ama asıl büyük eser, millî

orduydu: Yığınla insan, asker olunca, durumlara göre ister istemez yer değiştirdiğinden ülkenin o zamana değin bitmediği çehresi ile yüz yüze geliyor ve toplumu çeşitli yönleriyle tanımlı oluyordu.

Doğaldır ki, bir günde ve tam anlamıyla gerçekleşmedi bütün bunlar: Merkezi iktidarla yerel yönetim ilişkisini yetkinleştirmek gerekiyordu; yasalaştırma işi, hemen bütünüyle saatini bekliyordu; yurttaşlık eğitimi için onca önemli olan ilk eğitim kurulmamıştı. Millî pazarın birliği bakımından bile, yakınma dilekçelerinin üzerinde o denli durdukları, ağırlık ve ölçülerde yeknesak bir sistemin kurulması sona erdirilmemişti. Kurucu Meclis, bu görevi bir komisyona ha-vale etmişti ve o da 19 Mart 1791 'de yeni sistemin iki temelini koydu ortaya: Ondalık olacaktı bu ye bilimsel bir gözleme dayanacaktı. Ölçüde birim, bu ikinci ilkeye uygun olarak, yeryüzü meridyeninin bir bölümü-nü -on milyonda birini- esas alacak-tı ve adına da "metre" denilecekti; "metrik sistem" böyle çıktı ortaya. Ağırlık birimi, "gram", damıtılmış bir santimetre küb suyun belli koşullardaki ağırlığıydı. Doğaya başvuran, ama bir yerde akılcı buluşlardı bunlar. 1 Ağustos 1793'te de, Konvansiyon, para birimini belirledi: Adına "frank" denecekti ve 10 gram gümüşün değerinde olacaktı. Bu konuda kimi sorunları, ileride Konsüllük rejimi çözecektir.

Bir başka noktada, Fransızca'nın yaygınlaştırılması konusundaki girişim terkedilmişti ve öyle kaldı. Ne yüzyılın evrendeşçiliği, ne milleti iradî bir topluluk olarak alma görüşü, devrimcileri bu sorunla uğraştırmaya götüremedi. Kurucu Meclis, 14 Ocak 1790'da, yayınladığı kararların ülkedeki bütün bölgesel ağızlara çevrilmesini emretti. Savaşı millileştiren Konvansiyon bu düşünceye karşı çıktı; öte yandan, ruhbanın karşı-devrimci amaçlarla tuttuğu taşra ağzına karşı çıkılıyordu. 27 Ocak 1794'te Barere şöyle bir karar çıkarttı: Devlet yazışmaları ve noter belgeleri, sadece Fransızca kaleme alınacaktı artık. 4 Haziran'da, Gregoire, daha da ileriye gitti ve, Meclisten, dilin taşra ağzından arındırılması için yetkililerin ve derneklerin harekete

geçirilmesini istedi; önerisi kabul edilmedi. Fransız dilindeki ilerleme, ulusal anlayışta olduğu gibi, özellikle okulları yanı sıra, ülkenin idari ve iktisadî bakımdan birliğinin eseri olacaktır.

İşte, toplum ve devlet düzeyinde yapılan bütün bu değişikliklere bakıp, bir yazarın ileri sürdüğü gibi, Fransız Devrimi'ne bir mitos diye bakamayız. Kuşkusuz feodalite, kelimenin Ortaçağ'daki anlamıyla, 1789'dakine hiçbir bakımdan benzermiyordu; öyle de olsa, o yıllarda yarıyanların, burjuvalar kadar köylülerin de gözünde, bu soyut terim, feodal haklar ve senyörlük otoritesi gibi pek iyi bildikleri bir gerçekliği karşılıyordu yine de ve kesinlikle buna son verildi. Sonra, Devrim meclislerine, çoğunlukta serbest meslekten kişilerin ve devlet katında görev yapmış insanların dolup da, işletme ya da imalathane sahiplerinin, kısacası kapitalistlerin pek girmediklerine bakıp, bundan, Fransız Devrimi'nin kapitalist düzenin yerleşmesinde taşıdığı öneme karşı bir kanıt çıkaramayız; kaldı ki, işletmeler ve imalathaneler pek etkin bir azınlıkça temsil edildikleri gibi, ticaret ve koloni çıkarlarını savunan önemli baskı grupları vardı; bunların dışında, asıl önemli olan şu: Eski iktisadî ve sosyal sistem yıkıldı ve Fransız Devrimi, hiçbir kayıt tanımadan, girişim ve kazanç özgürlüğünü ilan ederek, kapitalizmin önündeki yolu temizledi böylece.

XIX. yüzyılın tarihi gösterecektir ki, bir mitos değildi bu.

Server Tanilli

Dünyayı

değiştiren

on yıl

FRANSIZ DEVRİMİ

ÜSTÜNE

(1789-1799)

Say yayınları

ÇÖZÜM 39

Emperyalist işgale ve yerli işbirlikçilerinin zor ve baskıya dayanan düzenlerine karşı sürdürülen devrimci mücadele politik bir savaştır. Ve her politik savaş gibi önceden belirlenmiş bir askeri stratejiye sahip olmak zorundadır.

Bir devrimci mücadelenin stratejisi, devrimin başarıya ulaşmak için geçmek zorunda olduğu ara aşamaları, devrimin hangi hedefe yöneldiğini (ülkemizde Anti-Emperyalist, Anti-Oligarşik Halk Devrimi), bu hedefe ulaşma mücadelesinde hangi sınıflara dayandığını belirler ve Sınıfları buna uygun bir plan ile düzenler. Tabii ki bir strateji bundan ibaret değildir. Tümüyle bir savaş yönetme sanatıdır. Savaşın yasalarını bulup çıkarmak ve bu yasaları inceleyerek mücadeleye uygulamaktır. Strateji kısa dönemin değil uzun dönemin planlanması, bu uzun dönem boyunca çelişkileri ve çatışmaları belirleyip, onları çözebilecek yöntemleri bulabilmektir.

Bu anlamıyla ele alırsak, her devrimin bir stratejisi olmak zorundadır ve bu strateji ülke özgülünden kaynaklanmalıdır. Ülkenin ekonomik, politik ve sosyal çelişkilerinin tahlilinden kaynaklanmayan, bu çelişkilerin çözüm yollarını göstermeyen stratejiler, başka yerlerden alınmış şablonlardır ve ülke pratiğinde iflas etmeye mahkumdurlar. Bunlar her şey için benzer çözüm yolları öneren hayattan kopuk ütopyalardır. Oysa hiçbir devrim bir diğerinin kopyası değildir ve olmayacaktır.

Sovyet Devrimi'nin stratejisi, emperyalist dönemde, iç dinamiğiyle gelişen bir kapitalizmin egemen olduğu bir ülkede, Çarlığa ve gericileşen liberal burjuvaziye karşı, işçiköylü ittifakına dayanan, iki aşamalı (Burjuva Demokratik Devrim ve Sosyalist Devrim) kesintisiz devrimi öngören toplu ayaklanma stratejisidir. Çin ve Vietnam devrimleri emperyalizm döneminde, sömürge ve yarı-sömürge halklarının devriminde zorunlu bir durak olan Halk Savaşı Stratejisiyle başarıya ulaşmıştır. Emperyalist açık işgalin "zayıf karnı" kırları ve bu alanda yaşayan köylüleri temel alan halk savaşı, devrimi sonuna kadar götürecektir tek devrimci sınıf olan proletaryanın par-

ÇÖZÜM 40

(Aşağıda yayınlanan yazı devam etmekte olan Devrimci Sol ana davası ortak savunmasının 843-875'nci sayfalarından alınmıştır.)

ANTI-EMPERYALİST

DEVİR

STRATEJİSİ v

tisi önderliğinde hayata geçirilmiştir. Başından itibaren silahlı mücadeleye dayanarak emperyalist işgal ve işbirlikçi (feodal bey, komprador burjuvazi) yönetimlere son veren halk savaşının hedefi; kesintisiz biçimde sosyalizme varacak olan Milli Demokratik Devrimdir.

Küba ve Nikaragua devrimlerinin özünde ise, emperyalizmin III. bunalım döneminin getirdiği değişiklikler vardır. Emperyalizmin birer yeni-sömürgesi olan bu ülkelerde devrim, Halk Savaşı Stratejisiyle gerçekleşmiştir. Ancak bu strateji, Çin, Vietnam halk savaşlarından farklılıklar içeren bir Halk Savaşı Stratejisidir. Bunun özgün biçimlenişi, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisidir.

Emperyalizmin bir yeni-sömürgesi olan Türkiye'de de devrim, tüm III. bunalım dönemi yeni-sömürgelerinde olduğu gibi, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi teminde gerçekleşecektir.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi

Çağımızda toplumsal değişimle-

rin, devrimlerin objektif şartları vardır. Sorun bu devrimi gerçekleştirecek sübjektif şartları yaratabilmek; gelişimin önünde engel teşkil eden kapitalist ilişkileri zor ve baskı temelinde koruyan ve sürdüren siyasa! üstyapıyı devirecek örgütlenmeleri ve kitle gücünü yaratıp iktidarı ele geçirmektir.

Bu kitle gücü nasıl yaratılacaktır ve nasıl örgütlenecektir? Kitlelere iktidar mücadelesine katılma yönünde bilinç, nasıl ve hangi yolla verilecektir? Emperyalist dönemde devrimci mücadelenin gündeminde en önemli yeri tutan bu sorun, her devrimde değişik biçim ve yöntemlerle çözülmüştür.

Sovyet Devrimi'nde kitleleri devrim safına çekebilmenin yolu çeşitli barışçıl mücadele biçimleri ile olmuştur. Bunların en önemlilerinden biri de merkezi yayın organıdır. Bu yayının sürdürdüğü ajitasyon-propaganda çalışmalarıyla, kitlelerde bir sınıf bilinci, bir devrimci ruh yaratılmış ve bu eksende yaratılan örgütlenme ekonomik, demokratik, siyasi mücadelelerin birikimi vb.

ANTI-OLİGARŞİK İMİN e AŞAMALARI

sonucu toplu ayaklanma ile eski devlet mekanizması parçalanmış, yeri ne proletarya diktatörlüğü kurulmuş tur.

Çin ve Vietnam devrimleri, Mao'nun vaşı) ve iktidarın alınmasını içerir. "isyançı ama devrimci değil" dediği Ancak bu halk savaşı stratejisi, II. bu kendiliğinden kitle ayaklanmalarının nalım döneminin sömürge ve yarı-proletarya partisi önderli-ğinde iktidara sömürge halk savaşlarından farklı yönelik bir halk savaşı olarak başlangıçta silahlı propagan- dönüştürülmesiyle başarıya ulaşmıştır. da temelinde şekillenen öncü sava- Burada kitlelerin emperyalist işgale ve işi ve, emekçi kitleleri devrim safları- na çekmeyi hedefleyen bir stratejidir. Mahir CAYAN bu stratejiyi şöyle tanımlar:

Emperyalizmin bir yeni-sömürgeci olan ülkemizde devrimci mücadele nasıl bir yol izleyecektir? Kitleler devrim saflarına hangi yöntemlerle ka- zılacaktır? Bu sorulara verilecek cevap aynı zamanda, ülkemiz dev-

riminin stratejisinin ne olacağını da ortaya koyar.

Ülkemiz devriminin kendine özgü rekiyor: Bizim ülkemizde halk sava- yolu, uzun süreli bir savaş (Halk Sa- Politikleşmiş Askeri Savaş Strate- jisinin ne olup olmadığını yeterince anlayamayan ve yüzeysel değerlen- dirmelerle yetinenler, sürecin tümü- nü kavrayamadıklarından, halk sava- şını, öncü savaşı ve silahlı propagan- da ile sınırlamışlardır.

Bu tip yanlış anlayışlara karşılık "Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi" isimli broşüründe, DEVRİMCİ SOL sorunu şöyle ele alıyordu:

"Bu strateji iki ana evreden geçe- rek tamamlanacaktır. Birinci aşama, kitleleri politize ederek savaşa dahil etmek için proletaryanın savaşçı par- tisinin, silahlı propagandayı temel olarak yürüttüğü ve düzenli ordular aşamasına kadar sürecek olan ön- cü savaşıdır." (DEVRİMCİ SOL ya- yınları 1978, Syf: 64)

Burada şu soru sorulabilir: Madem ki ülkemizdeki devrim stratejisi halk savaşı stratejisidir, yapılan Politikleş- miş Askeri Savaş Stratejisi tanımları neden sadece öncü savaşı-silahlı propaganda ile sınırlıdır? Devrim stratejisi bir bütün olarak devrim sü- recini kapsamak zorunda değil mi- dir?

Mahir ÇAYAN'ın tanımı da kısa ve geneldir. Ve ele alınan görüngünün en temel özelliğini vermektedir. Bu durum ve her tanımın "itibarı ve görelili" değeri gözönüne alınmazsa, yanlış ve uç yorumlara varmak kaçınılmaz olur.

Politikleşmiş Askeri Savaş Strate- jisi, III. bunalım döneminin ilişki ve çelişkilerinden hareketle, Türkiye gi- bi yeni-sömürge ülkelerin halk savaşı stratejisidir. Politikleşmiş Askeri Sa- vaş Stratejisinin tanımı da bu özgülüğü vurgulayan bir tanımdır ve esas olarak farklılığın temel noktasını ele alır. Bu farklılık kitlelerin devrim saf- larına çekilmesi noktasındadır.

Politikleşmiş Askeri Savaş Strate- jisi, halk savaşının bizim gibi ülkeler- de kazandığı muhteva olarak ele alınmazsa, kısırlığa düşmek kaçınılmazdır. Bu kısırlık, ülkemiz koşullarında sürdürülecek halk savaşının II. bunalım dönemi halk savaşlarından temel farklılık noktası olan "kitlele-rin devrim saflarına çekilmesi" sorunda

odaklaşmaktadır.

Bu noktada şu soruyu sormak ge- rekiyor: Bizim ülkemizde halk sava- şı stratejisi nasıl biçimlenecektir?

Politikleşmiş Askeri Savaş Strate- jisinin ne olup olmadığını yeterince anlayamayan ve yüzeysel değerlen- dirmelerle yetinenler, sürecin tümü- nü kavrayamadıklarından, halk sava- şını, öncü savaşı ve silahlı propagan- da ile sınırlamışlardır.

Bu tip yanlış anlayışlara karşılık "Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi" isimli broşüründe, DEVRİMCİ SOL sorunu şöyle ele alıyordu:

"Bu strateji iki ana evreden geçe- rek tamamlanacaktır. Birinci aşama, kitleleri politize ederek savaşa dahil etmek için proletaryanın savaşçı par- tisinin, silahlı propagandayı temel olarak yürüttüğü ve düzenli ordular aşamasına kadar sürecek olan ön- cü savaşıdır." (DEVRİMCİ SOL ya- yınları 1978, Syf: 64)

Kuşkusuz bir devrim stratejisi, sürecin sadece bir aşamasını değil devrim sürecinin tümünü kapsamalıdır, tüm süreci açıklayabilmelidir.

Bu nokta THKP-C düşünce ve pratiğine yönelik eleştiri ve özellikle de özelliğini verdiğini, bu görüşün tüm bağlantılarını kapsamayan bir göreliliğe sahip olduğunu kavrayamayan veya kavramak istemeyenlerin tüm çarpıtmalarının odağı, THKP-C düşüncesinin, öncülerle devrim yapmayı savunduğu biçimindedir.

Tüm bu çarpıtmaların temelinde halk savaşı stratejisinin kavranamaması ve halk savaşının ülkemiz koşullarında gerçekleşme biçiminin anlaşılabilmesi yatar. Bunu anlamamanın yolu, halk savaşı stratejisinin genel ve özel tanımlarını kavramaktan geçer.

Halk savaşının genel tanımlamasını Mahir ÇAYAN şu şekilde yapmıştır:

"Halk savaşı politikleşmiş bir askeri savaştır. (...) Bu savaş klasik savaş metoduyla değil, politikleşmiş askeri savaş metoduyla yürütülür. Bu savaşta bütün demokratik ve ekonomik amaçlı hareketler, kitle gösterileri vs. bu politikleşmiş askeri mücadeleyle tabidir." (Mahir ÇAYAN, Bütün Yazıları, Syf: 263)

Bu tanım bütün halk savaşlarını kapsayan genel bir tanımdır. Bu formülasyonun yorumunu DEVRİMCİ SOL, "THKP-C ve İki Sapma" isimli broşüründe yapmıştır:

"Eğer genel olarak halk savaşı stratejisinden bahsedilirse -bu anlamda- Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi halk savaşının bütün sürecini kapsayan bir strateji olur." (Ocak 1980, Syf: 72)

Fakat bu genel tanım, ülkemiz halk savaşını bütünüyle açıklamaz. Çünkü III. bunalım döneminin emperyalist ilişki ve sömürü yöntemleri, tüm yeni-sömürgelerde olduğu gibi ülkemizde de, ekonomik, siyasal ve sosyal yapıda değişiklikler getirmiştir. Bu değişiklikleri gözönüne almayan bir devrim stratejisinin başarısı ulaşması mümkün değildir.

Bu değişiklikleri tahlil eden Mahir ÇAYAN, buna uygun olarak ülkemizde gerçekleşecek olan halk savaşı-

nın özel bir tanımını yapmıştır.

Halk savaşının tüm sürecini açıklamayan bu formülasyon, öz olarak öncü savaşını kapsamakta ve ülkemizdeki halk savaşını, II. bunalım dönemi halk savaşlarından ayıran en önemli noktayı ifade etmektedir. Ancak ülkemiz halk savaşının bu tür halk savaşlarından ayrımı bununla sınırlı değildir. Tüm formülasyonlarda olduğu gibi burada da en önemli özellik yani öz verilmiştir. Bu en önemli özelliği belirleyen ekonomik, siyasal ve sosyal sonuçlar ülkemiz halk savaşında başka farklılıklar da yaratmıştır. Bunu M.ÇAYAN'ın çeşitli yazılarında görmek mümkündür. Bu farklılıklardan birisi de Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisinin, kır ve kentlerdeki mücadeleyi, diyalektik

Ülkemizde yürütülecek halk savaşı stratejisine (PASS) özgünlüğünü veren; diğer halk savaşlarıyla nitelik farklılığını ortaya koyan olgulardan en önemlisi, silahlı propagandanın temel alındığı bir öncü

savaşı aşamasından geçecek olmasıdır.

bütünlük içinde ele almasıdır.

Bu, bizim gibi yeni-sömürge ülkelerde savaşın yürütülüş biçimini belirleyen bir ilkedir. Ve aynı zamanda mücadelenin çeşitli alanları ve temel sınıflar arasındaki bağlantıyı ortaya koyar.

Önemli farklılıklardan biri de örgütlenmeye ilişkin farklılıktır.

"Devrim stratejisini bu şekilde saptayan bir örgütün örgütsel ilkesi de, bu Leninist çizginin örgütsel ilkesi olan, Politik ve Askeri Liderliğin birliği ilkesidir." (M.ÇAYAN, age, syf. 353)

Sorunu daha özlü bir şekilde ifade edecek olursak; bütün halk savaşları Politikleşmiş Askeri Savaştır (PAS). Ülkemizde özgülünde silahlı

propagandanın temel olmasından dolayı bu strateji, PASS olarak formüle edilmiştir.

PASS, III. Bunalım döneminde bir yeni-sömürge olan ülkemiz koşullarından hareketle oluşturulmuştur. Ve II. Bunalım dönemi halk savaşlarından esas olarak aşağıdaki noktalarda farklılıklar içerir:

1- Ülkemiz halk savaşı, silahlı propagandanın temel mücadele biçimi olduğu bir öncü savaşı aşamasından geçecektir.

2- Ülkemizde halk savaşı, kır ve şehir diyalektik bütünlüğünü öngören Birleşik Devrimci Savaş ilkesine göre sürdürülecektir.

3- Ülkemizde, halk savaşının başında kurtarılmış bölgeler oluşması mümkün değildir.

4- Ülkemiz halk savaşında, temel güçler işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvazidir. İşçi sınıfı ve küçük burjuvazinin devrimde oynayacağı rol, II. Bunalım dönemindeki halk savaşlarına kıyasla artmıştır.

5- Ülkemiz halk savaşının örgütsel ilkesi, Politik Askeri Liderliğin Birliği ilkesidir.

Bütün bunları tek tek ele alırsak. Ülkemizde Halk Savaşı öncü Savaşı Aşamasından Geçecektir.

Ülkemizde yürütülecek halk savaşı stratejisine (PASS) özgünlüğünü veren; diğer halk savaşlarıyla nitelik farklılığını ortaya koyan olgulardan en önemlisi, silahlı propagandanın temel alındığı bir öncü savaşı aşamasından geçecek olmasıdır.

Öncü savaşı ülkemiz halk savaşının ilk aşamasıdır. II. Bunalım dönemi halk savaşlarıyla, III. Bunalım dönemi halk savaşları arasındaki farklılıklardan birini oluşturan bu aşama, ülkemiz halk savaşı içinde stratejik önemdedir. Bu anlamda öncü savaşı aşamasından geçmeyen, öncü savaşını öngörmeyen bir halk savaşı stratejisinin, ülkemiz koşullarında başarıya ulaşması mümkün değildir.

Emperyalizmin gizli işgalinin söz konusu olduğu, faşizmin sürekli bir nitelik kazandığı "oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri arasında bir suni denge"nin varolduğu koşullarda, kitleleri devrim safına çekebilmek, silahlı propaganda teme-

linde sürdürülecek bir öncü savaşı ile mümkündür.

Öncü savaşı, kitleleri oligarşinin ideolojik, siyasi etki alanından çekip alacak, oligarşiyi doğrudan hedefleyecek, düzenin tüm gücünün demagoji ve yaygaradan ibaret olduğunu ortaya koyacak, kitleleri günlük geçim derdinin dar sınırlarından kurtarıp köklü çözümler aramaya itecek, oligarşinin karşısında güçlü bir devrimci örgütün varlığını gösterecek, kitlelere hedef gösterip bilinçlendirecek bir mücadele biçimini temel alarak sürdürülecektir. Bu mücadele biçimi silahlı propagandadır.

Öncü savaşı anlayışının çeşitli siyasal akımlar tarafından bir demagoji malzemesi haline getirilmek istendiği de bir gerçektir. Dogmatik, somut koşulları analiz etmekten ve bu temelde strateji ve taktikler üretmekten yoksun olanların öncü savaşının ne olduğunu kavradıkları bile kuşkuludur.

Onlara göre öncü savaşı, "öncü"-lerin savaşdır. Yani kitleden kopuk üç beş kahramanın emekçi halkı kurarmak için sürdürdüğü savaştır!

Öncü savaşı halk savaşının bir aşaması, silahlı propaganda temelinde, diğer tüm mücadele biçimlerinin diyalektik bütünlük içinde uygulandığı bir aşamadır. Politik mücadelenin en üst biçimleri de dahil tüm mücadele biçimlerinin birbirine bağlı bir şekilde ele alınması ve uygulanması sorunu, üç beş kahramanın mücadelesi değil, bir organizasyonun varlığını zorunlu kılan bir mücadele olarak kavramayı gerektirir. Bu organizasyon bir parti veya o fonksiyonu gören bir örgüttür.

Partinin ise üç beş öncüden değil, bir örgütler toplamından oluştuğunu sosyalizmin en yeni öğrencisi bile hemen bilecektir. Parti bir örgütler toplamıdır ve bu örgütler aracılığıyla parti asgari, ekonomik, siyasi, askeri bir tabana sahip olmak zorundadır.

Bu anlamda böyle bir örgütlenme ve ilişkilere sahip bir partinin sürdüreceği öncü savaşı da, yığınlardan kopuk üç beş kişinin maceracı eylemleri değil; sosyo-ekonomik yapının doğurduğu sorunlar altında ezilen kitlelerin talepleri doğrultusunda mücadelenin sürdürüldüğü bir aşama-

dır. Ayrıca devrimci stratejinin doğruluğu veya yanlışlığı, mücadeleye ne kadar insanın katıldığına bakılarak değerlendirilemez.

Öncü savaşıma yönelik eleştirilerin ardındaki kafa yapısı, bireysellik ile kitleselliği nitel olarak değil nicel olarak ele alan bir anlayışa sahiptir. Bu yüzden öncü savaşının, mücadele yöntemleri ve taktikleriyle, kitlelerin taleplerini ön plana çıkarmasını, kitleleri bilinçlendirip örgütlemesini değil de, "öncü" sözcüğünü ön plana çıkarırlar. Öncü savaşını; anlamadıkları içinde, buradaki "öncü" sözcüğünün ne anlama geldiğini anlamazlar. "Öncü" sözcüğü onlara göre birkaç kişidir. Öncü savaşı da bu birkaç kişinin savaşıymış gibi, kaba ve basit değerlendirmeler yaparlar.

Öncü savaşının ülkemiz halk savaşının birinci aşaması olduğu, proletarya partisinin somut talepleri et-

Öncü savaşı; silahlı propagandanın temel olduğu, diğer mücadele biçimleriyle ekonomik-demokratik-ideolojik ve barışçıl politik mücadele) bütün olarak bir evreyi kaplar.

rafında yürüttüğü mücadele ile, kitleleri örgütlendirip bilinçlendirdiği, oligarşinin gözdağı ve yaygaraya dayanan gücünün kof bir güç olduğunun gösterildiği bir aşama olması, bu anlayış sahipleri için hiç önemli değildir. Çünkü onlar, ne ülkenin ekonomik; siyasi durumunu, ne kitlelerin içinde bulunduğu sosyal, psikolojik durumu kavrayabilecek durumdadırlar. Görebildikleri tek olgu "öncü" sözcüğüdür.

Yine bu anlayış sahiplerince ileri sürülen bir demagoji de, öncü savaşının sürgit silahlı eylem anlamına geldiği yolundadır. Yani öncü savaşı aşaması, öncülerin silahlı propaganda yaparak, kitlelerin gerçeği an-

layıp kendilerini izlemelerini bekledikleri aşamadır!

Bu demagojide üstü örtülü iki çarpıtma yapılmaktadır. Birincisi, öncü savaşında yalnızca silahlı propagandanın olduğu, diğer mücadele biçimlerinin reddedildiği çarpıtmasıdır.

İkinci çarpıtma ise, öncü savaş anlayışının kitleleri sürü yerine koy-, duğu, öncülerle devrim yapılmak istendiği yalanıdır.

Bu çarpıtmaları tek tek ele alalım: Öncü savaşı sürgit silahlı eylem midir? Ya da öncü savaşının tek mücadele biçimi silahlı propaganda mıdır? Buna M.ÇAYAN'ın sözleriyle cevap vermek isteriz. Şöyle diyor M.ÇAYAN:

"...silahlı propaganda ve öteki politik kitlevi mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak ele alan..." (M.ÇAYAN age syf. 352)

"THKP-C ve İki Sapma" adlı broşüründe DEVRİMCİ SOL, aynı konuyla ilgili olarak şunları söylüyordu:

"Öncü savaşı; silahlı propagandanın temel olduğu, diğer mücadele biçimleriyle (ekonomik-demokratik-ideolojik ve barışçıl politik mücadele) bütün olarak bir evreyi kucaklar." (syf. 60-61)

Gerek M.ÇAYAN'da, gerekse de DEVRİMCİ SOL'un yayınlarında ortaya konduğu gibi, silahlı propagandaya tabi olarak sürdürülecek ekonomik-demokratik ve barışçıl politik mücadele biçimleri öncü savaşının olmazsa olmaz koşuludur. Yani öncü savaşı tüm bu mücadele biçimlerinin diyalektik bir bütün olarak ele alınmasıyla sürdürülecek bir mücadele aşamasıdır. THKP-C düşünce ve pratiğinde öncü savaşı anlayışı kabaca bu şekildedir.

Kitlelerin sürü görüldüğü, onlar adına devrim yapılacağı yolundaki ikinci çarpıtmaya gelince; bu konuda söylediklerimizi, tekrar mahiyetinde de olsa şöyle belirtmemiz gerekiyor:

Öncü savaşı, silahlı propagandanın diğer mücadele biçimleriyle birlikte ele alındığı bir aşamadır. THKP-C düşüncesinde öncülerin silahlı propaganda yaptığı, kitlelerin ise onları seyrettiği, "günü gelince" kuzu gibi öncülerini izleyeceği bir öncü savaşı anlayışı, reformist ve oportunistlerin THKP-C'ye yamamaya çalıştığı-

ları saçmalıklardır. Eğer proletarya partisi her geçen gün kitleleri örgütlemiyor ve bu doğrultuda çeşitli örgütlenmeleri geliştirip savaşı kitlelere mal edemiyorsa, onun yürüttüğü mücadele öncü savaşı değil, fokoculuktur. Kaldı ki, politik kitle mücadelesi, kitlenin fiili olarak mücadelede baştan beri yer alması şartına değil, kitlelerin taleplerini sahip çıkan, onu gündeme getirip, bu temelde örgütlenme şartına bağlıdır. Aksi olsaydı, sınıf mücadelesi bir türlü kitleselleşemezdi.

Sorunun bu kadar açık olması, yıllardır tekrarlanması ve yine de pratikte en güçlü kitleselliğe THKP-C'nin ve onu savunanların sahip olduğu bilinmesine karşın, öncü savaşının kitleleri sürü gördüğü, kitleler adına devrim yapılmaya kalkıldığı biçimindeki iddiaların ciddiye alınır bir yanı yoktur.

Öncü Savaşının Temel Mücadele Biçimi Silahlı Propagandadır.

Silahlı propaganda biçim olarak bir gerilla savaşıdır. Gerilla savaşı, yenilmiş bir ordunun güçlü düşmana karşı kullandığı veya savaşan orduların düşmanın cephe gerisini yıpratma ve tahrip etme amaçlarına hizmet eden bir askeri taktik olarak gündeme geldiği gibi, çeşitli güçlerin merkezi otoriteye karşı kullandığı mücadele aracı da olabilir.

Marksizm bu askeri savaş taktiğini siyasal mücadelenin bir aracı haline getirmiştir. MAO, yarı-sömürge, yarı-feodal Çin koşullarında gerilla savaşının kaçınılmaz mücadele biçimi olduğunu söylerken, bu taktiğin Çin devrimci savaşında önemini ortaya koyuyordu.

"Gerilla Savaşı Nedir" sorusuna "Teorik ve Siyasal Düşünceler"inde şu cevabı veriyor MAO:

"Geri bir ülkede, büyük bir yarı-sömürge ülkede, uzun bir süre boyunca, silahlı düşmanın üstesinden gelmek ve kendi güçlü savunmalarını yaratmak için halk silahlı kuvvetlerinin kaçınılmaz, bu nedenle de en iyi savaşım biçimidir." (Bilim ve Sosyalizm Yay. 1977, syf. 173)

MAO, bu tanımla gerilla savaşının yarı-sömürge bir ülkede temel

El Salvador'da silahlı mücadeleye tabi kılınan bir demokratik kitle gösterisi.

mücadele biçimi olduğunu da vurguluyor.

Gerilla savaşına MAO'daki bakış açısı Vietnam devriminde de egemendir.

"Benimsenen savaş biçimi gerilla savaşıydı" diyen Vo Nguyen Gi-AP, "Halk Savaşının Askeri Sanatı" adlı kitabında gerilla savaşını; "...güçlü bir şekilde donatılmış ve iyi eğitilmiş olan saldırgan bir orduya karşı koyan, iktisadi bakımdan geri bir ülkenin geniş kitlelerinin savaşı..." (Yöntem Yay. 1979 syf. 91) olarak tanımlar.

Her iki ülkenin devriminde de temel olarak silahlı mücadelenin, gerilla savaşı olarak biçimlenmesinin (düzenli ordular oluşturuluncaya kadar) nedeni, bir askeri taktik olarak koşullara en uygun mücadele biçimi olmasından dolayıdır.

Gerilla savaşının bir mücadele biçimi olarak Çin ve Vietnam gibi ülkelerdeki önemi ve fonksiyonu, MAO'nun "ayaklanmaları getiştirmek" sözlerinde ifadesini bulur. Proletarya partisinin önderliğinde yürütülen gerilla savaşı, varolan ayaklanmaları geliştirmek için gündeme getirilen ve bu kendiliğinden ayaklanmaları bilinçli ve örgütlü hale getiren bir muhtevadır. Bu ülkelerde sürdürülen gerilla savaşı düzenli orduların oluşmasına, cephe savaşlarının tayin edici bir konuma gelmesine kadar,

teme! mücadele yöntemi olarak önemini korur. Düzenli ordular aşamasında ise cephe savaşlarına bağımlı bir biçimde yürütülür.

Emperyalizmin gizli işgali altında bir yeni-sömürge olan ülkemizde de, gerek kırlarda, gerekse kentlerde sürdürülecek devrimci mücadelenin temel yöntemi, silahlı propaganda adıyla özgünleşen gerilla savaşıdır.

Ancak ülkemizde gerilla savaşının temel alınmasının nedeni, ne onun askeri taktik olarak önemi, ne de ayaklanmaları geliştirici fonksiyonudur. Temel mücadele yönteminin belirlenmesinde bu etkenler de söz konusu olmakla birlikte asıl neden, gerilla savaşının ülkemiz koşullarında kazandığı politik önemdir.

M.ÇAYAN'ın aşağıdaki sözleri bu farklılığı çok güzel ifade eder:

"Gerilla savaşının devrimci politik amaçlarla, siyasal gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak yürütülmesine yani, politik kitle mücadelesi olarak ele alınmasına Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi denir. (M.ÇAYAN age, syf.353)

DEVİRİMÇİ SOL Dergisi'nin Mart 1980 tarihli 1. sayısında ise, ülkemiz koşullarında sürdürülecek gerilla savaşı şöyle izah ediliyordu:

"İç savaşın öncü savaşı biçiminde gelişmesi, yani gerilla savaşının, iktidara yönelik olarak sürekli, siyasal gerçekleri açıklayan, halkı devrim

saflarına çeken ve mevcut devrimci durumu daha da derinleştiren bir muhtevada olması demektir." (Syf: 13)

Her iki tespitte de görüldüğü gibi, ülkemizde silahlı propaganda olarak biçimlenen gerilla savaşı klasik halk savaşlarından gerilla savaşlarından politik içeriğiyle farklılıklar taşır. Bu farklılıkları kabaca özetlersek:

1- Silahlı propaganda siyasi gerçekleri açıklayan politik kitlevi bir mücadele aracıdır.

2- Halkı devrim saflarına çeken, örgütleyen bir mücadele aracıdır.

Bu noktaları biraz açmaya çalışalım:

Mahir ÇAYAN'ın deyimiyle "silahlı propaganda, askeri değil politik mücadeledir. Ferdi değil, kitlevi mücadele biçimidir. (...) Bireysel terörizmden amaç ve biçim olarak farklıdır." (M.ÇAYAN age, Syf: 387)

Ülkemizin öncü savaşı aşamasında, politik mücadelenin en üst biçimi olarak silahlı propagandanın temel alınması, III. Bunalım döneminin bir yeni-sömürgeci olan ülkemiz koşullarının, somut tahlilinin bir ürünüdür.

Böyle bir mücadele biçiminin III. Bunalım dönemi minden önce görülmemiş olması, bu mücadele biçiminin Marksizmde yerinin olmadığı anlamına gelmez. LENİN'in de "Gerilla Savaşı" makalesinde belirttiği gibi;

"İktisadi evrimin değişik aşamalarında, siyasal, ulusal, kültürel canlı koşullardaki değişimlere bağlı olarak değişik mücadele biçimleri ortaya çıkar, bunlar başlıca çarpışma biçimleri olurlar; bununla ilgili olarak ikinci derecede, tamamlayıcı mücadele biçimleri de değişir" (Gerilla Savaşı ve Marksizm, Pomeroy, Syf: 93)

Bu doğrultuda ele alındığında III. Bunalım döneminin getirdiği ilişki ve çelişkilerin sonucu olarak, silahlı propaganda yeni-sömürgeci ülke devrimlerinin öncü savaşı aşamasının, temel mücadele biçimi olarak ön plana çıkmıştır. Küba ve Nikaragua devrimleri bu mücadele biçiminin hayata geçirildiği ve doğruluğunun kanıtlandığı devrimler olarak bugün tarihe geçmiş durumdadır.

Politik mücadelenin hedeflerinden biri olan siyasi gerçekleri açıklamak, bizim gibi ülkelerde, politik mücade-

lenin en üst biçimi olan silahlı mücadele yöntemleriyle yapılabilir. Bunun en etkili biçimi silahlı propagandadır. Çünkü ülke emperyalizmin işgali altındadır; demokratik hak ve özgürlükler oldukça kısıtlı ve kullanılmaz durumdadır, en ufak bir demokratik kıpırdanış faşist yönetimin baskı ve zoruyla ezilmektedir.

Bu koşullarda siyasi gerçekleri açıklamanın, kitlelerin taleplerini yansıtır bu taleplere çözümler üretmenin ve kitleleri bu çözümler etrafında örgütlemenin, temel yolu silahlı propagandadır.

Bugün halkımız, emperyalizmin ülkemiz üzerindeki etkisini ve bağımlılığımızı farketse de, emperyalist kül-

Emperyalizminin gizli işgali altında bir yeni-sömürgeci olan ülkemizde de, gerek kırlarda, gerekse kentlerde sürdürülecek devrimci mücadelenin temel yöntemi, silahlı propaganda adıyla özgünleşen gerilla savaşıdır.

tür bombardımanı, işgalin varlığını benimser duruma getirilmek istenmektedir. Anti-komünist teorilerle yaratılan umacılar ve emperyalist tüketim kültürü hep buna hizmet etmektedir. Özellikle 1970 ve 12 Eylül 1980 sonrası emperyalizmin bu konuda oldukça büyük adımlar attığı bir süreçtir. Ulusal bilinç köreltilirken emperyalist işgal ve sömür, "karşılıklı çıkar ilişkileri" görünümüne sokulmuştur. Emperyalistlerle kurulan sömür ilişkilerini reddeden ve bu ilişkilerin kesilmesini öngören ulusal bilinç, ne satarsan kârdır anlayışına dönüşmüştür.

Ekonomik istikrarsızlık; vurgunculuk, dolandırıcılık, çarpık tüketim kültürü ile birleşerek, düzene karşı çıkışın yerini kendini kurtarma, köşeyi dön-

me felsefelerini geçer akçe haline getirmiştir. Namus, onur gibi kavramlar, bireysel kurtuluşlara kurban edilmiştir. Çünkü sistem sürekli bunları körüklemekte, kafa yapılarını ilkokuldan itibaren buna göre koşullandırmaktadır. "Gemisini kurtaran kaptan" ve "Her koyun kendi bacağından asılır" anlayışı egemen anlayıştır.

Diğer yandan yüzyılların birikimi ve sürekli faşizmin baskı, şiddet ve gözdağı politikaları halktaki memnuniyetsizliği dengelemekte, "devlet güçlüdür" anlayışı, halkı politik pasiflik içinde bir kaderciliğe itmekte, depolitizasyon körüklenmektedir. Düzenin haksızlık ve baskıları karşısında "sineye çekme", "böyle gelmiş böyle gider" anlayışı güçlenmektedir. 1970'lerden itibaren yaşanan 12 Mart, 12 Eylül gibi cuntalar, oligarşi ile halkın düzene karşı memnuniyetsizliği ve tepkileri arasındaki suni dengeyi güçlendirmiş, baskı ve sömürü karşısında kaderciler bir kabul lenmeyi egemen kılmıştır.

Tüm bunlardan dolayı bugün silahlı propagandanın koşulları 1970 öncesine kıyasla daha çok olgunlaşmış, silahlı propagandanın vazgeçilemezliği açık ve net olarak kendini dayatmıştır:

Emperyalist işgali, düzenin pisliklerini ortaya serecek, oligarşinin zoru ve baskısı karşısında devrimci mücadele hattını gösterecek, oligarşinin politikalarını deşifre edecek, halkın tepkilerini dile getirecek, kitlelere hedef gösterip onları bu hedefe yönlendirecek bir bilinç ve örgütlülüğe kavuşturacak olan politik mücadelenin en üst biçimi, silahlı propagandadır.

Daha önce, silahlı propagandanın diğer mücadele biçimleriyle diyalektik bir ilişki içinde olacağını, olması gerektiğini belirtmiştik. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, tüm demagojilere karşı, her şeye silahın ucundan bakılmadığıdır. Elbette ki Türkiye halklarının kurtuluş mücadelesi silahlı mücadeleye dayanacaktır, ama tek başına silahlı mücadele Türkiye halklarının devrimci mücadelesini zafere ulaştıramaz. Silahlı mücadele diğer biçimleriyle bütünleşmelidir.

Silahlı propagandanın diğer tüm mücadele biçimlerini belirlemesi; si-

lahlı mücadele olmazsa ekonomik, demokratik, ideolojik ve diğer politik mücadele biçimlerinin yürütülemediği biçiminde kavranamaz. Subjektif nedenlerle, silahlı mücadelenin üst boyutta yürütülemediği koşullarda, zorunlu olarak bu tür mücadele biçimleri ön plana çıkar ve bu süreçte PASS perspektifiyle yaklaşılarak subjektif eksiklikler giderilmeye çalışılır.

Mücadelenin izleyeceği hat, tüm alanlardaki mücadele ve örgütlülük düzeyine göre belirlenir. Belirlenen bu hatta silahlı propaganda en üst ve etkili politik mücadele olarak gündeme gelir. Diğer mücadele biçimleri de bu üst mücadele biçimine göre şekillenirler ve giderek yoğunlaşırlar. Bu, tüm alanlarda ileri bir adımın atılması demektir. İleri doğru atılan her adım yeni görevler, yeni örgütlenmeler, yeni alanlar yaratır. Silahlı propagandanın belirleyiciliğinde mücadelenin düzeyi yükselir. Devrimci hareket halk kitlelerini etkiler, düzene alternatif olduğunu gösterir ve siyasal gündemi belirler veya önemli bir odağı olur.

Ancak bu süreçte ajitasyon ve propaganda faaliyeti, küçük burjuva kesimlerin karikatürize ettiği gibi silahlı propagandanın ardından bir suskunluk ve daha sonra, yapılan eylemlerin propagandası olarak anlaşılmaz.

THKP-C düşüncesini çarpıtmak isteyenlerle, bu çarpık düşünceleri THKP-C adına savunuların hareket noktaları özde aynıdır. Her ikisi de silahlı propagandayı sadece silahlı eylem olarak ele alır. Siyasal çalışmadan anadıkları ise, bu silahlı eylemlerin propagandasıdır. THKP-C dışındaki sol, silahlı propaganda anlayışını bu şekilde ele alıp eleştirirken, THKP-C'nin fokocu yorumcuları da silahlı propagandayı bu şekilde anlayıp uygulamaya çalışırlar. Onlara göre salt askeri eylem düzeyinde değerlendirdikleri silahlı propaganda her şeyi çözen sihirli bir değnektir.

Gerilla savaşının bir biçimi olan silahlı propagandaya tek başına böyle bir misyon yüklenemez. Silahlı propaganda diğer mücadele biçimleriyle bütünleşerek, kitlelerle ve kitlelerin talepleriyle kaynaşabildiği oranda temel mücadele yöntemi olma iş-

levini yerine getirebilir ve PASS içinde anlam bulur. Tek başına ele alındığında birer silahlı eylem olmaktan öte bir misyona sahip olamaz.

Yanlış anlayışların doğal bir sonucu da, örgütlenme konusunda ortaya çıkan çarpıklıklardır. THKP-C dışındaki sol, PASS örgütlenmesini salt askeri örgütlenme, silahlı propagandayı yürütecek hücre örgütlenmeleri olarak göstermek eğilimindedir; THKP-C'nin kimi fokocu yorumcuları da bu anlayışa uygun olarak, örgütlenmelerini silahlı propagandayı yürütecek hücre örgütlenmeleri düzeyinde ele alıp karikatürize etmişler ve bu anlayışa prim vermişlerdir.

PASS örgütlenmesi politik-askeri niteliklidir. Ve bu örgütlenmeler eko-

Silahlı propaganda diğer mücadele biçimleriyle bütünleşerek, kitlelere ve kitlelerin talepleriyle kaynaşabildiği oranda temel mücadele yöntemi olma işlevini yerine getirir... Tek başına ele alındığında birer silahlı eylem olmaktan öte bir misyona sahip olamaz.

nomik, demokratik, ideolojik, politik mücadelenin barışçıl ve barışçıl olmayan biçimlerini bulundukları alana özgü şekilde biçimlendirerek hayata geçirirler.

Öncü savaşı aşamasında parti örgütlenmesi bu doğrultuda biçimlenmektedir. Çeşitli öznel ve nesnel koşullarda genel bakışımızı belirlememekle birlikte, hayatın dayattığı ihtiyaçlara göre çok değişik örgüt biçimleri de gündeme gelecektir.

Öncü savaşı aşamasında bu şekilde biçimlenen örgütlenme geliştiğinde, elbetteki, kimi değişiklikler içerecektir, içermek zorundadır. Partinin giderek kitleselleşmesinin, bir askeri örgütlenmeyi zorunlu kıldığı bu aş-

mayı daha sonra ele alacağız.

Devrimci Savaş İlkesine Göre Biçimlenecektir

Ülkemiz halk savaşının Çin ve Vietnam gibi ülkelerdeki halk savaşlarından farklılıklar göstereceğini ve bu farklılıklardan birinin de Birleşik Devrimci Savaş ilkesi olduğunu belirtmiştik.

Ülkemiz halk savaşının stratejik çizgisindeki bu farklılık, kır ve şehirlerdeki gerilla savaşı ile, diğer tüm mücadele biçimlerinin diyalektik bir bütünlük içerisinde ele alınması gerektiği, DEVRİMCİ SOL'un çeşitli yayınlarında savunulmuştur. Örneğin "THKP-C ve İki Sapma" isimli broşürde, Birleşik Devrimci Savaşın o günkü koşullarda olacağı biçim şu şekilde açıklanmıştır:

"...devrimciler zaman geçirmeden şehir-kır diyalektik bütünlüğü perspektifiyle, tüm eksik ve deneyimsizliklerini gidererek bu tür bir örgütlenmeye hız vermelidir." (DEVRİMCİ SOL Yay. Ocak 1980, syf. 99)

1983 Ocak ayında yayınlanan "Hareketimizin Gelişimi ve Devrimci Mücadele" isimli broşürde ise ayrı konuda şöyle denilmektedir:

"...savaş (...) bugünkü aşamada şehirler ağırlıkta olmak kaydıyla, kırlarda ve şehirlerde Birleşik Devrimci Savaş perspektifiyle sürmelidir.

"Düşmanla savaş şehirlerde ve kırlarda gelişecek şekilde yetkinleştirilmeli, mücadele bu alanlarda bugünden yarını hedefler tarzda yaygınlaştırılmalıdır. Sadece şehirlere ve kırlara sıkışmış bir hareketin günümüz koşullarında başarı şansı yoktur."

Görüldüğü gibi Birleşik Devrimci Savaş anlayışımızın temelinde, kentlerin, kırların temel alan olmasına rağmen kazandığı önem yatmaktadır. Bu anlayışımızın doğruluğu, bugün somut bir olgu olan Filipinler'deki mücadelede yaşanmaktadır. Filipinler'deki devrimciler bu birlikteliğin yetkin kılınmaması sonucu devrimci bir momenti kaçırdılar. Örneğin MARCOS'un yıkılışı sürecinde Filipin Komünist Partisi (Yeni Halk Ordusu) bu ortamı değerlendiremedi. Kırsal alanlardaki gelişkinliğine karşın

kentlerde doğru bir politika ile kitleleri seferber edemedi.

Çin ve Vietnam gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin halk savaşlarında temel mücadele alanı kırlar olmuştur. Şehirlerdeki mücadelenin rolü ise kırlardaki mücadeleyi destekleyici bir muhtevadadır.

II. Bunalım döneminin yarı-sömürge, yarı-feodal ülke halk savaşlarının bu şekilde biçimleniş emperyalizmin işgal biçimi ve bu ülkelerin içinde bulundukları ekonomik, sosyal ve siyasal koşulların bir ürünüdür.

Bu ülkelerde emperyalizmin açık işgali söz konusudur. Büyük şehirlerde ve ulaştırma merkezlerinde emperyalizmin fiili askeri denetimi bu işgalin belirleyici özelliğidir. Bunun dışında geniş kırlık alanlarda emperyalizmin fiili denetimi söz konusu değildir. Ve "kırlar emperyalizmin zayıf karnıdır."

Diğer yandan ülke feodal ilişkilerin belirleyici olduğu bir sosyo ekonomik yapıdadır. Kırsal kesimde yoğun bir feodal sömürü egemendir ve bir köleden farkı olmayan yoksul köylülerin, kendiliğinden ayaklanmaları gündemi sürekli işgal eden bir oludur.

Feodal ilişkilerin bu yaygınlığı ve gücü karşısında kapitalist üretim yok denecek bir düzeydedir. Bu ülkelerde kapitalizmin gelişmemesinin doğal sonucu ise, nicel ve nitel olarak oldukça zayıf bir proletaryadır.

İşte tüm bu nedenlerden dolayı II. bunalım döneminin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerinde halk savaşının temel mücadele alanı kırlardır. Temel Sınıf ise buna bağlı olarak köylülerdir.

Ülkemiz gibi yeni-sömürge olan ülkelerde verilecek halk savaşlarında ise, durum biraz daha değişiktir. Birleşik Devrimci Savaş ilkesinin temelleri de yukarıda belirttiğimiz gibi, III. Bunalım döneminin yarattığı ilişki ve çelişkilerdedir.

Önceki bölümlerde ve savunmamızın çeşitli yerlerinde açıklamaya çalıştığımız gibi, bir yeni sömürge olan Türkiye'nin ekonomik, siyasal, sosyal yapısı konumuz açısından aşağıdaki değişiklikleri doğurmuştur.

Şehirler kadar olmasa da kırlarda da oligarşinin güçlü bir yönetim ağı vardır. Feodal ilişkilerin büyük oran-

da çözülmesi sonucu, egemen güçler bu alanlara tüm kurumlarıyla yerleşmiş ve baskı güçlerini oluşturmuşlardır. Bu denetim baskı, gözdağı ile sürmektedir.

Feodalizmin alt yapıda tasfiyesinde oldukça büyük adımlar atılmış ve yoğun bir feodal sömürden sözedilemez hale gelmiştir. Feodalizm kalıntı halinde varlığını sürdürmektedir.

Kırsal kesimde çoğunluğu oluşturan köylülüğün yapısı ağırlıkla küçük burjuvadır ve kendiliğinden ayaklanmalar söz konusu değildir.

Diğer yandan;

Ülkede yukarıdan aşağı geliştirilmiş çarpık bir kapitalizm vardır ve bu egemen üretim tarzıdır.

Kapitalizmin hafif ve orta düzeyde

Düşmanla savaş şehirlerde ve kırlarda gelişecek şekilde yetkinleştirilmeli, mücadele bu alanlarda bugünden yarını hedefler tarzda yaygınlaştırılmalıdır. Sadece şehirlere ve kırlara sıkışmış bir hareketin günümüz koşullarında başan şansı yoktur.

diş bağımlı bir sanayi yaratması, ülkede proletaryanın çoğalıp gelişmesini getirmiştir.

Yine kapitalizmin gelişmesi köyden kente göç olgusunu hızlandırmış, kentleşmeyi artırmıştır.

Bizim gibi ülkelerde kapitalist ilişkilerin gelişimi, temel güçler, temel alanlar, savaşın sürdürülüş biçimi vb. konularda kır ve kent açısından II. Bunalım döneminin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerine göre çeşitli farklılıklar getirmiştir. Kentler, ekonomik, sosyal yapısıyla barındırdığı sınıfsal çelişkilerle devrimci mücadelenin gelişiminde, geçmişe kıyasla daha önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Devrimci hareketin kentlerdeki bu gelişim karşısında duyarsız kalması ve mücadeleyi kırsal alanla-

ra hapsedmesi düşünülemez. İşte PASS'ın Birleşik Devrimci Savaş esprisini içerisinde yürütülmesi, ülke koşullarının tahlilinden yola çıkarak, kentlerin bu durumunu değerlendiren bir bakış açısıdır.

Buraya kadar söylediklerimizden bizim ülkemizdeki devrimci mücadelenin temel alanının şehirler olacağı sonucu çıkarılmamalıdır. Böyle bir sonuç çıkarmak, sömürge, yarı ve yeni sömürge devrimlerini ve halk savaşlarını kavrayamamakla eş anlamlıdır.

Şehirlerin temel alınması, ancak emperyalist işgalin söz konusu olmadığı, kapitalizmin iç dinamikleri geliştiği ve buna bağlı olarak nicel ve nitel anlamda güçlü bir proletaryanın varolduğu ülke devrimlerinde söz konusu olabilir. Bunun en büyük örneği de 1917 Ekim Sovyet Devrimidir. Şehirleri temel alan bir mücadele süreci sonucunda, toplu bir ayaklanmayla iktidarı ele geçirilmesine dayanan Sovyet Devrimi, şehirlerin temel alındığı devrim stratejilerine iyi bir örnektir.

Şehirler, yukarıda belirttiğimiz gibi, toplu ayaklanmayı öngören bir devrim stratejisinin temel mücadele alanıdır. Bizim ülkemiz ise halk savaşının zorunlu durak olduğu bir yeni-sömürgeci ve tüm halk savaşlarında olduğu gibi ülkemizde de, halk savaşının temel alanı kırlardır. Ancak kırların temel alan olması, açıklamaya çalıştığımız Birleşik Devrimci Savaş esprisini içinde kavranmalı, kır-şehir diyalektik bütünlüğü içinde değerlendirilmelidir. Bu konu "THKP-C ve İki Sapma" isimli broşürde DEVRİMCİ SOL tarafından şu şekilde açıklanmıştır.

"Şehir kır diyalektik bütünlüğü içerisinde kırsal alanlar temeldir. Şehirlerin kırlara göre nispi bir gelişme göstermesi kırların temel olma özelliğini kaybetmez." (age, syf. 98)

Görüldüğü gibi kırların temel olması, ancak kır şehir diyalektik bütünlüğü içerisinde bir anlam kazancaktır. Şehirlerin giderek önem kazandığı, proletaryanın nicel ve nitel anlamda gelişip güçlenmeye başladığı bir sosyo-ekonomik yapıya sahip olan ülkemizi, Çin ve Vietnam gibi ülkelerle aynı düzeyde değerlendirmek ve bu ülke devrimlerini şab-

lonlaştırıp aynısını ülkemize uygulamaya kalkmak, devrimci bir hareketin izleyeceği yol olamaz.

Bugün yeni-sömürge ülkelerde ortaya Çıkan gelişmeler ve bunun doğurduğu ekonomik, sosyal siyasal özellikler nedeniyle kırlar, II. bunalım döneminin halk savaşlarına göre daha fazla merkezi otoritenin de-netimindedir. Kentlerde ise devrimci mücadelenin değerlendirmesi gereken yeni gelişmeler ve olanaklar ortaya çıkmıştır. Devrimci bir hareket kırlardaki bu dezavantajlı durumu, kentlerde ortaya çıkan yeni durumu iyi değerlendirerek giderme yoluna gitmek zorundadır.

Nitekim bugün dünyada yeni-sömürge ülkelerde iktidar mücadelesi veren devrimci hareketlerin bir çoğu bu gerçeği farketmiş ve halk savaş stratejilerinde şehirlerin kazandığı önemi vurgulamak gereğini hissetmişlerdir. Bunlardan, devrimci mücadelenin zaferle sonuçlandığı Nikaragua somut bir örnektir. "Nikaragua, Devrimin Stratejisi" adlı kitapta devrimin önderlerinden Humber-to ORTEGA şöyle diyor:

"Deneyimlerimiz göstermiştir ki, kent ve kırdaki mücadeleleri birleştirmek mümkündür." (Bibliotek Yay. 1987, sy. 86)

Bu sözler zafere ulaşmış devrimcilerin ağzında, Birleşik Devrimci Savaş ilkesinin doğruluğunu kanıtlayan sözlerdir.

Kentlerin giderek artan bir öneme sahip olması ve halk savaşının Birleşik Devrimci Savaş perspektifiyle sürdürülmesi, ülkemizdeki mücadelenin oldukça zengin bir muhtevada gelişmesini getirecektir.

Bu zenginlik öncelikle kendini kentlerde gösterecektir. Kentler düşmana darbeler vuran kitlelerin çeşitli mücadele ve örgütlenme biçimleriyle, iktidara yönelik bir hareketlilik içinde olduğu mücadele alanları haline gelecektir. Çin ve Vietnam halk savaşlarında daha çok lojistik ikmal merkezi ve kırlardaki mücadeleyi destekleyici bir konumla sınırlandırılan kentlerin rolü; günümüzde kendine özgü sorunları etrafındaki mücadele ile kırlardaki mücadelenin tamamlayıcısı olarak önemli bir içerik kazanmıştır.

Birleşik Devrimci Savaş ilkesine

bağlı olarak kırlarda olduğu gibi kentlerde de temel mücadele biçimi silahlı mücadeledir. (Öncü savaşı aşamasında silahlı propaganda). Silahlı mücadele temelinde sürdürülen devrimci mücadele, en dar kadro hareketinden en geniş kitle hareketlerine; politik mücadelenin çeşitli biçimlerinden (barışçıl ve silahlı) ekonomik-demokratik mücadele biçimlerine kadar varan bir zenginlik kazanmak zorundadır. Böyle bir zenginlik, devrimci mücadelenin kentlerde de kalıcı örgütlenmeler, mevziler yaratmasını getirecektir.

Ülkemizde Başından İtibaren Kurtarılmış Bölgeler Olmayacaktır

II. Bunalım dönemi halk savaşla-

Kurtarılmış bölgeler, politik olarak güçlü olduğumuz, askeri açıdan da savunabileceğimiz dönemde gündeme gelecektir. Bu aşamadan önce kurtarılmış bölgelerden söz etmek hayalciliktir, şablonculuktur.

rında önemli noktalardan biri, savaşın başından beri varolan kurtarılmış bölgelerdir. Kurtarılmış bölgelerin temelinde, emperyalist işgal, yarı-feodal yapı ve feodal mütegalibeye karşı kendiliğinden köylü ayaklanmaları vardır. Devrimci örgütler bu kurtarılmış bölgeleri genişletmek, yaymak ve varolanlarda devrimci bir işlev oluşturarak halk savaşlarının temel üslerini kurmak göreviyle yükümlüdürler. Mao'nun kurtarılmış bölgeleri "Kızıl siyasi üsler", "kızıl siyasi iktidar" gibi kavramlarla nitelemesi, Çin halk savaşında kurtarılmış bölgelerin taşıdığı büyük önemi ifade eder. Kurtarılmış bölgeler, bu tür halk savaşlarında emperyalist işgale, fe-

odal egemenliğe son verilerek devrimci bir yönetim mekanizmasının kurulduğu, siyasi, askeri merkezlerdir. Halk iktidarının nüveleri, halk ordusunun çekirdeği bu merkezlerde oluşturulur, geliştirilir.

Ülkemizde ise halk savaşının başından itibaren bu şekilde kurtarılmış bölgeler olmayacaktır. Emperyalizmin gizli işgali, oligarşinin en ücra köşelere kadar uzanan güçlü denetim ağı ve kitlelerdeki politik pasiflik vb. nedeniyle kendiliğinden ayaklanmaların gündeme gelmemesi, Çin, Vietnam halk savaşlarındakine benzer şekilde, kurtarılmış bölgelerin savaşın başından itibaren kurulmasını engelleyen en önemli faktörlerdir.

Savaşın başından itibaren olmayan kurtarılmış bölgeler, savaşın ileri aşamalarında kendine özgü biçimlerde gündeme gelecektir. Savaşın sürdürülüş biçimi ve emperyalist işgalin aldığı yeni biçim nedeniyle, kurtarılmış bölgeler sorununa bugünden yarına gerçekleştirebilir gözüyle bakmamak gerekiyor.

Bir bölgenin tamamen devrimcilerin denetiminde olması ve her türlü örgütlenmenin hayata geçirilip halkın sosyal, siyasal, ekonomik yaşamının, yeniden biçimlendirildiği kurtarılmış bölgeler, ancak savaşın düzenli ordular aşamasında ve devrimci ordunun belli bir güç olduğu koşullarda ortaya çıkabilecek bir olgudur.

Kurtarılmış bölgeler, politik olarak güçlü olduğumuz, askeri açıdan da savunabileceğimiz dönemde gündeme gelecektir. Bu aşamadan önce kurtarılmış bölgelerden söz etmek hayalciliktir, şablonculuktur.

Hele partileşme sürecindeki bir hareketin bunu şehirlerde yaptığını iddia etmesi kelimenin gerçek anlamı ile saçmalaktır. 12 Eylül öncesi Devrimci Hareketin yoksul halkın oturduğu mahallelerde kazandığı etkinlik ve yarattığı örgütlenmelerin, burjuva basınında ve oligarşinin açıklamalarında "kurtarılmış bölgeler" olarak sunulması demagojiden başka bir şey değildir. DEVRİMCI SOL hiçbir zaman bu tip bölgelere "kurtarılmış" gözüyle bakmamıştır. Bu bölgelerin, mahallelerin bu aşamada "kurtarılması" düşünülemez de zaten/Varolan, o bölgelerde ma-

hallerdeki mücadele ve örgütlenmedir ve bunların diğer mücadele alanlarına ve bölgelere göre daha ileri bir aşamada olmasıdır.

Halk Savaşının Temel ve Önder Sınıfları

Bir stratejinin en önemli konularından biri de, devrimci mücadelede yer alacak sınıfları üslenecikleri role bağlı olarak mevzilendirmesidir. Sınıfların mevzilendirilmesi en kaba tanımıyla devrimin temel ve önder sınıfların) tesbit etmektir. Bugüne kadar gerçekleşen bütün devrimlerin başarısında, önemli bir etken olan sınıfların mevzilendirilmesi ülkemiz koşullarında nasıl biçimlenecektir?

Türkiye devriminin temel sınıfları; işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvazidir. Türkiye devriminin temel gücü bu sınıflara, yani halka dayanacaktır. Ancak temel sınıfları genel olarak ortaya koymak yetmez, bunlar arasında da bir ayırım yapmak gerekir.

Çağımızın en devrimci sınıfı olan proletarya, ülkemiz halk savaşında da önder güçtür. Proletaryanın bu önderliği pratikte proletarya partisinde ifadesini bulur. Proletarya partisi çizdiği strateji doğrultusunda ezilen halk sınıf ve tabakalarını yönlendirerek, sınıfsız toplum mücadelesinin ideolojik ve politik kurmaylığını üstlenir.

Marksist literatürde önderlik sorununun konuluşu bu şekildedir ve ülkemizde de bu doğrultuda biçimlenecektir. Ancak küçük burjuva sapma akımların, kökeni Sovyet Devrimi'ndeki Menşeviklere dayanan bir anlayışı bugün de sürdürmeleri sonucu, proletaryanın önderliği sorunu karmaşık bir hale getirilmiştir.

Menşevik anlayışın ülkemizdeki taklitçileri, proletarya partisi deyince proletaryanın parti içindeki çoğunluğunu, proletaryanın önderliği deyince de Sovyet tipi bir ayaklanma stratejisini anlamaktadırlar.

Ülkemiz devriminin izleyeceği yol konusunda yoğun bir ideolojik mücadelenin sürdüğü 1969-1970 yıllarında da, devrimin stratejisini belirleyen Mahir Cayan; devrimimizin anti-empyrist, anti-oligarsik Halk Devrimi olacağını ortaya koymuş ve

bu noktada sağındaki ve solundaki ideolojik, siyasi çizgilerle arasındaki ayrımı belirginleştirmiştir.

Marksist-Leninistlerle şabloncu, dogmatik çizgiler arasındaki sınırların belirlenmesinde proletaryanın öncülüğü konusu da önemli bir yer tutar. İşçi sınıfının önderliğinden, Sovyetik ayaklanmayı anlayanlarla arasındaki ayırım noktasını belirgin hale getirmek isteyen M. Cayan, ülkemiz devrim stratejisinin; Sovyetik ayaklanma değil, Birleşik Devrimci Savaş perspektifiyle yürüyecek bir halk savaşı stratejisi olduğunu belirlemek için, "işçi sınıfının öncülüğünün niteliği ideolojiktir" tespiti yapmıştır.

Bu tespit, işçi sınıfının devrime ön-

Ülkemizdeki halk savaşı, Çin ve Vietnam devrimlerinden farklılıklar gösterdiği gibi PASS'yle zafere ulaşan Küba ve Nikaragua gibi devrimlerden de, aşamaların biçimlenmesi ve izlenecek taktikler bakımından farklılıklar içerecektir.

derlik etmeyeceğini göstermek için değil, ülkemizde işçi sınıfının önderliğinden Sovyetik ayaklanma stratejisinin anlaşılamayacağını belirlemek için yapılmış bir tespittir.

Bugün ise 20 yıllık bir pratikten sonra THKP-C düşüncesi ve bu düşüncede işçi sınıfının devrimde nasıl bir rol oynayacağı, önderliği sorunu açıklığa kavuşmuştur. İşçi sınıfının önderliğinin niteliği ideolojik midir, fiili midir diye bir tartışma, bugün için soyut ve gereksiz bir tartışmadır. Artık kimin ayaklanma stratejisini, kimin uzun süreli halk savaşını savunduğu açıktır. Birleşik Devrimci Savaş perspektifiyle yürüyecek halk savaşımızda, bugün için "işçi

sınıfının öncülüğünün niteliği ideolojiktir" deyişi ile, "işçi sınıfı önder güçtür" deyişi arasında bir fark yoktur.

Uzun süreli halk savaşımızın temel Sınıflar köylülük, işçi sınıfı ve küçük burjuva kesimlerdir. Temel sınıflar içinde en geniş katılımı sağlayacak olan köylüler devrimin itici gücü olacaktır. Devrimin itici gücü olması, temel sınıflar içinde köylülüğün devrime kitlesel katılımda ağır basması anlamındadır.

Kır-kent diyalektik bütünlüğü içerisinde dönem dönem kentlerdeki mücadelenin ön plana çıkması ve sürece damgasını vurması halk savaşının gelişim sürecinde mümkün olmakla birlikte, genel stratejide kırsal alanların temel mücadele alanı olması, bu alanlarda yoğunluğu teşkil eden köylülüğü, devrime en geniş katılımı sağlayan ve temel sınıflar içinde ağırlıklı bir rol oynayan sınıf konumuna sokmuştur. Ancak köylülüğün temel sınıflar içinde ağırlıkta olması ve devrimin itici gücü olması sadece onun sayısal yoğunluğuna bağlı değildir. Oligarşiyle çelişkisi olan bu kesimlerin bir sınıf olarak kırlarda yer alması, onun, devrimin temel sınıfları arasında önemli bir konumda olmasının nedenidir.

Temel güçler içinde yeralan köylüler, feodal ağa ile büyük toprak sahipleri (kapitalist çiftlikler) dışındaki köylü katmanlarıdır.

Devrimin diğer temel güçleri olan proletarya ve küçük burjuvazi ise, esas olarak Birleşik Devrimci Savaş perspektifiyle kentlerde sürdürülen devrimci mücadelenin başlıca kitle gücünü oluştururlar. Kentlerde, temel güçlerden proletarya, ağırlıkta ve itici güç durumundadır.

Halk Savaşının Aşamaları

Ülkemizde halk savaşı hangi aşamalardan geçecektir? Buraya kadar ki anlattıklarımızdan anlaşılacağı gibi, III. bunalım döneminin bir yeni sömürgeci olan Türkiye'de halk savaşı, Çin ve Vietnam gibi ülkelere farklı olarak öncü savaşı aşamasından geçecektir. Ancak böyle bir aşamadan geçmesi tek basma bütün devrimlerle Türkiye devriminin taktik ayrılığını ve farklılıklarını izah etmekte yetersizdir. Örneğin Küba ve

Nikaragua devrimleri de öncü savaşı aşamasından geçen bir halk savaşı stratejisiyle zafere ulaşmıştır. O halde ülkemiz devrimi ile Küba ve Nikaragua devrimleri arasında hiçbir fark olmayacak mıdır?

Bu konuda doğru bir bakışa sahip olabilmek için M.Çayan'ın şu sözlerine kulak verelim:

"Mahalli, tarihî gelenek, görenek veya üretici güçlerin gelişme seviyesi (...) Leninizmin evrensel devrim teorisinin taktiklerine yön verecek unsurlardır. Bu farklılıklar, her ülkenin devrim stratejisinin kendine özgü ara aşamalarının niteliklerini biçimlendirirler." (M.Çayan, age, syf. 231)

Mahir Çayan'ın tespitlerinden anlaşılması gereken şudur: Ülkemizdeki halk savaşı, Çin ve Vietnam devrimlerinden farklılıklar gösterdiği gibi, PASS'yle zafere ulaşan Küba ve Nikaragua gibi devrimlerden de, aşamaların biçimlenmesi ve izlenecek taktikler bakımından farklılıklar içerecektir.

Bu doğrultuda ülkemiz halk savaşının aşamalarına ve bu aşamaların biçimlenmesine biraz daha yakından bakalım.

Halk savaşımızın ilk aşaması öncü savaşı aşamasıdır. Ancak bu mekanik olarak yorumlanamaz. Böyle bir aşamalandırmadan "öncü savaşı birinci aşamadır, sonra ikinci aşamaya (düzenli ordular) geçilir. 1. aşama ve 2. aşama birbirlerinden ayrıdır, birinin bittiği yerde diğeri başlar" gibi mekanik bir sıralanış anlaşılmalıdır. Devrimimiz hayatın değişkenliği ve üretkenliği içinde şekillenen birçok ara aşamalardan da geçecektir.

Öncü savaşı, kitlelerin devrim safına çekilmesi aşamasıdır, diyoruz. Yani kitlenin bizzat savaştıkları şekilde örgütlenmesi aşamastır. Ve bu aşamanın ne zaman ve hangi koşullarda sona ereceğini şimdiden kestirmek mümkün değildir.

Öncü savaşı silahlı propagandanın temel alındığı bir mücadele sürecidir. Esas olarak silahlı propaganda ile karakterize edilmiştir ve bu iki kavram arasında nitelik olarak fark yoktur. Bu anlamda öncü savaşının değerlendirilmesi, öncülerin veya kitlelerin savaşması olarak, ya da kısa veya uzun süreli olması açısından

değil, bu mücadele biçiminin temel olup olmamasıyla yapılabilir. Yani silahlı propagandanın temel olduğu yer ve koşullarda öncü savaşı sürer ve bu belirleyicidir. Silahlı propagandanın tali plana düştüğü, belirleyici olmaktan çıktığı yer ve koşullarda, öncü savaşı aşaması bitmiş demektir.

Bu durum DEVRİMCİ SOL'un çeşitli yayınlarında açık olarak ortaya konulmuştur. Bunlara iki örnek verirsek:

"Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi"de sorun şu şekilde ifade edilir:

"Belirtilmesi gereken diğer bir nokta da, silahlı propagandanın ülkemiz halk savaşında bütün süreç boyunca temel mücadele şekli özel-

Ülkemizde öncü savaşı kır-kent diyalektik bütünlüğü çerçevesinde, mahalli, tarihi gelenek, görenek ve üretici güçlerin gelişme seviyesi ile sınıflar mücadelesinin

gelmiş olduğu aşamaya bağlı olarak, kendi içinde farklı taktik aşamaları barındırmak zorundadır.

liğini koruyamayacağıdır. Düzenli ordular savaşında, silahlı propaganda düzenli ordu savaşına bağlı bir fonksiyon yüklenecektir." (DEVRİMCİ SOL Yay. 1978, syf. 80)

Aynı konuyla ilgili "THKP-C ve İki Sapma" isimli broşürde şunlar söyleniyor:

"...Suni dengenin kırılmasıyla orantılı olarak savaşın kitleselleşmesi ve yaygın bir karakter almasıyla, öncü savaşın temel mücadele biçimi olan silahlı propaganda da temel özelliğini yitirir; savaş düzenli ordulara dönüştüğünde ise, gerilla sa-

vaşı düzenli ordulara yardımcı bir rol oynayarak düzenli ordulara tabi bir fonksiyona sahip olur/ (syf. 67)

Halk savaşımızın birinci aşamasını, uygulanacak temel mücadele yöntemi çerçevesinde ele almak ve halk savaşı stratejisinin bütünü içerisinde sınırlarını çizmek yeterli değildir ve bu açıklama biçimi, ülkemizdeki öncü savaşı bütün yönleriyle açıklamadığı gibi, diğer yeni-sömürge ülkelerdeki (Küba, Nikaragua vb.) öncü savaşıyla farklılıklarını ortaya koymakta yetersiz kalır.

Ülkemizde öncü savaşı, kır-kent diyalektik bütünlüğü çerçevesinde, "mahalli, tarihi gelenek, görenek ve üretici güçlerin gelişme seviyesi" ile sınıflar mücadelesinin geliştiği aşamaya bağlı olarak, kendi içinde farklı taktik aşamaları barındırmak zorundadır.

1971 koşullarında öncü savaşının taktik aşamaları M.Çayan tarafından şöyle formüle edilmiştir:

"1. aşama: Şehir gerillasını yaratma,

2. aşama: Şehir gerillasını geliştirme, kır gerillasını yaratma ve kuvvet gösterisi. Bu iki aşamada, savaşın, psikolojik yıpratma yönü ağır basacaktır.

3. aşama: Şehir gerillasını yaygınlaştırma, Kır gerillasını geliştirme

4. aşama ise: Kır gerillasını yaygınlaştırma aşamalarıdır." (M.Çayan, age, syf. 422)

M. Çayan'ın bu sıralaması 1971 koşullarının ürünüdür ve bir mutlaklık taşımaz. Örneğin M. Çayan'ın hemen bu sıralamadan sonra "neden şehir gerillası ile gerilla savaşına başlandı?" diye sorması ve bu nedenleri o günkü somut koşullarla açıklaması, böyle bir sıralamanın o günkü koşulların ürünü olduğunun göstergelerinden biridir.

12 Mart sonrası koşullar ve 74-80 arası sürecin özellikleri, böyle bir sıralamanın her koşulda geçerli olmayacağını göstermiştir. Çünkü sınıflar mücadelesinin somut sorunları, gelişimi ve karşılıklı güçler dengesine göre bu aşamalar değişebilmektedir.

Bu değişimi anlamayan ve bu sıralamayı, bozulması mümkün olmayan bir şema olarak kavrayan kimi dogmatikler, THKP-C'nin kır-kent-

El Salvador'da kır gerillasının halkla bütünleşen bir örneği.

lasını yarattığını, güncel görevin "şehir rikimi olmaması nedeniyle kırsal yaratma" olduğunu ileri sürebil- alandaki çalışmaları gerektiği biçim- de örgütleyememiştir. Bu elverişsiz

Dogmatizmin, bu türden gerçek- leşemeyecek (ve de gerçekleşeme- yen) görüşler ileri sürmesine karşın DEVRİMCİ SOL, bu sıralamanın yaşanan koşullarda geçersiz olduğu- nu, partileşme sürecinde de olsa, THKP-C Yaşadığımız açık faşizmin düşüncesini savunan bir örgütün koşullarında, açık faşizmin görevinin; kentlerde yoğunla- şan muhtevanın potansiyeli örgütlemek ve halkı terör ve demagoji yoluyla teslim al- maya değişmeyeceği ve ve kendine kitle tabanı yaratmaya demokrasicilik oyunu olarak çalışan faşist harekete karşı, kitleleri süreceği önümüzdeki içinde seferber etmek olduğu- nu dönemde, bir devrimci söylemiştir. Ağırlıkla kentlerdeki hareketin şehirlerde ve mücadele ve örgütlülüğün geliştiril- mesi ve giderek kırsal alanlara yayı- lacak bir mücadele ile, güncel ve uzun erimli görevlerin yerine getiri- yolunun kalmadığı açıktır. lebileceğini tespit etmiştir.

Kentlere bu şekilde ağırlık tanı- ması Birleşik Devrimci Savaş anla- yışı çerçevesinde kentlerin ön plana çıkması anlamına gelir. DEVRİMCİ SOL hiçbir zaman mücadeleyi salt kentlerdeki mücadeleyle sınırlama- sal alanlardaki mücadelenin örgüt- miştir. Ancak kendi iç evrimi ve fiili bir lenmesi, bu mücadele ve örgütlen- menin ne şekilde biçimleneceği, bi- örgütlenme olarak siyasi arenaya çimlenmesi gerektiği DEVRİMCİ çıkışındaki yeniliğin yarattığı elve- rişsiz çimlenmesi gerektiği DEVRİMCİ sübjektif durumu ve kırsal ça-

SOL'un sürekli gündeminde olmuş- tur.

"THKP-C ve İki Sapma" isimli broşüründen aktardığımız şu görüş- ler, o günkü koşullarda DEVRİMCİ SOL'un kırsal alanlardaki mücade- le ve örgütlenme biçimlerine ilişkin düşüncelerini yansıtır:

"Köy çalışmasını, başlı başına, hem de temel bir çalışma alanı ola- rak ele alırsak bugünden -partileşme sürecinde- kırsal alanlarda gerilla sa- vaşını hedefleyecek bir perspektifle örgütlü bir çalışmayı şehir ve kır di- yalektik bütünlüğünü gözden kaçır- madan ele almak zorundayız" (age. syf. 97)

"... kadrolaşmanın kırsal alanlar- daki görünümü bugün; yarı-gerilla faaliyetinin kırsal alanlarda örgütlen- mesidir."

"Yarı-gerilla (...) silahlı olmasına rağmen henüz kırsal alanlardaki oli- garşik güçlerle çatışmayı hedefle- mez. Onun temel amacı, kırsal alan- ların partileşme sürecine özgü örgüt- lenişi ve bizzat kırsal alanların Mark- sist-Leninist analizi ve kır gerillacılı- ğı konusunda deney ve tecrübe bir- rikimi sağlamaktır." (age. syf.98)

DEVRİMCİ SOL'un bu tespitleri hayatın somut pratiğinde kanıtlanmış ve kırsal alanlardaki mücadelenin hayati önemi kendisini dayatmıştır. Bu zorunluluk Temmuz 1980 tarihli DEVRİMCİ SOL Dergisi'nin 3. sayı- sinda şu şekilde ifade edilir:

"Oligarşinin krizi her geçen gün biraz daha derinleşmekte (...) derin- leştikçe de saldırmaktadır (...) Bu şartlar altında sınıf mücadelesi bir hazırlık yapmamızı bekleyemez. Onun için şehir kır diyalektik bütün- lüğü çerçevesinde şehirlerde yoğun- laşan devrimci şiddet hareketinin kırsal alanlara geçişini hızlandırmak, şehirlerdeki harekete nefes aıdirmek zorundayız." ("Şehirlerde Yoğunla- şan Hareket Kırsal Alanlara da Yay- gınlaştırılmalıdır" başlıklı yazı, 1980 Temmuz syf: 4)

Birleşik Devrimci Savaş perspek- tifinde somut şartların kırlardaki mü- cadeleyi ön plana almayı zorladığı- nı, yukarıdaki biçimde ifade eden DEVRİMCİ SOL sorunun önemini ve aciliğini pek çok kez vurgulamıştır. Zaten aktardığımız pasajda yer alan, "bu şartlar altında sınıflar mücade- lesi bir hazırlık yapmamızı bekleye

mez" sözleri bu sorunun önemini ve acilliğini yeterince ortaya koymaktadır.

12 Eylül faşist cuntasından birkaç ay önce ifade edilen bu durum, örgütlü bir güç olarak siyasi arenaya çıktığından beri DEVRİMCİ SOL'un gündemindedir. Ancak yukarıda açıkladığımız objektif ve subjektif olumsuzluklar bu konudaki gelişmeleri engeller bir fonksiyon görmüştür. Nitekim 12 Eylül faşist cuntasının estirdiği terör ortamında bu alandaki eksikliklerin sıkıntısı kendini açıkça hissettirmiştir. Bu alanlardaki gerilla hareketi uzun süre varlığını korumasına rağmen sürekli gelişip güçlenen bir niteliğe kavuşamamış ve giderek etkisizleşmiştir.

"Hareketimizin Gelişimi ve Devrimci Mücadele" isimli Ocak 1983 tarihli broşürde bu durum DEVRİMCİ SOL tarafından şöyle değerlendirilir:

"Hareketimiz, içerisinde bulunduğu objektif ve subjektif durum itibarıyla, 12 Eylül öncesinin süratle gelişen sınıf mücadelesi koşullarına denk düşecek tarzda bu alanlara (kırsal alanlara -bn-) daha etkin bir programla müdahale edemedi. Kastedilen müdahalenin istenen biçimde olabilmesi, şehirlerdeki mücadeleye nefes aldırıcı vb. gibi bir dizi avantajı da beraberinde getirecekti. 12 Eylül sonrası bu eksikliğe çözüm bulunmaya çalışıldı ise de, gecikmiş bir müdahale olması nedeniyle amaçlanan fonksiyonu yerine getiremedi."

12 Eylül'e kadarki süreci kaba bir şekilde ele aldığımızda görüldüğü gibi, öncü savaşının aşamalarını mekanik bir şekilde şemalaştırmak veya bir dönemin koşullarının ürünü olan bir sıralamayı, her dönem için kural haline getirmek devrimci mücadeleyi geliştirmek değil, tam tersine bu mücadelenin engellenmesi, cendereye sıkıştırılması anlamına gelecektir. Partileşme sürecinde bir örgüt olan DEVRİMCİ SOL'un pratiği bu konudaki doğru anlayışın ne olması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bugünkü süreci ele aldığımızda nasıl bir durum karşımıza çıkacaktır? 12 Eylül'ü ve 12 Eylül sonrası sürecin şekillenmesini tahlil eden DEVRİMCİ SOL, bu sorunun cevabını da, Ocak 1983 tarihli "Hareketimizin

Gelişimi ve Devrimci Mücadele" isimli broşürde aşağıdaki şekilde ortaya koymuştur:

"Yaşadığımız açık faşizm koşullarında, açık faşizmin muhtevasının değişmeyeceği ve demokrasicilik oyunu olarak süreceği önümüzdeki dönemde, bir devrimci hareketin şehirlerde ve kırlarda, silahlı savaşı esas alıp geliştirmekten başka bir yolunun kalmadığı açıktır."

Önümüzdeki sürecin gene! ilkesini bu şekilde koyan broşür, bunu ülke koşullarını değerlendirerek daha da detaylandırmış ve devrimci mücadelenin günümüzdeki biçimlenmesini şu şekilde formüllendirmiştir:

Özellikle önümüzde yaşanacak dönemde, emekçi sınıf ve tabakaların çelişkilerinin derinleşeceği yerler olarak şehirlerdeki

işçi sınıfı ve küçük burjuva tabakaların ekonomik-demokratik mücadelesi gelişecektir. Bir devrimci hareket(...) kitleleri siyasallaştırabilmek için

gücünü bu alanlarda yoğunlaştırmak zorundadır.

"Özellikle önümüzde yaşanacak dönemde, emekçi sınıf ve tabakaların çelişkilerinin derinleşeceği yerler olarak şehirlerdeki işçi sınıfı ve küçük burjuva tabakaların ekonomik-demokratik mücadelesi gelişecektir. Bir devrimci hareket (...) kitleleri siyasallaştırabilmek için gücünü bu alanlarda yoğunlaştırmak zorundadır.

"Bu yaklaşım, bir süre daha şehir gerillasının kırsal alanlardaki mücadeleye nazaran ağırlığını koruyabileceği anlamına gelir.

"Şehirlerdeki gelişmeler dikkatle izlenip doğru mücadele taktikleriyle mücadele edilirken, kırsal alanlarda 12 Eylül öncesi süreçle ilişkili olarak geri ve alt düzeyde de olsa gelişen devrimci şiddet hareketleri sonucu

ulaşılan anti-faşist potansiyel kendiliğindencilığe terkedilemez. Diktatörlüğün 12 Eylül darbesiyle beraber izlediği büyük baskı ve terör politikasının sağladığı pasifikasyon ortamına rağmen, stratejik alanlarda-kırlarda- yoksul köylü yığınları devrimcileri bağrına basmıştır. Ve bugün bu alanlarda kır gerillasının haldeki sürece uygun düşen deney-tecrübe birikimiyle stratejik yörelerde silahlı savaşı geliştirerek (...) yoksul köylülüğü mücadeleye dahil etmek ve (...) kır gerillasını daha geniş alanlara yayarak oligarşiye karşı savaşa, kırsal alanlar cephesinde daha yetkin bir programla yerimizi almak göreviyle karşı karşıyayız." (Adı geçen broşür)

Öncü savaşının gelişim sürecine ve aşamalandırılmasına bu şekilde bakan DEVRİMCİ SOL, düzenli ordular aşamasının nasıl biçimleneceği sorusuna verdiği cevap da ülke koşullarından bağımsız bir değerlendirme değildir.

Halk ordusunun nasıl ve hangi biçimlerde örgütleneceği, nasıl bir hat izleyeceği, taktiklerin ne olacağını ayrıntılı ve şematik olarak bugünden cevaplamak mümkün olmasa da, en genel özelliklerini koymak anlamında şunları söyleyebiliriz.

Halk ordusunun oluşumu tek bir alandaki mücadeleyle sağlanamaz. Halk ordusu kırdaki ve kentte oluşturulan gerilla ordusu sonucunda oluşacaktır.

Gerilla ordusunun kentlerde ve kırlardaki uzun süreli silahlı eylemleri ile yıpranan iktidar, giderek yaşam alanlarında gücünü yitirecek, bununla orantılı silahlı mücadelenin ivmesinin yükseltilmesi, devrimci durumun derinleşmesi ile kitlelerin devrimci harekete katılımı artacaktır.

Bu aşamada gerilla ordusunun halk ordusuna dönüşmesi devrimci halk iktidarlarının kurulması, bunların yaygınlaştırılması ve sürekli saldırılarla iktidar güçlerini moralmen çökertip son saldırıya hazırlanma sürecidir. Bu aşamada kentler ve kırlardaki mücadelenin koordinasyonu ve kitlelerin son saldırıya nasıl katılacağı büyük önem taşır. Kentlerdeki kitlelerin bir ayaklanma biçiminde mi, genel grevle mi, yoğun bir şekilde halk ordusuna katılımı mı vb. olacağını şimdiden kestirmek müm-

kün değildir. Ancak devrimci hareket her koşulda ve her alanda kentte, kırdı, dağda silahlı güçleri yaratma ve öncülük yapacağı bir sal-dırıya hazır olmak zorundadır.

Halk Savaşımızın Örgütsel İlkesi Politik-Askerî Liderliğin Birliğidir

Emperyalist işgal altındaki bütün sömürge, yarı-feodal ülkelerde parti, başlangıçtan itibaren askerî bir örgütlenmeye de sahip olmak zorundadır. Çünkü emperyalist işgalden kurtuluş, ancak bir halk savaşıyla mümkündür. Halk savaşına önderlik edecek partinin, halk savaşının kur-maylığını yerine getirecek özellikle-re sahip olması zorunludur. Çin örneğinde, halk savaşının kurmayı Çin Komünist Partisi'dir ve ÇKP, politi-kanın başka araçlarla devam etmesi olan savaşı, parti merkez komitesince belirlenen strateji ve taktikler doğrultusunda, siyasi komiserlerinin denetimindeki halk ordusu aracılığıyla yönlendirmiştir.

III. Bunalım döneminin yeni-sömürge ülkeleri içinde bu ilke geçerli olmakla birlikte, yeni-sömürgecilik yönteminin getirdiği değişiklikler nedeniyle, özellikle halk savaşının aşamalarında bazı farklılıklar sözkonusudur. Bu farklılıkları M. Çayan "Politik Askerî Liderlerin Birliği" ilkesi olarak formüllemiştir.

Yani parti, başlangıçta silahlı savaşı bilfiil yürütmek durumunda olacak, Çin örneğinde olduğu gibi başlangıçta ayrı bir ordu örgütlenmesine sahip olmayacaktır. Kurmaylığın tek karargâhta toplanması da diyebileceğimiz bu örgütlenme ilkesi PASS'nin örgütlenme ilkesidir. Çünkü askerî eylemler, doğrudan politik propagandanın bir aracı olarak gündeme gelmekte ve bu eylemler partinin politik faaliyetinin ana ögesi olmaktadır.

Bu durum partinin ve alt örgütlenmelerinin politik-askerî nitelikte örgütlenmeler olmasını zorunlu kılmaktadır. Politik Askerî Liderliğin Birliği ilkesi de, bu örgütlenmelerin kurmaylığının nasıl şekilleneceğinin örgütsel ilkesidir.

Zafere ulaşmış, devrimlere önder-

lik etmiş devrimci önderlerin tespitlerine baktığımızda, bu ilkenin sadece bizim devrimimiz için değil, tüm yeni-sömürge ülke devrimleri için geçerli bir ilke olduğunu görürüz. Örneğin Gine Devrimi'nde bu ilkenin biçimlenmesi Amilcar CABRAL'ın şu sözlerinde buluruz:

"Mücadelenin siyasal ve askerî liderliği birdir: Siyasal liderlik. (...) Biz siyasal insanlarız ve partimiz -siyasal bir örgüt- mücadelayı sivil politikada, yönetimde, teknikte ve bağlı olarak askerî alanda yürütmektedir. (...) Savaşçılarımızın bulunduğu kurtarılmış ve kurtarılmamış bölgelerdeki silahlı mücadelayı ve hayatı yürüten, parti

Ülkemiz koşullarını doğru bir şekilde tahlil eden Devrimci Sol,(...) kitlelerin sadece ajitasyon ve propaganda ile bilinçlendirilemeyeceğini, P A S S perspektifiyle yaşama geçirilen bir silahlı mücadale vermek gerektiğini de tespit etmiştir.

Siyasal Bürosu'dur. Siyasal Büro savaş yönetmiş olan üyelerin oluşturduğu bir Savaş Konseyidir." (Gine'de Devrim, Koral Yay. 1974, sfy.173)

Nikaragua Devrimi'nin başarısında da aynı ilkenin payını görmekteyiz. Sandinist Cephe'nin önderleri şöyle söylüyorlar:

"Biz örgütleyicileri örgütleyen bir partiyiz; yani parti olarak, bir kitle cephesi yaratma çalışması yapıyoruz: (...) bu geniş cepheyi örgütleyen bir politik ve askerî kadrolar partisiziz." (Nikaragua'da Silahlı Mücadale, Yar. Yayınları, 1979, syf. 64)

Birçok yeni sömürge ülke devriminin başarıya ulaşmasında temel bir önem kazanan politik askerî liderlik ilkesi, bugün dışedış bir mücadelenin sürdüğü El Salvador'da da dev-

rimcilerin benimsediği bir ilkedir. El Salvador devrimci mücadalesinin önderlerinden ve ölümüne kadar (1983) FPL (Halk Kurtuluş Güçleri)'nin Merkez Komitesi birinci sorumlusu olan Salvador Cayetano Carpio bu ilkeyi şöyle yorumluyor:

"Bu kavram (politik-askerî örgüt) parti çizgisinin inkârı anlamında ele alınamaz, tersine bu çizgi içinde halka doğru çizgiyi ve katılımının iki yanını açıklamak zorundaydık: Kitlelerin mücadlesi ve silahlı mücadale. Bunların ikisinin de bu örgüt tarafından yönlendirilmek zorunda oluşu." (El Salvador'da Devrim, Yarn Yayınları, 1986, syf, 71)

Yeni-sömürgelerde kurtuluş mücadlesi veren örgütlerin evrensel ilkesi haline gelen bu ilke, DEVRİM-Cİ SOL tarafından da benimsenmiş bir ilkedir.

"Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi" isimli kitapta partileşme sürecinin karakterini ve ilkelerini ortaya koyarken, bu ilkeyi de yorumlayan DEVRİM-Cİ SOL şunları söyler:

"Önemli olan, savaşı sürdüreceğ olan bu siyasal organizasyonun (parti) yaratılmasıdır. Siyasal ve askerî organizasyonun birliği gerçeğini kabul etmeyenler, sağ bir çizgi izlemeye mahkûmdurlar. (...) Partileşme sürecinde de üzerine düşen siyasi görevlerini yerine getiremeyen (ve buna uygun savaşçı örgütlenmesini gerçekleştiremeyen) -gücü oranında bir siyasal organizasyondan savaşçı partiye ulaşamaz" (DEVRİM-Cİ SOL Yayınları, 1978, syf. 111)

Görüldüğü gibi DEVRİM-Cİ SOL, hiçbir zaman proletarya partisinin bir politik organizasyon olduğu gerçeğini gözden kaçırmamıştır. Ülkemiz koşullarını doğru bir şekilde tahlil eden DEVRİM-Cİ SOL, bu koşullarda kitlelerin sadece ajitasyon ve propaganda ile bilinçlendirilemeyeceğini, politik yönün belirleyiciliğinde, PASS perspektifiyle yaşama geçirilen bir silahlı mücadale vermek gerektiğini de tespit etmiştir. Bu nedenle örgütsel ilkenin politik askerî liderliğin birliği ilkesi olmuştur. Böyle bir örgütsel ilkeye sahip olan partinin oluşturulmasının amaçlandığı bir süreçte de, partiye giden örgütlenmeler bu perspektifte ele alınmış ve mücadale içinde oluşturulmuşlardır.

SHP'DE AYRIŞMALAR, İÇ ÇELİŞKİLER ve OLİGARŞİNİN BUNALIMI

Sedat ORAN

SHP'de bir süredir açıktan açığa süren iç çatışmalar, bir yanda oligarşinin temsilciliğini yapan merkez kligin partinin tüm kademelerine hakimiyetini pekiştirirken, diğer yandan tabanda ve alt örgütlenmelerde etkinlik gösteren demokrat nitelikli unsurlarda direnme azminden tereddüte, yalpalama-ya, hayal kırıklığına, teslimiyete ve gerçek anlamda demokrasi mücadelesi veren devrimci saflara katılmaya kadar çok değişik yönelimlerin ortaya çıkmasına neden oldu.

Bu durum karşısında SHP içi gelişmelere ilişkin herkes bir şeyler söyleme ihtiyacı duymaktadır. Değişik bakış açılarıyla birçok değerlendirmeler yapılmakta, çeşitli sorular ortaya atılmaktadır. En önemlisi SHP'nin sahte demokratlığı küçük burjuva aydınlarından başlayarak geniş bir kesimi kapsayacak şekilde tartışma gündemine girmiştir. Ancak küçük burjuva aydınlarının dar bakış açısı basit ve yüzeysel değerlendirmelerden öteye geçmelerini engellemektedir. Gelişmeleri kimileri Topuz'un kariyer kavgasına bağlamakta, kimileri Deniz Baykal gibi hizipçi, kötü niyetli kişilerin parti yönetimini eline geçirmiş olmasma... vb. Gerçekler kuşkusuz bu kadar basit ve yüzeysel değildir. SHP'nin içindeki gelişmeleri anlayabilmek için yüzeysel bakış açısından kurtulmak, olayların özüne inerek Sınıfsal bir bakış açısıyla değerlendirmek gerekir. Gelişmelerin salt bir boyutu görülür, parti içindeki hizip çatışmalarının tezahürü olarak algılanırsa yanlış-ya düşünülür, olayların gerçek mahiyeti kavranamaz, gelişmelerin nasıl bir seyir izleyeceği kestirilemez,

ÇÖZÜM 54

Olaylara sınıfsal bir bakış açısıyla yaklaşıldığında ise, ML'lerin ısrarla vurguladığı, halka, devrimci demokrat kamuoyuna anlatmaya çalıştığı gerçeklerin her gün daha anlaşılabilir bir şekilde açığa çıkmasından başka bir şey olmadığı görülecektir. ML'ler SHP'de yaşanan iç çelişkileri ve bunların yol açtığı bunalımları ne bugünün, ne de yakın geçmişin sorunu olarak görmüştür. SHP kuruluşundan itibaren bu çelişkileri içinde taşıyordu. Bugün su yüzüne çıkan çelişkiler özünde SHP'nin niteliği ve vaadleri; oligarşinin temsilciliğine soyunmasıyla tabanının emekçi kitlelerden oluşması arasındaki çelişkinin dışı vuruş biçiminden başka bir şey değildir. Bu çelişki var olduğu sürece, zaman zaman durulmalar görülsede, SHP'nin iç çatışmalardan arınması mümkün değildir.

Çelişkilerin su yüzüne çıkmasının nedeni oligarşinin bunalımının derinleşmesinde aranmalıdır. Oligarşinin derinleşen bunalımı her geçen gün yeni alternatiflerin devreye sokulmasını dayatıyor. SHP oligarşinin bu ihtiyacına cevap vermek ve hükümet olma şansını değerlendirmek istiyor. Hükümet olabilmenin ise, en başta emperyalizme ve tekelci burjuvaziye mutlak güven vermekten geçtiğini biliyor. Bu nedenle oligarşiye kölece bağlı olanlar ve boyun eğenler dışında kalanları saf-larından arındırmak istiyor. Nitekim son gelişmeler gerici Topuz-Baykal-İnönü merkez kliginin parti içindeki demokrat nitelikli unsurlara yönelik saldırıları ile başlamıştır.

Gerici kligin saldırıları ve parti içindeki çelişkilerin kamuoyunun gözleeri önüne serilmesi ilk kez 1 Ağustos Genelge-

sine karşı tüm cezaevlerinde başlayan direnişler sürecinde gündeme girdi. Cezaevleri direnişleri ve devrimci sol güçlerin ülke çapında yürüttüğü destek kampanyaları bir anlamda katalizör görevi görmüş, SHP içi çelişkileri derinleştirerek gerici kligin erken saldırıya geçmesine neden olmuş ve SHP'nin gerçek niteliğinin açığa çıkmasında önemli işlevler görmüştür. Gerici merkez kligin muhalefeti tasfiye planını uygulamakta çektiği sancılar ve izlediği kademeli politikalar da bunun ürünüdür.

Gelişmeler geçtiğimiz günlerde Topuz-Baykal-İnönü kliginin komplocu bir şekilde yukarıdan aşağı dayattığı anti-demokratik tüzük değişikliği ve yeni bir boyut kazanmıştır. Yukarıdan aşağı dayatılan tüzük değişikliği muhalefetin direnmesiyle karşılaşınca ortaya çıkan bunalım olağanüstü kurultay toplanmasına kadar tımanmıştır. Kurultayda muhalefetin dengesizliği, kararsızlığı ve bölünmüşlüğünden yararlanan gerici merkez klik tüzük değişikliğini onaylatmayı başarmış olsa da, aslında sorun çözülmemiş, yeni bunalımların doğacağını göstermiştir. Ancak görülmektedir ki, oligarşinin temsilcilerinden oluşan gerici klik her adımda amacına daha çok yaklaşmakta, inisiyatifini daha çok pekiştirmektedir. Bu nedenle saldırısını artırarak, eksilterek, kontrollü bir şekilde sürdürecektir ve oligarşinin arzularına denk düşen bir SHP oluşturmaya çalışacaktır. Bu noktada SHP kendi içinde tutarlı davranmaktadır. Bir tutarsızlıktan söz edilecekse SHP'nin gerçek niteliğini anlayamayan, SHP'ye olmadık misyonlar yükleyen, devrimcilere karşı SHP'yi savunmakla ilericilik, de-

mokratlık yapan, SHP'yi emekçi halkın çıkarlılarını savunan bir parti gibi göstermeye çalışan ve devrimcilerden çok SHP ile birlikteliği yeğleyen aydın-ilerici-demokrat geçinenlerin tutarsızlığıdır.

OLİGARŞİNİN BUNALIMI VE SHP

SHP'de bugün görülen ayrışmalar ve çelişkiler, oligarşinin derinleşen bunalımı ve sınıf mücadelesinin yükselme eğilimiyle doğrudan bağlantılıdır.

SHP, sosyal demokrat görünümüne sahiptir. Sosyal demokrasi ise, tekelci burjuvazice (bizde oligarşi) küçük ve orta burjuvazinin çıkarlarını uzlaştırmaya çalışan, daha doğrusu, küçük ve orta burjuvaziyi tekeller çıkarına yedeklemeye çalışan politikaları ifade eder. Ancak, bizim gibi ülkelerde egemen sınıflar böyle bir politikayı kurumsallaştırabilecek güç ve yeteneğe sahip değildir. Metropol ülkelerde olduğu gibi, bunu mümkün kılacak tavizleri veremez. Sınıf dengelerini tavizler yerine zor ve baskıyla kurmak durumundadır. Dolayısıyla burjuva demokrasisi yerine sürekli faşizm ülkede hüküm sürer ve sosyal demokrasi de ayakları havada, uygulanması mümkün olmayan ve sadece halkın gözünü boyamaya yarayan bir araca dönüşür.

Bu aldatmacanın en rahat uygulandığı dönemler, küçük ve orta burjuvazinin taleplerini dile getirecek güç ve olanaktan yoksun olduğu, oligarşiye kölece boyun eğildiği dönemlerdir. Bunu değiştirecek tek güç ise örgütlü halk muhalefatinin yükselmesidir.

Bugünkü durum tam da bu noktada anlam kazanmaktadır. Varolan toplumsal muhalefet cılız da olsa, krizin derinliği nedeniyle, oligarşinin tahammülsüzleşmesi için yeterli oluyor. Derinleşen bunalımla birlikte, muhalefetin yükselme eğilimi, oligarşinin bunalımını çözmeye aday partilerin çeşitli düzenlemelerle, ihtiyaca cevap verecek hale dönüştürülmesini gerektiriyor.

Kısaca, SHP'deki iç çatışmaların şiddetlenmesi ve ayrışmalar, oligarşi için krizin SHP platformundaki yansımından başka bir şey değildir.

Esasen bizim gibi ülkelerde oligarşi, sürekli faşizm ruhuna uygun olarak toplumsal muhalefete açık kapı bırakmayacak sağ iktidarlardan yanadır. Sosyal demokrat görünümüne bir iktidarı, gerek dayandığı tabana baskı yaparak, gerekse polisiye tedbirlerle engellemeye çalışır. 12 Eylül faşizmi, bu nedenle, icazet altında, göstermelik bir parti (HP) kurdu ve fonksiyonunu da sürekli muhalefet olarak belirledi. Ancak burjuva muhalefetin

tepki ve oligarşi içi çelişkiler sonucu geri adım atmak zorunda kaldı ve SODEP'in kurulmasına engel olamadı. Bu durumda SODEP'in kendini bir güç olarak kabul ettirebilmesi için, kapılarını geniş bir yelpazeye açık tutması gerekiyordu. Dolayısıyla sol'a da açıldı. Ve kaçınılmaz olarak tabanda birtakım demokrat unsurlar, parti çalışmalarında etkinlik kazanarak, merkez kliğe rağmen, parti içinde önemli kademelere kadar yükselebildiler.

HP'de ise 12 Eylül faşizminin hesaplarının tutmaması sonucu bir dizi değişiklikler yaşanarak, yine sola açık bir görünüm ortaya çıktı. Böylece iki partinin birleşmesinin sonucu oluşan SHP, oligarşinin reformist görünümüne partisi olma niteliğini korumakla beraber, birbiriyle devamlı çatışan hiziplerin varlığı, program-sızlığı, içinde ilerici-demokrat unsurların bulunması ile oligarşiye tam güven vermiyor ve sürekli olarak uyarılıyordu. Bunalımın derinleşmesiyle SHP de bu uyarılara yanıt vermeye başladı. Ayrıca gelinen noktada, parti tabanındaki demokrat unsurlar da, partinin kendilerine yüklediği fonksiyonun dışına taşıyordu. SHP'nin bu unsurlardan beklediği, partinin halkı aldatmasında "demokrat" görünümünü kurtaracak bir vitrin oluşturmaları, parti çalışmalarında canlılık sağlayarak kitlelerle bağ kurmada aracı olmaları, parti çalışmalarının asıl yükünü omuzlayarak bir anlamda partinin hamallığını yapmalarıydı. Oysa bu unsurlar kendilerinden beklenenlerin dışına çıkıyor, parti politikalarını etkileme, bazı yönetim kademelerini ele geçirme hevesine kapılıyordu. Oligarşinin partisinde elbette bunlara müsaade edilemezdi. Onlar efendi ve köle ilişkileri arıyorlardı. Efendiler oligarşinin Çıkarları doğrultusunda politikaları belirleyecek, örgütü tam bir zapt-u rapt altına alacak, köleler ise hiç ses çıkarmadan efendilerinin isteklerini yerine getirmek için canla-başla çalışacaktı.

Köleliği kabul etmeyenlere ancak istenen imaj oluşturuluncaya kadar tahammül edilebilirdi. Halka demokratik bir görünüm sağlayacak bu imaj oluştuktan sonra artık ilerici ve demokratların işi bitmiş oluyordu. Özellikle iktidara hazırlık aşamasında partiden arındırılmaları mutlak bir zorunluluktur. Parti yönetiminin, tabanda huzursuzluk, kaynaşma sürerken oligarşiye bunalımını çözmeye alternatif olduğuna ikna etmesi zordu. Bu nedenle sermayenin güvenini kazanmak için, işlevini tamamlamış demokratları partiden uzaklaştırmak veya etkisiz hale getirmek için kademelere bir tasfiye planı gerekmeden devreye sokuldu.

Bu planın devreye sokulması "sol kanat" olarak nitelendirilen muhalefette de çeşitli ayrışmalara neden oldu. Parti

içinde oligarşinin temsilcileri dışında küçük ve orta burjuvazinin reformist kanadı ve aydınların bir bölümünün oluşturduğu, uzlaşmacı akım merkez klikle ittifak içine girmekte gecikmedi. Somut olarak A.Güven Gürkan'ın temsil ettiğini söyleyebileceğimiz bu akım merkez kliğe karşı gibi gözükse de, demokratların tasfiyesi için onunla aynı tavırda birleşmiştir. Zaten bunların demokratlıkları, tekelcilerin egemenliğine karşı değil, sınır-layıcılığı içerir. Her zaman de-mokratlara ve sola karşı tekelcilerle uzlaşmayı yeğlemektedirler. Bunların dışın-da ve tabanda yer alan demokrat unsurlar ile, örgütlü bir güç oluşturamamakta, ortak bir tavır belirleyememekte, kaos içinde çırpınıp durmaktadır.

Bu durum merkez klingen işini alabilmesine kolaylaştırmakta, oligarşinin isteklerine uygun bir SHP olgusunun ortaya çıkmasına hizmet etmektedir. Yani bir yanda kâğıt yığını bir program (sıkışıkça, işte, programda demokrasiyi savunuyoruz, insan haklarına sahip çıkacağımızı söylüyoruz diyebileceği), diğer yanda bu programla alakası olmayan bir pratik ve örgüt kademelerinde sermayenin gerici uzantılarından bir kadro... SHP'nin bugün bulunduğu ve sürdürmek istediği durum budur.

YERİNE GETİRİLEN HALKIN MI, OLİGARŞİNİN Mİ İSTEKLERİNİ YANSIYOR?

"Türkiye'yi 12 Eylül batağına götüren terör örgütlerinin uzantıları bugün SHP'nin içindedir."

"Vatandaş bizi, hapishanelerdeki bölücülerin, teröristlerin, anarşistlerin savunucusu zannediyor."

SHP gerici klığı bu ve bunlara benzer saldırılarla 12 Eylül yönetimine bile taş çıkartacak biçimde devrimci ve demokratları hedef seçerken ve bu saldırılara paralel olarak içindeki demokrat unsurlar: tasfiye etmeye çalışırken halkın isteklerini yerine getirdiğini iddia ediyor.

Şunlar da halkın istekleri adına yapıyor:

- Ne zaman demokratça bir çıkış yapan olsa, parti üst kademelerinden başlayarak gericilerin saldırılarına hedef oluyor ve kellesi isteniyor.

- Eski genel sekreter Fikri Sağlar, halkımıza yıllarca zulüm eden, yoksulluk, iş kence ve katliamlardan başka bir şey veremeyen 12 Eylül faşizminin lideri Evren'i eleştirdi diye görevinden atılıyor.

- Kimi milletvekilleri Kürt halkının en doğal ve yaşamsal sorunlarını gündeme

SHP'DE AYRIŞMALAR

getirdi diye, faşizmin azgın saldırılarına uğramış devrimci demokrat sanatçıları savundu diye aforoz ediyor.

- Onbinlerce partilinin iradeleri hiçe sayılarak, seçimle iş başına gelen yönetimler en gerici saldırılarla karşı karşıya bırakılarak diktatörcü yöntemlerle tasfiye ediliyor.

- A.Topuz gibi geçmişten bugüne halk düşmanlığıyla tescilli kişiler, her türlü pervasızlıklarında, komploculuklarında cesaretlendirilip, teşvik ediliyor.

- Oligarşinin terörü-şiddeti tüm pervasızlığıyla sürerken, ona karşı mücadele etmek şöylee dursun, halkın mücadeleye is-teklerini bastırmak için, oligarşinin şiddetine karşı halkın şiddetini uygulayan devrimci sol güçlerin cezalandırması için elinden geleni esirgemiyor, vb. . vb...

Şimdi sormak gerekiyor, bunlardan hangisi halkın istediği?

Bu alçakça ikiyezülülükle SHP kimi kandırdığını sanıyor?

Herkes bilmektedir ki ne bunlar, ne de parti içi tasfiyeler halkın isteklerini yansıtır. Emekçi halkı bu demagojilere inanan kadar saf zannedenler yanıldıklarını er-geç anlayacaklardır.

SHP içindeki gelişmeler, emperyalizmin temsilcileri ve işadamlarıyla yapılan toplantılarda alınan kararların ürünüdür ve bu tüm kamuoyuna yansımıştır. Bunu yukarıda da ifade ettik. Ancak daha da somutlayarak devam edelim.

Örneğin Cüneyt Arcayürek bu konuda şunları yazıyor:

"Çünkü bilinen kimselere (emperyalizm ve işbirlikçileri veya C.Arcayürek'in deyimleriyle "ekonomik ve sosyal yaşamda etkin sayılan kimi çevreler" b.n.) 'güvence verilirken', partide aşırı, bölücü sayılanların yerel seçimden sonra 'temizlenmesi planlandığı' söyleniyordu. Kimi kullara planın aşamaları fısıldanmış, Mart sonrası kongrelere kadar beklenilmesi istenmişti. Kongrelerde rahatsızlık verdiği söylenen isimler, onların bağlantılı olduğu parti iç alt kadroları yönetimden uzaklaştırılacak, etki alanları daraltılacak, kimi çevrelerin dilediği düzeyde bir parti kadrolaşması sağlanacaktı." (Cumhuriyet, 27 Kasım 1988)

Açıkça görüldüğü gibi SHP oligarşiyeye ve emperyalizme rüşünü ispatlamak için çok önceden vaadlerde bulunmuş ve tasfiye planını yapmıştır. Gelişmeler Topuz'un fevri tavrı ile başlamış değildir. Topuz'un tavrı planın sadece bir parçasıdır.

Evet, plan oligarşinin istekleri doğrultusunda çok önceden oluşturulmuş ve ne zaman uygulamaya konulacağı bile kararlaştırılmıştır. Ama gelişmeler öylesine hızlı olmuştur ki, yerel seçimler sonrasına kadar da beklenememiştir. Derinleşen kriz, bir an önce temizliğe girişmeyi dayatmıştır. Cezaevleri direnişleriyle başla-

yan gelişmeler ise, süreci hızlandırmış ve planı su yüzüne çıkartarak erken doğum yaptırmıştır.

Topuz'un hamiliğini üstlenen Hürriyet gazetesinden C. Kırca o günlerde: "Bu ameliyat vakit geçirmeden, yerel seçimlerden önce tamamlanmalıdır" derken, oligarşinin basında sözcülüğünü yerine getirmiş oluyordu.

Yine aynı günlerde İnönü de gelişmelerin nedenini çok açık ortaya koyuyordu:

"Geçtiğimiz günlerde Avrupa'daydım. Genel sekreterimiz de yurt dışına çıktı. İklimizin izlenimi aynı; Batı bizim iktidara geleceğimizi düşünüyor. Ama, içimizde görüntümüzü bozanlar var. Bunlara taviz vermeyelim. Verirsek iktidar yolu kapanır. (Tercüman 30 Kasım 1988)

Bütün bunlar göz önündeyken, SHP yönetimini oluşturan gerici klik, saldırılarını "halk böyle istiyor" yoksa halk içindeki tabanımızı yitiririz demagojisi altında sürdürüyor. Oligarşinin ya da SHP tabanının deyimiyle "Göbekçi tammının" istekleri, halkın istekleri olarak yutturulmaya çalışılıyor.

İkiyüzlülüğün, samimiyetsizliğin bu kadarı her ne kadar insana "pes" dedirtse de, burjuva partisine de bu yakışır doğrusu... Cıllanmış, sosyal demokrat bir vitrinin gerisinde, zevahiri kurtarmak için ikide bir kâğıt yığını olmaktan öte bir işlevi kalmayan "programa" sarılmak, daha çok hak, ekmek, özgürlük istemleri karşısında duyulan ürküntü, bu nedenle de gericileştikçe gericileşmek... İşte '80'lerin Türkiye'sinde ana muhalefeti sürdüren burjuva partisi SHP'nin portresi...

Bugün SHP'nin gericiğini ve gerçek yüzünü açığa çıkartan da, oligarşinin derinleşen krizi ve halk muhalefeti yüksele eğitiminin parti yönetiminde yattığı korkudan başka bir şey değildir.

TOPUZ-BAYKAL-İNÖNÜ KLİĞİ

Topuz ismi, muhbirlik, cuntacılık, hizipçilik, komploculukla birlikte anılır oldu. (CHP ve SHP içinde "Topuz, okuz, pokuz" deyişi Topuz'un bu niteliklerini bizzat anlatır)

Gerçekten de Topuz, CHP içinde de, ilerici-demokrat güçlere karşı her türlü provokasyonu, saldırıyı yönlendirmekte ün kazanmıştır. 12 Eylül yönetimini hararetle desteklemiş, ustası Ö. Eyüboğlu ile birlikte cunta şefleriyle işbirliği yaparak Ecevit'i devirme planlarında yer almıştır. Ülkede 12 Eylül yönetimi halka kan kustururken, Suudi Arabistan'da servetine servet katmakla meşgul olmuştur. SHP'nin oluşumu ve gelişiminde hiçbir rolü olmamasına karşın, çok sonra katıldığı partide çeşitli ayak oyunlarıyla milletvekili seçilmiş ve üst yönetim kademe-

lerine yükseltilmiştir. Ve son yaptıkları da gözler önündedir.

Kamuoyuna yapılan "sinirlendiği için böyle davranıyor" türü gülünç açıklamalar kimse açısından inandırıcı olmadığı gibi, "Topuz'un ipleri kimin elinde?" sorusu da yanıt beklemektedir. Topuz'un hareketinin, Topuzla sınırlı olmadığı, planlı-programlı bir hareket olduğu açıktır. Son-rasındaki gelişmeler de bunu yeterince ispat etmiştir. Yani, Topuz'un ipleri İnönü-Baykal klığının elindedir.

Baştan beri, SHP'de demokrat çıkışlar, yaygaralarla, verilen gözdağıyla nötrali-ze edilmeye, kontrol altında tutulmaya çalışılıyordu.

Son olağan kongre öncesi, gericiliği ve efendilerine uşaklığı su götürmeyen Baykal'ın popülaritesi burjuva basın-yayın organlarında da sürekli ön plana çıkartılıyor, SHP üst kademesinde Baykal'ın ağırlığının hissettirilmesine çalışılıyordu.

Fakat hazmedilmesi zor birtakım büyük il ve ilçe örgütleri (başta İstanbul) küçük-burjuva ve burjuva demokrat eğilimlerin elindeydi.

Bunların tasfiyesi için emperyalizm ve oligarşinin istekleri doğrultusunda bir plan yapıyordu. Plan doğrultusunda, A.Topuz İstanbul il örgütünü demokrat-ilerici unsurlardan temizlemekte görevlendiriliyor, uzun süre, parti örgütü ile ilişki-kisi olmayan kişilerle haftalık gizli toplantılar yaparak İstanbul il örgütüne karşı darbe hazırlığına girişiyordu,

Bu arada İstanbul'da yeni kurulan ilçelere, merkez yönetim kurulu tarafından, tepeden inme yönetimler atanarak, İstanbul örgütünün gücü sınırlanmaya çalışıldı. Uyanlara ve gösterilen çabalara karşın İstanbul il örgütünün bu atamalara karşı kararlı bir mücadele vermene-si, merkezin tehditleri karşısında karar-sız ve ikircikli tutumu, uzlaşmacı tavrı, SHP içinde gerici klige cesaret vermiş, geniş çaplı bir tasfiyeyi pek de zorlanma-dan gerçekleştirmesini sağlamıştır.

İstanbul İl Örgütü'nün Sık Sık karşılaştığı "görevden alma" tehditlerinin ardından, referandum sonrası, Baykal'a sermayedarlar, İstanbul parti örgütlerini dolaşarak provokatif tavlara giriştiler. Bunu, sol kanatta birtakım ayrışmalar izledi. Sol kanadın bir bölümü merkeze yaklaşırsa, bir bölümü eski çizgiyi korumada diren diler. Sonuçta sol kanat meclis içinde de zayıflatılmış oldu.

Cezaevleri direnişinin erken doğum yaptırmasıyla birlikte, Ali Topuz'un provokatif çıkışı, İnönü-Baykal klığınca planlanmış ve yönlendirilmiştir. Nitekim A.Topuz'un "Beni öne sürdüler ama arkamdan çekildiler" şeklinde yakınması bunun göstergesiydi.

ANAP'ın yayın organları Topuz'u hare-tle desteklerken, Hürriyet gazetesi

tam bir program dahilinde manşetten verilen haberlerden köşe yazarlarına, pazar sohbetlerine kadar sürekli Topuz'u destekler doğrultuda, yayın yapıyordu. Ne tesadüf ki, aynı günlerde Topuz'un baş destekçisi M.Sangül de TV'de bir sohbet toplantısında yer alıyordu.

Topuz'a karşı yoğun tepkiler küçük kurtayda geçirilmeye çalışırken İnönü-Baykal gerici kliği gündemi başka noktalara çekiyor, kurtayda çıkabilecek güçlü bir muhalefeti engelleme manevralarına girişiyordu.

Sorun Parti Meclisi gündeminden de çıkartılarak en tepede, MYK'da çözümlenmeye bırakılıyor, yani sorun artık ehlinin eline kadar getiriliyordu.

...Ve ardından, Topuz istifa ettirilerek onda yoğunlaşan tepki nötrale edilirken sol kanada yükleniliyor, küçük kurtay dağılır dağılmaz sorun tabana iyice yaygınlaştırılmadan ve muhalefetin birlikte tavrı koymasına fırsat tanınmadan geniş çaplı bir tasfiye hayata geçiriliyor ve bütün bunlar yönetimin sahtekarca birlik ve dayanışma çığıkları arasında gerçekleştiriyordu.

Bu tasfiyeler elbette ilk adımdı. Bundan sonra bu tür unsurların parti yönetim kademelerine yükselmemesi, meclise temsilci göndermemesi vb. için yeni birtakım düzenlemelerin yapılması zorunluydu. Öyle bir düzenleme yapılmalıydı ki, her şey oligarşinin has temsilcilerinden oluşan merkez kligin denetiminde olmalı, onların isteği dışında yaprak bile kıpırdamalıydı. Bu nedenle tasfiyelerin yol açtığı tepkiler soğur-soğumaz, tepeden inme ve darbeci bir zihniyetle tüzük değişikliği gündeme getirildi. Olağanüstü kurtayda onaylatılan tüzük değişikliğiyle, MYK gerekli gördüğü il ve ilçe yönetimlerini görevden alabilecek, yerine yenilerini atayabilecekti. Görevden alınan bir yönetimin yerine yenisi seçilmeden önce delegeler de yenilenecekti. Tüm parti üyeleri gözden geçirilecek, üyeler yenilenecek zararlı(!) unsurlar tasfiye edilecekti. Böylece hem tüzüğü bir direniş zemini olarak kullanan muhalefetin hukuki dayanakları yok ediliyor, hem de gerici parti içinde yasal anlamda da kurlaştırılmış oluyordu.

SHP'DEKİ TASFİYELER OLİGARŞİNİN GENEL SALDIRISININ BİR PARÇASIDIR

Sorunun bir diğer yanı SHP'deki gericileşme ve tasfiyeciliğin oligarşinin devrimci demokrat güçlere saldırılarıyla paralellik içinde yürütülmesidir. Bu bir tesadüf değildir. Oligarşinin yükselen sınıf mücadelesi karşısında izlediği saldırı po-

litikasının onun temsilcilerinden biri olan SHP nezdinde de ifadesini bulmasıdır.

SHP içindeki gerici klik, krizin derinleştiği, halk muhalefetinin yükseldiği aşamada oligarşinin diğer temsilcileriyle anlaşmıştır. Ekim'den bu yana, yürütülen azgın saldırılar karşısında SHP'nin suskunluğu ve hedef saptırmaları boşuna değildir. Keza, halk muhalefetinin yükselmesi karşısında, oligarşi ve emperyalizmin temsilcileri arasında çok daha geniş çaplı bir uzlaşmanın olduğu görülmektedir. Toplumsal muhalefetin bugünkü gibi kendini hissettirmedeği yıllarda cezaevleri, işkenceler, anti-demokratik uygulamalar, işçi hakları konusunda çok hassas görünmek gibi sahte bir tutum sergileyen Avrupalı parlamenterlerin, son dönemlerde alabildiğine azgınlaşan saldırılar karşısında sessiz kalmaları dikkat çekicidir.

Oligarşi son derece meşru, haklı eylemlere bile hunharca saldırıyor, hiçbir yasal faaliyete izin vermemeye çalışıyor, gerekçe göstermeden geniş tutuklamalar yapıyor, emekçi kitleleri acımasızca kurlunluyor, ama bir zamanlar demokrat havarisi kesilenler sesini bile çıkarmıyor. ANAP'la aynı ağızdan emekçi kitlelerin mücadelesine saldırıyor. Hatta SHP parti binalarından insanları işkenceci polise teslim ediyor. Daha da çarpıcı olanı ise polisin Topuz'un açıklamalarını ihbar kabul ederek özellikle Kürdistan'da SHP'lilere yönelik operasyonlara girişmesidir. Sadece Siirt'te SHP eski il başkanı ve elli partili gözaltına alınmış, SHP yönetimi üyelerine yönelik bu saldırılara karşı en ufak bir tutum takınmadığı gibi, tepki gösteren içindeki demokrat unsurları tehdit etmeye devam etmiştir.

DEVİRİMCİ SOL GÜÇLER VE SHP

Bilindiği gibi devrimci sol güçler bir dönem SHP içinde de çalışma yürütmüşlerdir. Hiçbir demokratik örgütlenmeye ve faaliyete izin verilmediği, zorla engellendiği koşullarda bu bir zorunluluk olarak gündeme gelmiştir. Çünkü demokrat devrimci nitelikli birçok unsur bu koşullarda SHP çatısı altında toplanmaya çalışıyordu. Bu durumu değerlendiren devrimci sol güçler buralarda toparlanan devrimci demokrat potansiyeli değerlendirme ve bu çalışmasını demokratik örgütlenmelerde bir basamak haline dönüştürme anlayışıyla hareket etmiştir. Belirli bir süre SHP'nin de yukarıda açıkladığımız nedenlerle demokrat-ilerici unsurlara tahammül göstermek zorunda olması geçici de olsa devrimcilerin çalışması için uygun bir ortam yaratmıştır.

Devrimci sol güçler SHP'de çalışırken, hiçbir zaman bağımsız politikalarından ta-

viz vermemiş, reformizm gibi SHP politikalarına angaje olmamış, bir yandan devrimci demokrat unsurları örgütlemeye ve yönlendirmeye çalışırken diğer yandan da SHP'nin gerçek yüzünü teşhir etme doğrucusunda faaliyetlerde bulunmuştur. Bu çalışmaya (amacına uygun olarak) gerçek anlamda halkın demokratik örgütlenmeleri işlevini görececek kurumlar oluşturduktan sonra son verilmiştir. Devrimci sol güçler yine kendi çabalarının ürünü olan demokratik kitle örgütlenmelerine SHP içi çalışmalarıyla önemli ölçüde güç aktarabilmişlerdir.

Bu kurumlar oluşturduktan sonra SHP içinde çalışma diye bir sorun söz konusu değildir. Demokrat-devrimci unsurlara kendilerini ifade edebilecekleri ve demokrasi mücadelesinde yer alabilecekleri alternatif araçların yaratılmasından sonra hâlâ SHP içinde çalışmak güçleri bölcek ve demokratik örgütlenmelere zarar verecekti. Bu nedenle tüm demokrat-ilerici unsurlara, oligarşinin partisi SHP'yi terketmeleri ve demokratik kitle örgütlerinde birleşmeleri çağrısı yapılmıştır.

Ancak bu durum SHP'nin tabanı ve tavani arasındaki çelişkilere duyarsız kalınacağı, tabandaki demokrat unsurlarla ilişkilerin tümünden kesileceği anlamında yorumlanmalıdır. Onlarla her zaman yakın ve dostça ilişkileri sürdürmek, SHP'nin gerçek niteliğini anlamalarını, devrimci demokrasi mücadelesi saflarında birleşmelerini sağlamak için çaba sarfetmeliyiz. Bu nedenle SHP içindeki gelişmelere duyarsız kalmamalı, gelişmeleri dikkatle izleyerek, uygun politikalar üretmeliyiz.

Oligarşi SHP içindeki küçük ve orta burjuva kesimleri ve en başta da demokrat unsurları tasfiyede kararlı gözükmektedir. Küçük burjuva ve burjuva demokratlarının bu durumda iki seçenekleri vardır:

Birincisi bireysel çıkarları uğruna gerici merkez kligin isteklerine kölece boyun eğmek ve tam anlamıyla onların denetimine girmek;

İkincisi ise SHP'nin gerçek niteliğini görerek oligarşinin partisini terkedip devrimci demokrat saflara katılmaktır.

Bu kesimler SHP'de kaldıkları müddetçe ezilmeye, horlanmaya, merkez kligin köleleştirme politikalarının hedefi olmaya maruz kalmaktan kurtulamayacaklardır. Evet ikinci yolu tercih etmek, faşizmin hüküm sürdüğü bir ülkede zor ve zahmetli bir mücadeleyi göze almayı gerektirmektedir. Ama birinci yolun halkın mücadelesine verdiği zarar bir yana, aynı zamanda kişiliksizleştirici ve aşağılayıcı bir yol olması karşısında ikincisi onurlu bir yoldur.

Ama herşeye karşın SHP içinde kalma-

yı yeğleyenler olursa, kaypakça tutumlardan ve kararsızlıklardan uzak durdukları sürece SHP içindeki varlıklarını koruyabileceklerini bilmeleri gerekiyor. Bunun tek yolu sağlıklı ve kaypak unsurlara tavır alınmasıdır. Oligarşiyle böyle bir tasfiyenin pahalıya mal olacağını göstermektedir. Muhafefet içinde en tutarsız ve uzlaşmacı kesimi temsil eden Gürkan gibi sol kanadın merkeze yaklaşan kesimi oligarşiyle tamamen uzlaşmış görünmektedir. Ama onlara da sıra gelecektir.

Kaypaklıkları, uzlaşmacılıkları kendilerine bir yarar sağlamayacaktır. Bugün sol kanadın en ileri unsurlarına çevrilen mızrağın sivri ucu, onların işi bitirilince diğerlerine çevrilecektir... Ve SHP'nin oligarşinin istekleri doğrultusunda temizlenmesi hareketi sürdürükçe, dalkavukluk, ihanet, uzlaşma, polisiye tedbirler, provakasyonlar, şantajlar dahil burjuva politikasının bütün kuralları işleyecektir.

Devrimci sol güçler, SHP'nin gerçek niteliğinin ortaya çıkmış olmasını iyi değerlendirmeli, SHP tabanında ve halk arasında geniş bir teşhir politikasını hayata geçirmelidirler.

SHP'nin halkı aldatmakta kullandığı sahte demokrasi umutlarını yıkmalı, gerçek demokrasinin halkın öz gücüyle ve devrimci sol güçlerin önderliğinde kurulabileceğini, bunun için örgütlenmeleri ve devrimci mücadeleye katılmalarının zorunluluğunu anlatmalıdırlar. Tüm demokrat ve ilericileri, burjuva demokrasisi hayalleriyle yaşamaktan uzaklaşmaya ve devrimci halk demokrasisi için mücadele etmeye çağırılmalıdır.

Burjuvazi oyununu çok yönlü oynamaktadır. SHP gericiiliğinin provakasyonlara, entrikalara, polisiye tedbirlere başvurmaları bu nedenle sürpriz olmayacaktır. Bunlara karşı da uyanık olunmalı, akıllı ve esnek ama ilkel bir politikayla SHP içindeki demokrat unsurlara yaklaşılmalı, direnme güç ve azimleri körüklenmeli, devrimci birlikler oluşturulmaya çalışılmalıdır.

KAHROLSUN HALK! ALDATAN DEMOKRASİ KALPAZANLARI!

YAŞASIN HALKIMIZIN DEVRİMCİ SOL GÜÇLER ÖNDERLİĞİNDEKİ HALK DEMOKRASİSİ İÇİN MÜCADELESİ!

YAŞASIN HALKIN ÖRGÜTLÜ GÜCÜYLE BİRLEŞMİŞ MÜCADELE GELENEĞİMİZ!

ÇÖZÜM 58

ANAP İKTİDARININ BUGÜNKÜ DURUMU ve DEVRİMCİ TAVIR

yaşanan süreç ANAP iktidarı-nın, "sivil, liberal" maskesi-ni düşürmüş, baskı ve terör ANAP iktidarıyla özdeşleşen kavramlar olmuştur. Sivil görünüm ve liberalleşme demagojileri altında 12 Eylül yapısı tamamıyla korunmakla kalmamış, sınıflar mücadelesinin giderek yükselen bir ivme kaydetmesi karşısında yeni faşist kuruluşlar ve yasalarda toplumsal muhalefetin üzerinde çifte bıçaklı gıyotinin haline getirilmiştir. İşsizlik ve pahalılığın her geçen gün artması, olumsuz iş koşulları, giderek kısıtlanan sosyal-siyasal haklar, köylünün üretim harcamalarını bile karşılayamayacak düzeye gelen taban fiyatları son altı yıllık sürece damgasını vururken, yıllardır uygulanan işkenceler, tıkabasa doldurulan cezaevleri, idamlar, katliamlar, baskı ve teröre boyun eğmeyi sağlamanın, uygulanan ekonomik politikalarla muhalefet etmenin "kordandan ateş" haline getirilmesini amaçlamıştır. Onların istediği "aksırıp tık-sırncaya kadar" yedikleri sofraya el uzatıp, göz dikilmemesiydi. Baskı ve zor politikası sessizlikle izlenmeli, "sinmişlik"ten herkes nasiplenmeliydi.

83 seçimlerinden bugüne siyasi-ekonomik doktrinlerin tümünün ortak sloganı "dizginsiz bir sömürü" anlayışında ifadesini bulmuştur. Bu diz-

ginsizlik gelir dağılımını emekçi halk aleyhine sürekli bozmuş, büyük sermayedarlar kârlarına kâr katarken halkın yoksulluğu had safhaya varmış, yoksullukla birlikte toplumun dejenerasyonu gittikçe derinleşmiştir.

Toplam ulusal gelirin 1/7'siyle yetinmek zorunda bırakılan işçi ve memur kesimi ekonomik sefaletin yanı sıra, her türlü hakkının elinden alındığı bir cendereye sokuldu. ANAP, protesto olan senetlerin altındaki imzayı; iflas eden binlerce küçük esnaf ve zanaatkârın kapısındaki kilitti; halkın yaşam düzeyindeki düşüşü ibresiydi; rüşvetti; yolsuzluktan MİT raporlarında bile, fahişeliğe sürüklenen yüzbinlerce kadını; bozguna uğrayan kültürel ve ahlaki değerlerdi; yoz-kozmopolit kültürü sahnelerde, kütüphanelerde, okullarda...; yaygın bir uyuşturucu kullanımıydı; gencecik beyinlerdeki cinsel sapıklıktı; kısacası çürüyen bir toplumun inşasıydı ANAP... Siyasi iktidarın ekonomi-politikasının yarattığı kriz yeni yeni intihar yöntemlerinin keşfettiricisi olurken, akıl hastahanelerine başvuranların sayısı 2.5 kat arttı. Ekonomik siyasi bunalım adeta halkımızın kaderi haline getirilmek istendi. Generallerden, emniyet müdürlerine kadar uzanan bir zincirde rüşvet ve yolsuzluk sıradan olaylar

haline getirildi. (Rüşvetle satılan Emniyet Müdürlükleri MİT raporlarına bile yansiyacak bir boyuta geldi.) Köşeyi dönme edebiyatı giderek emeğiyle geçinmeye çalışmanın adını enayilik koydu... insani değerler hızla erozyona uğratılırken, "tu kaka" gösterilmeye çalışılan politikayla uğraşmaya yeltenenler ise, cezaevlerinde, şubelerde ağırlandı; Amerikalı uzmanların işkence bilgilerine tanıklık etti, İsrail sopalarnı yakından tannırken, demokrasi mücadelesinin bedelinin kurşun sağanağı olduğunu öğrendiler.

Bugün % 21 oy oranıyla iktidar mekanizmasına sınıksız tutunmaya çalışan ANAP iktidarı karşılaştığı açmazın çaresizliğiyle çırpınıyor. Çırpındıkça saldırganlaşıyor, saldırganlaştıkça pervasızlaşıyor. Tehlikede gördüğü iktidarının devamını sağlamak için yapmadık şey, kullanmadık yöntem bırakmıyor. En doğal istemli protestoları, gösterileri, hak isteme türünden adımları bile kana, kurşuna, bombaya boğmaktan çekinmiyor. Daha dün 1 Mayıs'ın yasallaşması istemini bile kurşunla yanıtlarak Mehmet'i katletmekten geri kalmadı. "Dökülen dişi, çürüyen eti" terörcü ve baskıcı yüzünü daha da belirginleştirdi. Sürekli pompaladığı bireycilik, kişiliksizlik, yaltakçılık, muhbirlik bugün kendisini % 21'in üzerinde oy sağlamaya yetmemektedir.

Emekçilere çıkartılan bunalıma faturasındaki engel tanımazlık ve ANAP icraatının bilançosu, gayrimişru bir yönetimin iktidarda kalabilmek için azgınlaştırdığı baskı politikasının panoramasıdır.

Bugün ANAP iktidarının burjuva anlamda bile hiçbir meşru zemini, kalmamıştır. Demirel'in DYP'si bile bu noktanın tespitinden hareketle peşpeşe "Çek Git Mitingleri" düzenlerken, reformist çevrelerde "ANAP'a karşı olmak" adına burjuva düzen partileriyle aynı paralele girebilmektedirler. Bugün ANAP iktidarına karşı verilecek tüm mücadele biçimlerinin kendi meşruiyetini içinde barındırdığı bir gerçekliktir. Ancak bu mücadelenin (kampanyanın) odağına anti-ANAP anlayışını oturtmak halkımıza verilen mesajı muğlaklaştırırken hedefte de karma-

şıklıya yolaçmaktadır. Oysa devrimci eylem ve propagandanın olmazsa olmaz kuralı "açıklık" ve "netliktir". Ne her geçen gün derinleşen ekonomik bunalımın halka çıkan faturası, ne zamlar, ne de diğer tüm anti-demokratik baskıcı uygulamalar sadece ANAP'a özgü değildir. Düzenin sorunlarını yine sistem sınırları içinde arayan herhangi bir burjuva partisinin politikası da özde bir değişikliğe yolaçmayacaktır. Ana eksen yine bugün uygulanan ekonomik-poli-tikanın etrafında şekillenmek zorundadır. Bu noktada özellikle reformist çevrelerin oluşturduğu "ANAP'a Ha-yır" perspektifi sorunu maddi temellerinden ayıran, çarpık bir mantığın ürünüdür. Bugün halkımızın içinde yaşadığı durumun tepkisini anti-

Ancak bu mücadelenin (kampanyanın) odağına anti-ANAP anlayışını oturtmak halkımıza verilen mesajı muğlaklaştırırken hedefte de karmaşıklıya yolaçmaktadır. Oysa devrimci eylem ve propagandanın olmazsa olmaz kuralı "açıklık" ve "netliktir".

ANAP potasına sokmaya çalışmak özünde mücadeleyi tasfiye etmek ve bunalımın nedenini sadece ANAP politikasına bağlamaktır. Nitekim, revizyonist-reformist çevrelerin zam sorununda; zamlar eşittir ANAP formülasyonunda ifadesini bulan tavrı bu mantık silsilesini düzenle uzlaşma eksenine oturtmuştu. 141, 142 ve yasal komünist parti konusundaki uzlaşma sinyalleri de aynı anlayışın kendini oligarşiye ispatlama çabasında yatıyordu.

Reformistler ve soruna sığ-yüzey-sel bakanlar bir yandan "yasallık" uğruna ANAP'la uzlaşma momentleri ararken, bu momentlerin çakıştırılmadığı noktalarda da "ANAP'a Hayır" perspektifi çizmektedirler. Oysa, mevcut düzenin yapısal özel-

liklerinden kaynaklanan sürekli bunalıma egemen güçler açısından sistem içinde çare arayışlarındaki her burjuva partisinin gerek siyasal, gerekse de ekonomik programı ve uygulamaları özde hiçbir farklılık taşımaz. Aksini söyleyecek mesajlar vererek "politika ürettiğini" varsaymak uzlaşmanın kapılarını ardına kadar açık tutmaktır.

Evet, bugün ANAP iktidarı baskı ve terörüyle, ekonomik cenderesiyle, % 21 oy oranına karşın iktidarda kalma ihtirasıyla halkımızın memnuniyetsizlik ve içten içe de olsa tepkisini kendi üzerinde toplamıştır. Bu durum devrimci dinamikler açısından yaşanan bir gerçekliktir. Bu gerçeği iktidar mücadelesindeki atılan adımlara kanallı edebilmek, halkın güncel tepkisini yakalayarak devrimci mücadelenin eksenine oturtabilmek giderek teşhir olan siyasal iktidara tavır alarak onun gerçek yüzünü kitleler nezdinde alabildiğince teşhir etmekte olanaklıdır.

Teşhir faaliyeti basitten karmaşığa bir yol izlerken, çalışmanın odağına düzen partilerinin gerçek nitelikleri, halk düşmanı yüzleri oturtulmalı, en genelde iktidar perspektifi çizilmelidir. Bu genel ama, vazgeçilmez bakış açısı mücadele biçimlerinin çerçevesini oluşturamazsa sonuç sisteme tavır ayma noktasından koparak siyasal iktidarlara karşı olma kısır döngüsünde kalır. Bu perspektifte ele alınacak teşhir ve propaganda araçları halkın memnuniyetsizlik ve tepkisini siyasal bakış açısıyla bütünleştirebilmeli, bugünkü siyasal iktidarın sorumlu olduğu baskı ve kriz ortamının propagandası yapılabilmelidir.

Toplumsal muhalefetin hemen her türünün şiddetle bastırılmaya çalışıldığı bir dönemde demokrasi mücadelesini yükseltmek ANAP'ın terörcü yüzünü açığa çıkartacak, deşifre olmasını sağlayacaktır. 1 Mayıs'ların, 28 Nisan'ların, Hayat Pahallığına Son mitinglerinin, kitlesel protesto gösterilerinin, "zama-zulme, hayat pahallığına son" kampanyalarının örnekleri çoğaldıkça mevcut sistemin statüleri sarsılacağı gibi, halkımızın haklı tepkilerini zor yoluyla susturmaya çalışanların ayakta kalması da güçleşecektir.

ESKİŞEHİR ZİNDAN DİRENİŞİNDE

DEVRİMCİLERİN TAVRI ve

DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Celalettin CAN

Eskişehir Cezaevi'nde 19 Haziran '88 tarihinde hayata geçirilen direniş ve sonuçlarıyla ilgili yazıyı okuyucularımızın bilgisine sunarken, elimizde olmayan nedenlerden kaynaklanan gecikmeden dolayı özür diliyoruz. Bu sayımızda yayınladığımız Eskişehir Cezaevi'nden gelen mektubun ardından gelecek sayımızda da Amasya Cezaevi'nden gelen mektubu yayınlayacağız.

1) 1 Ağustos Genelgesine doğru ve 19 Haziran '88 Direnişimiz:

'88 Nisan-Mayıs aylarından itibaren, cezaevlerinde doğrudan siyasal iktidar güdümlü yasak ve kısıtlamalar başgöstererek ülke sathında genel bir saldırı ve bas-kı programı doğrultusunda evrilmeye başladı. Baskı ve saldırı programının organize olmadan bozulması, siyasal iktidarın daha hazırlık aşamasındayken hevesinin kursağında kalması gerekiyordu. Bunu sağlamak için başta Yurtsever-Ulusçu hareket olmak üzere bütün Sol'a önerdiğimiz Süresiz Açlık Grevi, ilke olarak reddedilme-mekle birlikte, zamanlama olarak erken bulundu. Bunun üzerine bizde önerimizi geçici olarak geri çekmek zorunluluğuyla karşı karşıya kaldık.

'88 Haziran'ının başlarında siyasal iktidarın bu çabaları, ülke sathında tüm haklarımızın gaspına ve yeni yaptırımlara yönelik bir saldırı ve baskı programında ifadesini buldu. Bu tarihte, Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, temel özellikteki dokuz E ve Özel Tip Cezaevi müdürleriyle bir toplantı yaptı. Toplantıda "fırlar" ve "güvenlik" al-datmacası ardında, haklarımızın nasıl gaspedileceğinin; bizim nasıl 'disiplinize' edileceğimizin programı yapıldı.

Koşullarımız zaten iyi değildi. Yeni program ise koşullarımızı daha bir yaşanmaz kılıyordu ve bundan nasibimizi almakta da fazla gecikmedik.

Ülke sathında tüm cezaevlerine yönelik saldırı, ilk aşamasında Eskişehir zindanı üzerinde yoğunlaştırılmıştı. S.A.G görüşümüz zaten vardı, erken bulunması nedeniyle geri çekmiştik. Eskişehir özgüllünde gündeme gelen saldırıyı püskürtmenin, genel saldırıyı püskürtmekte kesişmesinin açık hal alması karşısında, S.A.G'ni ölüm orucu ile zenginleştirerek Yurtsever, Ulusçu hareket ile anlaştık.

Ortak hazırladığımız direniş programının S.A.G kısmına, kalan sol gruplar katılınca 19 Haziran '88'de süresiz açlık grevimiz başladı. Eskişehir zindanı açıldığı '87 Mart'ından itibaren hiçbir aktif ve pasif direnişe, süresiz açlık grevine katılmayan TTE giyen ve TTE'yi yurtsever devrimcilere giydirme misyonu üstlenecek kadar pervasızlaşan DY ilk kez katıldığı S.A.G'ni 10'uncu günde bırakarak direnişi kırmaya çalışmasına rağmen, direnişimiz ailelerimizin açlık grevi desteğinde başarılı biçimde sürerek, yeni Adalet Bakanının emriyle Cumhuriyet Savcısı ve Cezaevi Müdürünün pazarlığa oturmasıyla sonuca yöneldi. "Olmazsa olmaz" taleplerimizin ağırlıklı kısmı ve bütün diğer taleplerimiz, sözlü olarak genellikle kabul edildi. Bir kısım 'olmazsa olmaz' talebimiz kabul edilmemiş, en önemlisi de taleplerin kabul edildiğine dair yazılı bir güvence Cumhuriyet Savcılığı ve Cezaevi Müdürüne imzalatılamamıştı. Tavrımız: başta alınan kararlar ve tasarlananlar doğrultusunda 'dümdüz' devam etmekte. Fakat, tüm sol grupların genelde bütünlüklü olarak S.A.G'ni bırakmayı tercih etmeleri, ancak program gereği, biz devam edersek zorunlu olarak devam edeceklerini söylemeleri sonunda; sol'u, istemedikleri halde sürüklemek yerine, uzun erimli ilişkileri ve gelecek direniş günlerini düşünerek, eleştirilerimizi belirtip biz de bıraktık.

2) 1 Ağustos Genelgesi ve 17 Ekim '88 Direnişimiz: Belirli ölçülerde düze çıkmış ve koşullarımızı nispeten yaşanabilir hale getirmiştik ama Adalet Bakanı değişikliği sonucu yeni Ba-kanın hemen direnişte göreve başlamamak için haklarımızı verip direnişi durdurduğunu bu temelde, genel saldırıdan cayılmadığını ve mevcut durumun geçiciliğini görüp, tespit ettiğimizden; direniş potansiyelimizi gün gün yetkinleşen biçimde olabildiğince canlı tutuyorduk. Nitekim kısa bir süre sonra yeni Adalet Bakanının tüm cezaevlerini kapsayan '1 Ağustos Genelgesi' ismiyle kamuoyuna mal olan açık saldırı ve baskı programı bize de yansıtıldı.

Siyasal iktidar, 1 Ağustos Genelgesi'nde ifadesini bulan sözkonusu programı kademeli olarak uygulama tutumunu benimsedi. Ülke sahinde tüm cezaevlerinin -aileler ve tüm çevre destek güçleri dahil- ortak direniş hareketinin kendi aleyhine yaratacağı durumu, seçim öncesi kaygan zemini de gözeterek nötralize etme zihniyetiyle hareket ediyor, kapsamlı bir eylemin aniden karşısında barikat kurmasını istemiyor, sözde 'yumuşak iniş'lerle parça parça uç veren tepkileri bertaraf etmek istiyor, akabinde tedrici yöntemlerle hak gaspına gidiyordu. İlk elde, 1 Ağustos Genelgesi'ni yumuşak uygulama görüntüsü idarenin tasarrufunda görülse de, bu tasarruf siyasal iktidarın izlediği temel çizgiye uygun düştüğünden bir yere kadar devam ettirildi ve giderek bu tasarruflar adım adım daraltıldı. Her gün yeni bir hak gaspı gündeme getirilerek kuşatmaya alınmaya başlandı.

Siyasal iktidar, programı doğrultusunda cezaevlerini kuşatmaya alırken, cezaevleri de ilanlar ve ailelerin nisbi hareketliliğiyle tepki gösteriyordu. Bu süreçte ülke sahinde bir 'ortak direniş hareketi' yaratma fikri doğdu.

Cezaevleri ve sol gruplar genellikle 'tartışıp anlaşılsa, ondan sonra hep beraber başlayalım' derken, biz; "siyasal iktidar her cezaevine aynı oranda yönelmiyor, kimisine yumuşak, kimisine de apaçık yöneliyor; temel-tali cezaevleri çerçevesinde ilişkileri eşitsiz yapıyor. En önemlisi her cezaevinin siyasal bileşimi ve direniş gücü farklı. Kiminde radikal, kimindeyse pasifist düşünce ve unsurlar etkin. Siyasa iktidar ilişkileri yansıtırken bunu da gözetiyor. Sonra bir bütün olarak cezaevinden cezaevine siyasal iktidarın yansıttığı ilişkileri algılaya ve buna uygun politikalar üretmek güç seferber etme düzeyi farklı. Öyleyse, 1 Ağustos Genelgesi tüm cezaevlerini ilgilendirse de farklı özelliklerinden dolayı her cezaevi aynı tavrı göstermeyerek, aynı tepkileri gösterme doğrultusunda hazırlanıp organize olamayacak, direnişin başlaması cezaevinden cezaevine eşitsiz olacaktır. Stratejik özellikte; direniş potansiyeli olan bir ya da birkaç cezaevi -önlere ölüm orucu perspektifini de koyarak- S.A.G.'ni başlatarak, direnişi uzattığı oranda kamuoyunun gündemini işgal etmeye başlayacak, yarattığı ve harekete geçirdiği destek güçleriyle beraber bir yandan iktidarı zorlarken, öte yandan diğer cezaevlerindeki radikal düşünce ve unsurlarla bütünleşip ilişkilerini olumlu yönde derinleştirerek harekete geçmeleri sürecini hızlandırarak, zaman içinde ve son tahlilde ülke sahinde ortak bir direniş hattı doğacaktır.

Yaşadığımız koşullardaki cezaevlerinin subjektif durumunda ortak direniş hattı ancak böyle doğabilir ve ancak böylesi bir direniş hatıyla 1 Ağustos Genelgesi ve TTE'nin kaldırılmasına oynayabiliriz. "Anlaşalım ve hep beraber başlayalım" düşüncesi cezaevinin mevcut sosyal-siyasal gerçekliğini kavramaktan uzaktır. İnsanla ilgili olaylarla matematiksel olayları birbirine karıştırmaktır. Neticede; en iyi niyetli yorumla, uzun bir süre herkes birbirini bekleyeceğinden gecikilecek, kuşatma tamamlanacak ideal hazırlık düşüncesi hareketsizlik ve pasifizmle ifade edilecektir" (Ağustos-88) biçimindeki düşünceleri savunuyorduk.

"Sürekliliği hep beraber başlasa..." haberleri geliyor, diğer cezaevlerine karşı sorumluluk duyarak direnişi ertelleyip, bekleme zorunluluğu doğuyordu. Ne var ki siyasal iktidar beklemiyor, kademeli programı doğrultusunda her gün bir hakkımızı gaspediyor; biz ise, kuşatmayı adeta ensemizde hissediyor, "işin ucunu" kaçırmak üzere olduğumuzu görüyorduk.

"Fırlarlar..." bahanesiyle sık sık arama ve sıkı denetim, yasaya rağmen yasak olmayan yayınların verilmemesi, teyp-radyo yasağı, kapalı ve açık ziyarette yiyecek yasağı, bloklar arası sportif-kültürel faaliyet ve ziyaretten daraltmak doğrultusunda atılan adımlar son olarak da telefonlarla oynayarak kapalı ziyaret süresinin kısıtlanmasıyla bütünleşince sür-git özelliği bürünen yasak ve kısıtlamalara, telefonları ve ziyaret kabinlerinin camlarını kırarak tepki gösterdik. Hemen ertesi gün, 13 Ekim sabahından itibaren çevik kuvvet polisleri, komando ve piyade jandarmaları baskın düzenleyerek her şeyimizi el koydu. Baskının akşamında yeni yasaklar ilan edildi. O günkü tüm gelişmeleri Ankara'dan Adalet Bakanı'nın saat saat izlediğini, emir üstüne emir yağdığını takip eden günlerden öğreniyoruz. Telefon-kabin camı eylemi, siyasal iktidarın

rın açık saldırı programını erkene almasına yolaçmış, asıl hedeflemesini hemen gözler önüne sererek artık "iyi niyetli" değerlendirmeleri de yıkmıştı.

Artık daha fazla bekleyemzedik. Bir-iki stratejik cezaevinin öze) koşulları nedeniyle, gündemlerinde direnişin olmadığını hissedebiliyoruz. Bizi ortak başlatma beklentisine sokan kimi cezaevlerinin herhangi bir hazırlık içerisinde olmadığı, kiminin ise bekleyiş içinde olduğu somutlaşınca daha fazla beklemenin, kuşatmanın tamamlanacağı, çok daha zor koşullarda direnişi dayatacağı gibi bir yanlış devam ettirmekten başka bir sonuç yaratmayacağını saptayarak 17 Ekim'de direnişi başlatık.

Aydın E Tipi'ne aynı kesitte hak gaspları dayatıldı, ardından Nazilli'ye sevk olunca açlık grevini hemen başlatmak durumunda kaldılar. Diyarbakır'da firar hazırlığı ortaya çıktı; işkenceli operasyon ve işkence gündeme gelince onlar da direnişi gündemlerine aldılar. Bursa Özel Tip'te verilen haklar alınınca, orada da direniş başladı. Ne var ki kısa bir süre sonra, Bursa direnişi, kendi özgülüyle sınırlı kimi hakları alıp direnişi bıraktı; kendisiyle ilgili doğan kamuoyu da bir anda aşağı inince -başka yerleri bilmiyoruz- bu durum Eskişehir'in havasını genelde olumsuz yönde etkiledi.

Şeker ve şekerli suyu resmen verilerse alacaktık; siyasi iktidara daha baştan anti-propaganda olanağı tanımamak için, saklanmayacak ve gizli alınmayacaktı. Tedavi kabul etmek "eylem kırıcılığı"ydı. Adalet Bakanlığı, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Cezaevi idaresi, durumu ağır siyasi tutsakları hastaneye sevk ederek "topu" Sağlık ve Sosyal Bakanlığı'na atıp sorumluluğunu asgariye indirmek istiyordu. Ayrıca hastanelerde sakat kalma ve ölüm hali, siyasi iktidarın -halkın ve kamuoyunun nezdinde- görünüm olarak

İdare açlık grevinin etkisini daraltmak, siyasi tutsakları yalnızlık psikolojisine itip direnişi içten çözmek için, daha ilk günden mektup ve ziyareti yasakladı.

sorumluluğunu azaltıyordu; bu nedenle hastaneye gidilmeyecekti. Nabız, tansiyon ölçtürme vb. muayene kabul edilmeyecek, böylece siyasal iktidar siyasi tutsakların sağlık durumunu öğrenip izleme ve buna uygun politika üretme olanağını yitirecek, körleşecek-ti. Bunlar direnişimizin bir kısmı ilkeleri idi.

İdare açlık grevinin etkisini daraltmak, siyasi tutsakları yalnızlık psikolojisine itip direnişi içten çözmek için, daha ilk günden mektup ve ziyareti yasakladı. Şeker vermedi, yasakladı. Tedaviyi kabul etmeyiş bir şey değildi, ama özellikle muayeneyi ve hastaneye gitmeyi kabul etmeyişimiz, hastaları vermeme tavrımız Cumhuriyet Başsavcısı'nı ve idareyi çılgına çeviriyordu.

İlk saldırı kaldığımız bloğa yapıldı. Kırka yakın asker, bir grup gardiyanla bloğumuza baskın yaparak istemedikleri halde iki arkadaşımızı zorla hastaneye götürmeye kalkınca 20 civarında arkadaş kenetlenerek "etten duvar" oluşturup, "insanlık onuru işkenceyi yenecek", "yaşasın S.A.G. direnişlerimiz", "1 Ağustos Genelgesi kaldırılсын" gibi direnişin ortak sloganlarını atarak yaklaşık bir saat joplup-postallı işkenceye direndik. Neticede iki arkadaşımızı kap-tılar, ama bir avuç insanın direnişin 14. gününde bir saat direnmesi, onları bloklara saldırmaktan caydırdı. İlk saldırıları, son saldırı-tarı oldu. Hastaneye götürülen arkadaşlarımız zincire vurulmaya saatlerce direndiler, cezaevine verilmediği için şekerli su kabul etmediler, muayene kabul etmediler, cezaevine arkadaşlarının yanına dönmek için su içmeyi reddettikleri gibi, sağı solu dağıtmaya başlayınca idare daha fazla direnemeyerek arkadaşlarımızı geri getirmek zorunda kaldı.

Blok ve hastane direnişi, karşı yaptırımları getirdi. Havalandırma yasaklandı; yeterli görmediler, beraberinde hücre kapılarını da

kilitleyerek koridora çıkmasını yasakladılar. Amaç bizleri birbirimizden yalıtarak; saldırıp hastaneye alma, sürgüne gönderme vb. durumlarda toplu fiziki direnişi engellemektir. Karşı tepki olarak, daha önce tasarladığımız gibi günün belli saatlerinde kapıları dövmeye başladık. Saldırı ve alma halinde ise tüm gücümüzle fiziki direnecektik.

S.A.G. direnişlerimizin 17. gününde sürgün gündeme geldi. Asker ve gardiyanlar, tek tek hücrelerimize saldırarak yarı çıplak bir vaziyette yataklarımızdan zorla kaldırıp işkenceyle yerlerde sürükleyerek sevk ringine götürüp zincirlediler. Herşeyi denemiş, sıra önderleri sürgüne göndererek direnişi öndersiz bırakıp kırmaya gelmişti.

Kimimiz, Geleneksel ve Yurtsever-Ulusçu soldan bir grup arkadaşla Antep, kimimiz de Amasya zindanına; yarı çıplak ve elbisesiz eşyasız sürgün edildik. 12 saatlik yolculuk boyunca üşütme, mide kanaması, kalp çarpıntısı, tansiyon düşüklüğü, baygınliklar sıradanlaşmıştı.

Yolda sakat kalmamız veya ölmemiz halinde yetkililer kendileri-ni güvenceye almışlardı. Hiçbirimizi muayene etmeden "yolculuk yapabilirler" raporu düzenlemişler, baskı koşullanması altına giren cezaevi doktoru da ilerici kimliğini ve hipokrat yeminini unutarak altına imza atmıştı.

Amasya zindanına geldik. Tek tip elbise ve kısmi kurallarla ilgili olarak karşılaştıkları açık ve coşkulu tavrımız nedeniyle geri adım atıp "giyin", "yapın" demeye cesaret edemediler. Ama cezaevinin koşulları -Eskişehir'in son durumunu geçelim-1 Ağustos Genelgesi'nin öngördüğü programı bile katlıyordu; tek tek müşahade-deki tecrit hücrelerine konduk. TV-radyo, kitap, dergi başka siya-

Muayeneyi ve hastaneye gitmeyi kabul etemeyişimiz, hastaları vermeme tavrımız Cumhuriyet Başsavcısı'nı ve idareyi çılgına çeviriyordu.

silerle yanyana gelme ve ilişki, havalandırma vb. gibi en temel sosyal insani gereksinimler yasaktı. Ziyaret ve mektup adeta yasaklanmışçasına kısıtlıydı. Kısacası; Amasya Cezaevi bir yasaklar cennetiydi. Karşılaştığımız koşulları da hesaba katarak direnişimizi bırakmadık, sürdürme kararı aldık.

Bu arada diğer cezaevlerinden genel direnişe katılım başlamış, destek güçleri harekete geçmiş; tespit ettiğimiz çizgide ortak bir direniş hattı hemen hemen doğmuştu. Özellikle Eskişehir ve Diyarbakır'ın 30. günlerinde direniş doruklara ulaşmaya başlamıştı.

27 Kasım'da, Yurtsever-Ulusçu arkadaşlar da dahil, toplam 8 kişi "1 Ağustos Genelgesi'nin ve TTE'nin kaldırılması ve haklar için ölüm orucunu" ilan ettik ve çerçevesini kendi içimizde ölüm orucu perspektifiyle hareket eden Eskişehir'e göre şekillendirdik.

32. günde Eskişehir'de Devrimci Yol, Kurtuluş, Türkiye Komünist Emekçi Partisi, Türkiye Komünist Partisi-Birlik, Türkiye Devrimci Komünist Partisi, TKP/M-L çevresi ve iki grup daha direnişi bırakıyordu. Direnişe katılmama, katıldığında ise direnişi arkadan hançerleme, bırakma DY'nin alışlagelmiş tavrıydı. Bu direnişe, kimi girişimlerimize rağmen "denetim altına girmeme direnişi eşit temsil" gibi paravan görüşler ardında, yükümlülük altında kalmamak için ortak programa katılmamış, 1 Ağustos Genelgesi'yle özgül hakla-rı yapay bir zorlamayla birbirinden ayırarak "özümlü sınırlı" kendi hastahaneyi kaldırılmayı, devleti zor duruma düşürmenin, teşhirin ve caydırmanın bir aracı olarak görmüş ve hastahane zincire vurulmayı kuzu kuzu kabul ettiği gibi şeker de almış ve neticede daha fazla dayanamayarak kısmi özgül haklarla direnişi bırakmıştı. DY'nin bu tutumu bir yerde doğaldı. (!) Ne de olsa -baştaki

iddialı lafazanlıklarına rağmen- aynı programla başlamıştı.

Doğal olmayan Kurtuluş, TKEP, TKP-B, TDKP ve TKP/M-L çevresinin tavrıydı. Ortak programa imza atmıştık; 45 gün olan S.A.G. limitini sonuna dek götüreceklerdi. Hele Kurtuluş'un tavrı hiç affedilemezdi. Bu grup 45 limitinden sonra gündeme gelecek ölüm orucuna bile "evet" demiş, ilgili program belgesini imzalamıştı. Tüm bunlar açıkken 32. günde DY ile birlikte direnişi bırakmalar: tasmamam "direniş kırıcılığı"ydı. Kurtuluş'un tavrı ise kararlarına, sözlerine sahip çıkması ve dönme olması itibarıyla kırıcılığın ötesinde bir tutumdur.

37. günde Eskişehir sürpriz yaparak direnişi bıraktı. Bırakması gerekiyordu. Ortak yaptığımız program ve alınan kararlar sonucu "Eskişehir'de başlayan direniş sonrasında ülke sahinde ortak direniş hattı doğarsa, 1 Ağustos genelgesi ve TTE'nin resmen kaldırılmasına oynanacaktı; bu, azami programdı. Şayet ortak direniş hattı doğmaz ve Eskişehir'le sınırlı kalırsa ancak o zaman 1 Ağustos Genelgesi ve TTE'nin resmen kaldırılmasına yönelmekten vazgeçilip genelgenin pratikte uygulanmaması ve gaspedilen haklarımızın verilmesine yönelinecek ve bunun için sonuna kadar devam edilecekti; bu asgari programdı."

Ortak direniş hattı doğmuştu. Yapılması gereken 1 Ağustos Genelgesi ve TTE'ye resmen oynamakken, bundan vazgeçilip, asgari programın dahi gerisinde haklarla direniş bırakıldı.

S.A.G. limiti 45'ti. Yukarıda anlattığımız çerçevede sorunlar çözümsüz kalırsa, her sol hareket veya grup direnişi bu limite kadar getirmek zorundaydı. Yetmezse, başta biz ve Yurtsever-Ulusçu hareket olmak üzere dört hareket ve grup bu süreden sonra ölüm orucuna başlayacaktı. (Bıraktığı için Kurtuluş'u saymıyoruz.) Başta Yurtsever-Ulusçu hareket olmak üzere bizim dışımızdaki sol, önce "S.A.G. limitini 40 güne indirmeyi" gündeme getirdi. Karşı çıktık ama ısrar karşısında, eleştirerek zorunlu olarak kabut ettik. DY ve beraberindekiler bıraktıkları üç gün sonra, DK ve TKB çok geri talepleri yeterli göyerek direnişi bırakma önerisi getirdiler. Reddedilince program gereği devam etmek zorunda kaldılar. 37. günde ise aralarında Yurtsever-Ulusçu hareket de olmak üzere, genel olarak bütün sol, direnişi bırakmayı gündeme getirdi. Kitle götürmüyorsa, genel olarak durum iyi değilse, kitlesel S.A.G. durdurulur ve 40. gün açıklanacak ölüm orucu daha önce kabul eden hareket ve gruplar tarafından hemen açıklanarak başlatılırdı. Ancak bu ya-pılmazdı. Yapılması için olabildiğince zorladık, hatta "biz başlıyoruz" diye çıkış da yaptık ama nafi... Temelde tüm programı ortak oluşturduğumuz, ortak önerdiğimiz Yurtsever-Ulusçu hareket bu çıkışa rağmen "biz bırakıyoruz" dedi.

Yalnız kalınmıştı. Ya hepten saptanan program esas alınacak; birkaç insanımız ölüm orucunu somutlayıp, solta tüm köprüleri atarak bir başına yoluna devam edecekti, ya da softa ilişkiler ve dostluğa öncelik tanıyarak bırakacaklardı. Bırakma tercih edildi...

Direniş; aileler, çevre destek güçleri, yerli-yabancı kamuoyu ve diğer cezaevleri bazında ülke sahinde yaygınlaşp yükselirken, Eskişehir'in bırakmasıyla bağrında büyük bir gedik açılarak düşüşe geçiyordu. Ardisıra Sağmalcılar'ın kendi özgülüyle sorunlarını çözerek bırakması bu düşüşü hızlandırdı.

Eskişehir ve İstanbul'un bırakması karşısında biz de dikkatimizi ve direnişimizi Diyarbakır'a göre şekillendirdik. Diyarbakır'ın açıklamaları iddialıydı. 1 Ağustos Genelgesi ve T.T.E. noktasında ve direnişin sürdürülmesinde -kamuoyuna yansıdığı kadanyla- çakışıyordu.

Direniş düşüşe devam ediyordu. Cezaevleri genellikle kendi özgüllünü ön plana çıkarıp, ne koparırlarsa alıp bırakıyorlardı. Ve nihayet 1 Aralık akşamı Diyarbakır da genel olarak haklarını alıp direnişi bıraktı, kala kala Ceyhan, Adana, Çanakkale ve Antep kalmıştı. Bu cezaevlerinde de direniş tüm solu kucaklar biçimde değildi. Bir veya birkaç harekete veya gruba dayalı tarzda devam ediyordu.

Özellikle Diyarbakır'ın da bırakmasından sonra 1 Ağustos Genelgesi ve T.T.E'nin resmen kaldırılması anlamında gelinen noktada yapılacak bir şey kalmamıştı. Nitekim bu cezaevlerinde direniş devam ettirenlerde hiçbirini takip eden günlerde kendi cezaevleri özgüllünü öne çıkarıp direnişi bırakmaya başladılar. Bu du-

rumda biz de özgürlüğü ön plana çıkarmak zorunda kaldık. Ağır yaşam koşullarımızı temelli değiştiren çözümler elde edemedik ve haklarımızı bütünlükle alamadan, dışımızda yapılan hataların da eşliğinde, kısmi çözüm ve haklarla yetinerek direnişi 2 Aralık'ta bıraktık.

3) Ekim-Kasım '88 direnişimizin düşündürdükleri

"Siyasi iktidarın cezaevlerine yönelik yeni siyasi programını zorlama ve bozmaya oynayarak, cezaevleri bir kez daha ülke gündemindeki ağırlığını hissettirdi.

Ailelerimizin ve çevre destek güçlerimizin işgal, oturma, korsan eylemleri, destek, açlık grevleri, basın toplantıları, ilanları vb., bir yana kısmen de olsa aydın, yazar-çizer çevresi, halkın en politik kesimleri, iç ve dış kamuoyu, devrimci hareket ve Dev-Genç, cezaevinden haykıran sese seslerini kattılar.

Depolitizasyonu ve pasifikasyonu, kırma, "anarşi ve terör" yaygarasını etkisizleştirme süreci hızlandı ve bununla orantılı devrimci ve devrimci mücadele halkın nezdinde kendi meşruiyetini güçlendirdi.

Demokrasi ve insan hakları başında devlet ve hükümet - abartılmazsa da- küçümsenmez biçimde teşhir oldu. İşkenceciler, cezaevi müdürleri, savcılar, belli müsteşarlar gibi halk düşmanı devlet görevlilerinin gerçek kimlikleri ve yürütülen demokrasi müca-delesinin önündeki engel karakterleri daha bir somutlaştı.

Yapay ayrımlara ve zorlamalara karşı, ailelerimizin ve çevre destek güçlerimizin birbirine ihtiyacı doğal pratikleri içerisinde bir kez daha netleşti, kimi aksaklık ve eksikliklere rağmen, birleşme, kenetlenme yani ön plana çıktıkça, meclis eylemi gibi ses veren eylemler koyabildiler.

Direnme adımlarını hızlandırmak için daha fazla potansiyel ve boyutlamaya ihtiyaç duyan ve bu yönde çaba gösteren Devrimci Hareket değerlendirilebildiğinde azımsanmaz düzeyde kazanç sağladı.

Siyasal iktidarın 1 Ağustos genelgesiyle başlattığı genel saldırı, yaratılan ortak direniş hattıyla durduruldu. Pazarlıklarda da gaspedilen haklar genellikle alındı. Pratikte hemen hemen 1 Ağustos Genelgesi öncesine dönüldü. Saldırıya karşı 1 Ağustos öncesi korundu.

Direniş saf bir biçimde kendi özgücüne dayanarak başarıya ulaştı. Sağdaki (SHP, demokratik kamuoyu, AET hükümetlerinin caydırıcı baskısı vb.) güçlerden kelimenin geniş anlamıyla bağımsızdı. Özellikle daha önce oy hesabıyla, bu tür direnişlere karşı olmakla birlikte, genellikle ağırdan tavrı almaktan kaçman SHP'nin insan hakları karşısındaki asıl kimliği sergilendi. Muhalefetin muhalefeti yapılabildi ve SHP kuyrukçusu kimi yazar-çizer kesiminin bir ölçüde gözleri açıldı.

Genelde zafer elde edilemedi. Hedef 1 Ağustos genelgesi ve TTE'nin kaldırılmasıydı. Kaldırılması zafer olacaktı ama kaldırılmazdı... Saldırı durduruldu, gaspedilen haklar alındı; başarı oldu ancak zafer olmadı. Zafer elde edilemedi...

Cezaevleri destek güçleri harekete geçti ve Türkiye cezaevleri tarihinin en kitlesel, en yaygın direnişi doğdu. Ortak direniş hattı yaratıldı. Siyasal iktidar, direnişin ölüm vermediği politik koşullarda, 1 Ağustos Genelgesi ve TTE'den resmen taviz vermeme kararındaydı. Hiç olmazsa çizdiği görünüm buydu. Çünkü başta SHP olmak üzere, tüm muhalefet partilerini yanına almış, insan haklarında ısrarlı AET hükümetlerini 'ikna' etmiş, Cumhuriyet de dahil basını güdümlenmiş, 1 Ağustos Genelgesi ile "devletin bekasını" özdeşleştirerek iç çelişkilerini halletmiş iç-dış egemen zümrelerle adeta bir "milli uzlaşma" kurmuştu. Zaten Diyarbakır'da firar girişiminin açığa çıkması sonrasında toplanan Millî Güvenlik Kurulu (MGK), cezaevlerinin 1 Ağustos Genelgesi çerçevesinde disiplinize edilmesini hükümete dayatmıştı. Diyarbakır firar girişiminin ardısıra genel olarak cezaevlerinde hak gasplarının süratle tırmandırılması, işkence, saldırı, sürgün ve sevk olaylarını bu minvalde düşülmek gerekiyordu. Gelişmeler geldiği noktada, -güçlü tepkiler karşısında "taviz" silahını kullanan- pragmatik Özal'ı da aşmıştı.

Evvet; direnişin doruklarda olduğu koşullarda iktidarın siyasi tavır taviz vermemekti. Bu siyasi tavır, daha ölüm sınırına girilmediği ölümlerin yaşanmadığı, ölümlerin sınırına gelindiğinde ve ölümlerin siyasal sonuçlarının ne olacağının görülmeyişi koşullardaydı. Ölüm-

lerin sınırına gelindiğinde ve özellikle-de ölümler, pekala iç tepkileri büyütebilir, daha ziyade SHP'nin iç çelişkilerini derinleştirebilir. Avrupa ve Dünya demokratik kamuoyunun katalizörlüğü altında AET hükümetleri siyasi iktidar üzerinde baskı unsuru olabilir ve tüm bunların sonucu "milli uzlaşma"sı sarsılıp, iç dengeleri bozularak güçsüz düşen siyasal iktidar 1 Ağustos Genelgesi ve TTE konusunda taviz verebilir, uygun bir resmi açıklamayla geri adım atabilirdi.

Direniş üç-dört stratejik cezaevinde ortak devam ettirilerek ölüm sınırına girilebilseydi ve yetmezse bir veya ikisinde ölüm orucuna dönüştürülüp, ölümler, siyasi iktidarın önüne konup, iktidar bu noktada tercihe zorlansaydı, muhtemelen yukarıda çizdiğimiz olumlu sonuca ulaşılacak; yani direniş zaferle noktalanabilecekti. Ama olmadı... Cezaevlerinin, özellikle stratejik cezaevlerinin kendi özgülleri ön plana çıkarmaları sonucu S.A.G. limiti de tıkanı ve böylece şimdilik resmen uygulanmasa da 1 Ağustos Genelgesi ve TTE'ye dokunmadı, o aynen kaldı.

Ölümler de, belki bahsettiğimiz çatlakları açıp iktidarı zayıf düşürmez, dolayısıyla iktidar "taviz vermez" tutumunu sürdürebilirdi. Buna emin olunduğu noktada direniş durdurulur; işte o zaman haklarla yetinmek doğru olabilirdi. En azından bu güçlü varsayım denenmeliydi, denenebilirdi ama denenmedi, dolayısıyla istenilen kesin sonuç elde edilemedi.

Bunun sonucu cezaevlerindeki siyasi mücadele, uzun bir süre daha "1 Ağustos Genelgesi ve TTE" ekseninde devam edecek, bunları aşip "siyasi tutsaklık" vb. hakların somut olarak siyasi iktidarın önüne koyamayacağız. Ve direniş programlarında program ve talepleri olarak yer alacaklar.

Direnme adımlarını hızlandırmak için daha fazla potansiyel ve boyutlamaya ihtiyaç duyan ve bu yönde çaba gösteren Devrimci Hareket değerlendirilebildiğinde azımsanmaz düzeyde kazanç sağladı.

Eskişehir'deki ölüm orucu perspektifi S.A.G. program ve ilkeler doğrudu. Kararlı bir tutumla, uygulanabilseydi, direniş başarıyla sınırlı kalmaz, zaferle sonuçlanabilirdi. Ölüm orucu kararını rahat almıştık. Peki neden uygulanmadı? Sanırsınız, başlangıçta ölüm orucu kararı alırken en iyi niyetli deyimle, ölüm uzak bir ihtimal olarak görülüyor; doğrusu "Bu koşullarda iktidar ölüme müsaade etmez. Ölüm olmaz" gizli düşüncesi egemendir. Yoksa ölüm, hatta, ölüm riski gelip çatığında verilen sözleri, alınan yazılı kararları bir kenara bırakmanın başka bir manası yoktur.

1 Ağustos Genelgesi genel olarak cezaevlerinde hak ettiği biçimde ciddiye alınmadı. İddialı ilanlara rağmen hazırlıksız, bekleme, hatta bir taraftan A.G.'ye başlandığı halde geç katılma; doğrudan genelgeyi belirleyen bir perspektifle hareket etmeme gibi yanlış ve etnik yaklaşımlar elbette ki doğrudan cezaevinin siyasi bileşimi ile ilgili ama kimi cezaevleri için bu ciddi yer almama yani ağır bastı.

Ortak direniş altında bakarak "Genel olarak cezaevlerinde direniş oturdu. Herkes direniyor" izlenimine kapılmamalı. Geleneksel sol direnişten çok uzak. Direnişin etkilerini -geç de olsa- görmüyor değil, ama kendi öz gücüne güvenmediğinden direniş cesaret edemiyor. Direniş esprisini içselleştiremiyor, yaşam biçimine dönüştüremiyor. Direnişin sonuçlarını sömürmek için pragmatizmi tercih ediyor. Hazırlık aşamasında direnişi en geniş kitleye çekmeye çalışıyor, olmazsa "oyun bozanlık" yapıp katılmıyor veya geç katılıyor. Sıkıştığı noktada ise uyduruk bir açıklama ile bırakıyor. Kısacası; genel olarak geleneksel sol kesimde temelde yeni bir şey yok: "Ne yardan, ne serden vazgeçiyor."

İşte, Ekim-Kasım direnişimiz ile ilgili olumlu ve olumsuz yanları ile genel olarak ifade edebileceğimiz bunlar. (Aralık-88)

SAĞMALCILAR CEZAEVİ'NDE YARGILAMALARI SÜREN SİYASİ TUTUKLULARA "SEVK TEHDİTİ..."

Cezaevlerindeki baskı politikası 12 Eylül'den bu yana yeni yeni biçimlerle süregeldi. "Bir Direniş Odağı"nda siyasi kimliği ve onuru koruma mücadelesi can bedeli direnişlerle sürerken, egemenler baskı ve terör politika-sını demokrasi demagojilerini ağızlarından düşürmedin olanca hızıyla sürdürüyorlar.

Daha dün tünel bahanesiyle "ölü çıkartmak" için siyasi tutuklulara vah-şice saldıran, öfkelerini dizginlemeyip açık hakkını gaspeden, ai-leler üzerine saldırmaktan geri durmayanlar; şimdi de yargılaması savunma-ma aşamasına gelmiş tutukluları Anadolu cezaevlerine sevk etmenin ter-tipleri peşinde koşuyorlar. Hiçbir yasal dayanağı olmayan, mevcut yasa-larla çelişen bu tertibin önüne geçmek duyarlı, sorumlu herkesin görevi ol-malıdır.

Konuya ilişkin Sağmalcılar Cezaevi'nde bulunan, Devrimci Sol davası tutuklularının 57 imzayla mahkeme heyetine verdikleri açıklamayı aşağıda yayınlıyoruz.

Sağmalcılar Cezaevi'nde acık görüş hakkının engellenmesi, anaların haklı öfkesini, zincir zincir kenetlenip örnek bir protesto gösterisine dönüştürdü.

1. ORDU KOMUTANLIĞI
2 NO'LU SIKİYÖNETİM
MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
Baştabya

Sizlere bu dilekçemizde planla-malar sonucu önümüzdeki günlerde bu salondaki duruş-maların nasıl olacağını tasvir etmek istiyoruz.

Belki de önümüzdeki ilk duruşma-da bazı tutukluların duruşmaya ge-tirilmediklerini göreceksiniz ve soru-larımıza "Anadolu cezaevlerine sevk edildiler" karşılığı verilecek.

Bir sonraki duruşmada yine birkaç kişi eksilecek ve size yine "Anado-lu cezaevlerine sevk edildiler" cevabı verilecek.

Sevk edilenlerin duruşmaya ge-tirilmeleri için yazacağınız yazılar ce-vapsiz kalacak veya "güvenlik nede-niyle getirilmedikleri" cevabı verilecek.

Sonuçta mahkemenin vereceği karara kadar davadaki tüm tutuklu-lar bir daha geri gelmemek üzere Anadolu cezaevlerine sevk edilmiş olacaklar.

Henüz devam eden ve en önemli aşamasında bulunan bir davada tutukluların parça parça Anadolu cezaevlerine sevk edilmeleri ne anlam taşımaktadır?

Hukuk açısından bunun hiçbir anlamı yoktur. Çünkü yargılaması devam eden tutukluların yargılandığı mahkemenin bulunduğu bölge dahi-linde bir tutukevinde tutulması yasal bir zorunluluktur. Yasamar, ancak hüküm kesinleştikten sonra hükümlü-nün aıldığı cezaya uygun bir infaz kurumuna sevk edileceğini belirtir.

Diğer yandan bu dava 7 yıldır sür-mektedir ve savunma aşamasında-dır. Tutukluların keyfi bir şekilde Anadolu cezaevlerine sevk edilme-leri en başta savunma haklarını ortadan kaldıran bir uygulama olacaktı. Bugün karar aşaması beklen-mektedir ve her sanığın karara ka-dar yeni değil gösterme, ek savunma verme, itiraz etme, tevsî tahkikat talebinde bulunma ve son sözlerini söyleme hakları vardır. Ve bunların tümü savunma hakkının özünü oluş-turan, yasaların koruma altına aldığı haklardır.

Cezaevi idaresi "sevk yaparız ama gerekirse geri getirilirsiniz" anlayışındadır. Bu söylenenlerdeki keyfiliği bir yana bırakalım, bunun gerçeği ifade etmediğini sizler de çok iyi biliyorsunuz. Daha çok yakın bir geçmişte bu salona birkaç kilometre uzakta bulunan cezaevi binasından buraya getirilmediğimizi henüz unutmamış olmamız gerekir. 6 ay içinde iki kez 1'er aylık sürelerde mahkemeye getirilmedik ve çoğu zaman sizlerin celp kararlarınıza ve neden getirilmediğimiz sorularına cevap bile verilmedi. Anadolu'ya sevk edildik-ten sonra hiç getirilmeyeceğimiz çok açıktır.

Mahkeme heyeti, karar aşamasının hemen arefesinde bizleri oldukça büyük zararlara uğratabacak bu yasadışı uygulamaların önünü şimdiden almalıdır.

Yapılacak böyle bir sevk yasadışıdır, keyfidir.

Gerek CMUK gerekse de 353 sayılı yasa mahkemeye getirilmemiş sanık hakkında duruşma yapılmayacağını çok açık biçimde ortaya koyar.

Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu Md. 223 ve 353 Sayılı Yasa Md. 133'de oldukça belirgin bir şekilde ortaya koyulan bu durum, asıl olarak savunma hakkını güvence altına almayı amaçlamaktadır. Ve savunma hakkının çiğnenmemesi için maddenin uygulanamayacağı istisnalar da yasada tek tek sayılmıştır. CMUK 225 ve 226 maddeleri ile 353 sayılı Yasanın 135 ve 136. maddelerinde belirtilen istisnalar ile bu dava tutuklularının en küçük bir ilgisi yoktur. Bilindiği gibi bu maddelerde sanıksız duruşma olabileceği belirtilen istisnalar suç karşılığı öngörülen cezanın hafifliği (para cezası veya hafif hapis) ile duruşmadan varestede olmak-tır. Bizler ise ne hafif cezalar istemiy-le yargılanıyoruz, ne de duruşmadan varesteyiz.

Görüldüğü gibi yasadışı bir uygulamayla duruşmalara getirilmez hale sokulmak isteniyoruz. Bu durumda duruşmaları nasıl ve kimlerle yapacaksınız?

Mahkeme Heyeti, bu yasadışı uygulamanın önünü şimdiden almalı, olası oldu bittilerin önüne geçmelidir. Çünkü her an bir oldu bitti durumu-

la karşı karşıyayız ve böyle bir durumun Mahkemenizin, dava bitene kadar telafisi yukarıda anlattığımız gibi çok İstanbul dışında bir cezaevine sevk edilmememizi sağlayacak bir karar almasını talep ediyor, gereğini bilgilerinize sunuyoruz.

Mahkemenizin bu duruma sessiz kalmamasını bekliyoruz.

SAĞMALCILAR'DA AÇIK GÖRÜŞLER KEYFİ OLARAK ENGELLENİYOR

Bakanlığın tüm cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülere tanıdığı açık görüş hakkı Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nde yılbaşından itibaren itibaren çeşitli bahanelerle engellenmiştir.

Sağmalcılar'da kalan tutuklular Özel Tipten sivil cezaevine sevk edildikten sonra yapılması gereken anneler günü ve babalar günü görüşü yine keyfisebeplerden ötürü yapılmadı.

Kanunsuz olarak yaptırılmayan açık görüşler için çeşitli defalar Adalet Bakanlığı'na ve tüm sorumlu mercilere yepdiğimiz başvuru ve dilekçeler yanıtsız kalmıştır.

18.6.1989'da babalar günü nedeniyle yapılacak olan açık görüşle ilgili cezaevi idaresiyle görüşmeye gittiğimizde idarenin Bakanlıktan açık görüş için yazı geldiğini, fakat bir saatten fazla görüş yaptıramayacağı ve güvenlik önlemi alamayacağı cevabını aldık.

İdarenin bize bağış gibi gösterdiği açık görüş bir saatle sınırlı olduğu halde, normal avukat görüşü gibi masalarda karşılıklı yapılacak, rada askerler olacaktı. Bunu biz ailelerin kabul etmeyeceğini biliyorlardı. Metris Askeri Cezaevi'nden Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ne sevk edilen yakınlarımızın üzerinden eksik olmayan işkenceler, operasyonlar sivil cezaevine geldikten sonra da devam ederken, baskı ve hak gaspları da durmak bilmiyordu.

18.6.1989'da babalar günü nedeniyle açık görüş yapılacaktı. Babalar gününde cezaevi önüne gelen aileler haklı olarak daha önceleri olduğu gibi gün boyu açık görüş yapılması için istekte bulundular. Buna karşı idarenin tutumu yüzlerce askeri ailelerin üzerine saldırtmak oldu. "Görüş Hakkımız Engellenemez2 diye slogan atan anaların, babaların, kardeşlerin, çocukların üzerine üzerine vehşice saldırıldı; cezaevlerinin önü bir anda savaş alanına dönmüştü. Saldırı esnasında onlarca tutuklu yakını hastanelik oldu. Kudi Göleli adlı anamız ise cezaevi kapısı önünde oğluyla görüş yapmak uğruna başından yaralanarak hastaneye kaldırıldı. Biz tutuklu yakınları olarak demokrasi mücadelesinde sürekli yılmadan direnen evlatlarımızın yanında onlarla omuz omuza olacağımızı söylüyor, keyfi uygulamalara bir an evvel son verilmesini istiyoruz.

TAYAD'LI Aileler

CEZAEVİ/MEKTUP

Kamuyunda petrol ofisi soygunu olarak geçen olaydan sonra gözaltına alınan H.Cem Köse ve Çetin Güney'in gazetelerde çıkan ve kendilerini "DEV SOLCU" olarak lanse eden haberleri tekzip eden açıklamalarını kendi el yazılarıyla aşağıda yayınlıyoruz.

Öğrenci baskını: 1 ölü

İleri sarılan güvencik görevlisi Fikri Keşkin'den mahşerli tutumunu ka

**"Örgüt,
beni kullandı"**

KAMUYUNA

17.6.1989 tarihindeki Nisantaşındaki Petrol Ofisi Bölge müdürlüğü baskını ile ilgili yakalandık Olay basına Devrim-SOL'un silahlı baskını v.b başlıklarla verildi. Petrol Ofisindeki Silahları almak için baskın yapıldığı doğrudur. Ancak olayın Devrim-SOL örgütü ile uzaktan yakından hiç bir ilgisi yoktur. Durum böyle iken; polis ve savcılıklar olayın Devrim-SOL ile değil başka bir örgütle ilişkili tutanaklara geçmesine rağmen polis bu olayın Devrim-SOL tarafından gerçekleştirildiği şeklinde yansıtılmasını uygun görmüştür.

Polisin bu tür tutumlarıyla sonuçlanan, hedefi net ve açık olmayan olayları Devrim-SOL'a mal ederek bu örgütü yıpratmak amacı güttüğü anlaşılmaktadır.

Gözaltında bulunduğumuz süre içinde olayın kamuyunda nasıl yansıdığını izleyerek, ancak cezaevine gektikten sonra basında çıkanları okuma olanağı bulurca bu tutumları yapmak zorunlu haline geldi.

Kamuyunun yanlış bilgi vermesini önlemek için artık kamuoyunu yanlışlamasını rica ederiz 17.1989

Hakan Cem KÖSE

Çetin

Çetin GÜNEY

Çetin

BURSA ÖZEL TİP CEZAEVİ'NDE NELER OLUYOR?

Yaklaşık olarak bir aydır iyice su yüzüne çıkan, ama köke-ni daha gerilere dayanan gelişmeler büyük bir "hassasiyetle" kamuoyundan gizlenmektedir.

Bilindiği gibi "zeminden kazma kürek sesleri geliyor" diye bilinçli, provokatif bir haber üzerine geçtiğimiz Eylül'de sol görüşlü tutukluların bulunduğu kısma bir operasyon düzenlenmiş ve arkadaşlarımızın bir kısmı sürgüne yollanmıştı. Bu gelişmelerden sonra Bursa Özel Tip hızla MHP yandaşlarıyla doldurulmaya başlandı. Başlangıçta Adalet Bakanlığı'nın tasarruflarıyla başlayan bu uygulamalar, cezaevine radikal islamcı kesimden kişilerin de getirilmesiyle birlikte öteden beri varolan kısmi sükunet yerini hızla gerginliğe terketmiştir. MHP yandaşlarıyla radikal islamcılar arasında başlayan ve kısa sürede tırmanan gerginlik cezaevi idaresini tamamen izole etmiş ve MHP'lilerin zor kullanarak blok işgaline kadar varmıştır.

Sözkonusu gelişmeler hızlanan bir tempoyla sürerken cezaevi idaresi olup biten her şeye sadece seyirci kalmakla yetinmemiş, sol kesimin yaşam koşullarını daraltma yönünde de sürekli adımlar atmaya katkışmıştır. Böylelikle yeni bir sevk zemini veya olası bir provokasyona zemin hazırlanmaktadır.

Tüm bu gelişmelerde Yardımcı Müdür Recep Çolak bizzat rol oynamıştır. MHP'lilerin blok işgallerinde, teşvik edici rol üstlenmiş ve günlük konuşmalarında bile MHP'lilerden "bizimkiler" diye söz etmeye başlamıştır.

Eğer söz konusu gelişmeler hızlanarak devam ederse, önümüzdeki günlerde nelerin olabileceğini şimdiden kestirememekle birlikte bu gelişmelerden, doğacak olaylardan cezaevi idaresinin sorumlu olacağını belirtiyor ve tüm kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

**Bursa Özel Tip
Cezaevinden Sol Siyasi
Tutuklu ve Hükümlüler**

MAHKEMELERDE DEVİRİMCİ TAVIR ve REFORMİZMİN TAVIRSIZLIĞI

Revizyonist reformist anlayışların mücadeleden kaçma, önünü tıkama çabaları ülke genelinde gelişen toplumsal muhalefeti kuleden seyrediyor. Onların varlık şartlarıyla çelişmeyen bu tavra bir örnekte İzmir'de yaşandı. Bu anlayışlar mücadelesinin sürdüğü her alanı ellerinin tersiyle itme geleneklerini mahkemelerde de sürdürdüler. Şu anda Urfa Cezaevi'nde tutuklu bulunan eski İzmir Büro Temsilcimiz Müjdat Yanat'ın konuya ilişkin gönderdiği bir mektubu aşağıda yayınlıyoruz.

Ülke genelinde yükselen bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesiyle birlikte oligarşininin halk kitleleri üzerinde yarattığı pasifikasyonun etkisi zayıflamakta, giderek etkisini yitirmektedir. Gelişen güçlenen mücadele süreci aynı zamanda değişik biçim ve rütüplerde karşımıza çıkan her türlü revizyonist-raformist anlayışlarında gerçek yüzünü açığa çıkarmakta, mücadeledeki niyetsizliklerini göstermektedir. 1987 yılı başlarından itibaren devrimci sol güçlerin sürece iradi müdahalesi izmir'de revizyonist reformist anlayışların, mücadele kaçınıklığının etkisini zayıflatmış, ancak bu anlayışlar geçmişten bugüne inatla mücadelenin önünde set oluşturmaya devam edegelmişlerdir. Yaşamın hemen her alanında görülen bu anlayış geçtiğimiz günlerde izmir Buca Cezaevi önünde yapılan bir eylemle ilgili süren mahkemenin savunma aşamasında gündeme geldi. T.K.P. davasında yargılanan Seviye Köprü isimli bayan sanığa tecavüz edilmesiyle ilgili yargılanan polis memuru halil Yolcu hakkında açılan davanın takipsizlikle sonuçlanmasını protesto etmek ve o zaman Buca Cezaevi'ndeki olumsuz yaşam koşullarının düzeltilmesine destek vermek amacıyla cezaevi önündeki eylemle ilgil olarak birçok insan gözaltına alınmış ve ben tutuklanmışım. Bu olayla ilgili olarak süren mahkemede 22 Mayıs'ta savunmalar yapıldı. Daha doğrusu yapılacaktır... devrimcilerin mahkemeleri, haklı ve meşru oldukları eylemleri, düşünceleri savunma yerleri olarak kullanma geleneği revizyonist ve reformist anlayışlarca bir kez daha yadsındı.

73 kişinin yargılandığı davada, bayan arkadaşımıza tecavüz eden polise takipsizlik kararı verilmesini protesto etmek gibi son derece haklı ve meşru olduğumuz bir zeminde, her türlü radikal mücadele geleneklerini yadsıyan, hiçe sayan anlayışlar savunma yapmaya gelmemiş, avukatların sığ ve hukuki kaygılarla hazırladıkları savunmalarla yetinmişlerdir. Davacı durumundayken davalı durumuna düşürülmeye çalışıldığımız mahkemede 73 kişiden hiçbiri bırakalım devrimciliği, demokratiğin asgari kıstaslarını dahi yerine getirememiş, haklılığımızın savunusunu bile yapamamıştır. Mahkeme salonu avukatların hukuki savunması dışında sadece benim yaptığım savunmaya tanık olmuştur. Mahkemeler bizim kürsümüzdür, burjuvazinin önünde gerçekleri haykıran ve devrimci tavırdan taviz vermeyen devrimcilerin kürsüsüdür. B kürsüleri uygun zeminlerde, uygun bizimlerle kullanılmalı sesimiz oligarşinin yüzüne inen bir şamar olmalıdır.

**4.6.1989-Urfa Cezaevi
Müjdat Yanat**

İZMİR'DE POLİSİN ÇARESİZLİĞİ ve OYUNLARI

1 Mayıs çalışmalarına başından sonuna kadar Ege genelinde devrimci sol güçlerin damgası-nı vurması, siyasi polisin büyük bir hırçınlıkla elindeki tüm olanakları kullanarak saldırmasını getirdi.

1 Mayıs'ın hemen öncesinden başlayan saldırılar şu ana kadar, -giderek yavaşlamaya başlasa da sürdü.

İnsanları şubeye çekerek, tehdit-gözdağı ve işkencenin yanısıra muhbirlik tekliflerini sıkça kullandığı bilinen siyasi polis, son günlerde taktik değiştirmişe benziyor. İzmir'de devrimci tavırdan sonuna kadar taviz vermeyen devrimci güçlere saldırı, okurlarımızı direkt hedef almak biçimine büründü. Büromuz elemanlarından şimdiye kadar kullanabileceği bir zayıflık göremeyen siyasi polis ve MİT okurlarımızı, huzursuz etmek, çevrelerinde rahat dolaşma-yacak kadar tedirgin etmek, işlerinden ve evlerinden çıkarttırmaya çalışmak, en basit ve en masum faali-yetlerine bile şiddetli tavırlar almak olarak özetlenebilecek yaygın bir baskı politikasını gündeme getirdi.

Bunun en son aldığı biçimlerden en önemlisi zor durumdaki okurlarımızı tehditle ajanlığa oldu.

1 MAYIS operasyonlarında adı çeşitli çağrılar, el ilanlarını, özel sayıları dağıtmaya karışan bir okurumuzun, aranmaya başlamasıyla polis yeni taktiklerini uygulamaya soktu.

Okurumuzun ev sahibi, karısı, akrabaları neredeyse gün aşırı polisle karşılaştılar. Karakola çağrıldılar, okurumuzun nerede olduğunu söylemeleri için baskı yapıldı. Gerçekte

ise MİT okurumuzun nerede olduğunu bilmesine karşın yakalamıyor, iyice telaşlanmasını ve çaresiz kalıp tekliflerini kabul edecek kadar zayıflamasını bekliyordu.

Nihayet MİT, okurumuzu çalıştığı yerde yakaladı. "Ona" ellerinde kendisini en az 5 yıl yatıracak kadar bilgi olduğunu, ama bunu yapmadıklarını, çoluğuna çocuğuna acıdiklarını, eğer devlete yardımcı olursa sıkıntı-larının sona ereceğini, hakkındaki dosyaları yok ettireceklerini, onlara Devrimci Sol'u anlatmasını, büroda ne gibi işler dönüyorsa o konuda bilgi vermesini, yoksa nereye kaçarsa kaçsın ellerinden kurtulamayacağını anlattı!

Polisin tavrı ikiliydi. Hangi yola gidilirse gidilsin kendisini kazançlı görüyordu. Eğer kabul ettirebilirse bir ajan kazanmış olacaktı. Yok kabul ettiremezlerse okurumuz paniğe kaptıracak, kaçacak, illegal güçlerle ilişki kuracak ve böylece MİT'de bu illegal yapıya sızabilecekti!.. Okurumuz doğrudan DGM Savcılığı'na başvurdu; kendisini polisin aradığını duyduğunu, gelip ifade vermeye hazır olduğunu söyledi ve savcının istemi üzerine avukatıyla birlikte DGM'ye gitti. DGM kapısında siyasi polis ekibiyle karşılaştı ve daha orada tartaklanıp dövülerek gözaltına alındı. Olayda DGM Savcısı Yalçın Ünal polise haber vermiş ve gelip kendisine ifade vermeden alınmasını istemiştir.

Ancak, okurumuzun böylesine adeta kaçırılarak gözaltına alınması geri tepti ve olayı gözlerden uzak tutmak isteyen polisin oyunları bozulunca tam tersine kamuoyunun da-

ha da dikkatini çekti. Okurumuzun avukatı yaptığı basın açıklamaları ve suç duyurularıyla polisi ve oyunlarını tamamen su yüzüne çıkardı ve teşhir etti.

Hesapları altüst olan siyasi polis bu kez başka bir devrimci demokratta yöneldi. Adı yine böylesi 1 Mayıs çağrılarını dağıtmaya karışan bu arkadaş, oturduğu evinden alındı (kendisi güya haftalardır aranıyordu). Eski bir hükümlü ve 10 yıllık infazlı olması kullanılarak muhbirlik teklif edildi.

Kendisinin 10 yıllık infazının yanması için 1 aylık bir hüküm almasının dahi yeteceği, bu davanın da bunu sağlayacağı, eğer kazara sağlalmazsa kendilerinin bir şeyler bulacaklarını, tek çaresinin devletle çalışmak olduğu, hakkındaki dosyayı yok etmenin ve onu tutuklatmamanın çok kolay olduğu anlatıldı ve "Çıkınca herkese bana çok işkence yaptılar dersin" demesi öğütlendi. Bu arkadaş teklifleri kabul ediyor görünmek zayıflığına düştü. Polis ise diğer tutuklulardan bir farkı olmamasına rağmen tutuklanmamasını gerçekten sağladı; (bu olay DGM siyasi polis-MİT ilişkilerini net biçimde dışa vurmasıyla daha da önem kazandı). Ama "oyun" bu noktadan öteye gidemedi. Okurumuz halkına ihanet eden ve bu onursuzluğu devam ettirecek birisi olmadığını göstererek halktan ve kamuoyundan özür dileyen bir basın açıklaması yaptı. Siyasi polisin ve MİT'in oyunlarını dışa vurarak kendi durumunda olan ve bunu kamuoyuna duyurmaktan, çekinen herkesi dürüst ve samimi olma-ya halka hesap vermeye işkencecilerin hesaplarını bozmaya çağırdı.

Biz de, genelde tüm devrimci-demokratlara, özelden ise devrimci sol güçlere siyasi polis ve MİT'in tezgâhlarına karşı uyanık olmaları ve yaşananlardan gerekli dersi çıkarmaları çağrısında bulunuyoruz.

Siyasi polisin ve MİT'in demokrasi mücadelesini engelleme çabaları hiçbir zaman başarılı olamayacak-tır.

BASKILAR BİZLERİ YILDIRAMAZ. SİYASİ POLİSİN VE MİTİN OYUNLARINA KARŞI UYANIK OLALIM.

Yeni Çözüm İzmir Bürosu

BASIN AÇIKLAMASI

İzmir’de polis baskısı artık inanılmayacak boyutlara ulaştı... Başka şehirlerdeki insanların kolay kolay inanmayacakları uygulamalar İzmir’de büyük bir rahatlıkla gündeme gelebiliyor...

Bir pikniğe giden insanlar, “suçlu” hatta “gizli örgüt üyeleri” muamelesi görebiliyor, inceden inceye aramadan geçirilebiliyor, kimlikleri ve ikametgahlarının listesi çıkartılabiliyor, diğerlerine gözdağı olsun diye içlerinden herhangi biri gözaltına alınabiliyor. Nedenini soranlar ise hemen yüzlerce insanın gözleri önünde kartaklanıyor, tekme-tokat gözaltına alınabiliyor, daha sonra gözaltına alınan bu “suçlular” birkaç saatte ifadeleri bile alınmaksızın serbest bırakılıyor...

Duyanların belki de inanamayacakları bu olay, 11 Haziran 1989 Pazar günü, Konak meydanında yüzlerce insanın gözü önünde gerçekleşti!

Seferihisar Akkum’a bir piknik ve deniz gezisi düzenleyen 70’i aşkın insan, bu uygulamaların tamamından nasiplerini aldılar. Olayda, Temsilcimiz Hüseyin COŞKUN, muhabirimiz Recep GÜLER, öğrenci Leyla BÜYÜKDAĞ ve temsilcimizin ağabeyi Yusuf COŞKUN GÖZALTINA ALINDILAR. Leyla BÜYÜKDAĞ Eski İzmir, diğer gözaltılar ise Kantar Karakolu’na götürüldükten, birkaç saat sonra ifadeleri bile alınmaksızın serbest bırakıldılar!...

İşçi ve emekçilerin biraraya gelip piknik yapmasında bile gizli örgüt parmağı arayan, buna bile tahammül edemeyenler gözlerini baskı ve terörle yenmeye çalışmakta, başarılı olamayınca da saldırganlıklarını her geçen gün artan bir ivmeyle sürdürmektedirler.

Toplumsal muhalefetin yükselmesinden, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde ödü patlayan bir iyesi iktidar elbette emekçilerin her biraraya gelişlerinden ürkecek, altından bir şeyler çıkartmaya çalışacaktır. Bu birliktelikler bir piknik için bile olsa hemen başı ezilmeli, katılan insanları buna katıldıklarına bile pişman edilmeli, bir daha böyle hatalar yapmamaları sağlanmalıdır!

Biz, sosyalist basın olarak, emekçileri sindirmeye, biraraya gelişlerini engellemeye, en masum etkinliklerini bile işkenceyle, terörle engellemeye, insanlara gözdağı vererek pasifikasyon ortamını sürdürmeye yönelik baskıları protesto ediyoruz. Geziye katıldıkları için keyfi olarak gözaltına alınan 20’yi aşkın kişinin tanıklığıyla hazırlanan suç duyurusu metnini Cumhuriyet Savcılığına verdikten sonra, topluca gidilen İzmir Valiliği’nden idari soruşturma talebi yerine getirilmeli; sorumlular cezalandırılmalıdır.

İzmir Yeni Çözüm Bürosu

DÜZELTME

Haziran sayımızdaki "Evrim-Devrim Dönemi Üzerine" yazısındaki dizgi yanlışlıklarının doğrusu aşağıdaki gibidir; düzeltir özür dileriz.

YERİ	YANLIŞ	DOĞRU *
Shf.35 St.1.satır 20	Yukarıdaki nedenlerin sonucu	3- Yukarıdaki nedenlerin sonucu.
Sfh.35 st.3 prg.4 satır 4	açlık ve yıkım"	açlık ve yıkım devrimci durumun belirtisidir."
Shf.36 st.3 prg.1 satır 16	Bu gerçeği başka gerçeği şöyle	Bu gerçeği başka bir biçimde
Shf.37 prg.2 satır 10 st.1	etkin ve köylülerde dahil	etkin işçi ve köylülerde dahil
Shf.38 st.2 prg.2 str.4	getirmek yığınlarla olan	getirmek değil, yığınlarla olan
Sfh.38 st.2 prg.2 satır 9	Nereye verileceği sorununu sendikal	nereye verileceği sorunudur; sendikal
Shf.39 st.2 satır 2	devrim dönemi	evrim dönemi
Shf.40 st.3 prg.7 str.1	olgunlaşmış bir kriz	olgunlaşmamış bir kriz
Shf.40 st.3 pr.7 satır 6	buna düşmesinin mümkün	buna dönüşmesinin mümkün
Sh.43 stl. Altın 3. satır	hatta bütün gerek	hatta bütün bu gerçek
Shf. 44 sütun 3 pr.1 satır 14	bir üstünlük örneği	bir düşkünlük örneği
Shf.45 sütun 1 pr.1 satır 1	doğrular	Doğrudur
Sfh.45 sütun 2 satır 10	kimseye anlatmayacaktı	kimseye anlatamayacaktı
Shf.47 sütun 1 pr.2 satır 9	monte ederek şekilde sökmek	monte edecek şek’le sokmak
Shf.48, st. 16 pr.3 sütun 1	Ancak bu evrim-devrim dönemlerinin içiçeliğini gösterir	Ancak bu evrim-devrim dönemlerinin içiçeliğini değil, mücadele biçimlerinin içiçeliğini gösterir.
Shf. 49 sütun 2 pr.3 satır 10	devrimci döneme	devrim dönemine
Shf. 49 sütun 3 satır 10	keskin ve kalın	kesin ve kalın

İHD'NİN DE KATILDIĞI "1. KADIN KURULTAYI" KADIN SORUNUNA ÇÖZÜMSÜZLÜK ÜRETTİ

Geçtiğimiz mayıs ayı içinde feminis gruplar, bağımsız kadınlar ve İHD kadın komisyonunun katıldığı 1. Kadın Kurultayı yapıldı.

"Bu kurultayın amacı, kadının toplumdaki yerini, sorunlarını belirlemek ve çözüm yollarını bulmak" dendi açılış konuşmasında.

Ama DEMKAD'ın gözlemci olarak katıldığı kurultay boyunca bir erkek düşmanlığı gözlemlendi. Konuşmak isteyen erkeklerle söz hakkı verilmedi, hatta erkeklerin kurultayı izlemeleri, koltuklarda oturmaları bile engellenmeye çalışıldı.

Reha İsvan; "Sorunlara el ele yaklaşacağız. Gelecek sesimizin ağırlığını taşıyacak. Bunları erkeklerle de öğreteceğiz" dedi.

Daha sonra eski öğretim görevlilerinden Fatmagül Bertay konuştu ve "Bugün Türkiye'de bütün sol akımlar beğenseler de beğenmeseler de kadın hareketinin feministler önderliğinde olduğunu kabul ediyorlar. Türk solunda erkekler kadın hareketini bir tehdit olarak görüyor ve kadınları çıkarıcı, sorumsuz, erkek düşmanı olarak niteliyorlar. Aslında sorumsuz olan erkeklerdir. Bugün onlar kendilerini ispat etmek zorundadırlar" dedi.

Fatmagül Bertay ve O'nun gibi düşünener yanlıs bir tespit yapıyorlar. Sınıf savaşıdan kopuk bir kadın örgütlenmesinin hiçbir anlam ifade etmediği gibi, bu savaşta hiçbir perspektifi olmayan, savaşta yerini almayan, düşmanın erkekler olduğunu söyleyen feminist örgütlenmenin kadın hareketinde önder olduğu da söylenemez. Devrimci mücadele veren, sınıf savaşında yerini alan bir kadın örgütlenmesinden söz edilebilir ancak. Ve ancak böyle bir örgütlenme önder olabilir. Bugünkü pratik, kimin doğru ve kimin önder olduğunu göstermektedir. Kadın sorununa toplumsal yönden bakmalıyız. Kadın, akla gelen baskıların tümünü birden yaşıyor. Kadın hem ekonomik olarak ağır bir sömür altındadır, hem aile içinde köle gibi kullanılmakta, hem de burjuva kültür tarafından aşağılanarak horlanmaktadır. Tekelci burjuvazi, kır egemenleriyle ittifak kurup tarikatları desteklediğinden, dinsel ve geleneksel yargıların terk edilmesi zor olmaktadır. Bu tablo kadın ve erkek emekçilerinin birlikte mücadelesi olmadan değişmeyecektir.

Reklamlarda vb. Cinsiyetinden yararlanılan, meta olarak kullanılan, işyerlerinde ucuza çalışan,

Çocuklarını doyuramayan,

Fuhuşa sürüklenen,

Gecekonduları yıkılan,

Emekçi kadınlarımızın bu sorunlarının erkeklerden değil, egemen güçlerden kaynaklandığını vurgulamak gerekir.

Biz kadın sorununu ele alınca, ortak anlayışımız, kadın sorununun toplumun sorunundan bağımsız olmadığı, ancak kadının çifte baskıya maruz kaldığı doğrultusundadır. Kadının toplumsal mücadeleye aktif olarak katılmasının tek yolu kadının özgül sorunlarına sahip çıkarak toplumsal mücadele bütünlüğü içinde köklü çözümler aramaktır. Sorun, özünde kadınların olmakla birlikte toplumun genel bir sorunudur. Ve kadın-erkek omuz omuza mücadele etmekle çözümü mümkündür diyoruz.

1. Kadın Kurultayı, feminist düşüncenin kendi içi çelişkileri, sürtüşmeleriyle sürdü ve bitti. Sonuç ne? Sonuç yok. Hangi sorunlara çözüm bulunduğunu merak ediyoruz.

DEMKAD

DEMOKRASİ İÇİN KADIN DERNEĞİ

Bağımsızlık Demokrasi ve Sosyalizm mücadelesinde yeni bir mevzi daha: BEYKAD (Beyoğlu Araştırma ve Yayınlaştırma Derneği).

Siyasal iktidarın % 21'lik gayri meşruluğunun, emekçi halklarımızı, baskı zor ve sömürü mekanizması içine hapsedmesi ve onları, 12 Eylül faşizminin yasa ve kurumlarıyla boyunduruk altında tutması, ülkedeki sınıf farklılığını her geçen gün daha da keskin boyutlara vardırdı. Emperyalizmin yoz-kozmopolit kültürünün kitlelerin yaşamında her geçen gün daha da hissedilir hale getirilmesi; ahlaki ve kültürel değerlerin tamamen emperyalizmin "günlük hayat" motifleriyle (TV, yazılı basın ve benzeri tüm araçlarla) süslenerek yığın-lara sunulması, bu olguların günlük yaşamın birer parçaları haline dönüştürülmesi, artık her kesimi ilgilendiren (küçük ve orta burjuvazinin ge-rici-faşist kesimleri dahi bugün bu olgulardan hareketle yığınları safların-da toplamının çabasındalar) bir durum haline gelmesi, emekçi halkın alternatif sürecini de beraberinde getiriyor.

Bu süreci doğru bir perspektifle ele alan ve mücadele mevzilerini yaşamın her alanında yaratan ve yaratma uğraşını, bütün anti demokratik engellemelere ve baskılara karşın sürdüren - çünkü meşruluğunu emekçi halkın gerçekliğinden alan hiçbir devrimci mevzi engellenemez-devrimci sol güçlerin haklı mücadelesi, demokrasi mücadelesinde önemli mesafeler katetmekte.

Emekçi halkın temel genel taleplerini devrimci perspektifler ışığında ele alıp ona uygun çözümlerle, mücadelenin rotasını siyasal mücadele ile bütünleştiren devrimci sol güçler bu mücadelelerine yeni bir mevzi daha kazandırdılar.

Geçtiğimiz hafta halkın örgütlü gücüyle bütünleşmiş coşkulu potansiyeli ile Kulaksız'da, varoşların ortasında halaylarla, türkülerle, şiiirlerle açılan Beyoğlu Kültür Araştırma Derneği (BEYKAD) özel olarak Kulaksız emekçi halkının, esnafının ve genel olarak da tüm Beyoğlu halkının özgül sorunları ve taleplerinin çözümünü, gerçek halk kültürünün araştırı-lıp yaratılmasını ve yaygınlaştırılma-

BEYKAD ve ÜM-DER'İN AÇILIŞINDA COŞKU, İNANÇ ve KARARLILIK DORUKTAYDI

Açılışını Ölüm Orucu haftasında gerçekleştiren BEY-KAD, Demokrasi mücadelesinde yeni bir soluk, yeni bir mevzi oldu.

ÜM-DER'in açılışında coşku, inanç ve kararlılık doruktaydı.

sını, dahası, bu süreci demokrasi ve sosyalizm mücadelesiyle bütünleştiğinin mesajını verdi.

BEYKAD'ın açılışının ölüm orucu şehitleri haftasıyla bütünleşmesi açılışa ayrı bir anlam ve coşku katıyordu.

BEYKAD'lılar "Biz kara toprak gibi verimli devrim tarlasına düşen tohumlarız. Birçok filizlerimiz olacak" şiarıyla hareket ederek sıcak ve mücadele dolu Haziran günlerinde gün gün, saat saat, saniye saniye ölüme giderek, hücre hücre direniş barikatlarını örerak geleceğe mücadele, başeğmezlik, erdemlilik, onurluluk mirasını bırakan APO'nun filizleri olduk diyorlardı. "Onların uğrunda öldüğü değerlere sahip çıkarak halkın örgütlü gücüyle birleşmiş mücadelede, bir halka da Beyoğlu'ndan fıskırın dedik" diye haykırıyorlardı.

300'ü aşkın coşkulu ve mücadele azmiyle dolu insanın katılımıyla açılan BEYKAD'da daha sonra türküler, marşlar söyleniyordu. Derneğin bahçesinde halaylar çekiliyordu. Diğer demokratik kitle örgütlerinden gelen mesajlarda mücadeleye bir halka daha eklenmesinin mutluluğu anlatılıyor.

Özellikle son birkaç yılda ülkemizdeki demokrasi mücadelesi gelişip güçlenirken yıllardır sürdürülmeye çalışılan depolitizasyon ortamının etkileri de zayıflamaya başladı. Halkın en doğal ve haklı istemlerinin baskı ve terörle boğulmaya çalışıldığı bir ortamda-toplumsal dinamikler mücadele sürecinin duyduğu örgütlülük gereksinimini yaşama geçiriyorlar. Bulunulan bölgelerin somut durumlarıyla, özgül talepleriyle ilintili olarak oluşturulan D.K.Ö'ler bu somuttan hareketle siyasal mücadele sürecinde etkin yerlerini alıyorlar. Kapatmalar, baskılar, gözaltılar ve her türlü engelleme çabaları sonuç vermiyor. Kararlılık, inanç ve doğru siyasa! perspektif demokrasi mücadelesindeki D.K.Ö'lerin toplumsal hareketlilik içindeki görev ve sorumluluklarının bilinciyle birleşince gelişimin durdurulmaz akışının önüne hiçbir güç geçemiyor. Geçtiğimiz ay İstanbul-Ümraniye'de açılan, Ümraniye Kültür ve Dayanışma Derneği, ÜM-DER'in de bu anlayışla donanarak, mücadele sürecinde etkin bir yer alacağına inanıyoruz. Santral, Alemdağ Cad. No: 10/3'te çalışmalarına başlayan ÜM-

DER'in açılışındaki coşku, kararlılık ve kitlesellik Ümraniye halkının kendi öz örgütüne kavuşmasının sevincini daha şimdiden bugünden yarına taşıyordu...

Açılış günü işçisiyle, memurıyla, öğrencisiyle, gecekondu halkıyla dernek binası önüne toplanan Ümraniye halkının coşkusu AKAD Halk Oyunları Ekibi'nin gösterileriyle, Grup Yorum'un mini konseriyle doruğa ulaşıyordu. ÜM-DER önünde toplanan kitle dernek binasının açılmasından sonra içeri girdi. ÜM-DER'ce yapılan basın açıklamasında emperyalizmin yoz-kozmopolit kültür politikasını etkisizleştirmek, halkın öz kültürünü yaratmak için demokrasi mücadelesinde dışarıya bir kavganın zorunluluğu vurgulanırken, çeşitli D.K.Ö'lerden ve Yeni Çözüm dergisinden gelen destek ve başarı mesajları okunuyordu.

Ümraniye halkının devrimci mücadele geleneklerine sahip çıkacak, önemli bir potansiyele sahip olan gecekondu halkının özgül sorunlarının çözümünde etken politikalar üretecek bir işlevin ÜM-DER'le başarılabacağının mesajı açılıştaki coşku ve kararlılıkla veriliyordu.

"BU COŞKU ANLATILMAZ YAŞANIR"

(Direniş, Ölüm, Yaşam)

Halkın örgütlü gücüyle bütünleşen mücadele geleneğine, alev alev meşaleleriyle katılan GOPKAD'lılar ..

Direnişi, başeğmezliği, onurlu yaşamayı, siyasal kimlikten taviz vermemeyi ilke edinenler zindanlarda işkence gördüler, yasaklar cenderesine alındılar, açlık grevlerine gittiler, ölüm oruçlarına yattılar, yoldaşları şehit oldu. Bedeli neyse ödediler. Direndiler, TTE giymediler mücadeleyi ekonomizmin kısır döngüsüne hapsedemediler. Ve yıllar sonra kazanılan zaferi gamzesinden öperek, "bu coşku anlatılmaz. Yaşanılır" diyerek gelecekte mücadelelerine sahip çıkacak insanlara böyle anlatıldılar.

Kendilerine bırakılan onurlu mirasa sahip çıkarak, direnişçilere Ölüm Orucu şehitlerine layık olmaya çalışarak, Ölüm Orucunun 5. yıldönümünde onların anısına GOPKAD'ı açtılar.

Uzun, zorlu, azimli bir çalışmanın sonunda GOPKAD açılıyordu. Halkın örgütlü gücüyle birleşmiş mücadelede bir halkada Gazi Osman Paşa'dan fişkirip boy veriyordu. Gazi halkının su sorunundan, yol sorununa kadar onlara sahip çıkanlar, Belediye önünde direniş yapanlar şimdi daha örgütlü, daha mücadeleci bir örgütlülüğe kavuşuyordu. '80 öncesinde Gazilileri yalnız bırakmayan, etin kemikle kaynaşması gibi halkla bütünleşenler verilen anti-faşist mücadelede ABDULLAH'ı ve MUSTAFA'yı şehit verenler şimdi GOPKAD'ı yaratıyorlardı.

Bugün halkta varolan hoşnutsuz-

luğu burjuvazinin potasına değil giderek ivmesi yükselen siyasal mücadelenin oluğuna akıtan işlevler yüklenmek göreviyle karşı karşıya olan mahalli dernekler bu işlevlerini yerine getirmek zorundadırlar. Yapılması gereken budur. GOPKAD'lılar bunun zor olduğunu, ama başarılması gerektiği mesajını veriyordu açılış konuşmalarında.

Dernek başkanının konuşmasından sonra 500 kişiyi aşkın kitle Küçükköy'ün merkezine inerek trafiği kesiyorlar ve geleneksel halaylarınıza çekiyorlardı.

Sonra minibüslere binilerek hep birlikte düğün alayları gibi marşlar, türküler söylenerek Gazi Mahallesi'ne gidildi. AKAD'ın halk oyunlarından sonra ozan A.Kadir Gülüstün'ün mücadele ve coşku dolu türkülerini dinledik. Demokratik kitle örgütlerinden, zindanlardan "mücadeleye hoş geldin GOPKAD" mesajlarından sonra DEMKAD ve EMEKAD halk oyunları çıkıyordu. Geleneksel halaya evlenen iki yoldaşımızın katılımıyla coşku doruğa çıkıyordu. Çevre halkı akın akın gelerek yaşanan coşkuya katılıyordu. Havanın karamasıyla birlikte Grup Yorum çıkıyordu. Karanlığı aydınlatan meşaleler yakılıyor, karanlık kovuluyordu. Venseremos çalınırken havaya kalan sol yumruklar göğü dövüyordu ve bir halk adamı; günü, "bu coşku anlatılmaz. Yaşanılır" diyerek özetliyordu.

FAŞİST ARSA MAFYASININ OYUNLARI SAMANDIRA'DA BOZULDU

Samandıra'da faşist arsa mafyasının emekçi halkımıza yönelik saldırıları yeni boyutlarıyla yeniden yaşanmaya başlanmıştır. Basında 23. Tümen'e saldırı şeklinde yansıyan haber gerçekte faşist arsa mafyasının Samandıra Kavaklı Mahallesi'nde tabanca ve otomatik silahlarla emekçilere yönelik saldırıydı. Olay gecesi faşist arsa mafyası tabanca ve otomatik silahlarla Yunus ŞANLI'nın şehit düştüğü Kavaklık mahallesinde yüzlerce kurşun yağdırmıştır. Yüzlerce kurşun yağmurunun ardından bu defa da bölge halkı polis ve jandarma baskısı altına alınmıştır. Aynı mahalleden bir çok emekçi, polis ve jandarmaya götürülerek işkence yapılmıştır. Emekçiler saldırının faşist arsa mafyası tarafından yapıldığı ifadesini verdiklerinde, polis ve jandarma "yalan söylüyor, sunuz, arsa mafyasına çamur atıyorsunuz, belki de siz yaptınız" gibi lafızlarla emekçilerin ifadelerini geri almalarını sağlamaya çalışmıştır. Yine işkenceler adli tıp raporlarıyla belgelenmiştir.

Gelişmelerle ilgili olarak, Kartal Halk Dayanışma Derneği'nde, mahalle halkının ve SKDD'nin katılımıyla bir toplantı düzenlendi. Faşist arsa mafyasının bölgedeki halka yönelik saldırılarının rengini değiştirip, saldırganı uğrayan emekçileri güvenlik güçlerinin önüne suçlu olarak çıkararak tek elci sermayenin sözcüsü Asil Nadirin patronu olduğu Günaydın Gazetesini emekçi halkımıza yönelik yalan haber üretmeye iten neden nedir? Günaydın bunun yanıtını vermemelidir.

Kartal/Samandıra Kültür ve Dayanışma Derneği ve Kartal Halk Dayanışma Derneği olarak gelişen bu olaylar zincirinde halkımızın yanında yer alarak, faşist arsa mafyasının saldırılarına karşı halkımız ile birlikte tavır alacağız. Bu saldırılara karşı gereken duyarlılığı göstereceğiz.

SKDD ve KAR-DER

PROVOKASYONLAR ÜZERİNE TARTIŞMA

Üniversiteli gençliğin yoğunlaşan mücadelesi nerede provokatif tavrırlara maruz kaldıysa altından hep H.K. oportünizmi çıktı
En son DEV-GENÇ'e yönelik çıkardığı ki bildiri ile sol içi çatışmanın açık çağrısını yapı hale geldi

Son altı-yedi aylık süreçte üniver-siteli gençliğin yoğunlaşan mü-cadelesi nerede provakatif tavrırla-ra maruz kaldıysa altından hep HK oportünizmi çıktı. Herkesin tepkisini çeken bu provakatif tavrılar giderek arttı. En son DEV-GENÇ'e yönelik çıkardığı iki bildiri ile sol içi çatışmanın açık çağrısını yapı hale geldi. Bu bildirinin birinde DEV-GENÇ polislikle suçlanırken, ikincisinde de DY taraftarlarını rezilce yalanlarla bizimle çatışmaya sokmayı hedefliyordu.

Biz 1 Mayıs alanından ve üniversitelerde gerçekleştirilen eylemlerden tutuklananlar olarak bu oportünist anlayışın teşhiri için genel bir tartışma teklif ettik. 90 kişilik koğuş kitlesi önünde oportünizmin de kabul etmesiyle yaklaşık 5.5 saatlik bir tartışma gerçekleşti.

Tartışma disiplini DEV-GENÇ'li bir arkadaşın başkanlığında sağlandı.

Önce GKB'nin 2 ve bunlara yanıt DEV-GENÇ'in bir bildirisi okundu.

İlk söz hakkı GKB taraftarı konuşmacıya verilerek bildirilerindeki anlayışın savunulup savunulmadığı soruldu.

GKB taraftarı konuşmacı şunları dile getirdi.

"Bu bildiriler bölgesel örgütlenmemize yazılmıştır. Bu yüzden buradan çıkıp bir örgüt değerlendirilemez. Bildirilerin dili biraz tepkiseldir. Biz devrimci sol güçleri hiçbir zaman polis olarak görmedik. Polislik suçlaması da tepkiseldir, objek-

tif değildir. Sol içi tartışma ideolojik mücadeleye yoluyla yapılmalıdır. Biz her zaman bunu yaptık.

Bizim başkalarının potansiyeli üzerinde yükselmek gibi bir anlayışımız yoktur. Ama kendi faaliyetimizi, kendi programımızla belirleriz. Bizim eylemlerimize provakasyon demeniz de tepkiseldir. Ajitasyon, propaganda faaliyetinden ancak faşist diktatörlük rahatsız olur..."

Oportünizmin sözcüsünden sonra söz alan arkadaşımız ise birlik sözcüğünün güzel olduğunu, hemen herkesin birlikten dem vurduğunu belirterek şöyle devam etti:

"GKB taraftar, arkadaş da aynı şeylerden söz ediyor ama 13 yıl önce 1976'da DEV-GENÇ'lilerin gerçekleştirdikleri Demokratik Üniversite Mitingine tıpkı bu süreçte yaptıkları gibi dışardan korsan giriş yapmaya çalışıp, başaramayınca kitleye kurşun sıkarak 4 arkadaşımızı yaralamalarından bu yana bir çizgi haline getirdikleri sol içi çatışmayla siyasi varlıklarını ifade etmelerine ilişkin hiçbir şey söylemedi.

Bu anlamıyla daha tartışmanın başında verdiği kısmi özeleştirisi hiçbir şey ifade etmiyor. Eminiz ki az sonra gerçek görüşlerini ortaya koyacaklardır.

Arkadaşa şunu sormak istiyoruz: Siyasi tarihinizde bize sol içi çelişkileri çatışmaya döndürmeyip, ideolojik mücadeleye yoluyla çözdükleri tek bir örnek var mıdır? Varsa somutlansın.

Bugüne kadar 200'e yakın şehit verdik. Ve bunların hepsi de oligarşiye karşı top-rağa düşmüştür. İçlerinde sol gruplar tarafından da vurulan (biri TİKP-Aydınlıkçı hainlerince katledilmiştir) dört yoldaşımız vardır. Biz buna rağmen sol içi çatışmalara girmedik, elimizi tek bir devrimci kanına buluşturmadık. Ama GKB taraftarı konuşmacıya soruyoruz; bugüne değin saflarınızdan sol içi çatışmada ölen kaç insan vardır ve siz karşılığında kaç kişiyi vurdunuz. Bunun net yanıtını istiyoruz ve yine devamla bugüne-değün bir tekinin özeleştirisini verdiniz mi?

"1 Mayıs alanına sosyal faşistleri eze eze gireceğiz" sloganı ile 1977 1 Mayıs katliamına zemin hazırlayanlardan olduğunuzun özeleştirisini de hala vermiyorsunuz. Burjuvazi yıllardır 'sol içi Mao-cu-bozkurt ile sosyal-faşist çatışması' demagojisi yapıyor. Niye? Çünkü hala bağnaz-sınız, özeleştirisi verip, demagoji aracı olmaktan kurtulma cesareti bulamıyorsunuz.

Burada önümüzde iki bildiri var, ikisi de parti gençlik örgütü imzalı. İçindeki söylem ve anlayış yarın biraz güçlenirsem tıpkı geçmişteki gibi sola karşı silah sıkırım diye bağırıyor. DEV-GENÇ'i polislikle suçlayıp ardından 'tavrımız polise aldığımız tavrı olacaktır' diye yazmanın başka hiçbir anlamı yoktur. Açık söyleyelim ki, sonuçta DEV-GENÇ'e hiçbir şey yapamazsınız, saldırınızın alanı bu olur, burası ortada, ama bu başkasına yapamayacağımız anlamına gelmez. Kendinizden güçsüz olduğuna inandığınızın tepesine binersiniz, bu nedenle sizin teşhiriniz yapılmalı ve önünüze geçilmeli.

İkinci bildirinizdeki mantık tam bir kıskırtıcı mantıktır. Solu birbirine düşürmek istiyorsunuz. Bildiride kendinize ait bir görüş yok. Açıkça yalan var. Yeni Çözüm çıkar çıkmaz ve bugüne değün hep DY'ye saldırdı, onun önderlerini karaladı vs., vs. Bu yalanlarla niyetiniz çok açık biçimde

ortada. Mahalle çocukları gibi davranıyor-sunuz. Türkiye solunda böyle kaba ve küçük bir hesapla yazılmış başka bir bildiri göremezsiniz.

Yeni Çözüm'ün tüm sayıları şimdi önümüzde. Buyrun tüm kitle önünde yalanınızı ispatlayınız.

Size şunu da söyleyelim, tüm kitle nezdinde. Biz yalanınızır- tam ama tam tersi bugün DY hareketini özellikle eleştiriyoruz. Somut pratik üzerine yazılan (Demokrat Arkadaş'a yanıt, Kurultay Üzerine ve bir de Aydın Erol ile ilgili) toplam üç yazı dışında pek bir şey bulamazsınız.

Niye böyle yapıyoruz?

Çünkü biz bu ülke topraklarına devrimci gelenekler ve Küçük hesaplara dayanmayan bir devrimci ahlak yerleşime mücadelesi veriyoruz.

DY hareketini elbette ki geçmişinden bugünkü sürecine değin en yoğun biçimde eleştireceğiz. Geçmişte ve bugün söylediklerimizi hayatın nasıl doğruladığını tek tek ortaya koyacağız. Ama bu süreçte karşımızda bu hareketi bağlayan merkezi bir yanıt verilmesi durumu yoktur. Bu hareketin önünde acil bir örgütlenme sorunu ve görevi vardır. Onlar bu hayati işle uğraşırken biz küçük hesaplar yapıp üzerlerine gidemeyiz. Bu bizim geleneklerimize ve devrimci ahlak anlayışımıza aykırıdır. Ama açık söylüyoruz bu hareket örgütsel toparlanmasını sağladıktan ve karşımızda gerçek merkezi bir muhatap gördükten sonra en yoğun eleştirilerimizden kurtulamayacaklardır.

Tabii ki siz bunları anlamıyorsunuz değil mi? Nasıl bu fırsatı kaçıyorlar bu safı diyorsunuzdur. Siz bizi anlayamazsınız arkadaşlar, oportünizm bizi anlayamaz. Ne zaman ki siz de başınızı yukarı kaldırır iktidara bakarsanız, ne zaman büyük düşünürseniz işte o zaman bizi anlarsınız.

Bir nokta da şudur: Eylemde birlik ajitasyonda propaganda da serbestlik ilkesi size göre birliğin, bize göre ise oportünizmin ilkesidir. Siz bu ilke olmasa birliğin gerçekleşmeyeceğini iddia ediyor ve bunun birleştirici olduğunu söylüyorsunuz. Soruyoruz bu ilkenin birleştirici özelliği ülkemizde ne zaman ve nerede yaşanmıştır? Madem birleştirici idi, 1980 öncesi neden her kitle eyleminde sizlerle revizyonistler arasında THKP/C savunucusu gruplar durmak zorunda kalıyordu? Siz o dönemde eylemde birlik, ajitasyonda serbestlikten anti-Sovyetik sloganlar almayı anlıyordunuz. Madem bu ilke birleştirici rol üstleniyordu, neden bizim disiplinimize uymak zorunda kaldınız. Gerçekten, tüm sol gruplarla birlikte yapılan gösterilerde anladığınız biçimde 'ajitasyonda serbestlik' uygulamadınız. Yoksa güçsüzlükten ötürü mü ilkelerinize den taviz verdiniz. Ama güçlü olduğunuz

yerlerde ne zaman ilkenizi uygulamaya kalktınsa sol içi birliğin değil, çatışmanın zemini doğdu. Bu ilkenizin uygulanmadığı her yerde birlik zemini parçalandı. Bunları açıklamak zorundasınız. Ve de her şeyden önce bu ilke nerede yazılıdır. M/L'in hangi ustası bunu dile getirmiştir. Bugüne değin her sözünüzün başında bu geliyor. Burada kitlenin önünde açıklayınız, nerede hangi M/L klasikte geçiyor? Bunu not alın. Çünkü açıkça cevaplan-dırmanızı istiyoruz. Eğer siz cevaplandır-mazsanız -ki öyle olacak- biz nerede, na-sıl ve neden geçtiğini size tartışmanın sonuna doğru açıklayacağız.

Son olarak arkadaşlardan isteğimiz şudur: Size göre A birimi nerede ise kendi başına davranmıştır. Dolayısıyla B,C,D'de farklı davranabilir, o zaman bu nasıl bir parti olabilir? Bu yüzden yazılarını, savunmalarını bekliyoruz.

Arkadaşımız 'bu turda söyleyecekleri-

Eylemde birlik ajitasyonda propangada da serbestlik ilkesi göre birliğin, bize göre ise oportünizmin ilkesidir. Soruyoruz bu ilkenin birleştirici özelliği ülkemizde ne zaman ve nerede yaşanmıştır?

miz bunlardır' diyerek ilk söz hakkını kullanmış oldu...

İkinci tur yine GKB taraftarı konuşmacının söz almasıyla başladı:

"Burada tartışmanın platformu başka yerlere kaydı. Tarihi süreci ele almak zorundayız. Partimizin halk güçleri içinde gördüğü hiçbir güce silah sıkılmamıştır."

Bu arada DEV-GENÇ taraftarı arkadaşımız izin alarak şu soruyu yöneltti:

"Kimleri halk güçleri arasında, kimleri dışında görüyorsunuz?" GKB konuşmacısı devamla:

"Halk güçleri olarak işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvaziye, halk düşmanı olarak da komprador burjuvaziye, toprak ağalarını ve millî burjuvazinin sağ kanadını görüyoruz... Devrim ve sosyalizm mücadelesi karşısında olmayı kendine meslek edinmiş güçlere gül atamayız. Bunlar emperyalizm ve sosyal emperyalizmdir. Sosyal emperyalizmin Türkiye'-

deki savunucusu güçler TKP ve yanında-kiler (Kimler?)" -bizim sorumuz-) TİP, TSİP vb. karşı devrimci güçlerdir Halk güçleri arasında ise DY, HY, DHB, DS, Kurtuluş. Bunların hepsini halk güçleri arasında görüyoruz.

Partimizin tarihinde sol içi çatışmaların başlatıcısı olduğu söylendi. Biz hiçbir yerde silah çekmedik. Bizim insanlarımız öldürülmüştür ama biz karşılık vermedik. Hep ikna etmeye çalıştık... Bizim elimiz devrimci kanına bulaşmamıştır.

Herkes kendine göre demokrasi anlayışı çizemez. Kendinize demokrasi başkasına yasak koyarsanız, her şeyin amiri benim demek olur.

1977 1 Mayıs'ında insanların faşist diktatörlük tarafından katledildiği bilinmesine rağmen, sorumlusu bizler gösteriliyo-ruz. Bunun yazıya dökülmesini istiyoruz. Ayrıca sol içi çatışma konusunda da ya-zımızı istiyoruz.

Biz DY'yi sol içi çatışma-ya çekmek istemiyoruz.

Ajitasyon-Propaganda da serbestlik eylemde birlik ilkesi hiçbir yoruma gerek bırakmayan bir ilkedir. Ben kendi düşüncemi yaygınlaştırmakta özgürüm, kimseye danışmak zorunda değilim. Kitlelerin olduğu her yerde kuşlamayı da, pullamayı da yaparım. Kimseye danışmam. Kendi programım doğrultusunda istediğimi yaparım. Kimseye sınır getirmem. Eğer varsa senin olanağın sen de yap. İşte demokrasi budur... Üniversitede de ben kuşlama yapıyorum, sen topluyorsun, engellemeye çalışıyorsun. Ben devrim anlayışım doğrultusunda eylem yapıyorsam bu alanda kendime engel tanımam."

Oportünizmin iyiniyet gösterisi böylece bitmiş, sancı erken doğumu getirmişti... Ne diyordu yukarda:

- "Elimiz devrimci kanına bulaşmamıştır."

- 1977 1 Mayıs'ında biz zemin hazırlamadık.

- "Herkes kendine göre demokrasi anlayışı çizemez."

- Ama ben "kimseye danışmam... is- teddiğimi yaparım... sen de yap."

"İşte demokrasi budur" derken tüm kitlenin gülmesine yol açan oportünizmin sözcüsü, kendi kendini ajite ettikçe iyi niyet gösterisini de böylece terk ediyor, dip taraftan su alan takasiyla limanları yaka yaka ilerliyordu. TBKP'li bir tutuklu arkadaş da söz alarak düşüncelerini açık-ladı.

TBKP'li politik göçmen: Biz geçmişten ders alıyoruz. Fakat TDKP taraftarı konuşmacı arkadaşın sözlerinde bunu pek göremiyoruz. Düşmanları ve dostları tanımladı. Somutladığında buna katılmadım. Partiler ve güçleri tanımlarken bilimsel açıklamalarla tanımlamalıydı. Arkadaş millî burjuvazinin sol kanadını halk güçleri arasında katarken sol partileri hal-

kın karşısında gösterdi. Bir yerde halk güçleri arasında, başka yerde düşman ol-mamalı. Örneğin biz Danimarka'da bu arkadaşlarla birlikte pek çok çatışmada bir-likte yer aldık. İsim ve yer de verebiliriz. Arkadaşın dili sürçtü herhalde.

İkinci olarak, ajitasyon ve propaganda da serbestlik eylemde birlik ilkesi doğru değildir. Her eylemin bir disiplini vardır. Örneğin geçen gün kapılar tutulacak, koridora çıkışa hazır olunacak dendi. Biz bu disipline uyduk. Şimdi DEV-GENÇ adı-na konuşan temsilci arkadaşın insiyati-fiyle hareket ettik. Bu doğru bir tavidir. Çünkü ortak taleplerimizdir söz konusu olan. Ama ben orada çıkıp bir cezaevi gö-revlerine bu ilkedan hareketle saldırıy-dım, her şeyi bozmuş olurum. Eylem amacından sapardı.

DY taraftarı konuşmacı: Meselenin özü "ajitasyon ve propaganda da serbestlik eylemde birlik" ilkesinin arkasına sakla-narak ilkeli ve disiplinli birliğin ortadan kaldırılmak istenmesidir.

Biz ilkeli birliği ortadan kaldırırsak bu anarşizme yol açar. Yaşadığımız bu süreçte TDKP taraftarı arkadaşların mantı-ğını doğru bulmuyoruz. Örneğin gençlik içinde bir platform ve bunun disiplini var-dır. Öğrenci Dernekleri Platformunun ey-lemliklerinin de bir disiplini ve örgütlen-mesi vardır. Örgütler bu tür eylemlilikler-de illegal bir yapının propagandasını ey-lem birliği ilkesine ters düşüp yapamaz-lar. Bunun adı siyasi faydacılıktır. Somut siyasi yaşamı kaçırmak, rakip siyasetle-re göre potitika belirlemektir. Diğer sol si-yasetleri ezmeye çalışmak da yanlışır. TDKP tarafları arkadaşlara yapacağımız uyarı şudur; Yaptığınız yanlış eylemler sizi kitleler karşısında eritiyor. Şunu sonuna kadar eleştiririz. Teşhir de yaparız ama bunu asıl yaşamın kendisi yapar.

Söz hakkı bizde idi ve arkadaşımız konuşmaya başladı:

"İlk tur konuşmamızda iyi niyetle yak-laşımımızın hiçbir anlam ifade etmediğini, biraz sonra sol içi çatışmaya, bildiri-nize, bugün yaptıklarınıza ilişkin görüş-lerinizi su yüzüne vuracağımızı özellikle söylemiştik. Yanılmamışız... Devrimciler dürüst olmalıdır. Açık ve samimi olmalı-dır. Başka türlü halka güven vermek mümkün değildir. Siz bu halinizle hiç güven veremezsiniz. Çünkü burada dahi doğru söylemiyorsunuz. Hiçbir devrimci kanına girmedik diyorsunuz... Tabi sizin deyiminizle 'sosyal faşistler' devrimci sa-yılmadığı için onların öldürülmesiyle eliniz kana bulaşmamış oluyor(!) Kaç tanesini vurdunuz bu 'sosyal faşistler'den 10'u mu, 20'si mi, 30'u mu kaç tanesi yok şimdi? Elimiz halk güçlerinin kanına bulaşmamıştır diyorsunuz. Ne kadar da rahat söylüyorsunuz. Onu da yüzümüze, baka baka yapmaktasınız. Hiç vurmadi-

nız halk güçleri dediklerinizden demek?

Söyleyin şimdi herkesin önünde TTKB halk güçlerinden midir? Öyledir değil mi? Vurdunuz mu TTKB'den, katlettiniz mi, size ekmek su veren 1965'lerden beri devrimci mücadelede yeralan işçiyi, vurdunuz mu TKEP'ten alaca karanlıkta kaporta işçisi devrimciyi, vurdunuz mu PKK'dan? Haydi cevap verin! Veremiyorsunuz, veremezsiniz de! Ne kadar da kolay değil mi yüzümüze baka baka 'etimiz halk güçlerinin kanına bulaşmamıştır' demek. Unutuldu sanıyorsunuz değil mi? Toprak oldular ve her şey küllendi! Hayır, bunların özeleştirisini halka vermedikçe ve pratikte de yaşanmadıkça hiçbir şey-in üstü küllenmez...

Onlarca insanın öldürülmesi konusunda bir özeleştirici dahi vermezken, devrim yolu konusunda iki yılda bir özeleştiriri veriyorsunuz.

Neden vermiyorsunuz halka özeleştirici-

Ne kadar da kolay değil mi yüzümüze baka baka 'elimiz halk güçlerinin kanına bulaşmamıştır'

demek. Unutuldu sanıyorsunuz değil mi?

Hayır, bunların özeleştirisini halka vermedikçe ve pratikte de yaşamadıkça hiçbir şeyin üstü küllenemez.

rinizi? Bu sorumluluğu yerine getirmediğiniz sürece her yerde tıpkı şimdiki gibi sizi teşhir edeceğiz. GKB konuşmacısı bizden sol içi çatışmaya ilişkin yazılı görüşlerinizi istedi. Şimdi kendilerinin sol içinde çatıştıkları yıllarda yazdığımız yazıları gösteriyor ve okuyoruz. Yıl 1978 DEV-GENÇ dergisi sayı 2 başlık "Sol Gruplar Arasındaki 'Çatışmalar ve Tavrımız'".

"...Tavrımız sol gruplar içindeki mücadelelenin, ideolojik mücadele içinde olma-sıdır. Bu noktada hiçbir siyaset, kendi dar grup ve tekke çıkarlarını düşünmemelidir. Genel devrimci hareketin, faşizm karşısındaki çıkarları öne çıkarılmalıdır. Bütün gruplar bu konudaki tavrılarını açıkça ortaya koymalıdır. Her kim ideolojik mücadele platformundan siyasi mücadele platformuna atlayıp sol gruplar arasında çatışmalar yaratıyorsa, o mantık ke-sintikle teşhir edilmeli, mahkum edilme-

lidir. Aksi bir tavır, son gelişmeleri meş-ru duruma getirecek ve bundan bütün sol zarar göreceği gibi, sorumlu da olacak-tır. Bunda ; yararlanacak olan hiçbir sol siyaset değil, karşı-devrim olacaktır.

BÜTÜN SOL GRUPLAR ASGARİ ORTAK NOKTALARDA BİR PLATFORM OLUŞTURARAK, 'ÇATIŞMA DURUMUNU MAHKUM ETMELİDİR.'

Bu tavrımız siyasi hareketimizin doğuşundan bugüne kesintisiz devam etmiştir. GKB'den arkadaşlara bir de saldırdık-ları Yeni Çözüm'den okuyalım:

Yeni Çözüm Özel Sayı 6, Başlık "Sol İçi Çatışmaları Mahkum Edelim, Provakasyonlara Alet Olmayalım?"

"...Yıllardır, süregelen çağrımızı yenil-iyoruz: 'Sol birbiriyle çatışıyor' demago-jisini egemen güçlere vermek için dü-şünce farklılıklarımız olsa da, emperyalizme ve faşizme karşı birleşebileceğimiz ortak noktaların olabileceğine inanarak, eylem ve güç birlikleri yaratarak, giderek daha ileri birlikler hedefleyerek devrime yürüyelim."

Yine aynı yazıda sol içi çatışmalar ve bunların muhasebesi için "...Sol grupla-rın siyasi temsilcilerinden oluşan bir komi-syon kurulmalıdır" denmekte ve bunun çağrısı yapılmaktadır.

Bu yazılı belgeleri GKB taraftarlarına sunuyoruz, istedikleri zaman alıp okuya-bilirler.

1977 1 Mayıs'ında bizi nasıl suçlarsınız anlamak mümkün değil ve de bu konuya ilişkin şimdiye kadar niye bir yazı çıkarmadınız diyor arkadaş. Hiç gerilere gitmeden okuyalım kendisine: 1 Mayıs 1988 Çözüm 4. sayısı Başlık "1 Mayıs-lar Hep Yaşayacak":

"...Her iki taraf (oportünizm ve reviz-yonizm b.n) egemen sınıfların unuttuğu, adeta 1 Mayıs alanında birbirlerine karşı vereceği meydan savaşına hazırlanıyor-du. Kamyonlar dolusu sopa hazırlanıyor, anti-faşist mücadelede hiç görülmeyen hazırlıkları yapıyordu.

Ve 1 Mayıs '77'de herkes sözüne sa-dık kaldı! Tabii "sosyal faşist barikatları kırmak isteyenler" alana dayandığı anda her türlü hazırlığını yapan egemen sınıflarda şaka yapmadığını gösterdi. Ka-ranlıkların kitlelerin üzerine açtığı ateş sonucu 36 yurtsever devrimci katledildi, yüzlercesi yaralandı.

Geçmişin olumsuzluklarından söz edi-lecekse, en önce "sosyal faşist", "Mao-cu bozkurt" teranelerinde solda sonu be-lirsiz çatışma ortamına sürüklenmiş olma-sından, 1 Mayıs '77 gibi alanları kana bu-layanlara çanak tutmuş olmasından söz edilmelidir."

Şimdi ne diyeceksiniz acaba? Eğer is-tiyorsanız size 1 Mayıs '77 katliamının yıl-lardan beri gerçek tezgahlayıcılarını ve ona zemin hazırlayanları ortaya koyan ya-

zılarımızı getirelim... Ama ne değişir ki! Bugüne değin kısmen Emegün Bayrağı dışında hangi taraf bunun özleştirisini yaptı? Hiç biriniz!

Diğer bir nokta: Tekrar soruyoruz "eylemde birlik, ajitasyon ve propaganda da serbestlik" ilkesi nerede geçiyor, nasıl geçiyor? Varlık koşulum dediğiniz bu ilkenin ML'deki temelini burada açmalısınız. Yoksa sizin adınıza biz açacağız ve nerede nasıl geçtiğini göstereceğiz.

GKB tarafları konuşmacı sözlerinin bir yerinde "herkes kendine göre demokrasi anlayışı çizemez" yoksa amirlik olur derken, hemen sonrasında "ben her yerde ve eylemde(...) istediğimi hayata geçiririm. Eğer senin de olanığın(!) varsa yap. İşte demokrasi budur" demektedir.

Yani benim demokrasim sınırsız, başkalarının ise sınırlı olmalı... Bu arkadaşlara göre eylemin başkaları tarafından örgütleniş önemli değildi. Yeter ki eylem zamanını bir yerden duysunlar, hemen kimsede olmayan olanaklarını(!) -bir lastik istampa, bir teksir makinesi, bir paket kâğıt, 3 metrelik Amerikan bezi ve plastik boya - kullanır, 10, 15 "militalı" ile oraya damlar, eyleme sızıp ajitasyon ve propaganda da serbestlik ilkesini işletirler. Peki ya bu ilkenin "eylemde birlik" kısmı? O nerede? Varmıydınız DEMKAD'm miting komitesinde, binlerce kişinin oraya taşınmasında, miting alanının güvenliğinin alınmasında mitingün organizasyonunda var mıydınız bunların herhangi birinde? Yoktunuz! O halde nerede eylemde birlik? Bir siz uyanıksınız arkadaşlar, geri kalan sol ise saf! Başkaları eylemi baştan sona örgütleyecek, kitle çalışması yapıp eyleme insan taşıyacak, onun güvenliğini, her türlü sorumluluğunu üstlenecek, sen bunların hiçbirine katılmadan bekleyeceksin ve miting saati 10-15 kişi ile korsan dalaşlar yapıp, eylem içinde eylem yapacaksın. Geriye ise ajitasyon-propaganda kalıyor. Siz de bu işi yerine getiriyorsunuz değil mi? Olmaz arkadaşlar, olmaz... Bu mantık sizi bir yerde tıkar. Bugün de tikiyor işte... Böyle provakatif yöntemler sol içi çatışma yaratmaya uygun tavırlar önce halkın lanetini alır.

Bu tür bir çalışma, başkasının yarattığı potansiyel üzerinden siyaset yapmak değil de nedir? GKB konuşmacısı biraz önce biz siyasetimizi başkaları üzerinden yapmayız diyordu. Başkaları üzerinden siyaset daha nasıl yapılır?

GKB'den arkadaşlara diyoruz ki, madem "partimizin gücünü tüm Türkiye halkı biliyor" dediniz, o halde niye bağımsız eylem koymuyorsunuz? Bir örgütün gücü bağımsız eylem koyabilme cesaretinden ve örgütlülüğünden geçer. Koyun o halde gücünüz varsa eyleminizi, yapın ajitasyon ve propagandanızı... öyle baş-

kalarının eylemlerine sızıp bir avuç pul atarak ajitasyon ve propaganda yapmaz.

Burada ne rahat söylüyorsunuz benim pul atma hakkım engellenemez diye. Peki bir de olayı tersinden alalım: Partiniz silahlı bir korsan gösteri yapıyor diyelim, hem de çok kritik bir yerde, diyelim emniyet önünde; birileri de duydu ve aldı yanına bir pankart, bir tomar pul ve bildiri 10 kişiyle tam başladığınız anda girdi aranızda. Beş tanesi en önünüze aniden geçip pankartlarını açtılar, üçü ortanızda kuşlama yapmaya, ikisi de ajitasyon çekmeye başladılar. Öyle ya, madem ajitasyon-propagandada serbestlik var(!) Ne yaparsınız arkadaşlar o insanlara? (GKB'nin taraftarları da dahil 90 kişi gü-lüyor, bn.) Bakın siz de dahil, herkes gü-lüyor. Farkındasınız aslında ne yaptığınızı. Yani elle tutulur bir davranışınız yok... Atarsınız değil mi bu korsan sızmacıları.

Başka siyasetlerin tek ya da güç birliği yaparak gerçekleştirdiği eylemlere küçük hesaplar ve oyunlarla sahip çıkmaya çalışıyorsunuz. Küçük çıkarlarınız uğruna tehlikeye sokuyor, provakasyona zemin hazırlıyorsunuz.

Biz en hafifinden söyleyelim, kulağından tutup atarsınız. Aslını sorarsanız çok daha kötü şeyler yaparsınız da biz böyle diyelim.

Vazgeçin arkadaşlar, bu yöntemden vazgeçin. Bu yol bir gün kitle katliamına bile götürür. Sorumluluğunu da siz de dahil kimse alamaz.

Bir de üstüne üstlük "ben kitlenin bulunduğu her gösteride programım doğrultusunda pulumu da atarım, bildirimi de dağıttım ve kimseye de sınır getirmem" diyorsunuz. Yani kendinizin yeterince eylemi provake ettiğinize inanmıyorsunuz, herkesi de buna katılmaya çağırıyorsunuz. Lafınızı da "işte demokrasi budur" diye tarihi bir havayla bitiriyorsunuz. Ne demokrasisi? Bunun adı anarşizmdir "efendiniz" bile size gıpta eder bu tanımınızla!

Bildirinizde de, burada da feveran ediyorsunuz niye pullarımızı topluyor, bildi-

ri dağıtmamı engelliyorsunuz diye.

Madem sınırsız ve isteyen istediğini yaptığı bir demokrasiyi savunuyorsunuz, o halde pullarınız toplamalarına ortak kararlar gerçekleştirilmiş eylemlerde açtığınız pankartları engellemelerine neden karşıyorsunuz?

Siz nasıl sınırsız demokrasiye sığmıp özellikle kitle gösterilerinde polisin dört gözle beklediği provakasyona zemin hazırlayan tavırlara giriyor pulunu atıyor, pankartları açıyorsanız; sizin 5-10 korsancınızın dışındaki, programı gereği okullardaki polis noktalarına karşı eylemler yapan DEV-GENÇ'li arkadaşlarımız, ya da platformun Kadıköy'de düzenlediği yürüyüşte, Yıldız Üniversitesindeki dernek forumunda yüzlerce ve de DEMKAD'ın mitinginde binlerce kitle de provakasyona izin vermemek, eylemin güvenliğini sağlamak ve açıkça sizin de aybınızı örtmek için "sınırsız demokrasi" haklarını kullanıyor, sana izin vermiyor... İşte sizin mantığının size verdiği mahkumiyet!

Niye böyle davranıyorsunuz? Şimdi size bunu açıklayacağız Devrimin Sesi adlı merkezi yayın organınızın Ekim 1988'de çıkan Gençlik Eki sayı 1'de şöyle yazmışsınız:

"En küçük bir talep için mücadelede devletle karşı karşıya gelindiğinde, azınlık bir kesimin hedef tahtası haline gelmesini önlemek için, genellikle eylemler, öğrenci gençliğin çoğunluğu, bir talep (ya da talepler) için mücadele etmeye hazır olduğunda organize etmelidir..."

...Eylemlerde 'deşifre' olmayı getiren 'sol'culuktur. Henüz kitleler eyleme hazır olmadan bir grup 'siyasetleşmiş' öncülerle eyleme girişektir yanlış olan. Binlerce, onbinlerce genç sokaklara döküldü mü, polis kimin eyleme girdiğini tesbit edemez." (sf. 27)

Bu alıntı sizin neden kendi özgücünü-ze güvenerek kitle eylemleri örgütlemeye-diğinizi ve neden güç birliği şeklinde ger-çekleşen eylemlere bir "parti" olarak önderlik etmeye çalışmadığınızı açıkça ortaya koyuyor. Çünkü oportünizminiz kitlelerin ezici çoğunluğu olmadan eylem organize edilmesine karşıdır, yani size kalsa öğrencilerin ezici çoğunluğunu sağlayana dek üniversitelerdeki mücadeleyi tatil edersiniz. Öyle ya onbinlerce genç sokağa dökülmeden eylem yapmak 'sol'culuksa, en fazla iki bin öğrencinin katıldığı eylemlere sizin kesinlikle katılmamanız gerekiyor. Bu düşüncenizle tam da Lenin'in küçük-burjuva sosyalistleri dediklerine uyuyorsunuz. Siz de onlar gibi "deşifre" olmamak, yakalanmamak uğruna ortalarına gidip "kuşlama" yapacağız onbinlerce insan bekliyorsunuz. Bugünkü süreçtedeşifre olma ve yakalanma korkusu da size eylem örgütlemek ye-

rine hazır -eylemlere 5-10 kişiyle korsan dalış yapıp, onların ortasına -deşifre olmamak için(!)- girip pul vb. atıp kaçmayı yaşıyor. Başkalarının potansiyeli üzerinde siyaset yapmak işte budur.

Konuşmamızı toparlamadan önce üçüncü kezdir sorup hiçbir yanıt alamadığımız "ajitasyon ve propagandada serbestlik eylemde birlik" ilkenizin hangi ustada ve nasıl geçtiği sorumuza kendimiz yanıt vermek istiyoruz. Çünkü siz yanıt vermezseniz, biz sizin yerinize vereceğiz, diye söz vermiştik.

Öncelikle şunu belirtelim. Söylem olarak hiçbir ML klasikte böyle bir ilke yoktur.

Bugün oportünizmin savunduğundan nitelik olarak farklı şekilde Lenin'de "eylemde birlik, tartışma ve eleştiride serbestlik" ilkesini görürüz.

1905 devrimi Çarlık Rusya'sında her toplumsal devrimin yaptığı gibi düzene karşı olan sınıfları ileri doğru itmiştir. Aynı durum bunların temsilcisi politik hareketler içinde geçerli oldu. 1903'teki RSDİP'in 2. kongresinde ayrılan Menşevikler, 1905 devriminin de etkisiyle belli ölçüde sola kayarlar. Bu sola kayışla birlikte kitlelerin de devrimin ruh hali ve savışı kazanma isteği birlik eğilimlerini güçlendirmişti. Lenin'in de birleşik bir sınıf partisini prensipte yadsımayışı 1906 yılında Bolşevik ve Menşevik'lerin 4. Birlik Kongresi'nin aldığı kararla tek çatı altında birleşmelerini getirdi, ancak bu kongrede Menşevikler çoğunluğu ele geçirerek parti yönetimini alırlar. İşte tam bu süreçte Lenin, gelecek kongrede çoğunluk olabilme yolunda "eylemde birlik, tartışma ve eleştiride serbestlik" ilkesini uygulamak gerektiğini savunur. Lenin'e göre azınlığın çoğunluk olma hakkı vardır. Bu da düşüncelerini ifade etme olanağından geçiyor. Lenin'e göre, parti herhangi bir karar almadan önce görüşler açılmalı, eleştirilmeli ve tartışılmalıdır. Ama bir kez karar çıktı mı herkes istisnasız buna uymak zorundadır. Kararın uygulanması sürecinde kesinlikle eleştiri ve tartışma olamaz. Bir eylem birliğini bozucu, birliği yok edici, ya da etkisini azaltıcı hiçbir eleştiriye davranış biçimine izin verilemez.

"Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük: İşte biz disiplini böyle tanımlıyoruz" diyordu Lenin.

Herhangi bir eylem karar öncesi en geniş ve özgür biçimde tartışılır, "Ancak yetkili organlar bir kez karara vardıldıktan sonra, biz bütün parti üyeleri tekbir adam gibi davranırız." (Örgütlenme üzerine; "Sosyal Demokrasi içindeki 'Kadetçiliğe' Karşı Mücadele ve Parti Disiplini" adlı makeden)

İşte 1906 yılında RSDİP'nin yaşadığı birleşimde Bolşeviklerin azınlıkta kalma-

sının getirdiği özgünlükle Lenin'in ortaya attığı ilke budur.

Bu süreçte dahi Lenin eylem anında birliği bozacak her türlü eleştiri ve tartışmayı kesinlikle reddeder. Hele sıcak pratiğin yaşandığı süreçlerde "proletarya ordusu saflarında eleştiriye yer verilmez" der.

İşte ağızınıza sakız ettiğiniz ilkenin esası!

Sonuç olarak şunları söylemek istiyoruz: Siz geçmişinizin özleştirisini vermek bir yana, bugün de solu çatışma içine çekmeye uğraşıyorsunuz. Başka siyasetlerin tek ya da güç birliği yaparak gerçekleştirdiği eylemlere küçük hesaplar ve oyunlarla sahip çıkmaya çalışıyorsunuz. Hiçbir katkınız olmadığı halde bu eylemlerin ve kitlenin güvenliğini küçücük çıkarlarınız uğruna tehlikeye sokuyor, provakasyona zemin hazırlıyorsunuz. Ajitasyon ve propagandada serbestlik, eylem-

Biz bu tartışmanın sonuna kadar 'eleştiride serbestlik, devrimci kardeşlik' anlayışını hayata geçirmeye çalıştık. Ama birileri çıkar, geçmişinden hiç ders almadan 'kardeş katli vaciptir' derse karşısında DEV-GENÇ'i görecektir.

de birlik ilkesi oportünizmin eylem kırma ilkesidir ve siz de bunu yapmaya çalışıyorsunuz. Onlarca devrimcinin kanma girdiğiniz gerçeğini tüm ilike bilirken hâlâ özleştirisi verme cesaretini kendinizde bulamıyorsunuz."

Artık hemen her şey söylenmişti. Son tura girildiğinde oportünizmin savunacak hiçbir şeyi kalmamıştı. Son kez şunları diyordu:

"Tartışmayı ideolojik temelden kopartıp olaylar üzerinde yoğunlaştırmak, bir hareketi doğru değerlendirmemize yol açar. Bize yönelik eleştiri ve tesbitler doğru değildir. Bir dergimizin birkaç paragrafı ile yargılanmaya çalışıyoruz. Geçmişin özleştirisi temelinde özleştirimiz var. A ya da B birimine bakılarak bir anlayışın eleştirisi yapılamaz."

Oportünizmin sözcüsü bu kısa konuşma ile son turunu da tamamlamıştı. Sıra yine bizde idi:

"Birincisi" diye söze başladı arkadaşımız; bir yapı ideolojik ve pratik bütünselliğini sağlayamamış onun örgüt hatta parti olduğundan nasıl söz edebilirler-di? İkincisi, tartışmayı A ya da B birimi-ne indirgeyen bizzat oportünizmin kendisiydi.

Üçüncüsü, halka verdiklerini söyledikleri özleştiriler kimi örgütsel konularla ilgiliydi. Bunlar açıkçası halkımızı pek ilgilendirmiyordu da... Dökülen devrimci kanlarındaki sorumluluklarının özleştirisini ise ne burada, ne de başka bir yerde vermişlerdi.

Arkadaşımız konuşmasını ve tartışmayı şu sözlerle noktaladı:

"Biz bu tartışmanın sonuna kadar 'eleştiride serbestlik, devrimci kardeşlik' anlayışını hayata geçirmeye çalıştık. Ama birileri çıkar, geçmişinden hiç ders almadan 'kardeş katli vaciptir' derse karşısında DEV-GENÇ'i görecektir. Tartışmayı izleyen tüm arkadaşlara teşekkürler."

Sınıf mücadelesinin bu alanında oportünizmi yüzyüze yakalamış ve panzehiri ideolojik mücadeleyi genele açık bir tartışmada bir kez daha hayata geçirmişti. Ancak geçmiş deneylerle sabittir ki, yenilgiyi sadece bu teşhir ve tartışmada kabul etmiş görünen oportünizm, dün olduğu gibi bugün ve yarın da yine eski huyuna-suyuna uygun davranış gösterecektir. Biliyoruz ki, yine hiçbir şey yaşanmamış gibi davranacaktır.

Bu yüzden biz DEV-GENÇ'liler olarak, hiçbir duygusal ve liberal tavırlara girmeden, geçmişinden bir nebze ders alma-yıp tam da devrimci eylem birliklerinin daha önemle dayattığı bu süreçte sol içi çatışma yaratmaya çalışan bu oportünist grubu teşhir etmeliyiz.

Aynı şekilde diğer sol gruplar da her eylemi provake eden; herkesin kitlesinin can güvenliğini tehlikeye sokarak, siyasetlerin de hesapta olmayan sorumluluklarına altına girmesine yol açan; bildirilerinde A siyasetini B siyasetine kışkırtacak kadar gözü dönen bu sorumsuzlar oportünist TDKP-GKB anlayış(sız)ına karşı hesap sorucu olmalı, onları kitleler önünde özleştiriyeye çağırılmalıdır. Bunların teşhiri ve pervasızca saldırganlıklarının kökten törpülenmesi her sol grubun sorumluluğu içindedir. Yarının sol içi çatışmalarının bugünden görünen bu kara filizinin gelişmesine izin vermek geçmişte dökülen devrimci kanlarına et bulaştırmak anlamına gelecektir.

Çünkü sorumlu davranmak ya da liberalizm, bugünden yarının toprağına taşıyacağımız öğelerin muhtevasını da verecektir.

Haziran 1989

Bayrampaşa Cezaevindeki
DEV-GENÇ'liler

ÇÖZÜM 77

AŞILMASI GEREKEN BİR YAPIT:

"BİR IRMAĞA YOLCULUK"

İlkemiz koşullarında yaşanan dokuz yıllık süreç kültürel dejenerasyonun, yozluğun, ah-laki değerler erozyonunun, bireyciliğin şaha kalktığı yıllar oldu. Kütüphaneler Kunderelara, Bacılara, Ase-nalara kapılarını ardına kadar açarken; tiyatro sahneleri ve beyaz perdelerde geri durmadı.. Rambolar, Sudaki İzler, Dayanılmayan Hafiflikler, Adı Olmayan Kadınlar hasılat rekorları kırarken, toplumsal gerçekliklere kıyısından köşesinden de olsa dokunmaya çalışanlar "toplantılma" ya da "yakılma" şansına eriştiler!... Böylesi bir ortamda gerçeği kurgulayan yapıtlar neredeyse bir elin parmak sayısını geçemedi. Bu tablo Zola'nın deyimiyle "gerçeği yürüten" her türden yapıta bir özlem ve susuzluk yarattı. Kimileri bu özlemi para kazanma aracı haline getirirken, kimileri de iyi niyeti çabalarını sırtlayıp yola koyuldular. İşte "İrmağa Yolculuk"ta böyle sayılabilecek bir örnek. Sinemada bir deneme; Göker ilk deneme dememiş, amatörlik de-

memiş, devrimci değerlerin yoğrulduğu, devrimci kişiliğin oluşmasındaki dolambaçlı platformu senaryosunun kalıbına dökmeye çalışmış. Filmde içinde yaşanan sistemin ürettiği ekonomik siyasi kültürel değerler ele alınarak, bu statülere karşı ko-yuş işlenmiş. Bu karşı çıkışın odak noktasına "halka güvenmek" halka dayanmak oturtularak, kırılan dökülenlere rağmen mücadelenin devam ettiği mesajı işleniyor. Bunun devrimci bir içerik taşıdığına kuşku yok. İçeriği doldurulabildiği oranda sadece bugün değil, her dönem sınıf mücadelesine coşkulandırıcı, yüreklen-dirici, yol gösterici bir işlev kazandı-racağı da açıktır. Sonrası ise bu işlevi toplum bilimin neden-sonuç ilişkileriyle isteyip, halkı aydınlatma sorununu yerli yerine oturtabilmekte ifadesini buluyor. Bu bakış açısı mevcut sistemi eleştirmenin yanında alternatiflerini de ortaya koyduğundan toplumcu sinemanın genel çiz-gilerini oluştururken, biçim ve öze ilişkin estetiksel değerleri de üretir.

"Bir İrmağa Yolculuk" kültürel değerlerin, devrimci düşüncelerin dejenere edilip yozlaştırılmaya çalışıldığı bir ortamda aşılması gereken yanlarıyla birlikte "gelecekte" yana bir çıkış yaptı.

İrmağa Yolculuğa bu açıdan bakıldığında film kareleri genelde eleştirel gözlemin dışına çıkamamış. Film, alternatif gösterme boyutuna ulaşamadığı gibi, bunun ipuçlarını vermede de kısır kalıyor. Filmde, bir süre cezaevinde yatmış bir devrimcinin dışarı çıktıktan sonra Aydın'ın pamuk tarlalarındaki haksızlıklara karşı çıkışı, örgütsüzlüğün ve devrimci perspektiften yoksun oluşun ele-manlarıyla birleşince bir zamanlar haklarını koruduğu köylülerin aleyhine dönmesi ve hatta yeniden demir parmaklıklar ardına dönmesi iç hesaplaşma sürecini ve halka güvensizliği de beraberinde getiriyor. Devrim ve düzen ikilemi bu öğelerle çerçevesizce düzenden yana kayıyor.

Irmaktan kopuş, yaşanan git-geller ve sonuçta tekrar ırmağa dönüş... Filmin ana eksenini oluşturan bu sarmal, sonuçta izleyiciye, halka bilinç götüren en önemli öğe olan örgütlülüğü, sistemden kaynaklanan sömürü ve zorbalığa karşı örgütlü mücadelenin gerekliliğini veremiyor. Her ne kadar tersi sahneler söz konusu olsa da haksızlıklara karşı çıkış genelinde, Haydar'ın kişisel tavırları üzerine oturunca, devrimci mücadele açısından yaşanan sürecin başat sorunu olan "örgütlü mücadele" gerçeği ve Nasıl bir Önderlik? sorusu soyut bir saptama olarak kalıyor. Filmin ikinci yarısında Nazlı'nın "Sen insanlara ne verdin ki? Pamukların eksik tartmasına karşı çıkmakla peşinden gelineceğini mi sanıyordun" deyişi ve fabrikadaki örgütlenme çabaları ise bu mesajın içeriğini doldurarak ön plana çıkartmaya yetmiyor. Böyle olunca da, mücadele biçimleri ve devrimci çalışma anlayışı konusunda izleyiciye iletilen net bir mesaja rastlanamıyor ve bu sorun filmin en önemli eksikliklerinden biri haline geliyor. Özellikle ülkemiz açısından ele alınınca sisteme karşı çıkışın odaklaştığı ana eksen bu mesajla doğrudan orantılı olmalıydı. En azından devrimci tiplemelerde sembolize edilen kavram ve anlayışlar kolektif örgütlülüğün davranış biçimlerini dile getirebilmeliydi...

Tekrardan cezaevine giren Haydar'ın yaşadığı iç çelişki ve hesaplaşma sürecine yaklaşım biçimsel ve

yüzeysel bir sığılıkta kaybolmuştu. Orada esas vurgulanması gereken yan, Haydar'a yardımcı olmaya çalışan devrimci tipin, yaşanan hesaplaşma sürecinin nedenlerini saptayıp, ona uygun zahmetli ama sağlıklı yaklaşımı sunabilmesiydi. Oldukça karmaşık ve çok yönlü gelişebilen iç hesaplaşma sürecine olumlu bir etken olabilmek için, yaklaşım yönteminde de aynı çok yönlülüğün taşınması gerekir. Yoksa başarı kazanmak oldukça güçleşir.

Cezaevi içi sahnelerde vurgulanması gereken bir yan da özellikle 12 Eylül sonrası süreçteki cezaevi mücadelesi gerçeğiydi. Madem mekân olarak cezaevi de verilmişti, o halde kasaba cezaevi de olsa, devrimcilerin bulunduğu bir yer de direniş gelenekleriyle uyuşmayan bölümlerin yanlış mesajlara yol açmasının önüne geçilmeliydi. 12 Eylül sonrası süreçte önemli bir misyon yüklenen tek tip elbise ve ona tavrı cezaevlerindeki

mücadelenin önemli bir parçasıydı. Oysa filmin bir bölümündeki cezaevi içi görüntüler bu yönde en ufak bir mesaj taşımadığı gibi, önemli bir direniş odağı olan T.T.E konusunda da olumsuz bir mesaj vermektedir.

Uzun bir zaman dilimine yayılan devrimci süreç sarp, dolambaçlı ve engebelidir. Bu yolda yürüyenlerin yalpalamaları, engellerle boğuşmaları, dolambaçlarda yollarını kaybetmeleri, yalnız kayalıkların baş döndürmesi sıkça rastlanılan gerçekliklerdir. Ancak bu süreci yaşayanların ikircikli, karamsar, yalgın tutumları yolu kapayıp tıkayan bir işler görmez. Haydarla özdeşleştirilen, yolu tıkamış, bozuk bir dozer simgelemi de bu yanıyla eksiklikler taşıyor. Evet, o yolda kalmış bozuk bir dozer olabilir, ama her geçen gün gelişip güçlenen mücadele sürecinde arkadan gelen yeni yeni dozerlerin onun yolu tıkamasına izin vermeyeceği de yaşanan sürecin bir karakteristiğidir. Fil-

min bu noktadaki mesajı kalkış noktasının olanca iyiniyetine karşın eksik kalan bir yanı oluştuyordu.

Sonuçta esas üzerinde durulması gereken nokta, halka bilinç götürülmesi ve bu bilincin örgütlü mücadele sürecine kanallı edilebilmesiyken, filmde devrimci örgütlülük ve çalışma biçimleri geri plana itilmiş, ülkemizdeki aydınların işlevi abartılarak kitleleri mücadeleye katma sarmalı sadece yayın okuma faaliyetine indirgenmiştir. Bizce filmin içeriğini oluşturan, ele alman konuya bakış açısı kazandıracak olan ana eksiklik, bu politik saptamanın altının boş bırakılmasıydı.

Sanat eserindeki objektiviteyi temel alma zorunluluğu senaristin iyi niyetini bir yerde değerlendirme dışı bırakır. Niyet ne olursa olsun sonuçta ortaya çıkan yapının işlevi belirleyicidir. O açıdan bakıldığında filmin olumsuz eksik kalan yanları olumlu yanlarıyla birlikte ele alınıp bir potada eritilmeli sonrası için yapıcı mesajlar bırakabilmelidir.

"İrmağa Yolculuk" özellikle Türk sinemasında ortaya çıkan yapıtlara bakıldığında genel hatlarıyla olumlu bir içerik taşımaktadır. Bu adının devamının geleceğine, içeriğin eksikliklerden arındırılarak kalıcı bir boyuta ulaşacağına inanıyoruz. D

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE ÖĞRETMENLER

Ülkemizde gerici eğitim politikasının sonuçları; anti-demokratiklikten, ahlaksızlığa değin uzanan bir yelpazede şekilleniyor. Milli Eğitim kadrosunda olmanın kısıtı Türk-İslam sentezini, gerici-yoz eğitim politikasını kabul etmek olunca bunun doğurduğu olumsuz sonuçlar, özellikle son günlerde sıkça görülür oldu. Geçtiğimiz ay içerisinde Manisa Seleni Lisesi'nde meydana gelen olayda bu örneklerden sadece biri. Bu ve benzeri olayların nedenlerini, buna karşı tavrı ortaya koyan Demokrasi Mücaalesi'n-de Örneklizmalı bir bildiriye aşağıda yayınlıyoruz.

BASIN BİLDİRİSİ

KAMUOYUNA, Yakın günlerde basında, Mani-sa'nın Saruhanlı ilçesi 7 Eylül ilkokulu öğretmeni Hayri Oda-başı'nın siyasal düşüncelerinden dolayı öğrencilerinin sorguya alınmasını, H.Odabaşı'nın sınıftan kovulmasını üzüntüyle okuduk. Aynı günlerde Kaymakam Bayram Öz, olayın önemli bir olay olmadığını vurgulayarak geçiştirmeye çalıştı. H.Odabaşı'nın başına gelenlerin, geçtiğimiz günlerde Manisa Seleni Lisesi Müdürü tarafından çorap kontrolü bahanesiyle öğrencilerin etekleri kaldırılarak ahlak dışı uygulamaların, okullarda dayanın yaygın-

laşmasını, Türk-İslam sentezi doğrultusunda gerici-faşist bir eğitimin iktidar tarafından yapılmaya zorlanma-sı gibi tüm anti-demokratik uygulama-ları şiddetle kınıyoruz. Biz, Demokrasi Mücadelesinde Öğretmenler olarak, Manisa'nın Sa-ruhanlı İlçesi 7 Eylül İlkokulu öğre-tmeni Hayri Odabaşı'na yönelen so-ruşturmayı kınayan ve görevliler hak-kında soruşturma açılmasını isteyen dilekçelerle Manisa Valiliği'ne baş-vurduk. Bu ve benzeri olaylar karşısında biz, duyarlı-demokrat öğretmenler olarak bundan sonra da eğitim emekçilerine ve gerici-faşist eğitim politikasına karşı sessiz kalmayaca-ğımızı kamuoyuna duyururuz.

Baştarafı S. 30'da

(*) Pancar Motor'la ilgili Emeğin Bayrağı'nda yazılanlar da gerçeği yansıtmaktan uzaktır. "Pancar Motor işçileri topluca yürüyerek gösteri yapmak istediler, Polis engelledi. İşçiler gün-boyu eylemlerini sürdürdüler. Pancar Motor işçileri 1 Mayıs Taksim ve Mecidiyeköy'deki eyleme topluca gitmek istiyorlardı." (Emeğin Bayrağı, sayı 15) Gerçek böyle değildir. Birincisi, 1 Ma-yıs'a topluca gitme isteği 1 Mayıs sabahı Baştemsilci tarafından kırıldı. İkincisi, fabrikaya girdikten sonra böyle bir istekte olsalardı polis engelleyemezdi. Çünkü fabrika kapısında sadece 5-6 polis vardı ve bunlar rahatlıkla aşılabildi Üçüncüsü, viziteye çıkılmadığı gibi günboyu süren bir eylemlilik de olmamıştır.

BURSA'NIN ATALETLİ HAVASI KIRILIYOR

YAŞASIN YÜKSELEN MÜCADELEMİZ!

1 Mayıs'la birlikte ivmesi biraz daha yükselen sınıflar mücadelesi muhabirimiz

varolan dengeleri bozmaya aday olduğunu gösterince egemen güçler saldırılarını iyice pervasızlaştırdılar. Savunmasız insanları sokaklarda, herkesin gözleri önünde kurşunladılar acımasızca. Kırılan kol, kafa sayısı belli değildi. İnen kalkan joplar, vızır vızır işleyen kurşunlar faşizmin acımasızlığını bir kez daha serdi gözler önüne.

Yükselen toplumsal muhalefet ülke çapına yayılmaya başladıkça da şaşırıldılar ne 'yapacaklarını'. Gözleri dönmüş bir şekilde saldırdılar. Gündemden hiç eksik olmayan "yöntemlerine" daha bir şevkle sarıldılar. Keyfi gözaltılar, işkenceler, tutuklamalar birbirini izledi. Hele Bursa'da egemenlere rehabet vermeye başlayan sessizliğin kırılmasına hiç izin verilemezdi. Özellikle son dönemlerde Bursa gündemini ağırlıklı bir şekilde kaplayan devrimci sol güçlerin gelişen mücadelesi hemen bastırılmıyordu...

1 Mayıs özel sayımız dağıtılırken başladı saldırılar. Özel sayımızın dağıtımı nedeniyle üç okurumuz gözaltına alındı, mahkemeye sevk edildi. Dergimiz illegal bir yayınmış gibi gösterilmeye çalışılıp, bildiri diye yansıtıldı yerel basına. Büromuz muhasara altına alınıp ardı arkası gelmeyen takipler iyice yoğunlaştı. Okurlarımıza polislik teklifleri yapılarak yıldırılmaya, iğrenç uğraşlara sürüklenmeye çalışıldı.

Hiç beklemedikleri bir anda Bursa sokaklarına taşı toplumsal muhalefet, 1 Mayıs mücadelesinde şehit düşen Mehmet Dalcı'yı anmak, 1 Mayıs '77'yi lanetlemek, 1 Mayıs '89'la birlikte vahsete dönüşen resmi terörü kınamak için gerçekleştiren gösteri onları iyice pervasızlaştırdı.

Polis 1 Mayıs'ta halka uyguladığı vahşeti onaylarcasına resmi terörü protesto eden insanları cezalandırma(!) kampanyasına girişip, varsayımlar üstüne hareket ederek içinde muhabirimiz Emine İnancı da olmak üzere iki

okurumuzu büromuzdan, 6 kişiyi de altından sonra mahkemeye evlerinden, sokaktan toplayarak top-

lam 9 öğrenciyi 4 ve 5 Mayıs günleri gözaltına aldı. Gözaltı süresi içinde elektrik, falaka, kaba dayak, vücutta sigara söndürme gibi iğrenç işkencelere maruz kaldı insanlar.

Yetkililerin gözaltılara ilişkin hiçbir açıklama yapamamaları içinde bulundukları çaresizliği de gösteriyordu. Kanıksız, dayanaksız insanlar keyfi bir şekilde gözaltına alınıyor işkenceli sorgulamalara uğruyorlardı. Muhabirimiz de sosyalist bir derginin mensubu olarak olayı görüntülemenin gadrine uğruyordu..

Gözaltılara kayıtsız kalınmazdı. Tamamen meşru zeminde gelişen, yükselen devrimci mücadeleyi halka mal etmenin, hayatın her alanına yaymanın en önemli yollarından biri, baskı dönemlerinde göğüs gerip direnmek, yükselen mücadelenin baskılarla durdurulamayacağını mücadeleyi sahiplenerek herkese göstermektir. İşte bu anlayışla hareket ederek devrimci sol güçlerin önderliğinde keyfi gözaltıları, işkenceleri, resmi terörü protesto etmek için açık grevi başlatıldı. Açık grevi süresi içinde kendilerine devrimci-demokrat sıfatı yakıştıran bazılarının tavrı da dikkate değerd. A.G. yapanlara yer vermemek için direnen demokratik kitle örgütleri, demokratik kuruluşlar adeta birbirleriyle yarışa girdiler

Büromuzun bulunduğu hanın akşam kapatılması, büromuzun A.G.'nin yükünü taşıyacak büyüklükte olmaması nedeniyle gidilmek zorunda kalınan (Halk Amatör Sanatçılar Derneği) HASAD, İşçi Gündemi, Adımlar Gazeteleri Bursa temsilcilikleri, İHD sorumlu(!) tavrılarını göstererek A.G.cileri açıkta bıraktılar. A.G.nin 3. gününde Bursa Halkevi'nin dayanışmadan yana tavrı sonucu yer bulundu.

Gözaltı süresi içinde büromuzda ailelerle birlikte yaptığımız basın toplantılarında işkenceleri, baskıları, polislin keyfiyetini kınadık. 10 gün süren göz-

Emine İnancı serbest bırakıldı. Mahkemenin ertesi günü polislin vahşi ve işkenceci yüzü bir kez daha teşhir edilerek açlık grevi bitirildi.*

Cezaevine gönderilen öğrenciler üzerindeki baskılar yine tükenmedi, Polis cezaevine giderek görüş gününde bir öğrenciyi ajanlık teklif etti.

Bursa'da son günlerde artan politik tansiyondan azami derecede rahatsız olan egemen güçler baskı ve gözdağı politikalarından hiçbir sonuç alamayacaklarını bilmek zorundadırlar. Son du.. operasyon havası içinde hedef olarak seçilen devrimci sol güçlerin mücadelesi tarihsel ve siyasal haklılığından aldığı güçle yükselecek, coşku ve kararlılığın en güzel örneklerini vererek önündeki engelleri paramparça edecek.

Bursa'lı devrimcilerin son gelişmelerden çıkarması gereken önemli dersler vardır. Öncelikle bugün özel olarak devrimci sol güçleri hedef alan saldırıların, genel olarak halkın yükselen muhalefetine ve onun yükünü taşıyanlara karşı taşınan tepkinin göstergesidir.

Varolan baskıları göğüsleyip, püskürtmenin yolu sessiz kalıp havanın sakinleşmesini beklemek değil, mücadelenin değişik yöntemlerini kullanarak radikal yanıtlar verebilmektir.

Direnış geleneklerinin yaratılması yolunda yükseltilen devrimci mücadele elbetteki ağır bedeller ödemek zorunda kalacaktır. Ama mücadelenin yükseltilmesi uğruna bedel ödemeye hazırlanılmalı, siyasal ve tarihsel misyonumuzun sorumluluklarının bilinciyle hareket edilmelidir.

* *Avukatlarca mahkeme sonucuna yapılan itiraz sonuç verdi re tutuklanan 7 kişi serbest bırakıldı.*

Yeni Çözüm Bursa Bürosu

Aydın YALÇINKAYA

Ahmet ERİKLİ

Mehmet KURU

İbrahim KARAKUŞ

ONURLU YAŞAMLARI MÜCADELEMİZE IŞIK TUTUYOR

AİLELERİ VE DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

H.İbrahim BAYRAKTAR

Vedat ÖZDEMİR

Talip GÜLDAL

İlhami ÇAVUŞOĞLU

Ali KALKAN

Turgut YILMAZ

Mehmet ASLAN

Mustafa ÖZENÇ

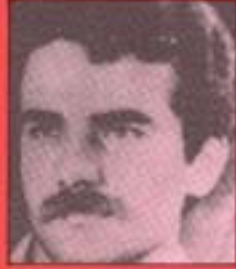
Ahmet KÖKSAL, Feridun AYDINLI, Osman KORKMAZGİL, Uğur KORKMAZGİL, Osman SÜMBÜL, Hüseyin AKSOY, Hüseyin TAŞ...

ONURLU YAŞAMLARI UNUTULMAYACAK

Aileleri ve Devrimci Arkadaşları

ABDULLAH MERAL

Direnişin 63. günü 14 Haziran 1984'te saat 23.40'ta ölümü yendi.

"Bizler olmeyeceğiz, yine sizlerle beraberiz. Alınteriminin aktığı her yerde, tarlalarda, bahar günlerinin yeni filizlerinde, yeni doğan çocukların isimlerinde beni ve bizleri bulacaksınız. Bundan iyi yaşamak olur mu?" (Direniş Ölüm ve Yaşam, 29 Mayıs 1984 tarihli baba ve annesine yazdığı mektuptan)

"Dört can toprağa düştü de kavgaya burada bitti mi?

Dört can toprağa düştü düşmesine ama yürek düşmedi. Kavgaya sürüyor, yürek kavgayı sürdürüyor. Direniyor, direnecek...

Ne zamana kadar mı; yeryüzü ve gökyüzünü fethedene kadar.

Özgürlük bu köhnemiş zindanları yıkana, uluslar özgür olana, sömürü, açlık yeryüzünden kalkana, işkence, baskı yok olana kadar, tüm dünyada renk renk insanların elele, renk renk çiçeklerden bahçelerde özgürlük ve barış türkülleri söyleyene kadar...

Toprağa düşen dört can mı? Onlar bu kavgada, yeni bir dünya kurulana kadar hep yaşayacak..." (Direniş, Ölüm ve Yaşam s. 276)

M.FATİH ÖKTÜLMÜŞ

Direnişin 66. günü 17 Haziran 1984'te saat 07.35'de ölümsüzleşti.

"Devrim, sosyalizm ve sınıfsız(...) toplum yolunda üstümüze düşen görevi yerine getirmekten mutluluk duyuyorum." (Direniş, Ölüm ve Yaşam, 30 Mayıs 1984 tarihli "Canım Yoldaşlarım" başlıklı mektuptan)

HAYDAR BAŞBAĞ

Direnişin 66. günü 17 Haziran 1984'te saat 06.15'te ölümsüzlüğe ulaştı.

"Geride kalan yoldaşlarımla(...) M.Leninizm bayrağını şerefle taşıyacaklarına mücadeleyi bırakacağımız yerden zafere kadar sürdürme de kahramanca davranacaklarına inancım sonsuzdur" (Direniş Ölüm ve Yaşam, 29 Mayıs 1984 tarihli "Yoldaşlar"ına yazdığı mektuptan)

HASAN TELCİ

Direnişin 73. günü 24 Haziran 1984'te saat 23.55'te son kez veda etti.

"Ben bu kararı alırken, insanlığa karşı sorumluluğumun ve insanlık onurunun yüceliğinin bilinci içerisinde hareket ediyorum." (Direniş, Ölüm ve Yaşam, 30 Mayıs 1984 tarihli "canım anneciğim ve kardeşlerim" başlıklı mektubundan)